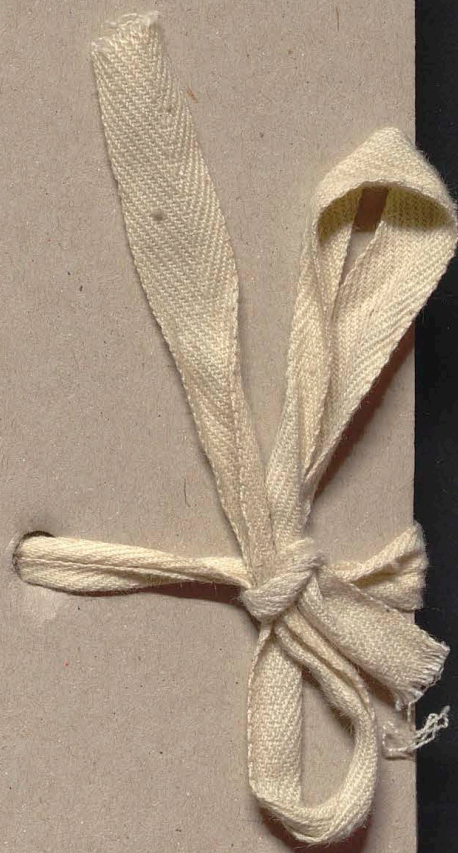
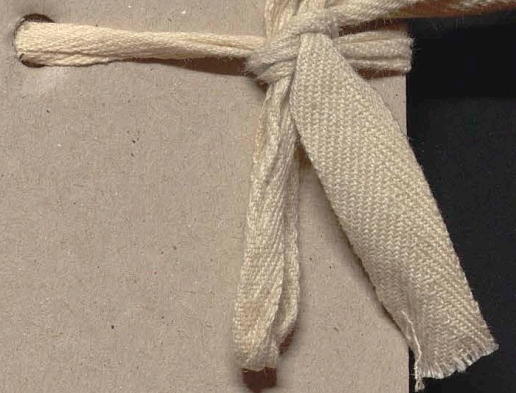

5403

Bibl. J

II

Dzięci rytował 1855 Hanstaun Lu Kompa.
podług rytyunku W. Kielejskiego do Dzięci-
skiego listes.

Siegel des Mittelalters von Polen, Lithauen,
Schlesien, Pommern und Preussen. Ein Beitrag
zur Forderung diplomatischer, genealogi-
scher, numismatischer und kunstgeschichtlicher
Studien über ursprünglich slavische Theile
der preussischen Monarchie, mit XXV Kupfertafeln.
Berlin, Druck von Gebr. Unger 1854.
drugi tytuł:

Collection de sceaux et de cachets du moyen age
Polonais, Lithuanien, Silesiens, Poméranien et
Prussien relatifs aux études diplomatiques, ge-
néalogiques, numismatiques, et à l'histoire des
arts des parties de la monarchie prussienne ori-
ginairement Slaves par F. A. Vossberg, ornée
de XXV planches, tirée à 200 exemplaires numérotés
Berlin 1854. J. A. Hargardt, rue Charlotte 54.
4e kart 5 (tytuł francuski i opis francuski, tytuł, opis i
przedmowa niemiecka.) str. 1-46 (text objaśniający
niemiecki) 25 tabl. rzygłch i, na ostatniej karcie wnie-
ta. aniot Erzyma herb na którym księci po 30 katach, a
na górze na hetmie gwiazda (czy to herb, stoi przy niem
cyfra 21. może 11 exempl.) (Cena 6 sat. 20 gr. F. g.)

Przytaks naszym tytuł, pomimo iż dziś posiadamy tyle
dział do spagistyki jak n. p. Joan. Michael Heineccius:
De veleribus Germanorum sigillis chrytagma historicum.
Francofurti 1719. fol. (gdzie mowa i o kulturach) Leyser:
De contravigillis medi aevi. Helmstedti 1726. 4° Mura:
tori De sigillis medi aevi. Mediolan. 1740. fol. Głafey:
Specimen decadem sigillorum complectum. Lipsiae 1749. 4°
Gercken. Anmerkungen über die Siegel. Hndal 1781-1786.
2 tomy - a z nowszych: Brisching (opis wsiach złańskich)
v. Braun, Vredius, Hergott, Lepsius, Melly, pomimo
iż i w Polsce wiele opisów w piśmie i fakowych wydano

metalowych zuzpek na pieczęcie u nas za Psałtów
nie używano tylko w Grecji, Niemczech (bulla aurea).
Na przykład danym 1284 arcybiskupowi Rygkiemu
i Ryżanom przez smoleńskiego księcia Teodora Bogłysta,
wzaga (w archiwum miejskim rygkim) jest pieczęć zawarta
publie prebnej pozłocanej (p. 60 F. Keppen: in: iox rygkim pa-
miatnikam. Moskwa 1821) dopiero w wieku XVII za Czarn.
III pojawiają się złańskie dnieutane, kasarskie.
Pieczęć polockiego księcia za roztawa Zygastawicza z r. 1296
na woskowej pieczęci na jedwabnym zielonym sznurku

Miasto Kraków ma pieczęć 2) wielką 2) ma-
łą z stojącym rycerzem 3) sekretną 4) najmniejszą
z herbami. W XVI wieku już zmienia-
ją pieczęć wielką w niej 3 bramy z drzewiami
gotymi po bokach berta i miecz w górze korona:
Sigillum Cracoviae Metropolis Regni Polo-
niae. (z r. 1616) - w XVII wieku nie ma już
berta i miecza - na to miały w końcu XVII wieku
oret w bramie.
Miasto dwów ma dwa stojące w bramie
od XVI wieku z dodatkiem 3 gwiazd i górze.
Miasto Bydgoszcz używa wosku ciemno
zielonego herb, 19 ka.
Miasto Kraków już r. 1329 na Sigillum
muru na wosk czerwony (cf. Bogoda 319):
nem) Ropczyce, Tarnów w XVI wieku mają wosk
ciemnozielony.
Kunegunda ma 1278 wosk ciemnozielony.
Książka pieczęci już jest biła; dopiero Kaz-
mierz wielki r. 1354 używa wosku czerwonego.
Władysław książę opolski który ma 2 pieczęcie
niezłote i 2 sekretne z gemmami i herbami używa
tylko do sekretnych wosku zielonego
leszek czerwy ma wosk ciemnozielony.

Cechy najczęściej są ciemno-zielono, lecz też introli:
 galonów używa już 1605 wofku czerwonego.
 Szlachta używa wofku zielonego
 biskupi od XIV wieku czerwonego
 Dopuszta w XVII wieku nężeńhowską zasad co do far-
 by wofku.
 Najdawniejsze taśmy pergaminowe od XIII wieku
 nasami sznurki jedwabne i dowolnymi farbami.
 Papier na dyplomatach w XV wieku.

Jak. n.p. Czacki, Lelewel, Stronczyński Opieczętacz pa-
 niastowski i zbiór dokumentów, Raczyński Codea diplom.
 majoris Poloniae, Kryszewski Codea diplom. Pauli
 Starożytności i inne artykuły w pismach warszawskich
 autor znany już poprzednio z dwóch dzieł podobnej
 treści: Münzen und Siegel der preussischen Städte
 Danzig, Elbing, Thorn sowie der Herzöge von Po-
 merellen im Mittelalter. Berlin 1841. 4° z rycinami
 (1/2 flr.) i Geschichte der preussischen Münzen
 und Siegel bis zum Ende der Herrschaft des deut-
 schen Ordens. Berlin 1842. 4° z rycinami 8 flr.
 nie tu nam o sfragistyce nie podał tylko chude notaty
 historyczne o krzyżach klóre w każdej historyj znaleźć
 można. Pracował nad dziełem o sfragistyce polskiej K.
 W. Kielciński i wygotował mnóstwo blach z klórych
 blachy tabl. 1-5 autor nabył po zmarłym a blachy
 tabl. 7-15 i 22-24 ogłoszone już w przody w: Zbiór
 praw litewskich. Poznań 1841. wyprisy wyrosy od wst.
 uuela J. Działyńskiego tu odbić kazat. - Tablice 6, 16-21,
 25 kazat dorobio opuszczył jak powiada, owe pobożne
 nie znaczące dodatki (jakimi są: wstęgi pergaminowe,
 "sznurki i kuszki woskowe" - w niem mby przygania
 Kielcińskiemu; lubo nie są to pobożne akcesoria bo
 stanowią typy czoowe dyplomatyczne. O dodanych obja-
 sieniach historycznych, sam mówi że są niedotrze-
 bne. Przejdźmy tutaj szczegółowe zawarte w tem dziele nie-
 rzci:

Polnu

Leszek biały książę krakow:

F. zbroja w fryzy kierzpodługie, tarcza
 mu wisi na ramieniu pny pierś; kietm

- J. I ryt. Kielciński ^{rytmistrz}
- 1) Pierzść owalna z wyrzynanego wosku na sznurku czerwo-
 nym jedwabnym Leszka białego z dyplom. 1212 w katedrze
 Krak. (muzea) na niej krzyż stoi w zbroi i kietmie trzymające
 w prawej oszczep w lewej tarczę opisaną napis... J...
~~Wielka~~ lezton.
  - 2) Pierzść owalna z żółtego wosku na sznurku czerwonym
 jedwabnym Leszka białego z dyplom 1220 w katedrze
 w Mogile (pierzca) na niej krzyż stoi w kietmie głowa
 obwiązana, pancerny jak się zdaje ze skóry pokłosem są
 przęgi żelazne wpięte, rżga mu w kfiatnie sukni do kolan
 pod nim suknia druga (sagum - Waffenrock - kierzno) do
 tydek; w prawej trzyma oszczep z chorągiewką w lewej

ta
 Le
 3)
 Kar
 pnie
 bron
 tyt
 W
 122
 pol
 po
 4) 2
 nym
 M
 5) 2
 M
 zef
 auto
 dzi
 bo
 ow
 stow
 Lak
 daj
 glos
 Okla
 Tawa
 I zef
 podan
 rch K
 Krak
 niem
 6) 2
 wabny
 Konna
 quiza
 sukni
 giewk
 dweis.

Farus opisywa ktora mu wiod na parie zyli szafie (tego kształtu farusa) napis: sigill:
Lestionis dnois Polonie.

3) Pieczęć okrągła konna z zwyczajnego wosku na farsur.
Kach jedwabnym z archiwum Kapituły Krak. z r. 1224
przedstawia księcia Leszka białego na koniu w zbroi, który
bronią jakas zamierza się na niedźwiedzia wspierającego
tyt konia napis ..... Polonie....

W objaśnieniu jt. i mówi autor iż Leszek biały zabity
1227 koło Marankowa (wrećm popychł za Roplem) lubo
polscy historycy mówią iż pod Garawą, a Dąbrowka że
pod Dłubną

Tab. II. (ryt. Kielisimski) Polm

4) Pieczęć owalna z zwyczajnego wosku na farsurku czerwo-
nym jedwabnym z r. 1228 Kobieta siedzi na tronie w koronie
w (a nie w mitrze królowej!) w ręce ma scepter w
kształcie lilii napis +. li... ilawe (typ bizantyjski)

Pieczęć Gryzmistawy córki Andrzeja księcia bełskiego
zony Leszka białego, o której nie pisze gdzie umiasta i w kład.
r. 1228

5) Pieczęć okrągła z wosku na farsurku (w środku znak

M (litera M) i napis + sigillum (P) acoslai... (w kładzie widac że z miecza.)
jest to Paskostaw kasztelan krakow. W objaśnieniu mówi
autor iż to herb Radwan (w nazwie p. forma) Kielisimski. Tak sama pieczęć M napis...
daje że Paskostaw herb Radwan + przed 1222. - Lesz to mylnie Przybigniew z Kostyr.
bo ow mianem Radwan jest to litera M i oznacza
słowo: Boraqnis lub Boraqor (bo dwoich na owczas było brań
Paskostawów) jak i to przydomku owczesne przywileje
dają; był synem Leszka z żoną czerwoną (może to oznacza
głaska 80 - mity czowfki) herbu die (Bb: Helael a. z
Okładkowe jedne w formie i będącym tam na górnym Paskos-
tawie w Rozpiski towarz. nauk. Krak. Oddz. Archeol. Tom
I zesz. 2. Krakow 1852. str. 80) - a więc nie Radwan - Trefftz
podana p. Vofstberga jakoby ow Paskostaw r. 1228 był kasztela:
nem Krak. jest mylnie bo przywileje miały wtedy kasztela:
nem Głaska a Paskostawa zaś tylko wojewodę fandonimski

Pieczęć okrągła duża na czerwonym farsurku
przedstawia zbrojnego na koniu który ku przedowi
ma głowę zwroconą. (Z przywilej Leszka białego Kapit.
Krak. 1224 zepfuta)

Pieczęć tegoż na farsurku jedwabnym złotym z różo-
wym urwana.

Gryzmistaw księżna pol.

Paskostaw wojewoda sandomierski.
(z przywileju 1224 kapitulnego urwana pny
Kielisimski) Tak sama pieczęć M napis...
wielkość p. c. i. o. t. o. k. i.
Przybigniew z Kostyr.
Pieczęć okrągła w środku + do kota napis:
+ sigillum Tribignevi (wielkość drugiego talara
z przywilej 1236 Lomej Tribignevi deeres de Castiri
w poznaniu)
Ramyński Codex pag. 5.

6) Pieczęć okrągła woskowa na farsurkach czerwonych jed-
wabnych z r. 1238 (w objaśnieniu Konrada księcia Mazowieckiego
konna (equesse) Przedstawia księcia na koniu w zbroi w hetmie
opisywanym z puzdrami na nos pod panierem ma dwiema dółkami
suknis w lewej ręce trzyma tarczę w prawej choro-
giem 2 z 3 puzdrami i krzyżem napis + S Konrad
dnois... dno... wie launie (może fandonimski)

Konrad książę mazowiecki

Tufkowata i brynnowata zbroja - kieszono pod zbroja

Całkama pieczęć wielkości półtalara w przywileju z r. 1228 jest ryflowana w Stronczyńskiego. Wzory pism dawnych nr 1. - Konrad księże mazowiecki i Kujawski (syn Kazimierza II Sprawiedliwego) ur. 1190 + 1243) obacz nr 52.

Taj sama pieczęć z r. 1228 słytych w dileszom. I Pań II. na tytule słytych: S. L. J. 1855

Bolesław wstydliwy

~~Bolesław~~ mierzownikowa zbroja - kieszono na zbroi

ama pieczęć okrągła konna Bolesława wstydliwego (wzrostu słytych) na słytych czerwonych jedwabnych z r. 1255. Kieszono jest ryflowana przez Kielisńskiego 1834 z przywilejem archiwum kapi: tuły Krak. Kieszono jest ryflowana na koniu w podobnym stroju w ręku trzyma oścież na kłosej chorągiewki z 3 strząpkami na nogach ościeżi (ręki opatrzności brak) napis: S. Bolesławi filii deo conis dvcis Polonie. (ryflowat. ofobno Kielisński wielkopi talara)

ob: Ryglin

Taj sama pieczęć na czerwonym jedwabiu. słytych 1254.

Kunegundy

obacz Zaryw. Krak. 1266 i Jandeck. 1278

Leszek czarny

ob: napolek

1) gruba iekawa bo z ruytego wstyk urowno zapraw nego

(Szyurek złoty i fioletowy) (w zbiorze Jarosławskiego)

Konrad (syn Kazimierza Sprawiedliwego) Kieszono ma zowiecki i Kujawski nr. 1190 narzuć się za opiekuna Bolesława wstydliwemu r. 1227 (dla tego może jest pisat Jan domierki) + 1243.

6) Dnieuost w terenie na słytych 3. Liczęc owalna pieczęć Konrada księcia mazowieckiego przedstawia księcia stojącego z hełmem i od kłosej idzie rzyca na nos dla rąstony (tego w dnieku nie ma) głowa i rzyca okryta tufką. Zbroja po kolana w tufce w prawej ręce ma miecz dobytej prosty - obramie nog i kolana w tufce. U boku pochwala na pendencie - W lewej ręce trzyma stojąca chorągiewka o 3 strząpkach; na remieniu w kieszono jest wisi taraga napis do kota: + S. Conrai dvcis mazovie et Crivavie.

Tabl. III (ryt. Kielisński) ryt. 1843.

7) Liczęc konna (Bolesława wstydliwego) z zółtego wstyk na słytych czerwonych jedwabnych z r. 1255. Kieszono jest ryflowana przez Kielisńskiego 1834 z przywilejem archiwum kapi: tuły Krak. Kieszono jest ryflowana na koniu w podobnym stroju w ręku trzyma oścież na kłosej chorągiewki z 3 strząpkami na nogach ościeżi (ręki opatrzności brak) napis: S. Bolesławi filii deo conis dvcis Polonie. (wzrostu słytych) w zbiorze Jarosławskiego

8) Liczęc pieczęć (Bolesława wstydliwego) z r. 1255 z rzywy. rzywego wstyk na słytych czerwonych jedwabiu czerwonego i zółtego. Kieszono jest ryflowana w mierzownikowym uzbrojeniu całem na kłosej okrycia wiegachnia (ragum) bez rzyka: wów; rzyca infy podobnie mierzowniką zakryte (okrycia wiegachnia w zrywata się jak kopyta) na głowie hełm miecz prosty (w prawej trzyma oścież) w lewej taraga na kłosej orzeł piastowski napis: + S. Bolesławi. dei. gra. dvcis Cracovie et sandomir. (wzrostu biatego zaprawnego) w zbiorze Jarosławskiego

Tabl. IV ryt. Kielisński.

9) Liczęc duża okrągła z zółtego wstyk na słytych czerwonych jedwabnych z r. 1286 słytych czarnego z kłosej w rzygale. Stoi na kłosej (mensa) na nim stoi kieszono i palca się rzyca w rzygale na prawo stoi kieszono w kapie infule trzyma Kielis podniesiony obie rzykami; kłosej głowy aureola okrągła; na kłosej przed kłosej kłosej kieszono jest ryflowana z rzygale z kłosej rzyka: najdo na miecz w rzygale u boku z nim stoi chorągiewka o 3 strząpkach a na niej hełm Kujawski: pół obra i pół

orta pod koroną. napis ~~W~~góra J. Hamzla 9 - a do.
kotła S. Lestcois dei grā ducis cracovie radoronie
z Siradien. (na odwrocie Contragillum jak pod nr. 10)

10) Pieczęć okrągła z frynkami Leżyka czarnego. W
rodzku: Potłwa i potłwa pod koroną (herb Kujaw) do
kota napis + Sigh. Lestcois. par. .... (Contragillum)
(nie wiem gdy do r. 1279 był kłosem fiedziem)

pisze p. 5 Vossberg że Leżyk czarny + 30 września 1288

11) Pieczęć pieczęć okrągła z r. 1256 Przemysława II Księcia
wielkopolski. ur. 1221 + 1257. Rycerz zbrojny całkiem w
nisurku, ruyj i głow z wyjątkiem twarzy na równiej okry:
tę misurka, po wieżu kierzno faldziote do kolan bez
rękawow; pas u niego wisi krotki miecz prosty, u nog
ostrog z kołkami piasotemi w prawej trzyma tarcz
na której lew wspięty, w lewej chorągiewka o 2 ftr. i 3 kach
na dziesięć, na głowie hełm ptaśki w kłystacie orapki
Wgóra na boku wystaje ręka z obłokow błogostawigca
z każdej strony z boku wieża (belfroy) z oknami architek:
tury bizanckiej, na wieżach każdej wieży trójbigca osoba
w róg trzymany. Napis + Sigillum Premislonis Dei
gra ducis Polonie. Wosk zwyczajny, frynki ~~z~~

~~Herzenone~~. - niewiedzieć co lew znaczy na tarczy,
Vossberg się domyśla iż to dowolne godło i mówi że
Przemysława II obrat herb orta dla całego państwa
co potwierdza kontrajgła tegoż Przemysława II nad:
Hawiająca Orta z napisem: reddidit ipse suis victri:
cia signa Polonie. (Taj sama w
Tarcza fitych w d. II Tab. II przez i. L. Kom. 150.)

12) Pieczęć duża herbowa okrągła z wyczapnego wosku
z frynkami (zob. notkami z r. 1289 Przemysława II
Księcia wielkopolski. ur. 1257 r. 1295) Tarcza Ma
w niej lew wspięty napis + S. Premislonis dei gra. du:
cis Polonie.

13) Pieczęć duża pieczęć z wosku wyczapnego z frynkami
z jedwabiu złotego i różowego, z r. 1290 (Pre:
mysława II Księcia wielkopolski. Zupetnie podobna do
nr. 11 tylko że w tarczy zamiast lwa jest orzeł. Napis:
+ Sigillum Premislonis secund. dei gr. ducis Polonie.

Tabl. V (ryt. Kieliniski) Polna

14) Pieczęć duża pieczęć z r. (?) Przemysława II Rycerz zbroj:
ny całkiem w nisurku (Antymozurym) Kłora ruyj i głow
z wyjątkiem głowy okrywa, na wieżu faldziote kierzno

z a na ftr. 28 mówi że + 1289: przytaje zego
pieczęć z r. 1289 na Tabl. XVIII.

Przemysława I (ryt. w tarczy) Tarcza p. 15
Kopułki nr. 1221 + 1257
Taj sama pieczęć z r. 1221 + 1257
(z przyw. 1252) fitych w d. II Tab. II z przyw. 1257
a) z 1289: 1290 (z przyw. 1290) rubei galantique colorij r. 1284

6) Przemysława II
na przywileju w archiwum Kapituły Krak z r. 1290 jest
Taj sama pieczęć w tarczy na frynku jedwabnym czern:
wonym i złotym. Pieczęć ~~z r. 1289: 1290~~
prawie taka sama tylko że
w lewej ręce trzyma tarczę herbowa z ortem a w pra:
wej dżyst z propocem. Z bokach na wieżach trójbigca
głowa stawy Księcia i ręka nad głowę błogostawigca. Napis
do kota: + Sigillum Premislonis secund. Dei Gra Ducis
Polonie (obau nr. 13 gdzie ta pieczęć opisana)

c) Pieczęć z r. 1290 na czerwonym nicianym frynku wyobra:
za jezdca w prawo, z mieczem podniesionym i tarczą na
której zpropocem rękę do kota napis: + S. Premislonis
di. gra. ducis Polonie. (z przyw. 1248 przed Calen:
daj maji In Gnezna - Pieczęć Przemysława I + 1257)

Przemysława II xiożę wielkopolski ur.
1257 + 1295 (R. 1290 pisze ftr. secundus Premisl dux Pol.
lonie) 1)

2)

3)

bez rękawów do kolan, u pasa długi miecz prosty
 w prawej trzyma tarczę a na niej orzeł polski
 w koronie i mieścicem na piedziach w lewej chorygwicki
 o 3 ftnę pskach na której orzeł polski, na głowie hełm
 wysoki spiczasty nad hełmem duch fawisty w
 postawi gołębca, z obłoków wystaje ręka błogostawia
 ca koto której rumbus z krzyżem , krzyż stoi
 na smoku, po bokach z wieżami z kolumnami napis
 + Sigillum Premislonis secundi dei gra
 dovis Polonie - a o the famim: et. Era.

15) Pieczęć sekretna matki Premysława II z tyłu
 (na pieczęci nr 14) przedstawia orła polskiego bez
 korony i napis do kota: + II Premisl*

16) Pieczęć duża pieczęć Premysława II wos
 kowa z sznurkami z r. 1290 zupełnie podobna
 do nr 11 tylko w tarczy trzymającej jest orzeł
 napis: + Sigillum Premislonis secundi dei gra
 dovis Polonie.

Ryxa (zona Miecysława II króla polskiego) 1000 + 1063.
 (najgrubsza)

Tabl. VII (ryt F. P. Hübner sc.)

15) Pieczęć grzybkowata ^{średnia} (u dołu okrągła, w górze kw.
 zona z ciemnobrunatnego wosku w krolewskim
 archiwie w Berlinie z r. 1054 Ryxy córki Ezzona
 Szalegrafa reńskiego. tabl. Miecysławowi
 r. 1000 + 1063. najstarsza pieczęć (ogłoszona najprzed
 przez Prezydenta (w Sładach dolestawów)
 przedstawia popiersie Krolowej w koronie i takim guswie
 na głowie korona o 3 rzębach u ryci wisi okrągły
 medal na wstędze w rękach w kształcie lilii
 napis: Richiza: .. Regina

16) Pieczęć średnia ^{średnia} (owalna) r. 1175 (w Wrocławiu)
 Miecysława starszego oficja wielkopolsk. + 1202
 Książę w zbroi i w koronie na głowie hełm okrąg.
 tarczy w lewej ręce wygięta tarcza spiczasta w
 prawej wlocynie napis: ~~Miecyslaw~~ Miesico dux ma:
 xim, na pieczęci słady 4 gwiazdy świadczą iż ta
 pieczęć była pryncypalnie do rękopisów Miecysła
 (Olszanki) ogłosił ją najprzed (Büfching w
 Urkunden Leubus: tabl. II ~~ogłosił~~ leży licho)

Miecysław starszy książę wielkopolski ur. 1131 + 1202
 (z wosku czerwonego na formku zielonym czerwonym złotym)

16b) Inna pieczęć ^{rytmowa mata} (tegoż z r. 1177) z złotego wosku wtrąca
 na formku zielonym, złotym czerwonym jedwabnym
 wyobraza jezdca w prawo jadącego z dobytym mieczem
 nad napisu do kota: Mes... ^{Dux} (Przywilej datowany
 w Gnieźnie 1177 (opisał tę pieczęć Büfching: Urkunden
 ff. 17) i odrzutował tabl. III sig. V. na przywileju tym
 Miesico dux tocius polonie a miodrzyfowickami sa:
 Odozlaus dux, Kazemir dux, Miesico junior dux, dziedzic
 dux, Liddek archiepiscopus knize renski, duxus mazowensis episc:
 cunus, Cirozlaus episcopus wroclawensij)

15
 rem
 wT
 krot
 nie
 war
 wa
 wa
 lry
 roq
 gto
 waj
 D
 w p
 nad
 boga
 napi
 ran
 wzo
 18
 2 f
 okr
 na 7
 suk
 roq
 rak
 niza
 z lew
 kob
 pod
 he
 (terr
 19)
 tyg
 (Kro
 srs
 woj
 et p
 zjed
 tym
 nam
 kaft

17) Liczba duża... wronemi sznurkami; jedwabnemi r. 1315, króla polsk. Władysława Łokietka koron. 1319+1333. Łoś w szachow. niesz (z rozetami, Książę Hojczy w sukni (kierunie) z raka: wami długiej, po rzyzi, kolany, fardzistej, niepasany. na wierzchu ma ptaszy, kłosego konia: Lewy ręk trzyma; w prawej chorągiew (odmiennego kształtu) zte: rograniasta na niej orzeł polski w koronie; na głowie mitra kłiszcza u głowy wotyły: waga 2 kędziorska. z prawej strony w polu taraga a na niej orzeł polski w koronie; z lewej strony w polu taraga a na niej półkrowa i potorta (herb kujawski) nad tą taragą kłom wyoki na wierzchu tego hedmura bogaty klejnot (niektóre) przedstawiają Jhrydo z pier. napis: *+* Wladislav. dei. gra. dov. cracovie. sandonia? srad? lan. evia. (ta sama jest w Stronysku wzm. N: 25. z prym. r. 1317.) ta sama w białym napisem w wosku r. 1317.

a) na tej pierzei jest contrasigillum 6) b) R. 1325 pierzeć okrągła na sznurku czerwonym nicianym na niej Orzeł... + s. Władysław. dei. gra. regis Polon. (Archiw. Kap. Krak.) (jest w zbiorze Paulikowickiego... tatarowa woska czerwona) r. w dawni... 104. do... (w zbiorze Zawli kowickiego z sznurkiem żółtym i mitra biała) R. 1320 na przym. (pierzec duża majestatyczna woska na sznurku jedwabnym rozoletowym, z jednej strony król siedzący na tronie w polu kratkowacem, z drugiej strony pierzeć (contrasigillum) orzeł polski w polu kratkowskim - z napisami - pierzeć ptaska niebieska majesta: tagna. (Zwyczajnie przedstawia zamianę Kofuota i an... 1320 Regni nostri anno primo). Pierzeć duża majestatyczna ptaska z białe. Kazmier Wielki: Pierzeć duża na tronie i napisem w wosku; z jednej strony król siedzący na tronie i napisem w wosku; z drugiej strony orzeł polski w polu kratkowskim (jest w zbiorze Paulikowickiego) r. 1344 pierzeć (ona Władysława Jagietty) 1344 pierzeć na tronie pierzeć - majestatyczna mata (kon gotycki) jest na przym. 1354 fidekim górnę po rzyzi pierzeć czerwony wosk r. 1387: 1398/ (Ob. pierzeć i mnisz (w Łomikach Wpiewskiego. - i na końcu opul) Pierzeć mata woskowa czerwona orzeł z napisem Kazmierze Wielkiego (Ob. przym. fidekim.) r. 1354 litery antykwa łacińska (wosk czerwony niebieski)

18) Liczba majestatyczna z wosku czerwonego z sznurkami zielonemi i czerwonemi duża, z r. 1386 okrągła, robota wyborna królowej Jadwigi +1399. Na tronie dużym gotyckim siedzi królowa w ptaszym suknie pod nim ma opistę, korona wyoka wotyły rozpuszone; w prawej ręce trzyma beśto w kształcie lili; rękonożone. Wnizach tronu stoją 2 anioły a w dalszych niszach zaś tarage herbowe: z prawej strony Orzeł polski z lewej: głowa zbroje w koronie na szachownicy (Kalki herb); u spodu tronu: tarage a na niej pot lwa i pot orta pod koroną herb kujawski: Napis literami gotyckimi hedwigis. dei. gracia. regine. polon. .... n. tra.... (terranum?)... ie. syrad. .... s. mad. ....

litery gotyckie, nastają

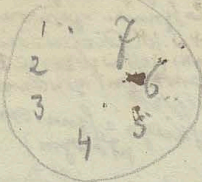
Tab. VII (zł. Kielijnska: 1841 ze Statutu Dziatyni. 129.) Polon

19) Liczba duża (jak mały talerz) - najwiskła (majesta: tygna Władysława Jagietty króla polsk. (1386+1434) (Koisem litew. od 1399 a królem litewsk. od 1380-1386) pisel 518 - Vobberg maluje go z czerwemi sznurkami z powodu wojen z Knyżakami i że ich piękny kraj niszczony - aud. atus et pars altera - fls. 12) - z r. 1388 z czerwonego wosku z jedwabnemi sznurkami czerwonemi i zielonemi. Na ušpenia: tym tronie pod baldachimem z gotyckimi iglicami i porocami siedzi król bez brody z woskami na spodzie ma ciemny kaflan idący do brzucha, spodnie obiciste, trowiki z długimi

Władysław Łokietek (mata) wosk czerwony niebieski 5 2 tył u Contrasigillum czerwonego wosku wielkości... przedstawia orza piast. z zielonym skrzydeł chudemi sam orzeł w koronie napis łaciński + s. Wladislav. dei. gra. regis Polon. ... domis. (Wybór z Paulikowickiego pierzeć raz czerwony wosk) (z tył w dices. Tab III

Król z wójkami białej bawdy

nieczyste diury z białego wosku zaprawion.
oznaki białe i różowe (Lauel)

zifama

z nieczystych fitych w literis et res gestae
Tom I Pars II fitych przez Kielisimskiego)

nosami, tafelą z bogatym dokota galonem na głowie
korona ; w prawej ręce trzyma szeptro w kształcie lili-
wlewej jakto królewskie. Za królem z pazurów w wójkach
kafłanach z szarfami z galonów z długimi w ofiam
trzymają ^{niebieskie} dywan pokrywający grzybię; przednie trzymają
Kobierzy ten w szachownicach kłosa w każdej kratce ma
orta półkrogi (podobne bywają drzwi żelazne w kła-
Kowie) Do kłosa tronu po bokach z herbowych tarcz
Od aniołków trzymanych z wyjątkiem herbu
Rusi który jest pod nogami: 1) Duet polski w lewo
patrzący Krakowa 2) Głowa zubra w koronie z wężem
wzniesionym na polu szachownic - dla Kalisza - 3) pot-
lwa i potorta pod koroną - dla Kujaw 4) Lew idący na
gorę - dla Rusi 5) głowa ukoronowana z wężem
spodu - dla Dobrynia 6) tarcza najgłowa w jednej pot-
wie 4 hebelk a w drugiej 20 gwiazd - dla Sandomierza
7) pogon litewski z tarczą z podwojną krzyżową na krę-
pod koniem fłoi smok na 2 nogach napis literami
gotyckimi * S. wladislaus. dei. gra. rex. polonie.
anno. 1188. ⁱⁿ cconie. sadonie. syradie. lacie.
uyauie. lituwanie. pncips. rym. pomoranie. rus-
rieg. dno. e. hes. etc.

Diury tej mniejszej używa Władysław książ. 1382
mówiąc iż jejuse większa nie wyrezana (przynależ; dla Łodzi)
z sznurkami zielonemi i amarant.

20) Diury odwrotna ^{herbowa} wielkofi. talarza na tyle pię-
wci nr 19 (także r. 1388 osobno z wosku czerwonego
wpuścić z wosku białego) Władysława Jagiełły.
wkratkowanym polu trzyma anioł tarcz na kł-
gotyckie: * wladislaus. dei. gracia. rex. polonie.
~~et~~ lituwanieq. pnc. supremus. t(et) hes.
rus.

nieczyste czerwone w białej woskowej kapfulie
(taż sama nieczyste ^{na remyku} 5 przyciort. 1392 jest ryfow. w stronach tej herby. Polski - Łogon - Kalisza - Kujaw. napis
Wzory nr 43)

21) Diury okrągła na tafelnie pergam: przedstawia tarczę
herbową 4 polową na niej 4 herby 1. 4 Duet polski 2. 3. Łogon
litewski - nad tą tarczę mata tarcz z herbem z; po bokach
tarczy herbowej florey; napis gotycki: S. Wladislaw
dei gracia. r. polonie. lituwanieq. pnc. supm. he-
rusie. (2 przyciort 1423. - jest ryfow w stronach tej
Wzory nr 47)

21) Diury ta mata herbowa wielkofi: dwustr-
tówki czerwonego wosku w białej woskowej niecz-
z sznurkami różowemi - Władysława
Jagiełły z r. 1421. Tarcza na której 4 herby:
1. 4 Duet polski 2. 3 pogon litewski - napis
gotycki: + wladislaus dei gracia rex polo-
nie et cetera.

Tab. VIII ryt Kielisinski 1841 ze Statutu Działyn. 205. ^{metego} Polm

22) Pieczęć najwiśkha z polskich - wielkości talerza - okrągła - najestatyczna Władysława Warneńczyka. Zupetnie podobna do pieczęci Nr 19 i podług owego wzoru przedstawiona. Krol z wójkami, kaftan na sznurowany napis: S. Wladislaus. Tescius. dei gra. rex. polonie. n. n. Fratu. croacie. Sandomie. syradie. latic. cuyarie. litwanie. princeps. rym. pomoranie. russieq. dno. et. heres. ec. litery gotyckie

Najwiśkha pieczęć
jest w Dniełkim

z białego wofku w stylu contrasigillum
nr 24. (dąbrowskiego)

Tab. IX ryt Kielisinski 1841 ze Statutu Działyn. 206. Polm

23) Pieczęć z czerwonego wofku w pufce białej wofkowej na tafiemce pergaminowej - herbowa - Władysława Warneńczyka (nr. 1423 krol. 1433 + 1444) Tarcza herbowa na niej herby: 1. 4 polski Orzeł. 2. 3 pogoni litewski napis: * wladislavs. dei gracia. rex. polonie. et cetera. - litery gotyckie - wielkości 5 złotych.

(na przywilej. 2 r. 1444 na tafiemce rysow. w Stronicyński. wzory nr 53)

24) Pieczęć herbowa z czerwonego wofku w pufce białej na tafiemce - Władysława Warneńczyka z r. 1441 zupetnie podobna - także wielkości oraz z tym napisem co nr 23.

25) Pieczęć herbowa z czerwonego wofku w pufce białej na tafiemkach pergaminowych z r. 1440 Władysława Warneńczyka. Na tarczy 4 herby: 1. Orzeł polski. 2. Logon. 3. Chalifza. 4. Kujaw. nad tarczą mata tarcza z herbem F mo: ze węgierskim (Vofberg p. 14 mowi iz to nowy herb rodziny Jagiellonów od przysięcia Chreścianstwa r. 1386 bo na pogoni litewskiej bywa) napis gotycki: S. wladislai. ter. dei gra. reg. polo. litwa. q. princeps. rym. et. her. russiae. et cet. - wielkości 5 złotych.

Pieczęć podobna ob. nr 21 b)

(r. 1440 napis faj: Wladislaus tertius Rex Polonis litwanie princeps heresof Rusie, Electus regni Hungarie.)

26) Pieczęć herbowa Węgierska Władysława Warneńczyka z r. 1440 z czerw. wofku w białej pufce z furdkami białymi i amasantowem. Tarcza na niej 4 herby: 1) Litery balci czyli reki węgierski 2) Orzeł polski. 3) Logon litewski 4) Krzyż podwojny F węgierski (Vofberg p. 14 mowi ze ja: gieloniski) napis: * wladislavs dei gracia hungarie polonie dalmaie, croacie rex et. - wielkości pięć złotych.

Tab. I ryt Kielisinski 1841. ze Statutu Działyn. nr 7. Polm

27) Pieczęć herbowa Kazimierza Jagiellonowego (nr. 1427 kor. 1442 + 1492 - dotąd nieznaleziono duzej nieisci najestatycznej. Vofberg p. 15 domyśla fajz rymsta w bitwie pod Chojnicami 1454) - z wofka czerwonego w pufce białej z furdkiem biało-czarno-amarantowo jedwabnym krsonym z r. 1488 wielkości 5 złotych. Tarcza którą z boku 2 malpy trzymaja; na dole 2 jaskurki (stad moze w Krakowie godło jaskurki z tego oradu)

na farcy heby: 1) Polfki, 2) Logon, 3) Kalifza 4) Kujaw
 nad farcy mata ^{niemiecki} farcy z ^{niemiecki} woznym Krzyem (Jagiello-
 now heby?) napis dokota: S. Kazimirus. dei. gracia
 rex. polonie. magnus. dux. lithwanie. etc. - wielkofi
 5) Zlotowki. (2 czerw. wofku - Wylcotte Daulikowka)
 28) Piezyc herbowa wielkofi 5) Zlotowki Kazmierza ja:
 jagiellonicyka z r. 1448 z wofku czerwonego w pufce biatej
 farcy z 4 hebami: (Onet. 27) 3) Logon. koto farcy
 z jafzurki a nad farcy litery: K. R. - napis gotycki:
 S. Kazimirus. dei. gracia rex. polonie. magnus. dux.
 lithwanie. etc. - Sznurek biate-czarno-amarantowy
 29) Piezyc herbowa mniejsza wielkofi potrabla: Kaz:
 mienza jagiellonicyka z r. 1448. z wofku czerwonego w
 pufce biatej; Sznurek: czotto-czarno-amarantowy.
 na farcy klor na wista postac jest 4 heby:
 1. 4. Onet. 2. 3. Logon. napis gotycki: + Kazimirus. dei.
 gra. rex. polonie. et. cetera.
 30) Piezyc sygnetowa mata (contrafigillum) Kazmierza
 jagiellonicyka z r. 1450 z wofku czerwonego w pufce biatej
 Sznurek zloty-czarny-amarantowy - wielkofi Zlotowki
 farcy z ortem polskim. dokota napis gotycki:
 Kazimirus. dei. gra. rex. polonie. .... ~ +

Polm

Tab. XI. ryt Kielcinski: 1841 ze Statutu Dziateyfk. 1128.
 (z dodatkiem)

31) Piezyc herbowa duza wieksza niz taler Jana Alberta
 (ur. 1460 kor. 1492. + 1501) majestatycznej tego Krola niema
 bo od Kazmierza jagiellonicyka moze jusc nie byly w wojny
 z czerwonego wofku w zlottej pufce z Sznurkiem czernym i
 amarantowym i bialym - z r. 1492. Pod Korona z kabta:
 kien farcy herbowa klor z dwi trzymaja na niej 5
 hebow 1) Logon. 2) Lew Rusi 3) Kalifza 4) Kujaw. a w prodku
 5) Onet polski. Wrodku ~~na~~ na linii dzielkiej heby 3 i 4.
 jest roza jakby gwiazdy w bity. Na dole mata farcy z pod:
 woznym Krzyem Jagiellonikim napis gotycki: + S. Johannis
 albertus. di. gracia. rex. polonie. supremus. dux.
 lithwanie. rusie. prussie. etc. heres.
 32) Piezyc sygnetowa mata wielkofi 10 groszowki z czerwone:
 go wofku w biatej pufce Jana Olbrahtha z r. 1500: herb.
 Onet polski w farcy nad niq litery S. K. (Zdaje sie ze to
 niezyc wyryta na piechu i spuzajna po ojcu Kazmierzu
 Jagiellonicyku) (oznacza Signetum Kazimiri)

Korona z kabta kien jasnoby raz

33) L. herbowa (wielkości rubla). Jana Albrahta z r. 1493
z wosku czerw. w puszcze białej, fymurki szafirowe i amarynto:

(jest także w Stronicyńskiej Wzory n° 69 z przysw
z r. 1495) 6

wę. - Tarcza z 4 herbami: 1 Orzeł 2. Logon 3. Logon 4 Orzeł.
Tarcza między 2 gąszkami winnymi, nad tarczą litery: i + a.
- Dokota napis: Joannes. Albestus. dei gra. rex. polonie.
Supremus. dux. litwanie ec. +. - litery gotyckie

34) Mata pieczętka osmiokątna (10) czerwona w puszcze białej
~~Wielkość rubla~~ dwie tarcze (na jednej orzeł
na drugiej Logon) pod jedną koroną; bez napisu. (Vossberg
który to pieczętka kazał wyrylować później na blaszce
Kielisiskiego, mniemam że jest przed r. 1493.

Tab. XII ryt Kielisiski r. 1841 z Statutu Dyalityńsk n° IX Polm

35) L. duża herbowa (jak wieńch filizantki) Króla Alexandra
Jagiellończyka (ur. 1461 kor. 1501. + 1506.) Wosk czerwony, fymur.
ki wiolet-żółto-białe - z r. 1502. Tarcza pod koroną
na tarczy 4 pola 1. Orzeł 2. Logon 3. Lew (Rufi) 4 Orzeł mają:
yna półkach korony i koto głowy rękę z mieczem (Prus
po-rofny raz używany) oraz w środku 5 tarcza na niej
poprzeczna belka (herb matki - austriacki) Dokota tej głow-
nej tarczy jest 6 herbów: 1. Głowa wota koto niej: stonie
męścić a między rogami gwiazda. (Muller) 2. Kujaw.

3. Dobrynia (głowa podwójnie ukoronowana) 4 herb jagiel-
lonski krzyż podwójny 5. Sandomieński 6. Gryf
(Pomorski) - napis gotycki do kota: + Alexander. dei
gra. rex. polonie. magnos. dux. lithwanie. rufie. prussie
93. dno. et. heres.

Herb pruski powstał r. 1456 po odwołaniu Druż do
Złotki.
Pieczęć duża czarna: 2 łwy trzymają tarc:
cz pod koroną ~~xxxx~~ na jej 4 pola: Logon,
Lew (Rufi) Głowa zebra, Złoty grzyb i potorta
pod koroną; w środku tych 4 pol tarcza z otoc-
półkimi u przodu pod duża tarczą mata tarcza
z podwójnym krzyżem 7 napis gotycki: 5.
Johannes albertus dei gracia. rex polonie
supremus. dux. lithwanie. rufie. prussie et
heres. (majestatyczna mniszka)

36) L. mniejsza herbowa (jak 5 Złotówka) Króla Alexandra
z r. 1502. z wosku czerwonego w puszcze białej na tafsamach per-
gaminowych. Dwa łwy trzymają tarczę pod koroną (Kielisisko:
wata na niej w 4 polach: 1 Orzeł 2. 3. Logon. 4 Orzeł. - Dokota
gotycki napis na wstędze: S. S. p. (sigillum serenissimi principis)
dni. alexandri. dei gra. regis polonie. magni ducis.
lithwae ec.

(jest w Stronicyńskiej Wzory n° 79 ryflow. z prz-
wil. z r. 1505)

napis na wstędze gotycki

37) Peżyce herbowa litewska (jak półrubla) Kr. Alexandra
z r. 1501. z wosku czerwonego w żółtej puszcze na tafsamkach
pergaminowych. Tarcza na niej pogoni (nie mająca jednak
pewnej ręki); dokota na wstędze napis łaciński
napis łaciński: S. Alexandri. mag. ducis. Litwanie.
Ru. e. ec

Tarczama pieczęć na wosku czerwonym z tafsam-
pergaminowa (w zbiorze Pawlikowskiego)

Poloni

Tab. XIII ryt. Kielisin. 1841 ze Statutu Dziatyni. nr 10.

38) Z herbowa (jak s 2 lot) kija stwa glogowskiego Zygmunta I (ur. 1467 kor. 1506 + 1548) r. r. 1506 z wosku czerwonego w pufce zoltrej; tascimki pergamin. Tarcza podzielona na 4 pola i z hebem wrodku. 1. Polon 2. 3. Belka austriacka (heb matki Elzbiety austriack.) 4. Polon. 5. Ornet wrodku. Do kota na wstredze napis gotycki: S. ii (lub n). p. sigismundi. d. g. S. Kaziri. p. r. nati. lithuaie... rupi. duc. ec.

Szymurki Sztet litew. ryzne?

Dziegi z czerwonego wosku okręga wielkofi talara z enigki ty rymajq pod koronq kabta kowata i krzyzem tarczy herbowa o 4 polach: Ornet. Polon. Polon. Ornet; napis tainifx na wstredze tainifkic, S. S. P. Dni. sigismundi. d. g. regis. polo nie magni duc. lituanie ec.

(Zawl. z r. 1533)

39) Z herbowa litewska (jak s 2 lot) z wosku czerwonego w zoltrej pufce z smukami zielonemi jedwabnemi - Krola Zygmunta I r. r. 1544. Tarcza z pogons (bez pauczy na rze) - Do kota na wstredze napis majusku tainifkicami: S. sigismundi. dei. gra. magi. duc. litua.

40) Z herbowa duza (jak wielka fikiranka) Zygmunta I r. r. 1546 z wosku czerwonego, z smukami amarantow. niebiesk. i bialymi - Wrodku Ornet polski na tarczy pod koronq z kabta kicem, do kota ii herbow. + Polon (litew) 2. Lew (Rusi) 3. Głowa ^{niebieska} garbawola (Wstopyjny) 4. Potłwa i potłota (Kajka) 5. S. jelen w koronie na fuzji (dub: lina) 6. Głowa z 2 koronami (Dobryni) 7. Krzyz podwojny (= jagiellonow) 8. Gwiazdy. belki (Jandomiege) 9) Gryf (Lomoga) 10) Ornet z r. r. i miezem (Prus) 11) Belka austriacka herb matki ^{niebieska} - Do kota na wstredze napis gotycki: sigismundus. dei. gra. rex. polonie. mag: ws dux. lithuanie. rusie. prussieq. dno. et heres.

41) Dziegi herbowa (wielkofi talara) Zygmunta I r. r. 1533, z wosku czerw. w pufce iottej; tascimki pergaminow. Pod ozdoba koronq kabta kowata ty rymajq z eniot. ki tarczy z hebam: 1. Ornet. 2. 3. Polon. 4. Ornet. - Do kota na wstredze napis literami tainifkicami: S. S. P. Dni. sigismundi. d. g. regis. Polie. magni duc. lituanie. ec.

42) Dziegi mata ofmiogramna fuznetowa na pa. piere Zygmunta I r. r. 1535. W tarczy Ornet polski; nad tarcza litery (Signetum) (Dnomin) (Sigismundi)

Poloni

Tab. XIV ryt. Kielisin. 1841. ze Statutu Dziatyni. nr 11.

43) Z duza herbowa panstwa z r. 1554 czerwonego wosku z bialymi i amarantowemi smukami - Zygmunta Augusta (ur. 1520 kija litew. od 1529 od 1530 koronow. Krol. pol. od 1548 wstredze nation + 1572) - wielkofi duzego talara. - Tarcza herbowa

ordoba z wygisciami (na niej 1.4. Onet 2.3. Logon) pod
korona odmienna (od Zygmunta I) kabłąkowata trzymana od
2 klergucy anistow. napis do kota na wstędze taimpnie.
mi majus kutami; Sigismundus Augustus. D. G. Rex. Polo-
nie. Mag. Dos. Lithwa. etc.

44) Pieczęć herbowa wielkiej Kofci Talara Zygmun-
ta Aug. z r. 1570. Wosk czerwony (sznurki zielone i amarant-
towe. Tarcza herbowa (na niej 1.4. Onet 2.3. Logon) wygista
pod koroną kabłąkowata (odmienna od nr 43) napis na wstędze
ten sam co nr 43.

45) Pieczęć litewska herbowa (wielkiej s 2 lotowki)
Zygmunta Aug. z r. 1539, sznurki zielone i amarantowe.
Tarcza herbowa wygista, na niej Logon. do kota na
wstędze napis Tacin majus kut. Sigismundus Augustus.
Rex. Polon. Ma. Dos. Litwanie +.

46) Pieczęć mata sygnetowa 4graniasta na papierze
pod woskiem czerwonym. Tarcza herbowa na niej 1.4
Onet 2.3. Logon, a w środku na małej tarczy Waj i forcow
nad tarczy korona bez kabłąka. Do rogach litery:
S. R. P. P.

Tab. XV. rył Kielis. 1841. ze Statutu Działyni. nr 12 Polnu

47) Pieczęć herbowa wielkiej s 2 lotow. Krolewicy Kazmierza
sz. (syna Kazmierza Jagiellonics. Vofberg mylnie mowi
ze ta pieczęć z r. 1454 jest Krola Kazmierza Jagiellonics)
w prostej tarczy Logon - do kota napis gotycki: + S. Ka.....
1. dvois lithwanie. rusie. ec.

48) Pieczęć mata sygnetowa na papierze ofmis graniata
Fryderyka Kandygata Krolewicy (ur. 1468 bisk. Krak. 1488.
arcyb. gniezn. 1493. Kandygat + 1503) Aniot trzyma tarcze z
Ortem po bokach litery taimpnie (Signetum) F. r. d. e. n. i. c. i.

49) Pieczęć duża herbowa wielkiej s 2 talarów z wosku czerw-
nego sznurki amarantowe, żółte i białe Władystawa Krola
Węgier (syna Kazmierza Jagiellon.) z r. 1507. W środku
pod koroną Węgierską tarcza a na niej s herbów 1.4 litery
belkie w gwiazdce. 2.3. Lew czepki w środku na małej tarczy
s Onet polski. Do kota 6 herbów: 1. ~~Węgierska~~ Krzyż Jagiellon.
2. 3. Głowy leopardów w koronach (Dalmacyj)
3. Lew Rusi (Vofberg p. 23 mowi ze Rusi 14. Onet Polski
5. Sarcia (? Vofberg nie wie) ~~Dalmacyj~~ ^{lub Bulgarij} 6. korona (prostej
Vofberga Kroczy ~~Krzyż Jagiellon.~~ ^{Dalmacyj} ^{lub Bulgarij} ^{korona (prostej}
Princip. Władysław. D. G. Regis. Hungarie. Bohemie. Dalmacie.
Croacie, etc.

50) Pieczęć herbowa (wielk s 2 lot.) Fryderyka Kandygata z r. 1496
wosk czerwony, sznurki amarantowe. Pod kapeluszem Kandygalim
i krzyżem tarcza herbowa 1.4 Onet 2.3. Logon; w środku mata tarcza
z herbem austriackim (herb matki Elzbiety Austriackiej) - bez napisu.
51) Pieczęć herbowa (wielk s 2 lot.) Fryderyka Kandyg. z r. 1491. czerwonego
wosku w białej papirze sznurki wioletowe i białe. Aniot trzyma tarcze z Ortem
nad. Do kota napis gotycki na wstędze: S. Frederici. d. g. electi. confirma. erat.

lub Bulgarij
(Kroczyja ma w herbie zachowonics)
prostej jest barhownica herb

1855 (2 roku 1223)

Ważniejszą przyczyną, przez S. d. według rysunku Kielisim; jest na tytulie: ditek ac roz qe ftae... Tomus I Kar I.

a. nr 6. a. b.

Leżyc na remyku przedstawia jezycia w lewej chorągwie długo a; no za tytuł konia przedstawia; napis: S. Kazimiri. d. u. is. mazowie + Leżyc ~~przedstawia~~ Kazimierza Księcia kujawskiego + 1268 - przybyła do późniejszego dyplomatu z r. 1393 - a może tej i pierzei Kazimierza księcia warszawskiego + 1354)

Leżyc mała na tafnie wielkiej rubla przedstawia tarcz (z) z otłem bez korony do kota napis tainiki siemysłny. (Leżyc Bolesława Księcia płockiego sętych w ditek Tom I pag. 355 - 2 prz. wileju z r. 1343.)

Tab. XVI. (ryt. C. E. Weber)

- 52) Leż. okrągła (wielk 5 złot) Konna Konrada zia Ma- zowieckiego z r. 1223. wosk z wyjązajny żynurki; amaran- towe - jezdyżec z gotą głową w kęsyrnie fatolęstym na koniu w lewej trzyma chorągiewkę z 2 ftyr z p kęm. w prawej łapkę z krzyżem. - Dokota napis tainiki: F + S. Conradi. Divis. Mazovie et Poloniae. tyż wosk (wielk. talara) z wyjązajnego med. 53) P. okrągła duża (jak filiżanka) z wyjązajnego med. krow. wosku żynurki amaran towe - Bolesława zia isia mazowieckiego z r. 1297 (niej kładi) (wz. syn Bolesława od 1262 Księże płocki 1288 uzurpator Księstwa Krak. od r. 1294 Księże mazowieck. + 1313 roku śmierci nie podaje p. 25 Vossberg.) Matka bożka w dżugę; fukni z rs kawami opistemi z huftką na głowie przedstawia jedzi na ftołtku i błogostawi jedna ręka Do kota głowy okrąg nimbus. Przed manię klecy ryerz w zbiori jedna ręka w dżim. je z głowy fufiak druga ręka trzyma tarcz z hebem za Księciem widac przedni wsi ftojącego konia. w ród ku + M (co oznacza Manię) napis tainiki do kota: + S. Boles. la tainiama sętych w ditek S. II Tab. 5. pniej S. d. 54) P. okrągła konna (wielk. talara) Konrada zia ma- zowieck z r. 1247. Kriąże siedzi na koniu w zbiori tufko. watej (karacenie corazino) z hetmu ftylwa na nos sztaba w prawej trzyma dżide z proporem a w lewej tarcz - napis tainiki: S. Conradi. Divis. Cracovie. e. Mazovie. + 55) P. okrągła (wielk. talara) pierzga (Ziemowita zia Mazow. i cześkiego (syn Konrada mazow. 1249 otrzymat wse mazowfse niernowicę Czesk; Płock. + 1262 (Vossberg nie wie wkady p. 24) Księże w zbiori z fupn (Ożarymżozozur) która na fatus rozwartę, a pod niej kęsyrno do kolan - na głowie hetm fnyżasty z ftyr na nos. ftył głowy; ftyr otóżona mifurka, u pasa wisi pochwe w prawej trzyma tarcz długę wygista pobagach gwozdziami nabita, w lewej dobyły miecz ramier rajec os, na tarcz wspinia się lew (jest to forma z pierzei i pnieidzy cześk.) Dokota napis tainiki: S. Semoviti dei gra. Divis. Mazovie et Poloniae (Ja pnieyc jest z r. 1247 rysunek jej w Kronurynfkiego: Dnieidze Dieffow ff. 210. Wzoi wygisty zlych do na monetach Bolesława Księcia w r. 1125 - 1140 podobna walka przychodzi) 56) P. duża konna okrągła (jak mały talaryżek) Zrozdena Księcia mazowieck (syna Bolesława zia isia mazow. - był Księciem cześkim; żochazewskim + 1341) z wosku z wyjązajnego na tafnach pergeminiowych. - fto z gatyżek debowych kriąże je: dżie na koniu hetm fnyżasty jak leżek z tył głowy okrąg dżie w lewej ręce wtożina, na prawej kłóstrzyma leje konia wisi

(Orthographisch) mioduska z kółek pancers z karaceny, kęsyrno dżugie

taruga nabijana w prodku kotkami poprzęgi i nemene
na koniu nabijane kotkami, strzenie ma kffalt A - dokota
napis Tainfki + S. Frydmi dei gracia drcis chirnen
vis. et. v. zechovensis.

Tab. XVII ryt. C. E. Weber.

Mazowie
Liemowit Stary

57) P. mata (wielk. s. Lit.) hebowia Liemowita zixcia Mazo.
wielk. i cyskiego (syn Frydena; najprzod zixze lufki,
raufki, goffynfki, od 1351 ptocki, forhazewfki, od 1354 cyski
i warzawfki, r. 1375 mazowiecki + 1381) z r. 1343, okrągta.
- W rodku na tarugu smok na 2 nogach (newnie heb Gerska
a potem Mazowia, do kota napis Tainfki. lit. S. Semouiti
dei gracia drcis chirnenis + tabny pergamin

29 paryż... et listy...
22 miejsc okrągta przedstawia...
kota napis... Semovit... mazowie...
nens (z przywileju 1355 - jest w Stronoryfki Wzory
no 85.)

58) P. duja (wielk. filizanki) piehja okrągta Liemowita
zixcia mazow. i wizenfkiego (syna Liemowita zixcia ptockiego
+ 1345 = podlug delewela + 1381 ob. hanffawia) z r. 1343
- tasny pergam. - zixze stojacy ma pancerz z metalowych
ptatkow, pod pancierzem karzno fat dypote do kolan, na
rękach od piersi do łokcia równie pancerz z szyn metalowych,
ruja gota, spodnie opiate razem z obuwien spicraftem
helm trojgraniasty w lewej trzyma wlotownie
z zelazem i w prawej miecz a na nim taruga w prodku
majaja gzybet i wybijane brzezi - Eto ma g...
twiastow - napis Tainfki dokota + S. Semouiti. dei gra.
drcis mazowie. ac. dni. wizenen.

Licze duja z wofku bratego: Orzet
bez korony napis Tainfki... Semovit...
ovie... chirnen. (pis knie gte boko
rznista) Pawl.

59) P. duja piehja (wielk. duzego talara) Jana zixcia
mazowieckiego i warzawfki. (syn Liemowita zixcia mazow.
+ 1428) - hatte z latoroffi. Kriaze stojacy bez karzna; ma
pancerz kotki z dntu, ruje podobniei, pancernem okrągta,
helm gładki w prawej miecz prosty w lewej taruga
hebowy z odtem polskim Napis Tainfki do kota: + S. Jo-
hannis. dei. gra. drcis. mazoe. et. dni. warsevij. - szumki:

mgisar
F. F. w lites Tom I Pas I
pag. 355. z przywileju z r. 1343 wydanego w Rawie
wzbiorne dzialynfki)

60) Licze hebowia duja (wielk. talara) z wofku czerwonego
z tafnami pergam. Stanistawa i Januza Kfiqzjt Mazowiec.
(synow Konrada, Kfiqz. od r. 1503 + 1525) z r. 1520. Taruga
a. wniej 4 heby 1. 4 orzet polfui z korony. 2. 3. smok 4 nogach
- z boku taruga latoroffe - napis Tainfki gtofu. na
wftlady do kotu. Stanistaw. et Jano sirs. d. g. drcis.
mazowie. drcis. etc.

(jest tarfuma w Stronoryfki Wzory no 85. 86.
na przywileju z r. 1524)

61) Licze duja piehja (wielk. filizanki) Boolestawa zixcia
mazow. i warzaw. (syna Jana, od r. 1428 Kfiqzjt + 1462) - lile -
wel piehje ze + 1455 ob. hanffaw. -) z r. 1462 (?) Pod baldachi
nem gotyckim na postumencie ozdobnym flori Kfiqzjt w zbroi z ptat
z fatuchem z ptat, spodnie opiate, obuwie z wyustkami bez szpicow
z tafnami obiernym na gtowie nitra w lewej propozec wafki
duja w prawej miecz prosty u klorego rękojest odmienna:

Kazimierz (syn Konrada) książę kujawski (ojciec Kujawien książę czarnego) + 1268.

Pręgię k. p. 28 Vofberg mylnie przypisał Leżykowi czarnemu (bo podpis ukryziony) - jest ona Kazmierze ze zięcia Łęczyckiego i Kujawskiego z r. 1257 do kota napis + S. Kazimiri dei gracia ducis lancicie et civicie (tak jest na pny wilem w stronu pnyckiego wzoty pny dawnych) na pnywileju kapitulu Krak. z r. 1257. jest tak sama pnyca zawięziona na czerwonym slynku jedwabnym z napisem do kota + S. Kazimiri dei gracia ducis lancicie et civicie.

Do bokach stoją zamki grody i wiejs a pod każdym tarcza herbowa na kopytlu; Tarcza z prawej ma otę półk. - Tarcza z lewej zaś 4 pola: 1.4. otę półk. 2.4. smok o z nozab (Vofberg p. 27) mówi że otę herb Waszyawy, a smok herb Łęczyka lub Ruoi) napis dokota gotycki: .... boleslai. dei gracia. ducis. mazo. et. rusie. trarum... (dnis. e. hes. e. ....)

Tab. XVIII ryt C. E. Weber w Berlinie 1850.

62) P. nięsa (wielk. talara) Leżyka czarnego z r. 1289. (księcia Kiechowickiego) - okręga. Książę fłoiw Kiezwie pny. rany, nagłowie korona w lewej trzyma tarcza na kłójce (pny) prawa pnybia prostym mieczem w pny tego gryfa, w górnym ułatujacy amulet trzyma gatazys z bily na boku z prawej zamk z wiejs, na ftr. relnicach zamku stoi proponcz o z ftr. upkach w ftr. zatknięty i ofoba kłoiw trąbi w rog. Napis Tawin'ski do kota: ..... ei. gra. duc. .... a ..... ensis. (Podobne walki z niedziwiedziem i lwem na pnyzi Leżyka białego przed r. 1227; ziemowita ma: 20w. przed 1262 oraz na moretach cefskich Władysława 1109-1125 i Sobiesława 1125-1140) - na denarach Władysława II księcia polsk 1139-1148 - z bawotem na bawotach Bolesława V pnyka 1227-1239)

63) Pręgię duża (wielk. filizantki) ziemowita księcia tawin'skiego i dobrzyńskiego (syna Kazimierza, + przed r. 1307) - w rodku Chrystus fkurzony na krzyżu, nimbus ma po prawej ofoba trzyma księcia wycisgajaca ręce do krzyża; po lewej fłoiwty w długiej fukni (jak habit) trzyma turubularz koto głowy ma nimbus - napis Tawin'ski. fholast. + S. Semo-viti. - (20) brinen. - z roku 1291.

64) Pręgię duża okręga (wielk. filizantki) Lne = mystawa zięcia Kujawsk. i bydgoskiego (syna ziemomysta, + 1339) z r. 1307; na podstawie fłoi księcia z gotą głową z lokami; rąja gota, pancarz i pnyty do brucha pnyfiony na całej ciele z tancuch; kowa, na nim Kiezwie by rękawio w kłójce kłójki na pnyfiach gnyona (klejnot monisto pod rąjja) w prawej trzyma tarcza herbowa, na kłójce potłwa i pod otę (herb Kujawski) w lewej prosty fheroki miecz na ~~szkło~~ rze wioi mu na długi w ftr. dę helm zamknięty ; z prawej wyftraje z oboku błogostawia 18ka w nimbusie Dokota napis rholast. Tawin. + S. Premislii. dei. gra. ducis. civicie.

65) Pręgię herbowa okręga (wielk. dużego talara) Kazmierza zięcia Kujaw. (1287-1352; syn ziemomysta x. Kujaw. inowroclaw; ojciec Władysława białego mnicha) z r. 1307 z wycisgajego wosku zmuski białe i amarantowe. - Tarcza herbowa, na niej potłwa i pot otę; dokota napis fholast. + S. Kazimiri. dei. gracia. ducis. civicie.

Tak sama pnyca ftych w dices Tom II Tab. V

6b) Pieczę herbowa okręga (wielk. potrubla) Leszka zięcia Kur...
 jawka. (syn Liemomyta zięcia Kuraw; od r. 1287 Książ Kujaw
 od 1296 pomorski, zyt 1339) z r. 1314 z synuskim - Tarcza
 herbowa na niej potłwa; potłwa przebite z boku miezem
 (czyli rączki mież spoczywa na nich z boku - pierwszą raz
 podobna odmiana w herbie Kujawski) - napis dokota pto.
 kaffuzny; + S. ducis bestconis

6z) Pieczę herbowa okręga (wielk. potrubla) Lnemys.
 Tawa Książ Kujawski. (+ 1339) z r. 1305 z synuskim - Tarcza
 na herbowa pochyta leżąca w niej potłwa; potłwa nad
 tarczą hełm z 3 prawymi piórami - w bokach le łosole.
 - napis fholaf: + S. Premolii. de gra. duc. cvarie.

Tab. XIX ryt. C. E. Weber.

6g) Pieczę konna okręga (wielk. matego falera) Władysława
 zięcia opolskiego (syna Kazimierza zmatęgo 1233; Wielki, Książem
 opol. od 1233, r. 1234 dostal Luda, od 1242 Książem Kaliszi + 1288
 był Książem dwucmskim) z r. 1247. Książem na koniu w zbroi
 na kłobocznym faldyżle Książem, hełm ma spuszony i terogranisty
 w prawej dławię proporcyonkiem nalożone, na lewej wisi puchlerz
 trojgraniasty. Za Książem gwiazda. - Dokota napis i fholafyżny:
 + Sigillum ducis Wladislai de Pol.

68) Pieczę konna okręga (wielk. matego falera) jedna z tad-
 nie i białych i bogatych...
 z r. 1378 Władysława zięcia Opolskiego
 (syn Bolesława II zięcia opol. i ~~Elżbiety~~ Eufemii córki Karola
 Andegawen króla węg. Książem opol 1370, dopomagał Lduwikowi
 wejwodzi swemu do korony pol. za co został palatynem węg. w
 oraz r. 1373 dostal Wielun i Luda w dziedzictwo; r. 1377 dostal
 królowi Lduwikowi węg. niektóre czści Rusi za Dobryni i Gnie-
 kow; r. 1378 został namiestnikiem w Łożcu, lecz nienawidzony
 musiał kraj opuścić. Zofniewski Lduwik był pretendentem do
 korony pol. z. 1391 za żlugi zastawil Książem Kom zamek z to-
 torzys nad Wisła; żagatło odebrał mu Dobryni i Gniezno, r.
 1392 zastawil Książem Dobryni + 1401 żona żagata córka
 Liemowita stażęgo zięcia mazowieck. Wprzywileju zastawey
 Dobrynia żac żona jego żawie żis Offka) Książem w zbroi catkiem
 hełm spuszony na twarz, zbroja z ptał. Od piersi pancerza
 wisi na tańcużku faldyżle, na drugim tańcużku przy piersi
 ma przywiązany mież który trzyma dobytej w lewej. mież spri-
 czafty krotki guz w r. kójesi w gwiazdę hełm mający tylko
 dwa na oczach przykryte szeroko spływanym materią Kłej:
 rot (cimier na hełmie w kształcie pancerza na nim 2 oły polskie
 widac że haftowane) a w gorze prawe pióra; obuwię z blach
 spiczaste, ostrogi wysokie spiczaste, prawy ręk trzyma
 leice konia. kon przykryty od głowy rączką bogatę deko żółtym
 żac na dot do nog; na ogon, a no mież haftowane oły polskie
 oraz tarczę z ridołko wysokie trzyma się go rtylu wyobrony
 pieszek tarczami. Napis gotycki: + Ladislavs. dei gracia. dux et dñs
 opolien et * - sclunensis et.

2ª pieczę okręga na tafimce pergam. przed-
 stawia ~~pod herb; potłwa~~ z lewej, a potłwa z
 prawej strony. Dokota napis: + Sestconis
 Dei gra dv cvar. (Z przywileju 1303 w którym
 rypęle Sestco dux cvarie et dominus de Wilegod - w
 Książem. Wzory № 21. - Lespek ten r. 1304 rifa sig
 Sestco dux cvarie et dominus gwelnisuladylawie wprymona.
 196 brazi faryżch Dwemystawa i Kazimierza Książem Kujawski)

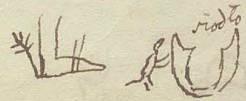
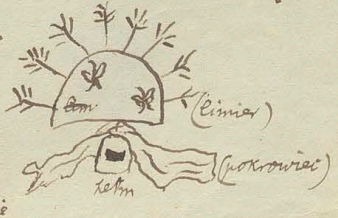

Schlesien Władysława zięcia Opolskiego 1247 + 1286

Vofberg p. 30 faldyżnie piesz ze Kazimierza Kłej
 Opolski + 1233, leż umarł on 1230 ~~1230~~
 d. 6 maja (Ob. F. O. Pheide w prymie Eunomia 1833 ff 35)
 bo na przywileju z r. 1230 żona jego Viola piesz vis
 w dowę (Henzel Urkundensammlung pag. 308) Również
 faldyżnie piesz Vofberg ze Viola Brulgartka w dowę po
 Kazimierzu zięcia Opolskim + 1251 bo wspomniana jest
 ja ko żiężca r. 1258 na przywileju fundacyjnym Kłaftronu
 dominik. w Bauborze (Ob. Byzowski Propago pag. 5)
 zięciem opolskim został dopiero 1247. po śmierci brata
 mieżystawa II + 1246.

(matką Wład. Opolskiego była nie Eufemia leż ~~Eww~~
 Elżbieta ~~Wawa~~ urodzona z Bolesława zięcia fwińnickiego
 i żężnej z żęż corki Władysława Łokietka jak dowodzi
 K. Hadnicki dynowie Gedymina S. II p. 236)

2^a) pieczę duża z Książem siedzącym i
 zbrojami Polski i Rusi na żółtym wosku
 z fynużku czerwonym. zielonym z r. 1378 (ob
 Przywit dwor.)

Taj sama pieczęć jako contrafigillum na zielonym wosku wyćnięta z r. 1378. na przywileju w klastorze J. Jednej w Krakowie

 wstawić 2 rogi myśliwskie

Herb Wielunia? nie wstawić rogiem ad róg Agnuszki później

Taj sama pieczęć na tafelnie pergam. z przywileju na miasteczko 1390 - jest rzyfowana w dtronu myśliw. Wzrost 1240. Taj sama pieczęć na fzurku jedwab. zielonym i czerwonym 1386. jako pieczęć sekretna ~~na~~ contrafigillum

Przemysław książę opolski i świeżymski (syn Władysława i Zuzanny wielkopolskiej 1284 + 1295). L przywilej dla klastoru w Mogile d. Raibor 1284 - widac że ojciec za zywota datmu Opole i Opwieim - Vofsberg p. 30

mitra

70) Pieczęć (odwrót na contrafigillum) na tyle pieczęci № 73 wyćnięta w zielonym wosku w zwyciężymy piżwie - 3 r. 1373 (wielkości s 2 Tot.) Władysława Lwa opolskiego (+ 1401) w środku gemma okrągła głowka młodego ohtopca (widac że ta gemma wprawiona w pieczęć) dokota tej głowki gatyżki i 3 hebowe tarcze: 1 (nad głową) Onet polski zistha opolskiego. 2 po lewej - Lew wstawić (Rusi) 3. po prawej 2 rogi myśliwskie w kstacie kota ku sobie zwiżane (Vofsberg p. 32 mniema że to herb Wielunia) napis dokota gatyżki: ladišlav dux - opolien dno russie - et welunens. ~~(może to kotek nie rogi w b. myśliwki)~~

71) Pieczęć mniejsza wielkości (notabla) Władysława Lwa opolskiego (+ 1401) w środku wprawiona gemma okrągła głowka młodego ohtopca (widac że ta gemma wprawiona w pieczęć) dokota tej głowki gatyżki i 3 hebowe tarcze: 1. Onet polski i graw kowalski 2. Łódź i notota (herb Kujawski i graw kowalski) 3. Głowa z dwoma rógami i przykami (herb Wielunski) 4. Głowa z dwoma rógami (herb Dobryński) - napis dokota gatyżki: ladišlav dux graua ^{duisop} ^{uysau} ^{uysau} - ecennoisln (może haerel?) (może por. 1377?)

72) Pieczęć piżwa z wosku zwyciężymy, fzurki zolte i porfowe z r. 1284 (w klastorze w Mogile) wielkości dużej: gotalera - Przemysław książę opolski i świeżymski; Książę opolski i świeżymski (syn Władysława Lwa opolskiego + 1288; Zuzanna Książniczka wielkopolskiej zwi r. 1284) był panem Opwieim - pomia dostal Raibor, + 1295 miał cokolki Ofike zakonnic w Raiborze i Annas raslubiona Nikołajowi II Książciu Opolskiemu który za nią w posagu 1295 dostal Raibor) Książę uzbrojony catkiem w karacens, ftoi, 2 pod pancera wyglada mu fatuch (Kieszno) do kolan w prawej trzyma wąski proporze z 3 ftr rypkami, w lewej tarczy z ortem polskim. Helm załunisty na twarz ma kratkowy wifiet na helmie ma podwojny fzerog pior (cimier) napis dokota literami fcholastryzami: S: Premisl. dei graua ducis opolien: dni d Brvenim.

73) Pieczęć majestatywna (tronowa) z wosku zwyciężymy z fzurkami zielonymi i porfowymi z r. 1373. Władysława Lwa opolskiego (+ 1401) - fto gatyżkowe, na środku zwyciężymy i poduse fiedzi Książę z brodz i długimi wstafami suknia opita na niej pancierz ptałowy, spodnie rezane pas nabijany kotkami. frowiki fpiżafte na rękach pancera ptałowy przewieffony długi, mitra w kstacie wafki, w prawicy trzyma miecz prosty opięfisty z potężnym guzem w rękofieji popranej ftronie tarczy hebowe z ortem (Opola) z lewej tarczy

herb
diola
et he
74) L
no bo
zicie
i doly
Kfia
re K
wly T
lilije
75) L
zem
xica
i JH
na K
okry
(jak
Tary
tygn
76
wry
Koi
ul p
kuri
m
Kfia
77
Kfia
Bog
-ko
i w p
piet
na
ipi
dwi
78
Kaj
Taw
koro
W b
głow
na o

herbowa z lwem wpiętym (Rusi) - Dokota napis gotycki + la: dislav. dei graua. vox. opoliensit. et terre. rossie domin' et heres. - Pieczęta ma na odwrocie contrafigillum № 30.

Tab. XX ryt. F. Hübner 1851. Koni mni

74) Pieczęta okrągła niebia (wielk. dużego talara) z wosku czerwono-brunatnego, szmurek porfowy - r. 1170 Kazmierza księcia pomorskiego (młodszy syn rabitego r. 1136 ~~W~~ Wratysława i Soly królowy duńskiej; Książę pomorski od 1151 + 1182 w Jerozolimie) Książę stojący w kofczułu drucianej; z kółek która i tył głowy i rca w krywa, na głowie hełm spiczasty z szyną na nos w prawej trzyma wotynis a w lewej tarczę wygiętą na której lilije - napis scholastyzny: Kazi..... princeps

75) Pieczęta konna okrągła (wielk. ^{dużego} dużego talara) z wosku czerwono-brunatnego, szmurek porfowy - r. 1170 Bogusława księcia pomorskiego (syn starszy rabitego r. 1136 Wratysława i Heli orgh. Heleny Książniczki saskiej; + 1187) Książę na koniu w kofczułu z tusk idącej do kolan i tył głowy i rca okrywającej, na głowie hełm spiczasty z szyną nosową (jak na № 74) w prawicy dobyły miecz spiczasty, w lewicy tarcza wygięta mata spiczasta u dołu. - napis scholastyzny: Boguslavus di' gra princeps. livonic'

Pieczęta przedstawia jeźdźca w prawo jadącego, z tyłu nad koniem knęgi, do kota napis: S. domini Zwantepole. de Dancke. t. (na przywilejach r. 1220-1266 w archiwum królewickim.)

76) Pieczęta konna okrągła (wielk. dużego talara) z wosku wyrywanego - r. 1241 Sambora Książę pomorskiego - Książę na koniu, rękoma długa splewa, na lewej rca ma tarczę spiczastą, w prawej długa wąski proporzeć - pod koniem kwiat lili. Napis: Sambor... oris (Lomeraniorn) m duas + (Sambor syn mełtrina I zmatatego 1220 od 1233 Książę pomorski + 1281 w Szwarcławiu.)

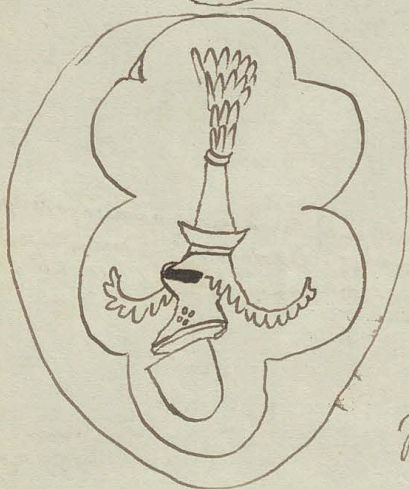
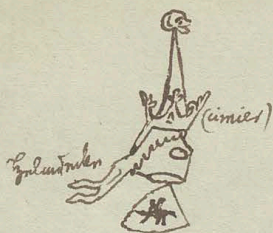
Pieczęta trójkątna z rogami zaokrąglonymi wyobraża gryfa wspiętego przednimi łapami w górę, w obwodzie napis: sigillum Sambori ducis Lomeranie (w przywilejach r. 1260 w archiwum królewickim)

77) Pieczęta niebia okrągła (wielk. dużego talara) Elybiety Książniczki (corki Kazmierza Wielk. króla pol. zast. Bogusławowi V Książę pomorski. w Łoznaniu 1343 + 1361 - Koto 2 Krzakow ftoi Kobieta w długiej rękni fatolystej; i w ptafusa i głowa ma obwinista welonem; na sukni na piersiach orzeł polski; w prawicy trzyma tarczę herbowa na której gryf pomorski, w lewicy hełm z bogatym ubraniem i pios. - napis scholastyzny: + S Elyzabeth dei gracia duxisse slavorum et cass'x (Kassubów)

78) Pieczęta niebia okrągła (wielk. mataj filizantki) z r. 1373 Kazmierza V Książę pomorskiego, dobnyńskiego (syn Bogusława V + 1373 i Elybiety królowy polski jako pretendent do korony polski. dostal od króla Ludwika Dobrym r. 1370 + 1377) W branie ozdobionej gotyckimi wieżyczkami ftoi Książę z gotą głową całą w zbwoi ptałowej, w prawej trzyma długa miecz spiczasty na dot, w lewej mataj mieczyk orgh sztylet; przez ramię ma

na wstędze zawieszoną tarczę na kłobie; głowa ukoronowana
na starca (herb Dobrynia) Pod nogami wilk lub lew. Po
prawej stronie tarczy herbowa z gryfem pomorskim
nakryta hełmem na kłobie; bogaty nagłówek w kształcie
korony Konarscy się spizaśto z głowką psa. Do kota napis
gotycki: + S. Kajimiri. dei. gra. duc. Stetinensis. Dobin
pomoranie. Slauie. casubie. et dni rugie. -

Pomorska

79) Pieczę herbowa okrągła (wielk. talara) z je-
lonego wofku; Sznurek zjedono - pomorski - z r. 1403
Boğustawa VIII księcia pomorskiego (syna Boğustawa
I i Elżbiety Krolewny polskiej; r. 1386 został kanonikiem
Kamieńskim, później się ożenił i + 1413) - W podługich
bryłkach pole kratkowane z kwiatkami, w nim
tarczy herbowa z gryfem pomorskim; na krywiej je-
hełm z spizaśtym przyrostkiem (umies) zakonionym
w pierośki. - Do kota napis gotycki: + S. Bogeslai.
dei. gra. duc. Stetinensi. (jest w archiw. ~~krak.~~ senat.
krak.)

Tab. XXI ryt. F. Hübner.

80) Pieczę tronowa (wielk. talara) okrągła z r. 1288 z wof-
ku czarnego z jedwabnym sznurkiem Salomei (córki
Lambora II księcia pomorskiego a żony Niemomyśta (+ 1287)
księcia kujawskiego, + 1314) kobieta w fatygujstę jakni
i płaszcz siedzi na tronie z złożonymi rękoma. Napis
scholastykany (Salomea) relic. remo. d. g. d. k. u. s. r. a.
Lujaria) ... ^{taż sama w dzieł Tom II} ~~z r. 1288~~ ^{z r. 1288}

82) Pieczę owalna spizaśta z zwyciężonego wofku z sznur-
kiem, z r. 1292 Fejze Janaj Salomei (co W. 80) na niej
znaki: I (krzyż) pod nim X PC (Christus) a niżej
JHI (Jesuz) - napis do kota scholastykany S. Salome...
... duc. cvia.

83) Pieczę okrągła (wielk. pizciozłot.) z wofku zwyciężonego
z r. 1308 Swenzona (z. 1337 wojewody gdańsk, 1287 wojew-
wody świeckiego, 1291 wojew gdański i stolpinski, 1302 wojew-
woda pomorski; + około 1308) - wstęga z pierzycy na koni-
strąbi wróg, przed nim ^{znajdują się} goni jelenia - napis scholastyk-
ny: + S. Swenzonis palatini gdanensis.

84) Pieczę wofkowa okrągła herbowa Piotra de Neuenburg
z r. 1308 (stałosta pomorski żyje 1317 syn Swenzona wojew-
wody gdańskiego, od k. rola polskiego Wastawa dostat miast o
Neuenburg nad Wistą protoplasta rodziny Łodkomor zych izyli
Luttkamewid) - (wielk. s. lotow) w tarczy herbowej gryf na 2
(wio ojciec nie miał herbu) - napis łd. (Petri de) Neun(burg)...

(wrybi ogon
nogań zakonionym)

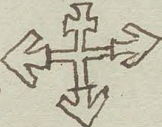
85) Pieczę herbowa (wielk. potrubla) z r. 1310 Wojciecha (Alberta) ^{okragła} gdańskiego kasztelana (Suffraganeum) polskiego (który bronił Gdańska przeciw Woldemarowi księciu brandenburskiemu r. 1308, brymęjski strona Łokietka wzięty od Krzyżaków w niewolę do Malborka 1310), - w ród: ku ziemści herbu monogram (libera A) - dokota napis scholastyyczny: + Alberti castella. gdan.

86) Pieczę herbowa (wielk. potrubla) z r. 1310 Wojtawieczyli Uniołtawie gdańsk. kasztelana (który bronił Gdańska 1308 z Albertem razem i r. 1310 siedział w niewoli krzyżak. kiej) - w ród: ku kotwica kotołowej gwiazda i krzyż - napis dokota: + S. Uniołtawie castellani gdan.

herb Kotwica albo dzymburg

87) P. herbowa okragła (wielk. 52łot.) z r. 1308 Stanisława z Ganszby byłego wojewody świeckiego (Stanislaus de Ganszbe quondam palatinus in Swecia) w ród: ku herb w kształcie krzyża zakonicy i strzałami: jednym krzyżem - napis scholastyyczny: S. Stanisławi palatini swec. +

88) Pieczę herbowa wielkofci dwuzłotowa z r. 1308 - okragła - Hugona (brata Stanisława kasztelana świeckiego) - w ród: ku herb w kształcie krzyża zakonicy i strzałami: napis rąkisty scholastyyczny ... SOBZ. ... a ... ugo. - z tajemką

89) Pieczę herbowa (wielk. 22łot.) okragła hrabiego Pawła kasztelana świeckiego (Comitis Pauli castellani swecij) z r. 1308. - w ród: ku telić - dokota napis scholastyyczny + S. Pauli s. ... - z tajemką

90) Pieczę herbowa (wielk. 52łot.) hrabiego Adama (syna Pawła kasztelana świeckiego) z r. 1309. - w ród: ku kotwica przewrócona. Dokota napis scholastyyczny: + S. Ade. de. otle. - z tajemką

herb kotwica przewrócona

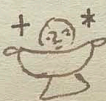
(Z tych pieczęci widać iż rycerstwo nad m. stę jęczy na początku XV wieku nie używało stałych herbów)

91) Pieczę herbowa ~~okragła~~ pieczę podługina mata. O. Dwidgera opata oliwińskiego z r. 1307. - opat stoi w infule z pastorałem w ręku (na sposób rufki) czyli na: egi ornaie który był na spódb stękiego okragłego kotwice w lewej trzyma kfięgię - dokota napis + Sigillom. ablis. de. oliva. - litery scholastyyczne - z tajemką

92) Pieczę pieczę podługina O mata Goffrieda opata pepińskiego z r. 1307 - opat stoi w infule, ~~okragła~~ ornaie, z pastorałem w prawej a kfięgię w lewej. Dokota napis scholastyyczny: + Sigil. Abbatis de novo doberan. - z tajemką

93) P. herbowa okragła (wielk. 22łot.) z r. 1307 Jana z Rogowa komture lubiechowskiego zakon. krzyżakow. - w ród: ku kielich w kształcie wazy w nim głowa, a kotołowej gwiazdy (pamięć)

niemiecka podanie o yare Chrystusa Graal.) napis do-
kota foholastycznu + S. fris: iohannis: dei: solida). ro-
gow. — z tafanku.

94) Pieczę okrągła herbowa (wielk. złotowki) z tafan-
ku, pomorskiego rycerza Gotzalka de Jana z r.
1307. W środku lilia dokota napis voholastycznu;
+ S' Godscalc. .... (w kfstacie herbu Doonason)

Witold Alexanderski (syn Kiejstuta) xiigz litew + 1430

niedzwiedz był herbem ziemi chetofici i ziemi zmuż.
xiig

Tabl. XXII ryt. Kielciński 1841 z Dziatynsk. H.
L. II N: I. zorytowana i pieczęć

95) Pieczę tronowa okrągła (wielk. matego talara) Witoi-
da xiigz litewski. ~~peca~~ (ur. 1350, 1382 pojim any od fagietty,
r. 1383 uiekt do Knyjakow od których ochrzczony pod
imieniem Wiganda ~~peca~~; r. 1386. na nowo
w Krakowie wykrzczony otrzymał imię Alexandra,
1388 Kfi zię Kieśnowski, 1390 Wielki xiigz litewski; r.
1398 xiigz Smoleński; Rusi, nazywa się Kiolem litwy
ilennikiem Jagietty, + 1430 przed Koronacją swą).
— na stole tronowym na poduszek siedzi Kfi zię w sukoni
opistej w ptafiku faldystym z futnanym sperson kotmizem
na głowie biret (do Kfi zych podobny), w prawicy bieto pte
wlewinu tanga herbowa z rogami. Sto w zoryfle. Doko-
kuch tanga herbowe: 1) Krzyż (moje Wotymia nowi
Vofsborg p. 44. 2) niedzwiedz idący (Kijowa podług
Vofsborga) 3) Pogon bier tanga (herb bier trzyma w ręce
Kfi zię) litwy 4) Rycarz stojący z kopią i tanga (Trok
podług Vofsborga p. 44 —) Dokota napis
gotycki: * Sigillum * alexandri * alias * witoldi *
dei * gra * ducis * .... lithwanie .... alie *
et. cetera * (Pieczę ta jest znana z dneworjth
w Bielickiego Kronice pol. i Kronice poliatu gdzie jest
napis: Sigillum Alexandri Alias Witoldi magni du-
cis lithuanie et Rusie et cetera (widac że alie
zle Vofsborg czytają) T

Krzyż herb wojewodystwa wotynskiego i Lucka (Jablonowski
Heraldyka ft. 40)

Niedzwiedz wsparty herb Litwa Zmużskiego (Jablonowski
Heraldyka ft. 39.)

Maiz zbrojny pieczę znak panstwa (?) przez xiigz litewskich
zawojowanego a polym od nadtego (Jabl. ft. 40)

Ta pieczę fitych w Litwie Som I. Pars II z napi-
sem podobnym jak w Vofsborgu (jest to ta sama
pieczę fitychów. przez Kielcińskiego)

2) Dywina tej pieczęci w Wjeftnik Europy 1828 Tefz XXII
(Dywina p. Kielciński ryt. 1834 na przywileju z r. 1385) w
Wjznieufki Lomniki T. IV. ft. 90.)
(jest w zbiorze Pawlikowskiego)

3) ob. Przyjaciel ludu
(rytowana z fazy jehuse przez Kielcińskiego)
(ta sama pieczę z przywileju 1426 jest ryfowana w
Stronicy p. wzory no 50)

96) Pieczę konna (wielk. dużego) talara) z wofku zie-
lonego w zuryczanej rubie z tasmami pergam. z r.
1385 okrągła ^{Witolda w. sc. lit.} w kftakowanym polu jezdziec w zbroi
w ptafach z hetnem w pizastym ^{Witolda w. sc. lit.} na koniu w ręce ma
dobyty miecz ostrzy — napis ^{Witolda w. sc. lit.} tawt. dvcis. frakker (trokensis?) — (zwaz, że kfta)

97) Pieczę konna (wielk. potrubla) z czerwonego wofku
w zottej rubie z fpuusk jedwab. ^{Witolda w. sc. lit.} 2 r. 1426.
z herbem ^{Witolda w. sc. lit.} (z fpuusk trockiego) hetm ^{Witolda w. sc. lit.} z fpuuskowym wzyren
napis gotycki + S. Alexandri. als. wgtowdy. dei. gra. magni.
dvcis. lithwan.

9
Wit
Dy
po
Taw
99
zaw
Wit
na
Log
Tro
try
zpu
di.
2d.
10
zcy
Wit
zdo
du
4
ni
lit.
imi
seu
uro
Zyp
bita
Wp
wto
te
Tb
100
wzo
buta
wie
Kro
zpu
hapi
10
tej
rynd

98) Pieczęć pieczęć okrągła (wielk 5 złot) W. X. Litew.
 Witolda 2 r. 1379 - (prerobiona ze złotym Kielisimskiego)
 Rycerz w srebrnym hełmie z czarnym ^{złoty} ~~czarnym~~ ^{złoty} ~~czarnym~~
 po kolana w jednej ręce ma miecz w drugiej (Tarcza = napis
 łaciński: + S. d. v. i. s. v. i. t. a. v. i. t. e. *)

(rytował osobno Kielisimski)

4)

12

Tabl. XXIII ryt Kielisimski 1841 z Statutu Dyakimski №2 Litferum

5)

99) Pieczęć herbowa duża (jak mata filizjanke) okrągła
 czerwonego wosku w złotym napisie z porforym słońcem
 Witolda W. X. Lit. 2 r. 1404. - Tarcza herbowa podzielona
 na 4 pola: 1) Krzyż (podług Vossberga p. 43 Wołynia) 2)
 Dogon z wstążką (litwy) 3. Rycerz stojący z wstążką; tarcza
 (Trok ?) 4) Niedźwiędz wisi (podług Vossberga, ^{wstążki} ~~krzyż~~) tarcza ta
 trzymana od 2 ludzi gotyckich otoczona 3 potyczkami i 3
 zgranicami - napis gotycki: S. Alexandri. alias. ^{lucis}
 di. gra. d. v. i. s. l. y. t. h. w. a. n. i. e. k. e. r. e. d. i. s. t. r. o. c. e. n. s. d. n. i. q. ^{lucis}
 24.

Tarcza na przywileju dla Krakowa z r.
 1403 na czerwonym wosku na słońcu
 karmazynowym; na odwrotnej stronie
 mata niebieska na czerwonym wosku (contra
 sigillum) № 100.
 (rytował osobno Kielisimski)

100) Pieczęć konna sekretna okrągła (wielk 2 złotych)
 czerwonego wosku contra sigillum pieczęci № 99 - w prawo
 Witolda W. X. Lit. 2 r. 1404. - Jeździec uzbrojony na koniu
 z dobytym mieczem - Dokota napis gotycki: S. withow...
 d. v. i. s. l. i. t. h. u. a. n. i. e. ~

Korybut Dymitr ^(syn Olgierda) xiągzelitowski + 1399.
 Pieczęć z 2 stronami główna bez napisu - w
 wrotku z napisem.

101) Pieczęć konna okrągła z zielonego wosku z taoma.
 mi pergamem. (wielk 5 złotych) 2 r. 1385. Korybuta x.
 lit. ^{złoty} ~~czarny~~ ^{złoty} ~~czarny~~ ^{złoty} ~~czarny~~
 imię Dymitri - brat Jagajły - Jagajło odebrał mu xiągstwo
 Siewierskie 1393 + w bitwie 1399 - Vossberg nie dodaje że się
 urodził 1358 (miał 3 synów: Fedor 1422 - 1433. Swas 1433
 Zygmunt król czeski: + 1435. podług Vossberga; podług nar.
 bita miał 2 synów: Fedora: zwana Zygmunt - co pewnie (je)
 W polu Krakowanem rycerz na koniu (w ^{w prawo, 1435} ~~złoty~~) trzyma
 wstążkę - nie ma napisu.

102) Strona odwrotna (contra sigillum) pieczęci № 101
 także samej wielkości (napis literami ruskimi ПЕЧАТЬ
 ТЪ КНАЗА КОРИБУТА ^{Wielki} ~~złoty~~ ^{złoty} ~~czarny~~ ^{złoty} ~~czarny~~ ^{złoty} ~~czarny~~
 Pечат князя Кorybuta

Tarcza pieczęć 2 r. 1385 ryt. p. n. e. s. Kielisimskiego
 r. 1834. w Wyszniawskiego Pomniki: J. IV st. 90
 (Zdaje się że to bzdura pieczęć Konstantyna Kory.
 łowicza xięcia podolski. z r. 1385 może?)
 1)
 obie te pieczęci 1) 2) wzbiorze Dawlikowskiego
 na jednej z r. 1385.

Tab. XXIV ryt Kielisimski 1841 z Statutu Dyakimski №3 Litferum

103) Pieczęć konna okrągła (wielk 5 złotych) czerwonego wosku
 w złotym napisie z taomami pergam. 2 r. 1433 Zygmunt Kory:
 buta księcia lit. (utodrygn księstwa hr. 1348 Vossberg nie
 wie p. 44) okazyjny 1385 dostat nazw Zygmunt, r. 1422 obrony
 Kłobem czeskim, od 1433 Kłobze lit + 1440. - Rycerz ubrany na koniu
 z srebrym przybici z mieczem dobytym, na puchorzu ma III
 napis gotycki: ♦ S. Sigimur. ... magn. dux lith. rus. et.

104) Pieczęć herbowa (wielk pół rubla) z zielonego wosku w zol.
 tej porze z tarczą pergam. 2 r. 1385. Siwiera księcia lit
 r. n. e. s. Olgierda: Manji Szwedkiej (Vossberg p. 44 nie wie

ryt. Kielisimski 1834 w Wyszniawskiego Pomniki
 J. IV st. 90 2)

ryt. Kielisimski 1834 w Wyszniawskiego Pomniki J. IV
 st. 90.

104 b) Pieczęć okrągła (wielk rubla) Kiejstuta
 z r. 1399 (Objawienia i teksty brakuje) - Zbroj;
 14 rycerz w hełmie opuszczonym w jednej rękę
 trzyma miecz do góry, w drugiej tarczę, pancerny
 do brzochna z sury; 120 w krzyżki i gwiazdy, do
 kółka napis łaciński: S. K. in stutte. dor. de. tra:
 cken. (Kiejstut ur. 1297 + 1381) rylował drzewo kielichu pi-

Andrzej syn Włodzimierza Olgierdowicza na pieczęci na
 wosku gąsinnym z wyobrażeniem chorągwi i napisem .....
 "kniaz. andrzej. wladimirowicz" z r. 1446
 Alexander Koriatowicz wnuk ^{Włodzimierza} Olgierda xiążę włodzimierski
 i podolski + około 1376

Taż sama pieczęć wyzionista na zielonym wosku (w. Dnes:
 dziecki: Podole Wotyn i. I.) z tasmą pergam. na przycięciu
 1375 (litograf. lez. na dobre)

Inkwizycja ten Alexandra Koriatowicza zabitego od tatarów
 byłby ciekawy bo no r. 1375 (ob jego dyplom at w którym się
 jako księciem podolskim) ustają o nim wiadomości - wpc 29:
 142-143 r. 1375
 Świdrygiello na dyplomie z r. 1438 ma sformułk porosowy;
 na pieczęci pogoni lit. - na innej pieczęci z r. 1445 sformułk
 porosowy brigity melbiejki

Nürnberg und Bischof

Poznan miasto

13..

2. pieczęć mniejsza okrągła w środku tarczy herbowa
 z otępnym skłm podnies na krzyż, 2 klucze złotyone napis
 + secretum. civitatis. poznania. (2 przycięciu 1344 con:
 fragillum. - jest w Codex Rarynfsk pag. 105)

Kalisz miasto

13..

Taż sama pieczęć na czerwonym wosku
 z formułkiem różowym (w zbiorze Pawli:
 Kowalskiego)

wie o nim - Litwowiec; w r. 1398 przycięciu wiersz jagielle
 był księciem nowogrodzkim i infjstafkim, r. 1389 od jagiel.
 ty otrzymał ^{nowogrodzkim} wielki nowogrodzki. Pierwsza żona
 miał Marię córka Dymitra Iwanowicza (wielki księcia moskiew.
 żyta z nim 1394+1399. Z obu żon zostawił 2 synów: Teodor
 i Jęzego na którego syna Iwana + 1482 linia męska (na się okony;
 ta litwowiec) jest 1411) w środku tarczy a koto nie;
 litery (B O) do kółka napis: ПЪАТЪ КНАЗА ЛЪГВЕН.
 (Pieczęć kniazia dyhuwen) z zielon. wosk (potępnym) majuscul
 (Pieczęć kniazia dyhuwen) z zielon. wosk (potępnym) majuscul
 105) Pieczęć herbowa okrągła z pustaw okrągła

(wielk potrubla) niemb wintur niest biskoratu ni:
 tpru istnu für pnu Bono niubtur Jnit inn jagiel:
 lonen (Voff. p. 44) ^{Włodzimierza} Iwana księcia litewskiego
 (moje Iwana + 1392 syna Witolda - lub Iwana Łodzie:
 wita brata jagielly + 1358 - lub Iwana księcia nowogrodz.
 księga syna Włodzimierza Olgierdowicza, 1445) - Tarcza
 na niej herb - Do kółka napis potępnym:
 ПЪАТЪ КНАЗА БАНЪ (z przycięciu kapitul.
 nego w którym się jagiello określa jedyni Iwana - męski panie
 Drohiczyski)

106) Pieczęć Konna okrągła (wielk potrubla)
 z wosku czerwonego w żółty puzie z tasmą pergam.
 Alexandra księcia kijowskiego włodzimierskiego (syna
 Koriata - Michata Jedymirowicza 1365) z r. 1375
 (r. 1366 otrzymał on Łuck i Włodzimierz - Lelewel) na
 koniu jedzie sioisty w kaftanie po kolana, miecz u
 boku, kolo głowy niemb pod nogami konia
 smok, w tyle drzewo. (jest to w. Jerzy) napis łacin:
 ski: + S. Alexandri. dno. Vladimiričs.

Tab. XXV ryt F. Hübner.

107) Pieczęć wielkiej drugiej talara z XIV wieku
 (wielk drugiego talara) okrągła miastka Łoznania (r. 1253
 dostate prawo niemieckie) z 990 było miastem - w środku
 brama z 2 wieżami; w bramie 2 klucze na krzyż. nad średnią
 wież tarcza z otępnym polskim; na prawej wieży S. Ławet na
 lewej S. Łiots, kolo każdego gwiazda; księżyce napis
 do kółka łaciński: + Sigillum. civitatis. poznania.
 (taż sama w Łoznaniu) Codex p. 105. z przycięciu 1344.

108) Pieczęć okrągła (wielk drugiego talara) z XIV wieku
 drugi potowy miastka Kalisza (jare, r. 1282 otrzymał prawo
 niemieckie) - w potępnym polu tarczy herbowa, na niej brama
 miastka zamknięta z 2 wieżami; nad bramą 101 Strój jedna ręką
 trzyma druga trąb w której trąbi a w drugiej ma rękę, kolo głowy
 gwiazda. napis gotycki: + sigillum. maius. civitatis. Kalisienris.
 numerus. unpanonid.

(wielk. półtrubla)

Gniezno

109) Pieczęć mata okrągła z XIV wieku miasta Gniezna
w środku wyorysztem pola tarczy herbowa w niej orzeł polski
z koroną; nad tarczą głowa w koronie. Do kota napis łaciński:
S. civitatis gnesnensis.

110) Pieczęć mata okrągła (wielk. półtrubla) z XV wieku
miasta Inowrocławia (miał prawo niemieckie przed 1298)
z Łomiedzą dwoma wieżami tarczy a w niej orzeł polski; nad
tarczą gąsior - napis gotycki: sigillum civitatis
invenis. ladi.

Inowrocław

111) Pieczęć biskupia (wielkopi. talara) okrągła czerwonego
wosku w żółtej puszcze z ponowym, zielonym i
szafirowym sznurkiem (?) z r. 1465 Jana VI Gruzyn-
skiego arcybiskupa gnieźnieńskiego (1464-1473) -
na bogatym tronie siedzi biskup w kapcie i infule, prawicą
błogosławi, w lewicę trzyma łaskę z księciem; pod nogami
tarcza herbowa a w niej Krzyż. - napis na wstępcze
gotycki: S. iohannis dei gra sedis ecc. gnesnensis archi-
epi + pr.

Jan Gruzynski arcyb. gniezn.

(Roboty piśkne i wytwornej)

Zbigniew Oleśnicki kardynał

112) Pieczęć biskupia okrągła (wielkopi. talara)
czerwonego wosku w żółtej puszcze z sznurkiem
wym z r. 1438 Zbigniewa Oleśnickiego biskupa
krakowskiego (1424-1455). Trzech świętych patronów
w środku OB biskup siedzi z pastorałem błogosławiący
nimbusem (S. Stanisław) koto niego po prawej stronie
Wstawał w mitre kłęczący w pasku z nimbusem w jednej
ręce trzyma puklerz z orłem polskim w drugiej; proporzce
wskazy i pasku z orłem polskim; po lewej stronie (S. Florian) kłęczący
z nimbusem w jednej ręce
na wstępcze a w drugiej tarczę na której krzyż (Wolsberg
zowiego nim żnieliny); pod nogami S. Stanisława tarcza
z herbem Dąbno TW koto niego kłęczący biskup z słońca
remini rękami z pastorałem i infule. Napis gotycki:
do kota: sigillum. obignei. dei. et. apostolic. sedis.
gracia. epi. cracovien. sis. + ~~invenis. ladi.~~
Roboty bardzo wytworne i piśkne.

Na przyciorleji Złwana w tadyki Krakiego z r. 1398
wisiata pieczęć na niebieskim lniwym sznurku

Pieczęć mniejsza tegoż biskupa Zbigniewa Oleśnic-
kiego z wosku czerwonego: w środku pod baldachimem
biskup u dołu herb Dąbno z boku św. Stanisława (z ręką)
z ręką, z drugiego boku krzyż święty stojący trzyma:
jedy w jednej ręce halabardę w drugiej jabłko z księciem
(z roku 1436 dla Kopułow w Bieżądzie)

Pieczęć wielka owalna: trzy baldachimy goty-
kie w środkowym w polu Kraków. siedzi biskup z
aureolą krzyż i pastorałem w palliufce z prawego
boku św. Stanisława z ręką, z lewego boku św.
ty Wstawał w mitre z proporzami i jabłkiem -
na przodzie pod baldachimem kłęczący biskup en face
z rękami rękami po bokach z tarczą z herbem
Dąbno pod kardynałskimi kapeluszami napis
monogram OB gotycki: S. obignei. ff.
vcl. pise. ex pbr. = cardinalis et epi. cra-
coviens.

Tabl. znoworytem na klorym herb z bieżąd-
liżką i na dole liżba 21.

(wszystkich pieczęci 114)

Władysław Jagiełło książę litewski
(jak się zdaje z r. 1385.)

Pieczęć rytowana osobno w Kielisimskim

Witold

1) Pieczęć okrągła (wielk rubla) rytowa 1841. Na tle gwiazdami obramowanym jeździec na koniu w zbroi r ptaś, bez tarczy, hełm spiczasty Δ w rękach miecz dobyty - napis gotycki: ia gal. dey. gracia. rex. in. lettoy. (obraz na r. 102 n. 3)

2) Pieczęć Witolda podobna do nr 97 zupełnie
3) Pieczęć (wielk rubla) okrągła: jeździec w spiczastym hełmie z wstępnia (dorywienia) - napis łaciński: + S. Witoldi. d. uicis. lituane. et. d. oi. grodni.

moje plansze capitaneus vilnensis (Jagiełło)
z przysięgi 1385 Krakow. Kapit. 22

4) Pieczęć mała herbowa (wielk kosi złotowki) w środku herb ♂ dokoda napis ruski: ПЕЧАТЬ ИВОНА ИТОВА (Jędrzejowem) Pieczęć Iwonantowa (podobny herb na przysięgi nr 88)

Swiętosław (Bolesław) syn Algierda książę litewski 1452

5) Pieczęć nr 99 tajfama. (Witolda)
6) Pieczęć nr 104 b) tajfama.
7) Pieczęć okrągła (wielk talara) z tarczką: Jeździec w zbroi r ptaś z ostrogami bez tarczy z dobytym mieczem w hełmie białym: tym jeździec na koniu, u boku wisi mały tytuł. - Sto gwiazdyjste napis gotycki: * ia gal. dey. gracia * rex * in * lettoy. (obraz w r. 102 n. 1)
8) Pieczęć nr 98 tajfama.

- 1° Pieczęć mała okrągła: jeździec w lewo z dobytym mieczem napis: S. Bolesławi. d. uicis. lituane
- 2° pieczęć na brzmieniu Karmazynowym z r. 1438 na czerwonym wosku.
- 3° pieczęć na brzmieniu zielonym: Karmazynowym z r. 1445.

Jadwiga Krowa

(cf. Przewid. w lod. dipl. crac.) (tytuł 1834)

9) Pieczęć herbowa (wielk rubla) okrągła z wosku z tarczką pergam. Krowej Jadwigi: Aniołek trzyma 2 tarczy herbowe na różnorodnym polsku na drugiej głowa strusia w koronie która jest z pióra (herb Andegawen: siki znajdujący się i w książce Krowej Jadwigi) pod temi trzema tarczami na kłowej pogoni litewskiej z odcieniem napis gotycki: * S. Hedwigis. d. g. regina. polonie. princeps. lituane. supma. (M. Wisniewski: Domniki: historyj s. 112, 99)
10) Pieczęć herbowa okrągła wielk rubla z wosku z tarczką pergam. Krowej Jadwigi: Aniołek trzyma 2 tarczy na kłowej pogoni litewskiej (belki i gwiazdy) na drugiej

(cf. Przewid. w lod. dipl. crac.)
Przewid. w lod. dipl. crac.

orzeł polski. - napis łaciński: * s. hedewigis. dei. gracia. regine. polonie. et. (M. Wisniewski: Pomniki Tom II str. 90)
rylow. 1834.

11) Pieczęć herbowa podługna (wielk. potrabla) na wosku z fzurkiem - r. 1235 herb Mstuj Kasztela - na oświecimskiego - na niej herb i napis łaciński: + sigillum comitis Mstuj. (Przedziecki Podole Wotyn Tom II)

Mstuj Kasztelan

Pieczęć mata owalna Mikołaja wojewody Krak. r. 1257. w środku: i napis + S. Nicolai comitis. dokota Kielijńskiego

12) Pieczęć (wielk. talara) podługna z wosku na fzurku: r. 1235 Kocciot z wieża; na dechu chorągiew o 3 fzurkach napis łaciński: S. cracoviens. b. wenceslai. (Przedziecki Podole Tom II)

Kapituła Krak.

13) Pieczęć (wielk. talara) podługna r. 1235. Wysława biskupa Krakowskiego: napis łaciński: + sig. ... avi cracovien. episcopi. (Przedziecki Wotyn, Podole Tom II)

Miślaw z Kosiela herbu Labawa bisk. Krak. 1230 + 1242.

14) Pieczęć na wosku zółtym (wisiąca na fzurku) ponowym jedwabnym (na przywileju z roku 1279) przedstawia herb ofmiskątny taki czyli 4 krzyże w kotku. Napis do kota: + S. Warsii castellani cracovi. (Z ryzunka Kielijńskiego - oryginał w archiwum Kapituły Krak. Nr 67.)

Warsz

Podobna pieczęć wielkofi dwuzłotowki (dokota napis wytarty) ..... S. Ot + ... w Comitisca stellani Cracov. approbatio do: nationis villae Gostcha Gerardo decano cracov. per Bolesławum ducem crac. 1272 (czy 1262 ob. Mieściecki i spis aktów Kapitułnych) (Z ryzunka Kielijńskiego) Kazmierz Wielki król. pol. ur. 1310 + 1370.

15) Pieczęć okrągła wielkofi dużego talara wisiąca na zielonym nicianym fzurku, wytłoczona na wosku czerwonym przedstawia Orła polskiego w koronie do kota napis: + S. Kazimiri dī grā reg. polonie. (Z przywileju Kazimierza wielkiego 1353 w archiwum Kapituły Krak. Nr 132.)

Kazmierz Wielki

Wielki król. pol. ur. 1310 + 1370. taż sama na fzurku czerwonym i zielonym

16) Pieczęć wisiąca na różowym fzurku przedstawia po nicioria dwóch świętych z napisami: + S. Wenceslaus. + S. Sta: nislaus, pod kłosem (30 foboj modłyca fii; do kota napis: + S. Minus. Capituli. Cracoviens. (Z przywileju: hofcapi: tulum Cracoviens. 1373 w archiw. Kapituły Krak. Nr 170)

Kapituła Krakowska

1373
taż sama z r. 1426 na ciemnozielonym wosku, tafianki pergaminowe.

17) Pieczęć podługna z wosku białego wisiąca na różowym i czarnym fzurku przedstawia na tle krzyży kami zapobionem tarzyc z 3 koronami z pozakłosem wyglądają popiością z prawej S. Stanisława, z lewej S. Wawława. Napis do kota: S. maius. capituli. ecce. cracoviensio. (Z ryz. wilej z r. 1432.)

a)

b)

1432.

Ludwik Andegawenski Król węgier i Polki w. 1326+1382

Pieczęć z białego wosku na zielonym nicianym sznurku przedstawia monarchę na tronie z herbem i jabłkiem w ręku z lewej strony herb rodziny Anjou z drugiej herb orzeł polski, pod nogami pies, do kota napis: + S. Ludovici. dei. gracia. regis. hungarie. polonie. dalmacie. chrobaacie. etcetera. (w archiwum senatu Krak. - Ludwik Król polski 1370-1382)

Kazimierz Wielki Król polski +1370.

2° inna pieczęć duża wielkopi talarza przedstawia orła polskiego w koronie w polu krakowskim napis: + Kazimiri. di. gra. reg. polonie. cecorie. sadow. nra. c. i. l. d. c. i. v. a. d. c. i. v. a. d. p. o. m. a. n. i. e. (złoty talarz)

Sąd magdeburski zamku Krakow.

Pieczęć mata na wosku czerwonym wyobraża orła polskiego w koronie do kota napis: S. Kazimiri di. gra. reg. polonie x. (w archiwum senatu Krak. - Kazimierz Wielki 1333-1370)

Pieczęć na czerwonym wosku z rzeźbionym przedstawia głowę hrabiego w koronie, ozdobna tęczkowa otwórka otacza głowę do kota napis: + S. juris. theutonicis. in castro. craco. (w archiwum kapitulu Krakow.)

Pieczęć przedstawiająca koczta, do kota napis: S. civi. tatis. lublinensis. (Vosberg)

Pieczęć przedstawiająca na tle krakowskim ukośnie koczta z wieżami między kłosemi wyjści szept z krzyżem, do kota napis: S. civium. plorensiem. (Vosberg)

Pieczęć przedstawiająca na tarczy trapezoidalnej kołowej na ptasich nogach w rękach trzymającej miecz i tarczę okrągłą, do kota napis: S. civitatis. Varsovie. (2 przywi: leży r. 1459)

Pieczęć (na czerwonym jedwabnym sznurku z herbem) orła, do kota napis: + S. Wladislai. dei. gra. ducis. aliiavie. et. sradie. (Przywilej z r. 1298)

now Ladislaus dei gra. dux regni Polonie et dominus Banoranie, Cuyavie, Lancicie ac Syradie - w zbiorze dyplomatycznym - Władysława Łokietka

Pieczęć mata z czerwonego wosku na sznurku jedwabnym białym czerwonym i niebieskim; przedstawia amiotka trzymającego z tarczą z orłem i pogonią na dole pomiędzy tarczami litera S. Napis do kota: + S. Zophia. dei. gracia. regina. polonie. (2 przywileji 1424)

Zofia żona Władysława Łokietka
Wielka pieczęć okrągła majestatyczna z płowego wosku na sznurku zielonym z złotym. monarcha z głową odkrytą siedzi na krześle z poręczą w ptaszym kształcie z mieczem w ręce miecz lewa na piersiach przy niej tarcza z orłem wokół napis w 2 rzędach: wencz... ios... r... (w 2 rzędzie) li. i. v. s. dominos. et. heres. regni. bohe. mie. = Na odwrocie contrafigillum rycerz na koniu w lewo hełm z wielkim kłosem tarcza z orłem na lewej ręce w prawej dźwiga z proporcem na którym lew czaprak zwieszony wokół napis w 2 rzędach: Wenczlaus. secundus. dei. gra. do... us... : mimvs. e. t. heres... r. chi. ov... sie (w zbiorze Paulikowskiego)

Dublin miasto

Płock miasto

Warszawa miasto 1459

Władysław Łokietek w. 1260 kor. +1333.

Tarjama pieczęć złotych pny, S. L. w lites Tab. II. i. z przywileji z r. 1299 in Gnezno: Wladislaus dux regni Polonie, Banoranie, Cuyavie, Lancicie ac Syradie. napis łaciński, lit. w podwójnym pasie perłowym widać in filis ferreis rubei coloris (złoty talarz) WLA 1299

Zofia (żona Władysława Łokietka) +

Wacław Król czeski i polski

Sand omierz miasto

Pieczęć okrągła wielkopi talarza: w środku grama nad nią alca. na bokach 2 wieże. Nad alca tarcza herbowa nakryta hełmem przy kłosem wisi miecz i bogaty grebię duży (cimer) z piórami napis: + S. regis. polonie. et. civitatis. sand. domine. (złoty talarz)

Pieczec biata na fymurku białym zółtym ceswo:
nym jedwabnym wyobraza jezdecka ^{herald.} ~~herald.~~ w kierznie
na koniu ku lewej jadącego, w prawej ręce trzyma
włócznis z proporcjnym w lewej drugiej tarczy na dole
konieczną na kłoci; orzeł; napis do kota: + Włodiz:
lawos. dei. gracia. dux. Polonie (2 przywil. 1239 d. 25 April.
nos Włodizlaus dux quondam Odonis filius dux Po:
lonorum - Opis w Břifching Urkunden ft. 162. - Wła:
dyfław pławaz syn Ottona księże wielkopolski + 1239)

Pieczec czerwona na fymurku czerwonym i zółtym
przedstawia jezdecka na koniu w prawej ma włócznis z
proporcem, na rzyi wisi mu tarcza z orłem; napis do
kota: + Włodizlawos. dei. gracia. dux. in. vste.
(2 przywil. 1233 d. 18 Juli - Opis w Břifching: Urkun:
den ft. 116. - Władysława pławaz księże wielko:
polski + 1239.)

Pieczec zółta na fymurku czerwonym i zielonym
wyobraza jezdecka w lewo obróconego z chorągwią na
kłoci; gwiazda i z tarczą z orłem; do kota napis:
Sigillum Boleslavi dei gracia dux Polonie
(2 przywil. nos Premisl et Boleslaus dei gracia
dux Polonie... In Owenzk 1252. VII nonas novem.
bris - Bolesław pobożny księże wielkopolski syn
Władysława pławaza + 1278)

Pieczec zółta na rymytku (2 przywil. nos
Boleslaus Dei gracia dux Polonie maioris... ad
petitionem venerabilis domine K. ducesse Cracoviensis
matris nostrae dulcissimae nec non ob reverentiam
domine Agnetis filiae felis memoriae dux Henrici
Zlesie doris de srebnichia..... civitate ternow
cum villis ab omnibus nostris iuribus per decennium
abolimus... lita d. 1262 in colloquio per Dux
Boleslaum ducem cracovie et Henricum wratislav.
et Wladyslaum de Opol in loco conventus Danicov in
litore dystwarte.) - (Bolesław pobożny + 1278
- Przywilej Kozelnickiego Kłafstora.

Pieczec mata okrągła: Popiszę biskupa pod nim
herb Dębno; napis gotycki: S. Jacobi. dei. gracia. epi
vladislaviens. (2 r. 1469 w zbiorze Pawła Kozłowskiego. - Ja
kub Siennicki herb Dębno biskup kujawski

Władysława pławaz księże wielkopolski + 1239
(jest w Raryfym Codex pag. 8. 3r. 1235)
(i "Kazłama") (duża)

inna

Pieczec okrągła wielkości matki filizantki
okrągła wyobraza jezdecka galopującego ku lewej
w prawej ręce trzyma proporcę w lewej ugle na
lewym ramieniu z ukośną zawieszoną tarczą. Napis
podwojny w środku: + secretum. m. l. m. e. o. l.
zewnątrz + w..... a. i. polonie. (2 dyplom
1237 (Raryfym Codex p. 18)

inna jezdzic galopujący ku prawej, w lewej ręce
trzyma katorżona włócznis, za plecami gwiazda.
Pod koniem fymok napisuzykodzony (2 dypl 1237
Raryfym Codex p. 18)

Bolesław pobożny księże wielkopolski + 1278.

Pieczec z ptowego wojsku na ptowym fymur.
ku przedstawia rycerza przebijającego gryfa
napis do kota: + S. Boleslavi. Dei. gracia.
dux. Polonie. (2 przywileji 1262 Boles:
laus maioris Polonie dux... Dux Danow IV
Calend. februar. w Kłafstora 1. Jędrzej w Krako.
wie.

Jak sama okrągła wielkości filizantki matki rycerz
w tarczynie kierznie przebijając gryfa
nad nim z obokowa ręka błogosławica, za nim
wiesz na kłoci; tarcza; napis do kota: +
S. Boleslavi. Dei. gracia. dux. polonie. (2
przywil. 1262 w Raryfym Codex ft. 50)

Opis tej pieczęci 1252) z XV wieku niżej: 3 mały hominis
scutum ante pectus habentis ense serpentem qui quilibet
it. p.

Ja kub Siennicki herb Dębno bisk. kujaw. 1464 -
1473. + 1480 arcyb.
gniezn.

Kapituła poznanińska 1238

(jest w Rękopiśm. Codex p. 5 taż sama z r. 1234.
inna owalna duża: w brzoście gotyckiej flori S. Piotra z Klu-
zem napis: + sigillum capituli eulofie poznaniensis. (2 przy-
wit 1363 - w Rękopiśm. Codex p. 123)

Pieczęć na czarnym wosku owalna mata na
sznurku zielonym białym czerwonym nicianym
przedstawia S. Piotra z kluczem w ręku. (Pieczęć
Kapituły poznanińskiej z przywit. 1238) napis do kota
Tulib. + S. Capituli. poznaniensis. eccle. (z r. 1234)

Laweta herbu brymatabiskupa poznani. 1238

(jest w Rękopiśm.) 1209 + 1242
p. 5 taż sama.

Pieczęć owalna na czarnym wosku mata na
sznurku nicianym zielonym białym czerwonym
(z przywit. 1238) Laweta biskupa poznanińskiego
przedstawia biskupa stojącego z pastorałem: błogosławia-
cego napis: + sigill. .... poznaniensis epi. z przywit 1234.

Elżbieta córka Władysława Łokietka

żona III Karola Roberta I Andegawenckiego
księcia polskiego 1339 - 1374.

Pieczęć mata z czerwonego wosku na sznurku
ponurym i granatowym przedstawia obwieszoną
24 lukaw^W w niej pod koroną 3 herbów: ^W Andegawen-
ska - orzeł polski - herb kujawski
wstążek do kota napis: + S. Elisabeth. Dei. gra-
regie. senioris. pol. .... (z przywit. 1339) Hof
Elisabeth D. G. senior Ungarie et Polonie regina
datum Bracovie in vigilia Assumpt. S. Marie
Virg. Gloriosae A. D. 3m CCC° Lxxiii° - w archiwum
senatu krak. Szust. 5 N° 103)

(obacz pieczęć inną majestatyczną z r. 1339 pod w
Codex dipl. Cracov.)

Michał herbu Godziemba biskup kujaw. 1228

1215 + 1256.
2^a pieczęć na tafnie pergam. owalna przedstawia biskupa
kujawskiego z pastorałem w lewej ręce, a prawicą błogosławia-
cego + S. Michael. .... ep.

Pieczęć owalna przedstawia biskupa siedzącego
z kfiązką w lewej i pastorałem w prawej dokoła napis:
Sigill. Michaelis Vladislavi. .... epi. (z przy-
wit. 1228 - w Stronczyńskiego Wzory N° 2) - Mi-
chał biskup kujawski

Gunter herbu Druś biskup płocki 1228

1227 + 1232.
2^a pieczęć owalna przedstawia stojącego biskupa z kfiązką
Ką w lewej i pastorałem w prawej ręce dokoła napis:
Sigill. Gunteri. epi. fropi. mazoviensis. (z przy-
wit. 1230 - w Stronczyńskiego Wzory N° 3)

Pieczęć owalna przedstawia biskupa z prawej
ręki błogosławiającego w lewej pastorał: napis:
+ S. Gunteri. epi. ploensis. ecclesie (z przywi-
teju 1228 - w Stronczyńskiego Wzory N° 2) - Gun-
ter bisk. płocki.

Kapituła płocka 1228

Pieczęć owalna na sznurku przedstawia N. P. Ma-
ryję siedzącą na klesle tryumfującej w lewej ręce Dziecią
P. Jezusa a w prawej krzyż. Napis: + S. Capituli. sce.
marie. ploensis (z przywit. 1228 - w Stron-
czyński Wzory N° 2 - Pieczęć Kapituły płockiej)

Kanonik płocki 1228

Pieczęć owalna na tarczy gotyckiej siedzący biskup
Ką; pod nogami w brzoście ofoba kleszcza napis:
S. Johis. Dei. gr. epi. poznani. (z przywit 1363.
w Rękopiśm. Codex p. 123)

Pieczęć owalna na sznurku przedstawia kfiązką
stojącego w komiży tryumfującego w prawej ręce lilijską
a w lewej kfiązką. Napis: + S. Decani. ploensis. (z
przywit. 1228 - w Stronczyński Wzory N° 2.
- Pieczęć kanonika płockiego)

Pieczęć okrągła na czarnym wosku na ta-
 mie pergaminowej przedstawia rycerza trzyma-
 jącego lewą ręką tarczę z herbem Seliwa nad
 którą tarczę hełm z Seliwą, w prawej miecz
 spuszczony nad którą ślad napisu h. p. Ma-
 rty dzieci trzymającej (nie obok jak w sta-
 rozynnościach galicyjsk.) napis do kota: + Si-
 gillum Tarnowie civium Spicimeri. (Pieczęć
 Tarnowa miasta z przywileju danego w Tarnowie
 1460)

Pieczęć okrągła na czerwonym wosku na
 sznurku białym i czerwonym przedstawia biskupa
 świętego z nimbem kółkowy i z pastorałem któ-
 ry przed sobą trzyma tarczę herbową z ostem pol-
 skim. Napis podkowy: + sigillum universi-
 tatis studii cracoviensis generalis v r r
 a w środku: sanctus Stanislaus + wladislaus
 r. polie. (Z przywilej. 1461 - Ob. Inwentar. piwił
 archiw. lwów. Cracov. nr 85 - jest bez napisu drewno-
 ryt w J. Muszkowici: Askopisna Marina Rady-
 minskiego. Kraków 1840. - była to srebrna pieczęć
 wiskieja uniwersytecka, sprawiona w XV wieku naj-
 później 1656 przez rabunek szwedzki)

Pieczęć okrągła przedstawiająca tarczę
 herbową na której z białą w kółku kłosa
 utożone. Napis do wozu na kółku: Sigillum
 universitatis Cracov. (Pieczęć mniejsza
 rektoriska Uniwersytetu Kraków)

Pieczęć owalna na białym wosku na sznurku
 czerwonym jedwabnym przedstawia biskupa z gotą
 głową trzymającego w prawej ręce krzyż w lewej
 pastorał; napis do kota: Sigillum Sti...
 incntii (Z przywilej. 1212; archiw. Kapit. Krak.)
 Pieczęć Wincentego Kadłubka biskupa Kraków)

Pieczęć okrągła na białym wosku na
 sznurku czerwonym jedwabnym przedstawia (niepew-
 najczyjny wchodzić dwie wieże napis reptyty:
 (Z przywilej. 1212 - Pieczęć Kapituły Kraków)

Tarnow miasto

1460.

Piotr Szafraniec z Leszkowej skały 1418
 podkomorzy krak i

Jan Szafraniec pod kamlerzy kor. 1418.
 ob. Przywilej. Krak.

Uniwersytet krakowski 1461.

taka sama na przywilej z r. 1510 wisiąca na
 tafmiej pergaminów.

Biskupie jurdyka krakowska

Pieczęć owalna: S. Stanisław bez infuły
 z Piotrowinem napis. sigill. scabinale.
 in. episcopie. Wosk czerwony 3 r. 1605

Jarostaw

Pieczęć owalna wosk czerwony, biskup
 stojący u dołu herb pastorał białe napis:
 si. jaroslai. epi. laudicensis (Z przywilej
 1423.)

Jan Elgot Kanonik Krak.

Pieczęć okrągła z wosku czerwonym: S. Katarzyna
 u dołu herb Kłaniawa. napis s. johannis. De. elgoth.
 canonici. crac. (Z przywilej 1423) 1207-1218 refig

Wincenty Kadłubek biskup Krak. 1223.

Kapituła krakowska 1212

owalnej
 białej wosk sznurku
 taj sama na białym wosku sznurku
 wosk stawy napis. sigill. Cracoviensis
 eule. scti. venceslai + (Z przywilej 1220
 w. sznurku Ławli Krakowski)

Gedeon herbu Gryf biskup. Krak. + 1186.

Pieczęć owalna ^{z usza} na tafmnie pergam. (szereżki) 3 wosku ~~z~~ przedstawia biskupa siedzącego na tronie (Zprzyw. 1163 archiw. Kapit. reperta w archiw. gęsi. - Gedeon herbu Gryf biskup krakowski.

Smikotaj kanclerz książęcy 1224.

Pieczęć owalna mata na czerwonym jedwabnym fzurku przedstawia Kapłana stojącego w białej dokota napis: Sigillum Nicolai Cancellarii (Zprzyw. leżyka białego 1224 archiw. Kapit. Krak.)

Prandota z Białaczowa bisk. Krak. 1242 + 1266.

Pieczęć podługna (owalna) z ptowego wosku na sznurku różowym przedstawia biskupa w insule z pastorałem w lewej ręce a błogosławieckiego prawą siedzącego na tronie którego poręcze za koronę w góry i wyskami zwierzęce, napis do kota: S. Prandote Dei. gra. epi. cracoviën. (Z przywileji 1263 - 1266)

Ławet z Przemankowa bisk. Krak. 1266 + 1292.

Pieczęć podługna na czerw. i żółtym fzurku przedstawia biskupa w lewej trzymającego pastorał prawą błogosławieckiego siedzącego na tronie którego poręcze z łwy stanowią. ~~napis do kota: S. Ławet~~ (Z przywileji 1263 - 1266)

taż sama pieczęć z r. 1286 na fzurku zielonym. przedstawia biskupa w lewej trzymającego pastorał prawą błogosławieckiego siedzącego na tronie którego poręcze z łwy stanowią. ~~napis do kota: S. Ławet~~ (Z przywileji 1263 - 1266)

taż sama pieczęć z r. 1288 na fzurku czerwonym z zielonym (z contrafigillum) (jest w zbiorze Ławickowskiego)

Kapitulata Krakowska r. 1273

Pieczęć podługna na czerw. i żółtym fzurku przedstawia Kofuot z jedną wieżą z oknami na kopiele proponiec a nad proponiec gwiazda. napis do kota: S. Cracoviënsis. ecclesie. sci. Venceslai (Z przywileji 1273 nr 62 arch. Kapit. Krak. - Ławet z Przemankowa biskup Krak.)

a) Taż sama z r. 1326 na nielonym zielonym fzurku z kon. S. Cracoviënsis. ecclesie. sci. Venceslai (Z przywileji 1273 nr 62 arch. Kapit. Krak. - Kapitulata Krakowska) b) Taż sama z r. 1337 " jedwab. czerwonym z zielon. " tra. wil. 1273 nr 62 arch. Kapit. Krak. - Kapitulata Krakowska c) Taż sama z r. 1363 " " czerwonym fzurku. " gillum Krakowskiej) - na odwrotnej stronie pieczęć sekretna (contrafigillum) okrągła przedstawia portę biskupa z nimbem błogosławieckiego (S. Stanisław) dokota napis: servo. verifio. robo. notifico. +

Ławet z Przemankowa biskup Krak.

Pieczęć owalna z białym wosku. biskup siedzi na tronie którego lewą ręką trzyma pastorał. napis łaciński: S. pav. li. dei. gracia. episcopi. cracoviën. (Ławet z r. 1293)

Pieczęć podługna na czerw. i żółtym fzurku przedstawia Kofuot z jedną wieżą z oknami na kopiele proponiec a nad proponiec gwiazda. napis do kota: S. Cracoviënsis. ecclesie. sci. Venceslai (Z przywileji 1273 nr 62 arch. Kapit. Krak. - Kapitulata Krakowska) b) Taż sama z r. 1363 " " czerwonym fzurku. " gillum Krakowskiej) - na odwrotnej stronie pieczęć sekretna (contrafigillum) okrągła przedstawia portę biskupa z nimbem błogosławieckiego (S. Stanisław) dokota napis: servo. verifio. robo. notifico. + Na pieczęci podługnej Ławeta z Przemankowa jak wyżej jest na odwrotie mniejsza owalna contrafigillum przedstawiająca popiersie biskupa błogosławieckiego z napisem: + S. Stanis + secretu. cracov. epi. (Zprzyw. 1288 na fzurku czerwonym z zielonym Archiw. Krak. nr 30 - Ławet z Przemankowa biskup Krak.)

Liście podługna zielonym z złotym jedwabnym
wyobraza biskupa siedzącego na ozdobnym gotyckim tronie
z pastorałem w lewej, a błogostawiającego prawą dokoła
napis: . . . . . Nankeri. dei. gracia. episcopi.
cracou. . . . . (Z przyw. 1322 na księta bisk., Archiw.
kapit. Krak. nr 95)

Nankes herbu Okfza biskup Krak. 1320-1319

Liście podługna na niebieskim fioletowym
sznurku przedstawia P. Marię trzymającą dziecko
pod nią tuk gotycki. (Pod zniefuzny i napis) (Z
przyw. 1326 - Jarostaw herbu Janina Anki:
diakon i kanonik Krakow. + 1339)

Jarostaw herbu Janina kanonik Krak + 1339

Liście podługna na fioletowym jedwabnym sznurku
z zielonym przedstawia biskupa siedzącego w infule
z pastorałem w ręku i ręką do błogostawienia podnie.
rion. Pod nogami biskupa herb Rewia panna na niedziwie.
dym; napis: S. Jothis. dei. gra. epi. cracoviensis
(Z przyw. 1337. - Jan Grot z Stupczy bisk. Krak.)

Jan Grot z Stupczy bisk. Krakow. 1328 + 1347

Liście podługna duża niskiej rzeźby na taflicy
pergam. przedstawia: w branie gotyckiej stoi biskup w infule
prawą błogostawiającą, lewą trzyma pastorał, napis: S. Ma.
thie. dei. gracia. epi. wladislawientis (Z przyw.
dan. w Obzezie 1351 -

Taj sama zt. 1346 na wosku czerw. na fioletowym jedwabnym.

Maiej Gotanczewski bisk. Kujawsk. *
1323 + 1368

Liście podługna duża podługna niskiej rzeźby
na taflicy pergam. przedstawia P. Marię ~~sed~~ w koronie
z dziećmi siedzącą na ~~tronie~~ kniekle zrozonym z
zwrócićm dzieckim, pod nią sklepienie oz tukach w
których do góry klęcające. Napis: 1351. capit. . . .
wladislawientis. . . . (Z przyw. 1351. kapit. . . .)

Kapituła Kujawska 1351

Liście na fioletowym jedwabnym przedstawia
biskupa siedzącego w infule z pastorałem błogostawiają.
cego. nad głową tron tukowaty gotycki u dołu herb
w nogach, napis: S. Jaroslai dei gra - gneznen.
archiepi. (Z przyw. . . .)

Jarostaw Skotnicki herbu Bogoria
arcyb. gniezn. 1341 + 1376.

Liście na zielonym sznurku, pod gotyckim tronie
nad głową siedzi biskup, u dołu tanga herbowa napis:
S. Prodrathe. dei. gracia. episcopi. cracoviensis (Z
przyw. 1364 w archiw. Kapit. Krak. nr 156. - Prodr.
zanta Jankowski bisk. Krak. (Laulik)

Prodranta Jankowski bisk. Krak. 1348 + 1366
[prawą błogostawia w lewej pastorał
z herbem Roza

Liście okragła na czerwonym i zielonym sznurku
jedwab. z biskupem siedzącym u dołu tanga z herbem Jelita.
napis: + S. Floriani epi. cracoviensi. (Z przyw. 1372
Arch. Kapit. Krak. nr 165

Florian Mokrotki biskup. Krak. 1367 + 1378.

Władysław biały książę turycki + 1374

Pięć okrągła wielkości szlutowki na czerwonym plecionym fonurku na tarczy herb kujawski t. j. pot (ortaf) pot (właz) prawej) napis + ... wy: tarty przywil: Władysław D. G. Dux Lanciunen: ris et dobinensis. ... In dancie a. 1335 — Władysław biały syn Kazimierza książę turycki i dobruński + 1374)

Krzysztof z Chodowa herbu Poraj Księst. sandeck 1383.

Pięć mata okrągła na tafnie pergam: tarczy z herbem Poraj; napis rlataty (2 przywil: Kreflaus de Chodow castellanus sandecensis. ... In nova sandecy 1383. —

Swona Odrowąż z Koryckich biskup krak. 1218 + 1229.

Pięć owalna na ptowym wosku, Szwurek różowy przedstawia biskupa siedzącego napis Sigillum ... cracoviensis (2 przywilei: ju 1220 Swona Odrowąż bisk. krak. — w zbiorze Gwałb. Pawlikowskiego.)

Kapituła gnieźnieńska ... 13.

Pięć okrągła, wosku ptowego przedstawia świętego biskupa siedzącego z palmą mszeren'ką z podwójnym napisem: wewnątrz: S. Adalbertus - zewnątrz: + S. Capitoli. sanite gnesnen. ecclie. (W zbiorze Pawlikowskiego z XII wieku)

Mikołaj Trąba arcyb. gniezn. 1472 + 1471. (ob. pięć z r. 1428 przywil. Krakow.)

Jan Gruszczyński herbu Poraj arcyb. gniezn. 1464 + 1473.

Pięć okrągła czerwona: Biskup z krzyżem w ręku siedzący, pod nim herb Poraj; napis gotycki: S. Johans. dei. gra. scie. ecc. gnesnensis. archiepi + pi. (W zbiorze Pawlikowskiego —

Wincenty Kot herbu Doliwa arcyb. gniezn 1436 + 1448.

Pięć duża okrągła ptowa. Biskup z krzyżem stojący pod baldachimem gotyckim, po bokach anioły trzymają tarczę z herbem Doliwa. napis gotycki: S. vincentij. sanite. ecclesie. gnesnen. archiepi. et. primatis. (W zbiorze Pawlikowskiego —

Wojciech Jastrzębiec Rytywianki arcyb. gniezn. 1422 + 1436

Pięć mata okrągła na czerwonym wosku tafnia pergam. Poniżej biskupa, pod nim herb Jastrzębiec W napis gotycki: S. Alberti. archiepi. gnesnen. (Z zbioru Pawlikowskiego — Wojciech Jastrzębiec Rytywianki arcyb. gniezn. 1422 + 1436)

Jan Przeszowski biskup krak. 1471 + 1488

Pięć okrągła czerwona: Biskup siedzący z pastorałem i dotu herb Żukowic napis gotycki: S. Johannis. dei. gra. epi. cracovien. (2 r. 1488 w zbiorze Pawlikowskiego Jan Przeszowski bisk. krak. + 1488)

Inna pięć podługna na tafnie pergam podgotyckim baldachimem stoi biskup z pastorałem pod nim pastorał z krzyżem po bokach 2 tarcze herbowe na jednej W a na drugiej herb na którym siedzi Jastrzębiec W napis gotycki: S. maius. alb. epi. castrabers. archiepi. gnesnensis. et. primatis. (W zbiorze Pawlikowskiego)

F w aureoli w jednej pastorał drugi błogosław

Diuzgo okrągta na rzemysku przedstawia na tle krótkowanem jezda w zbroi z głową niema krzyż, jadącego w prawo trzymającego tarczę na której ożet polski w lewej ręce, a w obydwu z proporcjami 03 strzempkach drugą w prawej ręce. napis do kota: + sigillum. Kazimiri. ducis. Cuiavie.
 (2 przywileji 1238 - jest w Stronczyński Wzory nr 9 - Kazimierz książę kujawski 1228 + 1268 syn Konrada I)

Kazimierz książę kujawski 1228 + 1268

~~Diuzgo okrągta przedstawia orłobog, koronę, napis: ... leonit. ... mazowiec ... (2 przywileji 1355 w Stronczyńskiego Wzory nr 35 Ziemiowit z rymy)~~

~~Leonit~~

Diuzgo owalna na tafimie pergamin. przedstawia biskupa trzymającego w prawej ręce pastorał a w lewej klucz; do kota napis: ... eri. S. Friderici. dei. gra. colmensis. (2 przywileji 1265 - jest w Stronczyńskiego Wzory nr 7 - Fryderyk de Hausen książę bisk. chełmiński. 1264 + 1274)

Fryderyk von Hausen książę biskup chełmiński. 1264 + 1274.

Diuzgo owalna na tafimie pergamin: przedstawiająca kapłana trzymającego w obu rękach na pierśiach księżkę napis: ... (joh)anis ppos. ... w Stronczyński Wzory nr 7.

Kanonik Kruświcki 1265.

Diuzgo owalna na tafimie perg. przedstawiająca biskupa ju. z nimbusem koło głowy błogosławionego prawą ręką a lewą trzymającego pastorał; napis do kota: S. S. Johis. dei. gra. epi. plocensis. eccle. (2 przywileji 1312 - jest w Stronczyński Wzory nr 24 - Jan III biskup płocki + 1318)

Jan III herbu Natęz biskup płocki 1310 + 1318

Diuzgo owalna za tafimie perg. przedstawiająca kościół z wieżami do kota napis: + S. S. Plocensis. ecclesie. sancte. marie (2 przywileji 1312 jest w Stronczyński Wzory nr 24 - Diuzgo Kapituły płockiej)

Kapituła płocka 1312

na tejże samej pierści jest na odwrocie mata pna. uze okrągta (contra sigillum) przedstawiająca głowę w koronie z nimbem do kota napis + Abigr. v. demoppetvum pmo (nie cytujemy) (2 przywileji 1312 - jest w Stronczyński Wzory nr 24 - Diuzgo sekretna Kapituły płockiej)

a)
b)

Bolesław książę mazowiecki + 1455

na sypurku
Dwiec mata pofiannowa) owalna pomiej:
na przedstawia na tarczy orła polskiego w lewo
dziobem zwróconego z napisem do kota:
(Z przywileju: Bolesław dux mazovie 1417
- jest ryfow. w stronicyński Wzory Tabl. 46.
Dwiec Bolesława księcia mazowieckiego i war-
szawskiego + 1455 syna Jana księcia wawrzyńskiego
(wielkiego wawrzyńskiego)

Ziemowit młodszy książę mazowiecki i rawski 1424

Dwiec mata okrągła na tafime pergamin.
przedstawia tarczę z orłem polskim w lewo zwróconym
do kota napis: S. Semoviti. . . . (Z przywilej 1425
- ryfow. w stronicyński: Wzory n° 49 - Ziemowit
młodszy (syn Ziemowita starszego) książę mazowiecki
i rawski. 1426) w

Kazimierz książę mazowiecki i bielski + 1446.

(wielkiego wawrzyńskiego)
Dwiec mata okrągła na tafime pergamin.
przedstawia tarczę z smokiem wry bazylijskim, do
kota napis gotycki: S. Kazimir. . . . Mazovie.
(Z przywilej. 1425 - ryfow. w stronicyński: Wzory
n° 49 - Kazimierz (syn Ziemowita starszego)
książę mazowiecki i bielski. + 1446.

Jan książę mazowiecki + 1495

Dwiec mata okrągła na tafime pergamin.
wielkiego pottalata przedstawiająca aniota który trzyma
ma tarczy ukośnie na pół przedzieloną u góry w
tarczy Orzeł, u dołu w drugiej połowie smok wryli ba-
ryllisek - Napisra tarty (Z przywilej: Joannes
dux Mazovie Rusiæ. . . in domiza 1494 - jest w
Stronicyński Wzory n° 68 - Jan książę mazowiecki
i wiński (syn Bolesława) + 1495)

Anna księżniczka mazowiecka 1526.

Dwiec okrągła na tafime pergamin wyobra-
żająca tarczę herbową na której orzeł biał. Korony Koto
tarczy floresy, napis do kota. . . . duiss. ma-
zovie. rusiæ. . . . (Z przywilej: Anna dux et lictrix
Mazovie, Rusiæ etc. . . . in byzysko 1506 - jest
w Stronicyński Wzory n° 87. - Anna księżniczka
mazowiecka córka Konstana zona Stanisława Odto-
wicza 1506 - 1526)

Salomea

ob. przyw. Krak. 3 r. 1262.

Von schlesischen Siegeln. Breslau 1824 gedruckt
in der Kupferstechen Buchdruckerei. 4° mit 4 Klein-
drucktafeln. 4° textu kart 4. i tabl. litogr. 4.
(na których 28 pieczęci 4 mogramy) na końcu autor: Büsching.

- 1) Henryka I x. sylańsk. z r. 1226 (jest i w kłose I p. 348) pie-
czę w panterze slynowym w kierznie z tarczy i proporcem)
- 2) Henryka II pieczę z r. 1279 (jest i w kłose I p. 523)
- 3) Tomasz bisk. wrocł. z r. 1290 (biskup sfojczy z pastorkem)
- 4) Henryka bisk. wrocł. z r. 1307 (biskup sfojczy na tronie
kłony trzymaja z psy, pastorał ma w środku baranka bo-
żego)
- 5) Henryka x. głogowskiego z r. 1308 (Xiąże w mitrze
siedzi na tronie trzymając różycę z różkami - pny.
tem małe contrafigillum a na nim orzeł sylański.)
- 6) miasta Sagan s. Burgensium de Sagan z r. 1321
w branie wieży stoi głowiek z gotą głową w
kierznie, trzyma w łozynie i puklerz z ostem ker-
bowym; na boku wieży herb: orzeł sylański a z
drugiej strony helm z pawiem piory.
- 7) Henryka de Baruth proboszcza wrocławskiego
z r. 1325. Głowa s. Jana, na dole
tarczy herbowa w niej kozioł.
- 8) konrada oficjara wrocławskiego z r. 1325
(osoba sfojczy)

Tabl. II

- 9) Bolesława s. lignickiego z r. 1330 (Xiąże stoi z
dobytym patahem i tarczą w helmie z klejnotem
w kierznie, po bokach trąbca z osoby.)
- 10) henkiera bisk. wrocł. z r. 1331. Głowa s. Jan pod
nim biskup kłeczy, na boku z herbem: sfojcz. i broj.
- 11) henkiera bisk. wrocł. z r. 1331. Biskup sfojczy
koto niego sfojcz (herbowy)
- 12) Kapituła Wrocławskiej owalna z r. 1331 s. Jan Chr-
ciel Krzyż s. Jezusa.
- 13) Bolka s. minsterberg z r. 1336. Xiąże konno
na koniu deki w orły pnybreze, pnytem kontrafi-
gillum orzeł sylański.
- 14) Bolesława s. Opolsk. z r. 1336 Xiąże w kierz-
nie sfojczy z gotą głową, trzyma miecz i tarczę z ostem.
- 15) Bolesława s. lignickiego z r. 1337. Xiąże na koniu
w kierznie trzyma miecz, dobytą tarczę z ostem, na gło-
wie ma helm a na nim siedzi orzeł jako klejnot, pnytem
contrafigillum: helm na nim jako klejnot onet sfojczy
(na koniu deka z ostami)

128) Pieczęc owalna z gotego wosku na sfojczku jedwab. z 1337.
tym i wysownym przedstawia głowę s. Jana Chrzc. odciętą. Do
kota napis: + Sigi. capitoli. ecclesie + iohannis. bap. siffe
(Dziwilej z r. 1218. Opis w Büsching Urkund. p. 68. - Pieczęc
Kapituły wrocławskiej)

16) Apczykona de Frankenstein ofiarca wrodawskie-
go: w gone biskup, na podzie siedzi osoba i nyma ^{chrzest}
r. 1341. Tablica III

17) Zneclawa bisk. wrocl. r. 1342. w gorze s. Jan
u spodu biskup klęcający.

18) Henryka x. Saganckiego r. 1342. w branie
stał się w bogatym pancernu z gotą głową try-
ma tarczę z orłem na boku jedna osoba trzyma
kietm a druga proporzec z orłem.

19) Katarzyna zisrny z Porrege r. 1350: Kobi-
ta siedzi na tronie i w każdej ręce trzyma tarczę z
orłem.

20) Władawa x. lignickiego r. 1350 tarcza her-
bowa na niej w 4 polach: 2 orły i 2 szachownice.

21) Cesarz Karola IV r. 1355 majest. hedzica.
przytem Kontrafigillum brama z napisem Au-
rea Roma.

22) Cesarz Karola IV r. 1359 majestatyczna
hedzica, przytem Kontrafigillum Onet hedzicy.

23) Agniefski zisrny Furstenberg. r. 1391. Ko-
bieta stojąca. (jest w xloze II. 201. p. 370.)

Tablica IV

24) Władawa bisk. wrocl. r. 1394. w gorze s.
Jan, u spodu biskup hedzicy, u spodu tarcza
herbowa z szachownicą, na bokach 2 herby:
blilij i orzeł polski.

25) Miasta Swidnicy: r. 144. Dzik u spodu
litera s.

26) Ludwika Xcia lignickiego r. — kietm a
na nim pawie piera.

27) Agniefski zisy Stryawskiej Kobieta do
podciata z gotą głową trzyma 2 herby: orla
i

28) Opata s. Wincentego w Wroclawiu: w gorze
s. Jan pod nim P. maria z dziecistkiem po bokach
2 biskupow - bez roku.

29) Monogram X. Henryka I

30) monogram Henryka bisk. a ryb. gniem B

31) monogram Wawrzynca bisk. wrocl.

32) monogram kapituły wrodawskiej

Te same pieczęcie znajdują się w Pörsching: De an-
tiquis silesiacis sigillis et eorum descriptione
authentica in tabulis silesiacis reperta. Vratislavia
1822. (tu opisat 28 pieczęci z rycinami)

Pręgię woskowa zółta na fzurku nicianym czerwonym przedstawia rycerza z odkrytą głową w prawej ręce, w lewej do góry w lewej ręce z ostem trynagażego między dwoma wierzami z których trzbieże trzbież; napis do kota: + sigillum: Boleslai: Dvcis: Slezie: (Z przywil. 1213. - Epistat Buisching Urkunden ff. 46 - Bolesław I syn Henryka I Brodatego) Książę Oleśnicki

Bolesław I książę oleśnicki (młodszy) (whiston?)
1213 - 1252?

20

Pręgię tafelmagazynowa na fzurku nicianym czerwonym (1252)

Pręgię zółta na fzurku czerwonym jedwabnym przedstawia ofisa w mitrze w prawej ręce z mieczem do góry dobytym w lewej z tarczą na kłowej orzed, w pan: sercu i kci: rnie do kolan figajacem; ff. 49 w branie gotyckiej; tukiem idwoma wierzami niskimi ograniczo: nej polokach. Do kota napis w 2 wiekach: + S. Boles: lai: di: gra: heredis: regni: polonie: dvcis: Slezie: dni (grzeanic) onois: et: oleonizennis. (Z przywileju 1213. - Epistat Buisching Urkunden ff. 47 - Bolesław I syn Henryka I Brodatego) Książę Oleśnicki

Pręgię owalna zółta woskowa na tafelmagazynie przedstawia stojącego duchownego w prawej ręce pastorał w lewej Książę napis: + sigill. abatis. de. lubens. (Przywilej 3 r. 1220 opis w Buisching Urkunden ff. 80. - P. opata cy: sterskiego lubuskiego)

P. opat lubuski 1220

Pręgię czerwona woskowa na fzurku nicianym białym: ofisa w mitrze Książę w stugiemaj do kłowej rnie w prawej ręce miecz dobytym w lewej tarczą u dolu kończąca z ostem; Po bokach gotycki: palmowe. napis do kota + sigill: Henrici: filii: Dvcis: Slezie. (Przywilej 2 r. 1224 - opis w Buisching Urkunden ff. 89 - Henryk II pobożny syn Henryka I Brodatego i S. Jadwigi; ur. 1191 + 1241)

Henryk II pobożny książę lignicki i wrocławski
ur. 1191 + 1241. (Opiekun Łódki)

~~Pręgię okrągła czerwona woskowa~~

Tafelmagazynowa na fzurku zółto-białym niebiesko jedwabnym (3 r. 1228)

~~Pręgię okrągła czerwona woskowa~~ Tafelmagazynowa na fzurku zółtym i czerwonym (3 r. 1239) Hof Heinricus Deigravia duc Slezie Cracovie et Polonie...

Kazimierz książę opolski
ur. 1179 + 1230

Pręgię okrągła czerwona woskowa na fzurku czerwono-zółto jedwabnym; przedstawia rycerza w hełmie i kiesznie stugiem na koniku prawej jazdy do góry w lewej ręce tarczą z ostem, w prawej wyciągniętą trynagaż miecz; ~~Pręgię~~ rnie i nogi w pancerzu. Do kota napis: + sigillum. Kazimis. Dvcis. filii. Mes: conis (Przywilej 3 r. 1226 - opis w Buisching Urkunden ff. 91. - Kazimierz książę opolski syn Mieszka i Ludmilla ur. 1179 + ~~1230~~ 1230)

Konrad książę glogowski ^{i książę} książę polski
1312 + 1366.

mniejsza

Henryk II książę Glogowski książę polski
1307 - 1338

(jest w Stroncujski 4709y n° 232 przywilej
z r. 1310)

mniejsza
(2^a z r. 1307 ma wódkę czarną)

Przebieg z wódką złotego na fymarku nicianym
zielonym i fioletowym przedstawił książę w mitrze i
drągu na Tawie, w lewej ręce trzyma gataj z 5
kwiatami, prawą zaś na pierścach. To zapisane ma:
to ukosna w której książę: Napis do kota w 2 wieś.
szach: + S. Conradi. dei. gracia. heredis. regni.
polonie. ducis. slezie. domini. glogoviensis
. et. poznanie * + . Na odwrocie mata pieczęst:
ka z orłem który przez pieczęst fymarkta ma przepas
potkpiżycow. napis: S. Con. ducis. glogovie.
(Z przywilej. nos Konradus Dei gratia heres regni Polo:
nie dux Slezie, dux Kalifornien. et Hononen...
Actum in dubens 1312. feria ante diem Philippi
et Jacobi. — Konrad syn Henryka III
właściwego książę glogowskiego i matyldy brunfwic:
kiej * 1312 + 1366.)

Przebieg brunatna wódkowa na fymarku jedwab:
nem czerwonym ^{jak poprzednie} nie taka sama ^{złote wódkowe}
drągi (Konrada I) ^{na krótko} książę przedstawił na Tawie z gata:
jarką w prawej ręce, z lewą na pierścach; To krat:
Koware z Książkami. napis do kota w 2 wieś szach:
+ S. Henrici. dei. gracia. heredis. regni. polo:
nie. ducis. slezie. domini. glogovie. et. pozna:
nie + . Na odwrocie mata pieczęstka na ciemno
zielonym wódku z orzełkiem i napisem. (2 przy:
wilej: Nos Henricus secundus Dei gratia hae:
res regni Polonie dux Slezie, dominus Glo:
govie et Poznanie... 1312. — Henryk
II książę glogowski syn Henryka III i ma:
tyldy brunfwickiej 1307 - 1338)

Liczanka mata okrągła na tafemie pergam. wyobra-
za ota fylańskiego bez korony mającego przez piersi i skrzydła
pnaprępkę. napis: + Sigillum. Cunradi. dnis. Olonitzens-
is. et. Kostensif. (Z przywit. 1466 - jest w Stronczyń-
skiego Wzory n° 58. - Konrad V czarny (syn Konrada II)

zwany Kanter xigze olefnički + 1466 (zome-
berg myslwie + 1452 podaje)
Liczanka mata okrągła na tafmie pergam. wyob.
rozajca ota polskiego z napisem do kota: S. Margare-
tha dei gratia ducissa olsnensis. (Z przywit.
1466 - jest w Stronczyńskiego Wzory n° 58 - mat.
gorzata corka ziemowita ^{miłośny} z cark rawnskiego a zo-
na konrada V czarnego)

Liczanka okrągła mata na tafmie pergamin. przed-
stawiająca ota fylańskiego do kota napis gotycki:
S. Cunradi. albi. unioris. dni. olonite. et. Kostlen.
Z przywileju 1473 - jest w Stronczyńskiego Wzory
n° 63 - Konrad III młodszy biały (syn Kon-
rada II starego) xigze kozielecki i olefnički + 1492)

Liczanka mata ofniogramma piersienionowa na tafem-
ie pergamin. wyobraza ota fylańskiego ku prawej stronie
zwróconego na tarczy herbowej; do kota napis gotycki:
Prim. ds. Oss. (Z przywit. 1466 - jest w
Stronczyński Wzory n° 59 - Dremystaw xigze
ofwiecimski i tofierencki. Dremiflaus-

Liczanka mata okrągła piersienionowa na taf-
mie pergamin. wyobraza tarcę z herbem Lutkoyic
t. j. ota głowa; do kota napis gotycki. na wstędze:
S. Cunradi de Priclawics. (Z przywit. 1466 -
jest w Stronczyński Wzory n° 59 - Konrad Przetaw-
ski dworzanie Konrada czarnego księcia olefnickiego)

Licze zinfuzona na różowym fymurku przed-
stawia fiedząca ofab. (Z przywit. Kazimierz dca
Theorinenfif. ... In Theorin 1357 z ankwam
kapit. Krak. n° 139)

Licze napisoleowym fymurku: na tronie gotyckim
siedzi księże - zepfuta (Z przywit. Bolko D. G. Dux
Slesie dominus de Sustenberg in Swednic et marchio
dusaliac. ... in castro seuor 1367 - wanku kapit.
Krak. n° 160.

Konrad IV xigze olefnički (czarny) ~~1466~~
1466 21
Konrad I theeresegni Dolon. dux olefnički + 1366
zona a) Elybieta wrotawfka + 1328 2) Ekupmiz xigza
Kozielecka 1377.)

Jadurajca. Konrad II b. Gopelsoere) dca olefnički et Kozlen.
1338 ma antiques + 1441 2. 10 Junii. Zona a) Agnes zisen.
ciefny + 1371 b) Beata x. fwidnicka + 1395.

Konrad czarny Konrad III młodszy Konrad krzyżak 1431
Kantner 1421 + p. nee biaty 1431-1473 biskup wrotaw + 1449.
1473 zona maifonara + 1492
młodziwiecka

Margaryta (corka ziemowita xigza mazowiecko-
rawnskiego) zona Konrada

Konrad III młodszy biały xigze olefnički + 1492

Dremystaw xigze ofwiecimski 1466.

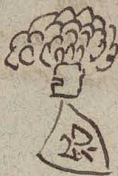
Konrad 2 Przetawic fylański olefnički 1466
2 fylańska herbem Lotkoyic.

Kazimierz

Bolesław

Lejze okrągła z włośku ptowego na sznurku
czerwonym i zielonym: Dycerz stojący w prawej
trzyma chorągiew w lewej tarczy z orłem napis
S. Mesconis. di. gra. dvcis. op (aliens. et.) thesin.
(W zbiorze Paulikowskiego n. 14)

Władysław

Lejze okrągła duża z włośku ptowego na
sznurku zielonym i różowym. Na tle krajaństem
włokna tarczy z orłem na jej rogu hełm z psim
mózgiem napis: t. s. vladirai * dei * gra:
cia * dvcis * de * ossvenin. (W zbiorze Pauli:
kowskiego) n. 15.

Jan

Lejze mata okrągła z włośku ptowego, sznur:
rek zielony: Orzeł piastowski bez korony napis:
S. Johis. dvc. osswen. et. scolastici. crac.
(W zbiorze Paulikowskiego n. 16)

Kazimierz

Lejze mata okrągła wosk ptowy, sznur
czerwony: Orzeł piastowski bez korony, napis:
S. Casimiri. dvcis. de. Brythom. (W zbiorze
Paulikowskiego n. 17.)

Jan

Lejze mata okrągła ciemno zielona na
taśmie perg: na hełmie siedzi orzeł z berłem:
napis: t. s. Johannis. dei. gra. dvc. ofvec.
(W zbiorze Paulikowskiego n. 25. z XII wieku)

Władaw

Lejze mata okrągła czerwona: Orzeł, napis:
+ S. dvcis. wecesslai. oswanicn. ris. (z
roku 1449 W zbiorze Paulikowskiego n. 28
napis gotycki)

Jan

Lejze mata okrągła wosk ptowy, sznur zie:
łony, tarcza z orłem piastowskim napis:
+ S. Johannis. dei. gra. dvc. osswen. (z XII wieku
W zbiorze Paulikowskiego n. 36.)

Bolek

Lejze mata okrągła ciemnozielona: Tarcza
herbowa włokna nad nią hełm z piórami jakby pi:
wiemi: napis: t. s. Bolkonis. dvcis. slecie. et.
domini. wvidnicensij. (W zbiorze Paulikowskie:
go n. 23.)

Lejze Przemysława xiążę ofwies. (w Stroncu) z r. 1466.

" Przemysława x. opolski. i ofwiesim z r. 1284 (Vostok)

" Władysława x. opolski. i ofwiesim z r. 1247 (Vostok)

Pręgię zółta na czerwonym jedwabnym sznurku przedstawia zbrojnego w długim mieczu który stojąc trzyma w prawej ręce włożoną w lewej tarczę na dole sznura napis ... Sigillum Mesconis Ducis...

(2 przywileju 1244 nos Mefeco dux de Opol... in Ratibor 1244 - Opis w Böhming Urkunden ff. 168. - Mieczysław III książę opolski syn Kazimierza: wioła 1235 + 1246)

Pręgię zółta na sznurku czerwonym i żółtym jedwabnym przedstawia jadzącego zbrojnego w tle kwiatami rąbionym, na koniu ku prawej; w lewej ręce trzyma tarczę, w prawej wyciągniętej miecz do bity. Pod koniem lilia; do kota napis: S. Mesconis ducis... Opol. (2 przywileju: nos Mefeco dux de Opol... in Ratibor 1245 - Opis w Böhming Urkunden ff. 174. - Mieczysław III książę opolski + 1246)

Pręgię zółta na sznurku zielonym - (2 przywileju: nos Mefeco dux opolien dominus in Ratibor...

in Ratibor. 1289. - Mieczysław III książę opolski i raciborski i cehyński 1289 - 1297 - 1307 syn Władysława książęcia opolskiego i Eufemii księżniczki wielkopolskiej)

Pręgię zółta na tafli pergaminowej wisząca majęca odwrotną stronę (contra sigillum z orzełkiem.

(2 przywileju: nos desico dux Ratiborienfil...

1302... i drugi in Ratibor 1316. - Leszek książę raciborski syn Przemysława + 1337)

Pręgię woskowa duża na czerwonym nicianym sznurku ma na jednej stronie w żółtym wosku rycerza z orężem i tarczą na której półkryzyż; drugi napis: Sigillum henrici ducis Slesie. na drugiej stronie pięćdziesiątka czerwona przedstawia 3 osoby siedzących (2 przywileju: nos Henricus dux Slesie et Cracovie... cum tutelam et gubernationem filiorum... fratris nostri ducis Casimiri mezonis et Wladislavi gerente seipsum redeante de Cracovia et de colloquio patrum nostri ducis Conrad. in monast. Inlirivus 1234 - Henryk I brodaty + 1238)

Pręgię zółta owalna na białym nicianym sznurku przedstawia kobietę stojącą w szerokiej sukni z długimi szerokieimi rękawami w prawej wyciągniętej ręce trzyma berło, w lewej kula (napis: Hedwigis... Sles... 2 przywileju 1228 - Opis w Böhming Urkunden ff. 105. - Jadwiga św. córka Bertolda margrab. Nebrani żona Henryka I brodatego 1186 + 1243)

Mieczysław III książę opolski raciborski i cehyński 1289 - 1307.

Leszek książę raciborski syn Przemysława 1337.

Henryk I brodaty książę lignicki i wrocławski 1168 + 1238

(ob. Klose I p. 449.)

Jadwiga św. (żona Henryka I książęcia lignicki brodatego) 1186 + 1243.

Anna (córka Przemysła Ottokara I) żona Henryka
II pobożnego Księcia legnickiego i wrocławskiego. zaśl.
1216 + 1265.

Przebiec owalna woskowa żółta na sznurku
białym nicianym przedstawia niewiastę zwróconą
ku prawej stronie trzymającą w prawej ręce różyczkę
po bokach z dolu gątożki. Napis: Anna. di. gra.
iunior. zlesie. ducissa. (Z przywileju r. 1228 - Opis
w Brifhing Urkunden ft. 105 - Anna córka Przemysła
Ottokara Księcia legnickiego żona Henryka II pobożnego
Księcia legnickiego i wrocławskiego. + 1265.)

Bolesław II syn książę legnicki. ur. 1217 + 1278

^{czarna}
Przebiec ~~żółta~~ na sznurku ~~czarnym~~ zielonym,
żółtym jedwabnym wyobraza męzczyznę z gątożką
stojącego trzymającego w prawej ręce dobyte miechy,
w lewej tarczę z orłem. Po bokach wieże na której
trębaże trąbią, napis do kota + sigillum Boleslavi
ducis. zlesie (Z przywilej: nos Boleslaus dux
zlesie et Polonie. ex consensu reverendissimi
matrij nostrae Annae ducis zlesie et libere arbitrio
fratrum nostrorum ducum Henrici et Cunegonis imo
et Wladislavi. A. 1245 - Opis w Brifhing ft. 171 -
Bolesław II syn książę Rogatka książę legnicki
(syn Henryka II pobożnego) ur. 1217 + 1278.)

Taka sama pieczęć żółta z sznurkiem czarnym,
niebieskim i żółtym na przywilej. 1243.

Taka sama żółta na sznurku czarnym i żółtym
z r. 1243

Taka sama na sznurku czarnym jedwabnym wosk
czarnym z r. 1243 (gdzie wspomina fratres suos Hein-
ricum, Cunradum et Wladislaum

Konrad książę glogowski ~~episkop~~ biskup najawski
+ 1298

Przebiec czarna na sznurku czarnym i żółtym
~~czarna~~ nicianym przedstawia męzczyznę w otulonej
szkni stojącego trzymającego w obu rękach księgi na
nieśiach; napis: + Conradus. Dei. gra. rector. ecclie.
natarensis (Z przywilej: nos Boleslaus dux zlesie et Po-
lonie una cum fratre nostro Cunrado cleto pata-
rense. . . 1249 - Opis w Brifhing Urkunden ft. 180.
- Konrad biskup najawski, potem książę glogowski
syn Henryka II pobożnego + 1298)

Konrad II Książę Oleśnicki
1372. (+14.)

Liście z zółtego wosku wielkości dwóch ~~talarew~~
talarow, wisiąca na sznurku z czerwonych i zielonych
nitów wyobraża z jednej strony: pod wisiącym baldachem
mem rycerza w mitrze książęcej w prawej ręce miecz
w lewej tarczę z orłem książęcym trzymającego; po
boku białej, na jednej z tył orzeł na drugiej
ienka wieża do kota napis: ..... dom.....
... heredis gloagorie ... s. et kolenois.

(contrafigillum)

Na odwrotnej stronie pięććka mała w zielonym
wosku contrafigillum przedstawia orła z napisem
do kota: + S. Ducis Conradi. do. Oloniez
(Znawilej pisany: Nos Conradus secundus dei gra.
cia dux Slezie dominus Olonien et Kozlenois
dominus... Datum in Bythum proxima feria 5a
ante festum S. Andree ap. 1372 w archiwum
Kapituły Krak. nr 166 - jest to Konrad II
książe na Oleśnicy i Kozlu + około 1400 syn Kon-
rada I księcia na Oleśnicy i Elżbiety córki Henryka
II księcia wrocławskiego)

Znemyśław książę
ciepłujski 1374.

Liście na czerwonym wosku wisiąca na
ptowym jedwabnym sznurku przedstawia orła
książęckiego bez korony. Do kota napis: + S.
Prosemiole... ducis. Thevinesis (Znawilej
pisany: Nos Prosemislaus dux Thevinesis
... In Kochlowicz in crastino S. Vincentii martiris
1374 - w archiwum Kapituły Krak. nr 171. - jest
to Znemyśław książę ciepłujski + 1410 syn Kazimierza
III księcia wielkopolskiego)

Jan książę opawski
+ 1409

Liście na żółtym wosku wisiąca na ziele-
nym jedwabnym sznurku przedstawia jeźdźca z rogami
w hełmie nakrytym futrem wygłuszeni z mieczem pod-
niezionym w prawo, a tarczę z orłem w lewej ręce;
kon przykryty długą fardzistą deką tło całe malami
orzełkami ozdobione do kota napis: S. Johannes =
dei +++ gratia du.... na drugiej stronie
niezyc odwrotna mała (contrafigillum) w zielonym
wosku wybita przedstawia orzełka z napisem: S. Johis:
opawie: et: rathiborie: ducis. (Znawilej nos
Johannes D. g. Opaviae et Rathiboris dux... Datum
boriae 1391 in vigilia S. Bartholom. ap. - w archiwum
Kapituły Krak. nr 216 - jest to Jan II książę opawski i
rathiborski ~~1419~~ 1419 syn ~~Jan~~ księcia opawskiego i
II i Anny księżniczki rathiborskiej)

~~data progre~~

(contrafigillum)

(Taj sama pieczęć pojedynca na wosku czerw-
nym na sznurku różowym z r. 1368)

Bolesław I wysocki
zięże dolno-śląski
1127 + 1201.

(mata)

(wiskła)

(największa)

Zyrosław biskup
wrocławski herbu Poray
1175 + 1181.

Cyprian biskup wrocławski
norbertanin 1201 + 1207

Wawrzyniec bisk. wrocław.
herbu Gwiazda 1207 + 1232.

niezycie owalna białą słońcem
biały i czerwony niebieski - przysil 1217.
na tajemne paragonin (1223).

Diezyc mata okrągła wielkości pięćdziesiątowski
z wosku żółtego wiskła na słońcu zielonym rozgowym
zółtym przycz zbrojny w karmie i mijaie figurowej try:
na w prawej ręce miecz do góry w lewej dzierży z prz:
ponurkiem napis do kota: + Boleslawo dux zle
Robota gruba - jest ryflowana w Břifhing; Urkun:
den des Klofters Leubus 1821. 5. Tab. I - 2 przyr:
leju 1175 - Bolesław I wysocki zięże śląska dolnego
ur. 1127 + 1201.)

Diezyc na brnatym cyb^{nie} czerwonym wosku na
słońcu jedwabnym zielonym rozgowym i żółtym przed:
stawia rycerza na koniu w lewo jadącego z łarczem na lewej
ręce na kłowej orzech i kłowej i półkłowej cam na pieśiach
w prawej ręce chorągiewka duża do kota napis:
+ Boleslawo di. gra. dux zlewie. Cracovie. et.
Polonie. (Bolesław I wysocki z przywilejem r. 1175
opisana w Břifhing Urkunden ff. 10; podług Stenzla
przywilej ten fałszywy jednak taką samą pieczęc
przychodzi na autentycznym przywilejem z r. 1201.)

Diezyc na wosku czerwonym wiskła na jedwabnym
słońcu czerwonym zielonym, żółtym duża okrągła
wielkości dwa filizarki, przedstawia rycerza na
koniu ku prawej jadącego z gotą głową trzymającego
na pieśiach w lewej ręce łarczem na kłowej kłowej, w
prawej ręce dyje z ługim proporcjonalnym ostryem.
kuch z gródka konia spada na dot opona. napis do:
kota + sigillvm. Boleslai. dei. gra. ducis.
zlewie (z przywilejem 1175; Bolesław I wysocki -
pieczęc ryflowana w Břifhing Urkunden Tabl. II -
podług Stenzla przywilej fałszywy co fi jednak
nie fałsz)

Diezyc owalna: z wosku czerwonego na
słońcu czerwonym zielonym żółtym przedstawia bisk:
kupa w impule niedzkiego na kresle przy kłowej potężne
konie się w wysoki zwierzecie stwate, prawa ręka ma
do góry wzniesioną do błogosławienia w lewej trzyma
pastorał. napis do kota: + sigillv. Ziriolai. Wra:
tens. epi. (z przywilejem 1175 - ryflowana na
w Břifhing Urkunden Tabl. II - Zyrosław biskup
wrocławski herb Poray 1175 + 1181.)

Diezyc owalna z czerwonego wosku na słońcu z jedwa:
bin wioletowego, białego i czerwonego przedstawia biskupa
stojącego w prawej trzyma pastorał w lewej kłowej stwars
ty. napis do kota: sigil. Cypri. ... Wratisl. Epi. (z przyw:
leju r. 1202. - opisat w Břifhing Urkunden ff. 31 - Cyprian
norbertanin biskup wrocławski 1201 + 1207)

Diezyc z wosku czerwonego na słońcu niebieskim: biskupie;
dzany na kresle przy kłowej potężne z wysokimi zwierzecami; prawa
ręka do góry wzniesiona błogosławia, w lewej pastorał napis do kota:
+ sigill. Laurentii. Wratislavensis. epi. (z przywilejem 1211 - iz r. 1215
z przywilejem czerwonym - opisat Břifhing Urkunden ff. 45. 53. - Wawrzyniec
biskup wrocławski herb Gwiazda 1207 + 1232)

(Klose:) Von Breslau Dokumentirte Geschich-
te und Beschreibung in Briefen. Breslau
b. Wilh. Gottl. Korn. 1781. 6° s a t u p i e z y c i s t y c h o =
w a n e :

1) Pieczę okrągła z r. 1228. Książę fłoi w zbroi s y z -
nowej klóra do kolan s i g a , pod nią k i e r z n o do k o f e k
helm: w jednej ręce ma w ł o c z n i a z p r o p o r t y k i e m
w drugiej trzyma na p a s i e r e i e f o n g t a r a z na:
pis do kota: t r i g i l l i e . h e r i c i . d u c i s . z l e s i e .

(F. I p. 349)
2) Pieczę okrągła z r. 1252: Książę z g o t a g ł o w y
w k i e r z n i e do kolan fłoi, w ^{prawej} r e c e ma p r o p o r t e z
na k ł o r y m o r z e t w ^{lewej} r e c e t a r a z na k ł o r e j
o r e t f ł o j k i n a p i s + H e n r i c u s . d e i . g r a c i a .
d u c . z l e s i e . (F. I p. 491)

3) Pieczę (Władystawa s y n a H e n r y k a I I I) p r o b o s y t a
w y s z o g o d y k i e g o i k a n d e r s a 1260: B r o b a w p t a f i z y n
z k s i a z k a s e d z i na t r o n i e k o t o n i e g o z b o k u r e d z i
m n i e h i i p i s z e na k o l a n i e : + S . W l a d i s l a i . p p t i .
w i s s e g r a d e n . e t c a n c e l l a r i i (F. I p. 503)

4) Pieczę okrągła H e n r y k a I I z r. 1272: W b r a m i e
o t o c z o n e j w i a z a m i f ł o i z g o t a g ł o w y K s i a z e ma
p a n o u z b r o j e n i e c a t e d r u c i a n e na n i e m p a n c e r z f ł o i
l o w y i f e t u c h do kolan w j e d n e j r e c e ma m i e c z d o b y .
t y , w d r u g i e j t a r a z z o r e m f ł o j k i n i ; n a p i s +
S . H e n r i c i . I I I . d e i . g r a . d u c i s . S l e s i e . - K o n .
t r e f i g i l i u m : L e w f ł o j a c y na 3 r o g a c h , j e d n a ma
p o d e f i o n a i o g o n r a d a t y . n a p i s + S . H . I I I .
d e i . g r a . d u c . S l e . (F. I p. 523)

5) Pieczę okrągła: ~~ok~~ z r. 1314. W b r a m i e z
w i a z a m i f ł o i k s i a z e z g o t a g ł o w y ma k i e r z n o
do kolan w j e d n e j r e c e t r y m a m i e c z r a d o i
s p u f u r o n y p r o s t y i w i s z o c y m n e m i e n i e m , w
d r u g i e j t a r a z z o r e m . n a p i s : + S . H e n r i c i . s e a t i .
d e i . g r a . d u c i s . S l e . e t d n i . w r a t i z l a w i e . (F. I p. 615)

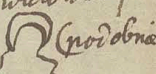

6) Pieczę d u j a okrągła K o b e t a f ł o i na k o n s o l u
z t o z o r e n i r e k a m i f u k n i e ma f r a n o i s t y w k ł o -
s y m o d g o t a do b r a m i a g u z i k i w p r o d k u
r e k a w y o r s t e m a j a o d t o k a do p i s t i na s y w i e g u z i .
k i g u z a t e . na n o s p t a f i z y z p r o d u o t o c z y z w i e z c h u

Henryk I Brodaty książę lipnicki i wrotawski (opieku 201)
ur. 1168 + 1238.

(Wosk czerwony s y n u s e k c r e w o n y i z o t t y j e d w a b n y
na p r y w i t e p u 1202; s y n u s e k z i e l o n o . z o t t y j e d w a b n y
w o s k c r e w o n y na p r y w i t e p u 1203; s y n u s e k c r e w o n y
na p r y w i t 1211. O p i s a n e w O s i f i n i n g : U r k u n d e n N r . 27 . 42 . 45 .
- Pieczę s a j s a m a .
W o s k c r e w o n y p i e c z e w i s z o c a na n i e d i e k i m s y n u s e k u 1222.
" " " " na p e r g a m . t a m i e 1223.
" " " " na b i a ł y m n i a n y m s y n u s e k u 1224.
" " " " z o t t y b i a ł y n i e d i e k i m i a n y u 1228
na t a m i e d p e r g a m i n 1231.

Henryk III ~~probo~~ książę wrotawski (opieku 201)
(syn H e n r y k a I I p o b o z n e g o) + 1260.

S a k a s a ma p i e c z e z w o s k u z o t t e g o n a c r e w o n y m ,
s y n u s e k u z r . 1250 (n o s H e n r i c u s d u a S l e f i e e t L o .
l o n i e . . I n N i z a 1250)

gładki; środkiem karmelinami pod bity pod brzoja spłaty
 agrafa w gwiazdę. Na głowie cypris walcowany z
 wisiqiem na wstęgach dwoma bulami (podobnie
 jak na nagrobku (Boorkowej) Sto wkręty: Gwiazdy
 z jednej strony tarczy z ostem głazem nad nią kętny
 na którym jako klejnot stoi orzeł głazki z rozpostar-
 temi skrzydłami. Z drugiej strony tarczy w niej szachow-
 nica i nad nią kętny klejnot w kształcie szachow-
 niczanej parasolki napis do kota *

nes dei. gra. ducissa. sle. dña. de.
 furstinbg. wydmicz et volawo d. napis
 gotycki z r. 1373. (Tom II Heil II p. 370)

3) Pieczęć konna: Książę na koniu ciałkiem w zbroi na
 szałku bogaty w jednej ręce trzyma miecz dobytej dorasta
 tancuskim przytwierdzony w drugiej tarczy z ostem
 kętny ma zakrzywiony i wisiq opożony na kętnie klejnot
 w kształcie parasola szachownicy. Kon na bogatej sp-
 dającej deki z wyhytymi ortami. Na karku konia stoi
 orzeł. napis: + S. Boleslis. ducis. slezie. et
 domini. de. munsterberk. (z r. 1373) - Kontia.
 sigillum: Tarcza z ostem nad nią kętny ram kętny z
 wisiq opożony: klejnotem w kształcie parasola z sp-
 chownicy. napis + S. Boleslaw. ducis. munsterbergn
 (Tom II Heil II p. 370)

8) Pieczęć owalna: Dziel polski napis: + S. civi:
 um. de wratislavia (z r. 1283) (Tom II Heil II p. 420)

9) Pieczęć okrągła: S. Jan Chrzciciel z nimbem koto głowy
 stoi w bramie wjazdowej wieży gotyckich napis: sigillum
 civitatis. wratislaviae (z r. 1303) (Tom II. Fh. II p. 420)

10) Pieczęć okrągła: W bramie koto wieży stoi S. Jan
 Chrzciciel w długich futerniach w jednej ręce trzyma
 wokragłym nimbem baranka bozego. koto głowy ma
 nimbus kłosego spadający gotyckim dymem dotyka.
 Na murze z jednej strony anioł, a z drugiej strony
 osoba trębi (z r. 1418) napis: sigillum. univer:
 sitalis. civium. in. wratislavia. (Tom II Fh. II p. 420)

11) Głowa S. Jana z brodą na tle w krety i gwiazdy
 dy napis do kota: + secretum. civitatis. wr-
 tislaviae (pieczęć okrągła z r. 1477) (Tom II Fh. II p. 420)

25
Okragta wielkosi pisarzotowki + sigillum Ade filii Leonardi
na koniu zbrojny z chorągwią i tarczą na kłowej
niewyrazny herb.

(Ade castelani z r. 1257)

Okragta wielkosi pisarzotowki onet miastow mi w lewo
patrząca .... Deo Przemisłai ducis. th. .....

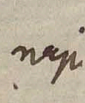
Z przywileju kłown potwierdza Przemysł dux thesauriensis
zapisał przez Władysława de Witanowicz żonę Katarzynę
wief Witanowicz. (Genoona w puchce bratę na ne-
myka) z r. 1377. in Ofwieum in die b. Catherine

Okragta wielkosi pisarzotowki biskup siedzący na tronie
z pastorałem duży 15 kg błogostawi w nogach herb
ofca głowa do kota napis na wstędze S. iohannis. dei.
gra. epi. cracovien.

(Jana Przeworskiego z r. 1472)

Owalna wielkosi filizanka w gotyckiej szafce stoi
biskup w infule z pastorałem błogostawiczym na dole
klęczy maty biskupski z złożonymi rękami po bokach pod
wężyczkami dwa herby: brog napis gotycki + S. deka
let. iur. utriusq. doctor. epi. cracovien. sed. aplice. pro-
thonorii.

(z r. 1395)

Owalna wygnieciona wkleśta z mieczem w środku herb napis
nieczytelny - z białym wosk z r. 1220.

Z tego czasu owalna wkleśta z mieczem ~~nie~~ niewyraźna napis do kota:
spes mea christus.

Scheda di Associazione.

Il sottoscritto si associa alla **Biblioteca classica Italiana**, che us
Sezione letterario-artistica del Lloyd Austriaco in Trieste, in dispense di circa 80 p
doppie colonne, al prezzo di carantani 12 ovvero centesimi 60 di Lira Austr. la d
acquistare

Copie dell'opera **intera** alle **condizioni** espresse nell'avviso del 10 Novembr
le dispense all'atto della consegna.

Lejze podługna czerwona: Biskup stoją: cy tryma - w prawej ręce pastorał w lewej herb tyński: (2 klucze) u dołu herb pastre: bae & napis gotycki: sigillum. stanis: lai. abbat. tinciens. dina. pana. (z patientia) (w zbiorze Pawlikowskiego Stanisława Roskowskiego opata tyńce: Księg 1430 + 1438)

Opactwo tyńskie

Owalna dusza biskup winfule stoi na konfoku w polu krakowianem w prawej tryma pastorał w lewej matytary 2 2 kluczami: mieczem. Do kota napis łaciński. lit. + s. mois: lai. abbat. tinciens. or. s. bene. (w zbiorze Pawlikow.) 2 r. 1403.

Lejze mata okrągta ciemnozielona na tafnie pergam: Tarcza z herbem tyńce: kim (2 klucze) koto niej S. S. Piotr i Paweł napis: sigillum. conventus. . . . tinciens. (w zbiorze Pawlikowskiego)

Klasztor tyński

Lejze mata okrągta wosk czerwony sznursek czerwony zielony: fioletowy: herb Ładora napis łaciński litery: S. Ni: colai. Lanckoronski. de. Brzezje. (w zbiorze Pawlikowskiego)

Mikołaj Lanckoronski

Lejze mata okrągta ciemnozielona na tafnie pergam. Kłof i topór na krzyż, u dołu R u góry orzetek, napis + S. Scultetorum. rēciensis. (2 Xlwieku w zbiorze Pawlikowskiego)

Wojtowiska

Lejze na sznurku ^{czarnym} woskowa czerwona wielkoki: mebelkim przedstawia tarczę herbową na niej Łagon litewski z olubistym mieczem jądca w prawo napis gotycki. lit. (2 r. 1428 Theodora Lubatowicza Księga Tucki: ~~lececa~~: kalicki)

Theodor Lubatowicz

+ 1463

Lejze mata na sznurku porzowym wyobraża chorągiew do kota napis łaciński. KMSB. ANDPOTA. Bładimirovoburka. (Z przywit 1446 - Andrej Włodymirovici wnik Algierda Księga Kijowski: ~~skala~~)
Lejze na papierze wyfinita na wosku czerwonym przedstawia Łagon litewski w lewą jądca napis niewytelny (2 r 1455 Michat Alexandrowicz Książ Tucki: kopijki + 1481)

Andrej Księga Kijowski - skala 1446

Michat z Kijowski + 1481.

Pieczęć Bogdana Chmielnickiego okręta:
 kozak stojący w czapce na ramieniu miecz:
 кіт и жага явля napis: + ПЕЧАТЬ
 болика его королевской милости
 за Порожского.

Pieczęć duża woskowa na czerwonym jedwabnym
 sznurku czerwona, w kształcie tukanów, tancerki herbowa
 na niej głowa zuba między rogami
 gwiazda z jednego boku róża a z drugiego głowa
 napis do kota + ПЕЧАТЬ в Стефана воеводо
 господарь земли молдавской * * (2 przyw.
 1434 Stefan IV hospodar multancki syn
 Alexandra Lucylacka 1433 + 1448) 2 dynastia
 Dragosow.
 Pieczęć duża woskowa czerwona na sznurku
 jedwabnym białym i czerwonym: głowa bawola
 między rogami gwiazda po bokach róża: Kłój ryc.
 napis + ПЕЧАТЬ воевода господарь земли
 молдавской. (2 przyw. niebiańskim inkassem pi-
 sonego 1456 - Piotr II zwany Cyber syn Stefana
 IV hospodar multancki 1448 + 1469.)

Tas sama pieczęć z r. 1456 wisięca na sznurku
 nabiejskim 1456.

Pieczęć duża na sznurku ponosowym z r.
 1460 (Stefan V zwany Woda syn Bogdana hospo-
 dar multancki 1459 + 1492 z dynastji Dragosow

Pieczęć mała czerwona na sznurku ponosowym
 przedstawia głowę zuba z gwiazdą między rogami
 napis + ПЕЧАТЬ Стефана воеводо (Stefan
 V Woda + 1492 - 2 przyw. 1463.

Wrocław z Gorzyc kapelan rus.
 napiski 1276

Pieczęć mała owalna: Poniżej S. napis z dziełkiem jezaj
 u dołu pod trzema tukanami kluczyki z 3 złożonymi rękami
 napis: S. Wroclai. hedis. de. Gorice. (2 dypl. 1276 - Wrocław
 kapelan międzyrzecki z dycezyji poznańskiej, Raryniski
 Codex reg. 50)

Kazmierz wielki (majeftat)
 Pieczęć ta fitychów podług ryfunku
 Kielisinski. p. 15. r. 1855 jest w
 Atlas et res gestae S. I. Part I
 tas sama litograf. w Brujaj. lud.
 tas sama fitych. w Zamiekn. warsz.

Pieczęć duża wielkości talara: (na tawie tronowej siedzi król
 w koronie w prawej ręce trzyma berło długie w lewej jabłko z krzy-
 żem w tyle za nim 2000) dzienne popieści utrzymują rozpis:
 ty Kobierzec Krakowany pod nogami w trójce herb krakow-
 polonia. uovia. et. sadom. sivarie. neen. oryarie. pomota.
 nie. (2 przyw. 1352 - w Raryniski Codex p. 112 - Kazmierz
 wielki)
 Pieczęć okrągła na białym wosku na sznurku pergam.
 ma literę K. nad nią korona po bokach 2 głowy uko-
 ronowane napis: S. Scabinorum. Kazimir. civitatis.
 (2 przyw. 1436)

Kazmierz przy Krakowie 1436

Liczyc duza majestatem z białego wosku
 niezapisanego na tronie ^{z przynajmniej} ~~z przynajmniej~~ po bokach
 w kołnierzach ozdobnym, siedzi król z broda i
 w koronie w prawej ręce trzyma
~~krzyż~~ w drugiej jabłko, suknie ma na spódzie
 aksamitną a powierzu paludament spadający
 na lewe ramie nogi: spoczywają na
 poduszce - tło pięćści zębate gwiazdami
 z prawej strony herb andegawenski o 2 polach
 (^{Handomele} ~~z rękami~~) na lewej stronie herb
 oriet polski napis łaciński: + S. Ludowici.
 dei. gracia. regis. hungarie. polonia.
 dalmacie. croacie. et cetera.
 (w zbiorze Pawlikowsk.)

(jest w Gwagninie
Taciński dofi dobre)

Liczyc z czerwonego wosku wielkości
 pięćdziesiątki w czterech sukniech
 gotyckich aniołków trzyma 2 łuski: jedna
 z ortem polskim druga z koroną z której
 strusia głowa, a na dole trzecia z pogonią:
 napis gotycki: + S. Hedwigis + D. G. Regi:
 na łusce po... .. aips + lituanie + supma
 (Wybór ze Pawlik.)

Jadwiga Królowa.

Liczyc duza z biał. wosku: Oriskup
 wmit na z aureolą siedzi na stołku z
 poręczami: nogami w kształcie zwierzy.
 w jednej ręce trzyma różycę, w drugiej
 lewej pastorał napis łaciński + S.
 capituli. sancte. gneznen. echie -
 w środku napis drugi: ~~scd~~ = scd.
 adal = bestwo. (Pawl.)
 z XIV w.

Kapituła gnieźnieńska

Kazmierz Wielki

Z czerwonego wosku wielk dużyto tawki
orud w koronie podmin K. K. koto ogona
dokota: S. Kazimiri. de. gracia. regis. Lo:
lonie (Tainik)

Stadystaw Lokietek

Puysc duze z biat wosku pot orta
i pot lwa napis tainiki.
(Lokietka.)

Michał opat tyniecki

Diegic owalna biata zapraw. na pnuurku
jedwabnym biskup stojacy w mitre w le:
wej pastorat prawy bto gostawi napis tain.
+ s. fra. is. michael. secundi. Ticie
abbis (tyniecki)

Jwo Odrowaz biskup Krakowski

Owalna z biat. zapraw. wosku biskup
sredzi na tawie z porcerami w werset
pyski w jednej rce pastorat druga
bto gostawi, napis tain: sigillum
y. . . . pi + cracoviensis.
2 r. 1220 pnuurku rozyw

Kapituła Krakowska

Zielon. wosk. pod tuzna daz. Taryza
Lerbowa w niej s korony nad nie
z glowy got. Juristyk sed koto jedrej
pastorat koto drugiej proporcyrk
napis + s. manus. capituli. ecce. = cra:
conienfil (gotycki)

Opat tyniecki

Z czerw. wosku biskup siedzący na
stotku z porcerami lafkowatemi
w jednej rce ma pastorat; herb z kluse
z mezem tyniecki druga rka bto go
stawi w nogach taryza Lerbowa it napis
gotycki na wstędze pogiętej: sigillum . . .
... tinuens. okrągła egiel z XV wieku
wielk szlot.

2 czerw. wosk. wielk 5 zlot w Stakach
gotycki flori blygoszta iacy biskup rpa
foratem pod nim tarcza SD (odrowaz)
gotycki: s. iohannis dei gr. = archi
epi gnesnensis.

Uniwersytet Krakowski

2 czerw. wosk. okrągła wielk talara
w środku biskup w aureoli wmitne ja
trzymają pastorał drugą tarczą z ostem
polskim Diwa napisy gotyckie: * sigillum
universitatis studii cracovienfis *
brodkiowy: sanctus stanisla stanslav
= wladyslaw r. polle.

Okrągła wielkosi pacytotowski. w polu
zoi ardyżstem flori biskup aureola jed na re:
ka blygoszta iacy drugą trzymają pastorał. w
nogał herbowa tarcza z ostem pastorał sum
napis w 2 rzędach)... Sigillum. univesi-
tatis. .... 2) S. ... Sanctus.
(2 r. 1475) (2 punkty Kielin/Kiego)

2 czerw. wosk. wielk 2 zlot. tarcza
herbowa w niej 2 klucze i miecz napis
gotycki s. iuris. fupsemi. monasterii.
tinci.

Sqd tyniecki

Dwiec duza z białego wosku na tarcie
w kształcie kosaota fiedzi krol bez wosku
paludament iazuciony na lewe ramie
buty długi puzyste w lewej ręce ma
jabtko z krzyżem w prawej. herb łapki
długą koronę w tyle
dwóch chłopców trzymają prochy krawiaty
w gwiazdy u spodu tronu herb
pod łwa: pod gryfa napis łaciński
Kazimirus di gra rex polonie
cconie. rantom. tirad. lancie.
cvyauw. pomeranie. - szańrek
zielony

Kazimierz Wielki

(jest w Gweczninie)

Dwiec duza okrągła wielkosi ma tego talara
w polu Krakowanem orzet polski w koronie
w lewo zwrócony napis do kota: + Kazimiri.
di. gra. reg. polonie. cconie. rantom.
tirad. lanc. cvyauw. pomeranie (jest
złoty: w Liteseł resgestae Tom I. Pars I
pny S. E. 1855 pod ryf: Kielin/Kiego.)

Dwiec okrągła duza z zielon wosku
S. Lota: S. Lawet: S. Monasterii Fin
uensis. napis łaciński

Klasztor tyniecki

Mscisław opat tyniecki

^{zrew. wosk}
Duga okrągła w 3 kach pod
okrągłych w polu kratkowatym
tarcza herbowa

Pieniec owalna wosk zielony. W polu kratko-
wanem z krzyżkami gwiazdami stoi na
konfolu biskupa w lewej trzyma pastorał
w którego zakryciu krzyż i od którego
wisi rezynek z frędzlami w drugiej ręce
trzyma tarczę na niej z kluczem i mieczem
napis łaciński: s. mscislai. abbatis.
tinciensis. or. s. ben. = Sznurak zielony
(2 r. 1403) (Zawlik.)

Wacław książę oświęcimski. 1490

Pieniec okrągła mata czerwona w kotku
okrągłym oriet w prawy stronie zwrocony
bez korony napis gotycki: + s. ducis. wen-
ceslai. oswantiensis - Sznurak
czarno-głoty (2 r. 1490)

Kazimierz a. oświęcimski

Pieniec okrągła mata czerwona w kotku
na tarczy herbowej oriet bez korony z głową
w lewo zwroconą napis łaciński: s. Kazimi-
ri. dei. gra. ducis. osventinensij.
(Zawlik.)

Bołko książę ciechanowski

Pieniec okrągła mata czerwona tarcza herbowa
z odem bez korony w lewo zwroconym napis
gotycki: * s * bołko * dux * terrarum * s * dei *
gracia. (Zawlik.)

Klasytor zureński

Pieniec woskowa biała owalna biskupa siedzi na
ławce prawa błogosławi bez w lewej pastorał:
napis łaciński: s. ecclesie sci argu de zve-
rincia (2 XIII w.)

Piół szafrańiec

Pieniec woskowa okrągła na nemyku wielkości
długości torki: Tarcza z herbem (stary koni (bez
topora) do kota napis gotycki: s. Petr. schaffra-
niz. d. pastkova. (2 r. 1434 piasek Piotra
młodszego szafrańca z piaskowej klatki pod komonem
Krańców.) (Zawlik.)

Wstawienie sfragistyki do umiejscowienia systematycznych przywidi Hseinccius r. 1709.

Sfragistyka Wiadomość o pieczęciach polskich z autografu i. p. Tadeusza Czerwikiego. (Biblioteka warszawa 1850. Tom II Lenziec str. 567-570.)

propetiosa mytkami chronolog

- 1088 Sieciech: herb Topor (na dziale lubomiskich)
- 1113 "Scarbinirus palat erac" herb W (pięć z wosku szarego na dziale Jasna i Witala de Welo pole) na zawieszce
- 1263 "Casim. danc et Cuj. Dux" (osoba w kompromisie z Krzyżakami)
Bolest aw listydluoy - kolor żółty.
- 1286 Sefka garnego Ofoba z napittem.
- 1310 Henryk x. szlarki pan Polski sznurak jaliowy
- 1325 Ofoba kobiety z berem Elzbiety matki Ludwika sznurak verde ponc (na miasto Borzeznia)
- Krzyżacy: Ucieyka z maryj do Egiptu (w rekoznicy Joannil de Lloek z rozne dary od Frynerystawa doftad.)
133. Krzyżacy: Pięć wotowa z Krzyżem misdy rogami (na zwieleniu bronie z Kazmierzem W.)
Kriżsta ofowicimfaj - sznurak szafitowy
Kazmierz W - sznurak zielony
- 1326 Waidaw xizze mezowick - sznurak granatowy z białym - nad drugim porfury.
- 1329 Jan Krol czeski: Ofoba na koniu z miezem
- 1366 Olgerd x. lit: bracia: Ofoba na koniu z kopis napit ruski (na traktacie z Kazmierzem W. - nad drugim pnywid. Ofoba z miezem w jednej a z tarcz w drugiej rce; napit ruski.
- 1375 d. 29 czerwca Wladystaw xizze opolski: na koniu w szufaku - sznurak porfury (w dawowiznie wfi Drossowa w samborskim tufis piżce Dominus Ruoviae)
- 1385 Jedwiga - Kobieta w czerpku koto niez orzed (moze eniof orta trzymajacy?) sznurak zielony i czerwony (w potwierdzeniu pnedazy Odrowaza)
- 1386 Jagietto: Logon (w postaniu Skirgajta do Litwy) - r. 1387 Logon, orzet, niedzwiedz, głowa zibiże, sznurak karmazynowi (w układzie z Skirgajtem) - ~~1388~~ 1389: Orzet tylko (w rozpinie z Krzyżaki)

- 1386 d. 12 Jun: Michał zięć zaślawni: Lew rozpięty (w przyręczeniu ze powroci na rozkaz króla)
- 1392 Anna zona Witolda: Kobieta piastująca dwoje dzieci na tonie - slynurek karmazynowy (w zapewnieniu wierności Jagielle)
- 1392 Witold: Logon (w zapewnieniu wierności Jagielle) - 1412 tegoż pięcioro wiekłe: Osoba siedząca w majestacie po prawej 2 heby Krzyż i niedźwiedź 3 po lewej 2 heby: Logon i osoba z kopią - napis - tegoż Kontrafugillum także mniejsze sama pogon (na prymierzu Jagielly Witolda i cesarza Zygmunta)
- 1430 Mordrygajto (?) Logon (zapewnienie pokoju Jagielle woje Swidrygiel)
- 1432 Michał Zygmuntowi: Logon (zapewnienie wierności Polse)
1433. Dobęstaw x. mazowiecki: Osoba na dół slynurza niecz
- 1434 Swidrygielto: Logon
- 1438 Władysław III Warneńczyk Król siedzący na majestacie trzymający jabłko i berto naokolo 7 hebow wojewodzk. - slynurek różowy biały i czarny (potwierdzenie praw Zygmunta do Litwy) - R. 1443. Lityry pola: 2 osoby i 2 pogonie (zapis Stogniewowiz Szumka)
- 1439 Zygmunta W. zięć litewsk. Osoba na tronie z mieczem w ręku, na boku 4 heby Krzyż, niedźwiedź, pogon i osoba z kopią - jedwab ponfowy (umowa z Jagiellą)
- 1442 Kazimierz Jagiellończyk: Logon (na nadaniu w Litwie) - 1456: Onet, pogon, zubna głowa i pół lwa grzbietami do siebie obrócone (w zaślawnie Rowa Odrowazowi) - 1457 sama Pogon (w zaślawnie Rogoźna)
- 1443 Sarguszko: Litywiek na koniu zabijający smoka (w wymianiu ze Ratno od króla dzwarswi)
- 1461 Konrad, Kazimierz, Dobęstaw: Jan zięćta mazowiecy: Osoba z Chorągiew: Ką w drugiej ręce z mieczem na dół; slynurek granatowy (przywilej na młyn w Praszynym)
- 1480 Janusz zięć mazowiecki: Osoba z mieczem stoi na podzię orset w drugiej ręce Sarga i napis (na wyrostwo w Łonzy)
- 1487 Konrad zięć mazowiecki: Osoba na koniu z chorągiewką, pod spodem 4 osoby i 2 wiekłe napisu. (przyjeżdż 3 moigów w Orodecy)

Diegi duza Wladystawa ~~Łaski~~ (wiel.
 kofu filizanki) W rodku tarczy herbowa
 na niej orzeł bez korony z ostremi reb.
 ramiami na skrzydłach bez korony na skrzydłach
 zebro zakonione dokota tarczy
 gatazki 2 obwoki W korolowe i 2 kres
 kowe dokota napis literami łaski:
 mi + s. wladislai + dei + gra + dvis +
 mezarvie + dni + plocens + et + vione
 (Sztuch w diles I. II na tytule jako winieta
 ryt. Łukomski Stan. z Poznania.)

Diegi wielkofu duzego talara Mistywoja
 Ksiazca pomorskiego z r. 1273: W ramie z 2
 stupow utworzonych majacych kapitale ^{okragle}
 (romansk?) masywne stojacy w kierunku az
 po kolana figury na glowie ma przybier
 fuszong z otworami na oczy: w prawicy
 trzyma oszczep w lewej tarczy mala na klo
 rej orzeł - rękawy ma obuste. napis dokota
 łaski między 2 pestowemi obwodkami + S' dni
 Mieswciu. dvis. pomoranie. - Sznurki
 jedwabne (fili sericei coloris Kirelli)
 stary opis łaski teje pieczy cyta zas
 napis: S. domini Mistynogii ducis Pomora:
 riae a drugiraz S. domini Mistynogii ducis
 Pomoraniae - Diegi Ła Sztuch przez S. Łukom:
 skiego w diles Tom II Tab. I.

R. 1294 wisi taj sama pieczy in filis
 sericeis rubei et viridi coloris
 a r. 1290 in filis moreli coloris.

Diegi Salomei carki Sambora II pomora zony ziemny fl. Ksiazca Kiej
 Wielkofu pieczy z otorki do nos z nitczona:
 Na kle gwiazdysem na ^{zabie} ~~zabie~~ ^{niezabie} ~~niezabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~
 atgich gadyjstych ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~ ^{zabie} ~~zabie~~
 rehyty napisu: . . . . . Katica (moze relicie)
 mior albo mist (mistynogii?) - Sztuch przez S. Ł.
 w diles Tom II Tab. I. - taj sama w Voffberg. Tab. XXI no 80

Dieuze mata wielkofci cwanuqieia nemię
Orut w koronie mający oftre zebra nastry
Ataik napis do kota Tainfki + S; wladis
lai. dvi. cracovie. et. random.
jest sztychowana w dities Tom II Tab.
3 pny J. Lukomskiego 1855.

Dieuze wielkofci malej filizantki: Ryerz
w hetmie szpuryastym jak lijek w zbroi
z faktukem wyphodzą z zamku przebya
lwa czy gryfa maezem Ktory mu Kąfje
Tarys napis do kota: + S. Zemonizlii.
di gra. dviis. de wladizlaw. iwniori.
(na sznurku litery Tainfkie)
sztych w dities Tom II Tab. 6. № 1.

Dieuze mata jak S Uto towka: Tarcza
w środku na niej pot lwa i pot
orta pod koroną + S. Wladyslai
Deigracia duiš Cujawia et hiradiac.
sztych w dities J. II Tab. 6. № 2
2 pny J. Lukomskiego 1855

Dieuze mata wielkofci dwuzto towki
Tarcza na niej pot lwa: pot orta
pod koroną do kota napis Tainfki:
+ S. bestconis. . . . . wit. ho.
sztych w dities J. II Tab. 6. № 3.
jest to pierze leszka Kfiscia Kujaw.

Przewzcie polskie

(Władystaw Jagiełło.)

Licenci duze: Krol jedzi na tronie z jablkiem: bestem tlo w kraty
gdzie wprodziatkaach same orty do kota 7 herbow ktore aniolki bryngi
1) orzel polski 2) glowa zubra 3) potlwa: orta 4) Lew 5) glowa w koronow
6) 4 belki z gwiazdami 7) pogon pod klorym smok, napis gotycki:
Wladislaus dei gra rex polonie n non terrarum cracovie Jadamie
Syradye lani cuganie, litwanie princeps supremus pomeranie
rusieque dominus et heres re.

(Witold w. lit.)

na tronie z miecem w ruku w mitrze z iglicy jedzi siez bryngi herb po
gon pod klora herb ubrojny stoi z opuczem: tacora na drugiej
stronie herby Krucz: medzwojedz napis got: sigillum Ale-
xandri alias Witoldi magni ducis lithuane - usie et
eterat

(Władystaw x. mazowiecki i ptocki)

rycerz w mifurze na ktorej kopula trzymi proponeryk z 3 koicami
w drugiej rze kufis cyglicy sruyt napis rymfz liber: sigillum
Wenestlai dei graia ducis
zowie Domini Plocerfil

(1326)

(Kazmierz x. mazowiecki bisk. ptocki)

orzel polski nad klorem infuta J. Kazimiri dei graia ducis ma-
zowie rusie et episcopi plocerfil.

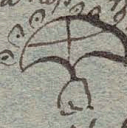
(Boleslaw x. mazowiecki)

ubrojny rycerz w ligzycy mitrze i ptakom w jed nej rze miez w drugoj pro
poroc dtugi trzymi nad nim gol: kolo niego zabudowania gotyckie
napis got: Boleslai dei graia ducis mazov et Rusie - - -
magnus dominus et haeres piens: wielka

(Władysław a. mazowieck.)

Suryt oriet pofski napis Rymfki. H Wladislawi dei gra + ducis
+ Mazovie + et + Dni + Polonie + et Vpnet. (niez wielka)

(Władysław a. opolski)

niez wielka kon nakryty d tugo jstly wazca deka haftowana w orty
pofskie i fuyty fiodto jak koniotek wyfokie trzyma go i tytu pofek
Tankami fiedzi w nim ryen zbrojny ma na boku puzinat w ruku
miej glous ma przykryta jakis materija ktora 4 konie jak w flegi
ulatuja na helmie tarra i pawiemi piorami olarona tarra
ma z propie pola i 2 orty napis got. Ladislaw dei grania dux
et dny opolen et wclunepit ic.

(Leszek a. kujawski)

niez wielka pot orta pot lewa napis Tac. S. Lesconis ducis Cuiavie
et dni Wladislawie.

(Jan a. mazowiecki)

niez wielka ryen zbrojny ftoi w jednej ruce trzyma tarra
z ortem w drugiej miej napis Tac. S. Joannis D. Gra. ducis masov.
et Dni Warsev. v.

(Konrad a. mazowiecki)

niez wielka ryen zbrojny na koniu trzyma proporcya z ortem polskim
pod nim tarra z 4 polem w ktorej 2 orty i 2 smoki dokota z wstegi
napis gotycki: Sigillum Conradi dei gratia ducis Mazovie Ruffie terrarum
et cetera et domini Crivensij max prin in.

Wzory pism dawnych (Stronczynskiego I) zawiera 89 dokumentow litograf na
pot arkusach niektore z piecisciami i 12 piecisci wielkich na 4 tabl.
cach kosztuje 50 fl. emze

(Konrad z Mazowiecki)

13 \

(r. 1228)

In nomine dni Amen Nos Conradus dux Mazovie et Lujavie notum fecimus cupi scire
 ut si Goplou w ziemi kujawskiej knyżskom na miastim: sed ne vetustas magis oblivionis
 hanc donationem possit in posterum perturbare hanc paginam sigillis nostris et
 sig- nostrorum omnium ducum palatia nec non et episcoporum et testium qui
 iudecesse donationis in futurum subscriptione duximus roborare. quorum
 haec nomina sunt Comes Arnoldus pater eiusdem Comes Zechus iudea
 curie comes castellanus - venerator - aglaxo - subcamerarius - sub
 aglaxo subpinerna. Datum in Drozo anno incarnationis dominice mille
 cc lxxviii nono kl May ~~precisa na prau kach jedne mata. Ed
 a druga O jaktala oval ryc z zbrojny w Koszuli na glowie czapka &
 w sece; sce pierwsza i dyda w druga, mieg tynna do kota postpis
 S. Conradi duxit - rovie et wigvie + (tam sk liter) w dyplom~~

(1228)

~~In nomine dni nri Jhu xpi Amen. Notum sit omnibus presentem
 literam inspecturis 1228. precisa yovalre biskupi piewstowali se
 biskup z pastorem z kpiązką lub stogostawice - Kapitula piewstowata
 se fuisse a dnykan Księdzem w Komjy który xiszkę w jednej a
 ró fygdk w drugiej; tr upna. Sigill michaelis vladivlaovi - Epi - S. Gunteri
 epi plocensis ealesie = S. Capituli sce Marie plocensis = S. decanis plocensis.~~

(1230)

~~In nomine sancte et individue trinitatis Ego Conradus divina miseratione dux Mazovie
 acta sunt anno incarnationis dni m lxxx Ego dunt em episcopus Mazov. subscribo
 piewse ovalna biskup z kpiązką sigillum Gunteri Episcopi Mazoviens.~~

(okolo 1230)

~~Prepositus Crupnie piewstowal se xisdzem waha (1265) (r. 1238)
 nos Kazimirus dei grat dux Lujavie anno gratia 1238 Indictione XI tertio calend.
 Julii piewse okrągta na grunice krat koronym jezycie w ubroci z gota glowe tarcy ma
 rozortem postpis choregiewke jak putam z szregki se konicy wafra: sigillum Kazimirus
 duxit Lujavie. (wisi na pergaminie)~~

In nomine domini Amen. ne ea quae gerantur cum lapsu temporis labantur
in linguarum testimonio et scripti memoria perhennari. novent igitur presentes
et futuris temporis posteritas quod nos Boleslaus dei gracia dux Polonie
comiti Baarononi villam Baaronouizi uualniago a citacione subiet cuiuslibet
castrri et castellani abedificatione castrri a conductu ducis quem non ducent
nullo camerario citentur nisi annulo ducis ab expeditione a prouos a
strosa a karas a septuaginta a nestane, a Loduoroue, ab Opole a
boue et vacca annuali a poradne quod ipse et posteri sui super homines
suis in singulis solucionibus accipiet et si duo homines sui inuicem se occiderint
ipse poenam capitis accipiet in eisdem. Actum et datum in Polonia infra ciuitatem
beatorum Apostolorum petri et pauli Anno domini 1252 presentibus:

(Kazimierz s. Tszyski) (1252)
1257 pierze okrągta rycerz zbrojny w koszuli z koroną na głowie w porcy 190
trzyrna tarce z orłem druga piersy mieczem lwa stojącego nad dwóch Tapech
nad rycerzem ręką z obto kow w tyle rycera ramek z wież z muru na
rogu figi jeden dokotat s. Kazimiri dei gracia dux Lancie et Ciawie (1278)

In nomine domini Amen. Humanae omnes actiones memoria perpetua indigent
plerumque ab hominum notitia dilabuntur que scriptarum seu testium manimine
non renovantur igitur nos Premisl dei Gratia dux Polonie Anno 1278
Kl. Aprilis per manus Thiloms notarii curie nostra. (1296)

Dum uiuit libera uiuit et actis comissa littere cuius affectio nutrit memo-
riam et roboracionem suscipit memoronium. Premisl dux Polonie Slesleo
hereditatem Canon jure teutonico locandam na 8 lat uualnia ih ab solatione po-
lonica 1296 (1296)

(Henryk z dzie Blaski)
Henricus dux Slesie et dominus Glogouie rycerz w koszuli z mieczem i dzida z tar-
ca na ktorej orol sleski mieczy wież z ramkiem z ramku panna wezo-
nik z Kuriatkiem mm podaje pierze okrągta. 1290. (1303)

(Leszek s. Kujawski)
Lesko dux Ciawie et dux de Wisogród r. 1303 pierze okrągta pot. ortapol
lwa nad miami korona Lescomis dei gra dux Ciaw.
Leszek III Syn Konrada II dux Slesie dominus
1303 + 1309 ha ref. regni Polonie

~~Henryk x. rzymski~~
~~Henricus secundus rex regni Poloniae dux Silesie dominus Glogovus Lubecus~~
~~1310 pieczęć okrągła duża na krakowianym granie na tronie do muru podobnym w wieżach między siedzi ofiary S. Henrici - ducis Silesie~~
~~(Kapitał ptołka)~~
~~pieczęć owalna Kofuot 3 z wozami S. S. Florentis ecclesie sancte marie~~
~~na drugiej stronie kontrafygillum twarz w koronie z jasną jaspisową~~
~~cytelny napis~~
~~15~~

~~(Władysław Łokietek - król)~~ jest w Vofberg T. VI n° 17
~~Licencja duża okrągła rycerz w ptafuru trzyma chorągiew (jakby z drzewa~~
~~na rewiastach) na chorągwi orzeł polski pod chorągwią orzeł polski w herbie~~
~~a na drugiej stronie potorta pot lwa kontrafygillum (mniejszy orzeł polski)~~
~~Wladislaus rex pol. dux crac. sand. rivad. lanc. cujav.~~
~~(Ziemowit x. mazowiecki)~~
~~34.~~

~~Łowicz duża okrągła orzeł do kota ziemowit~~
~~mazowie et dñi liurenfis.~~ r. 1355. ob. 10. 1355
~~(1355)~~

~~40 (Władysław x. Opolski)~~ jest w Vofberg
~~pieczęć okrągła wielka pot talara w środku głowa kota między 4 herby na górze orzeł~~
~~polski na boku potorta pot lwa na dole (S) a na boku międzytem a tym głowa~~
~~w górze i u dołu ukoronowana napis gotycki Ladislaus dei gra ducis opol cujav.~~
~~1390 r. niemiecki przwiłej~~
~~(1390)~~

~~(Władysław Jagiełło król)~~ jest w Vofberg T. VII n° 20.
~~Nadanie wsi między Zabno in districtu Mofinen nobili Lofek vexillifero de Craycon~~
~~w Jarnowie przez króla Władysława 1392. pieczęć wielka pot talara anioł~~
~~trzyma tarczę na 4 pola przedzieloną 1) rozet 2) pagon 3) młotem głowa z obisrocz w nosie~~
~~4) pot lwa pot orta do kota gotyckie litery: Wladislaus dei gra rex polonie litwanieq~~
~~pnc supremus taryes rufi: tamci ranej wżwał. syn jego Warnenicyk tylko~~
~~u góry w mieście anioła był krzyż węgierski.~~ jest w Vofberg T. IX n° 25
~~(1392)~~

(Ziemowit i Kazmierz książę mazowiecy.) (r. 1425)
Ziemowit i Kazmierz książęta Mazowiecy przystawali się otem polskim
i napisem gotyckim wielkości ~~20~~ (20x) 1425.

(Janusz x. mazowiecki) (r. 1449)
Joannes dux Masovie Rusie 1494 natus uictus fuit per talara
aniot Fryma tarcus za pot przed polona w ktorej onet
i kawka stojaca przy smok.

exactio duorum grozorum alias poradne in terra Siadzi
na tem podatku niepewia Krol Jan Albert otug 500 grzywien
srebra od Mathia Głowaczki i starosty Siadzińskiego wypożyczony
Cracovia 1496.

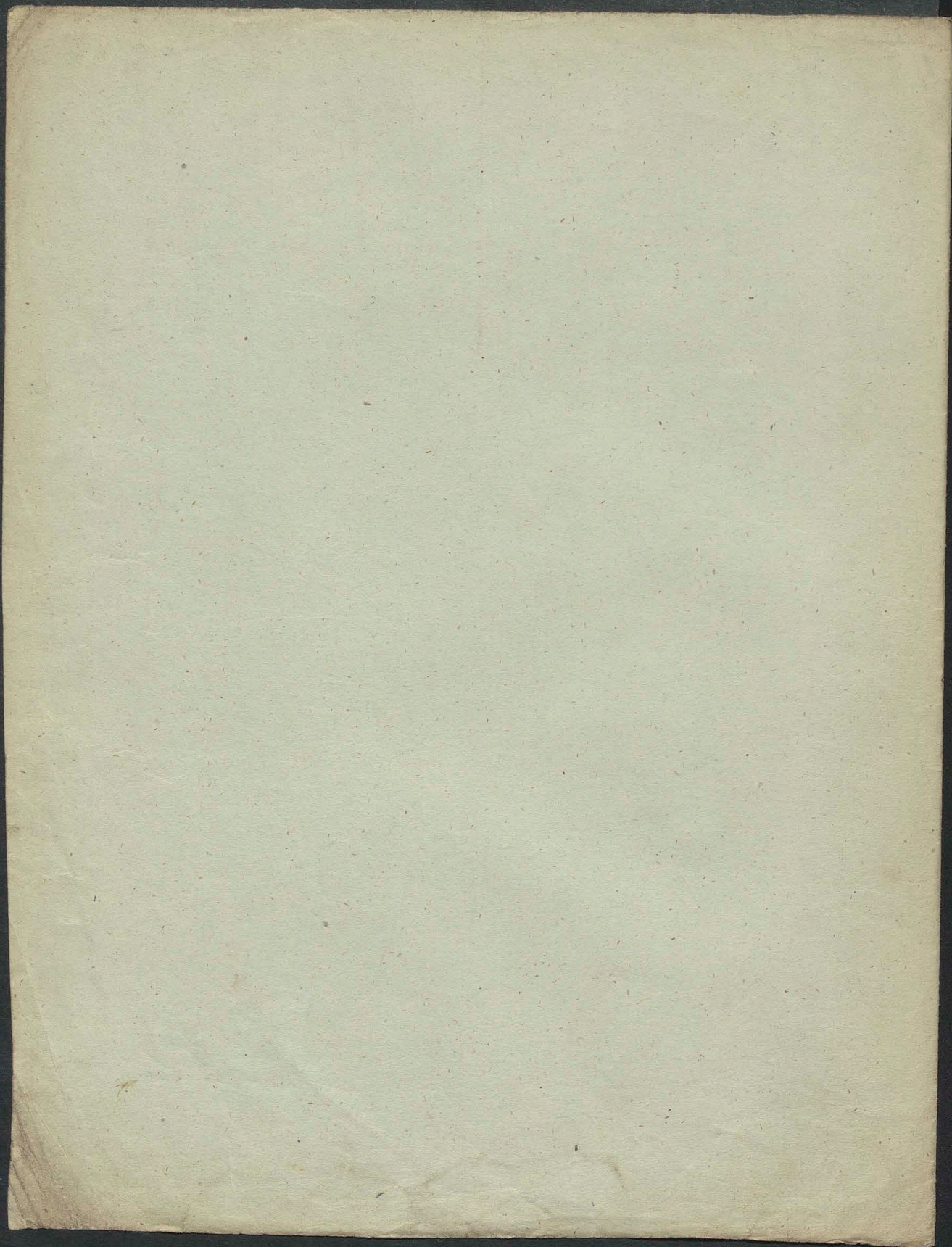
(Alexander Kr. polski) (r. 1524)
Littere Krola Alexandra wielkosi Talara dwa loy Frymaja
tarcus na klonej 2 orty i 2 pogonie wagine korona krol. napis got
s. g. dni Alexandri dei gra regis polonie magnitudis litua. x.

(Stanisław i Janusz x. mazowiecy) (1524)
Stanisław i Janusz przystawali się przyscia wielkosi
talara tarcus z 4 polami 2 orty i 2 smoki. Stanislaus
et Janusius Duxes Masovie Rusie. (1524)

Priznie: w Bielskim w Gwagninie: Wilota: i t. p. w Pamistniku weszlew. - Wlekwela
gróta - w Kłodziedyplom: Danyfk. i Rusyufk. - W Japiecha adnotaciones p. 78
(Przemyslaw) - W Bielskim: Wlad. Łokietka Kazim. W. Ludwika Jagielly. Kazmierz
Jagelloiz. (2)

1520 Zygmunt I potwierdzając dla Luowa herb miasta pozwala używać
wofku cesarowego.

Von den Sigillen des Ordens und andrer geistlichen
Personen nebst den ältern und neuern Sigillen
und Wapen der Städte. pag. 303-313. Der Lief-
ländischen Chronik Ander Theil von Lief-
land unter seinen Herren Meistern von Johan Gottfried
Arndt. Halle 1753. fol. (gestu ywot Aliliena)

Der Lief-
ländischen Chronik I Theil von Lief-
land unter
seinem ersten Bischofen oder die Origines Livoniae saevae
Führer des J. D. Gruber übersetzt von Joh. Gottf. Arndt.
Halle 1747. 1747.
Piezga kuzje okragle 0 mniejsze 1. 2. 3. eliptyczne 4. 5.
owalne 6. 7.

Magister Livoniae urywaj najprzod Narodzenia Chrystusa
do X wieku - później Wiczyki do Egiptu J. Józef z matką
boską, Jezusem i Ofetkiem (podobnie jak pruski)

Landmarszałek Livoniae urywaj jezdca zbrojnego
na koniu z wlocznia i tarczą (podobnie jak pruski
tylko w wojsku zielonym)

Komendatorowie i Advokaci Krzyżacy mieli osobne
herby w zottym wojsku

Książęstwo ~~do~~ inflantzkiemu nadał Zygmunt August
2. 26 Septemb. 1566 herb: Wyczerwonem polu gryf
fiebny z miezem, na pierści ma cyfrę S. A z koroną.

Biskupi, Kapituły, klasztory miały oddzielne pieczęcie

Miasta: 1) Dyga: w bramie 2 klucze na krzyż, a w środku ręk
krzyż arcybiskupi

2) Dewal: 3 niebieskie leopardy w złotem polu

3) Narwa dawniej: ryba pod koroną, teraz w polu niebieskim
miecz ukosnie a po każdym boku kula armatnia

4) Pernawa (dawniej Embeck): Zobłokow wystraje ręk
trzymająca krzyż fiebny.

5) Dorpat: 3 wieże w bramie miecz i klucze na krzyż

6) Wenden: w herbie miasto z wieżami

7) Lemfel: Dufł o 5 końcach

8) Wolmar: głowa bawola w środku między rogami ~~dob~~

9) Walk: Orka z piabłą.

10) Fellin: tarcza niebieska z fiebny różą.

- 11) Hapsal: pół zamku - lub kotwica
- 12) Orensburg: wieżę z bramą w której orzeł
- 13) Mitawa: głowa zubra w polu czerwonym
- 14) Goldingen: S. Katarzyna
- 15) Liebau: lew czerwony trzymający łapę
- 16) Windau: Róg myśliwy nad którym krąg
- 17) Braunske: Lew
- 18) Pilten: 2 pastorały nad kłosem kula
- 19) Grubin: Żuraw trzymający kamień w nodze
- 20) Hapsenpot: ~~lewy~~ Książę stojący z kielichem
- 21) Fückum

pag. 314 - 337. Von den Muntzen
 so in dießland gepräget worden (i o półkr.)

Kielisinski Kujetan wyrytowan na miedzi
34 pieczęci.

(Stroniszynski) Wzory piśm dawnych w grze:
rysbach wystawione. Warszawa 1839. Cz. I tab. 85 fol.

rytu pieczęci domyjskiej magow. r. 1206
(1207) Balstow z magow. r. 1417 (1216) Fry:
deryk bisk. chełmiński z r. 1265 (1203) Gunter bisk.
magow. z r. 1230 (1203) i. t. p. 47 pieczęci.

Volsberg F. A. Muntzen und Siegel der preufri-
schen Städte Danzig Elbing, Thorn, sowie
der Herzoge von Pommern im Mittelalter.

Berlin 1841. 4te ft. 54 i 4 tabl. ryt.
jeft tu 20 pieczęci: Elblaga z r. 1242, 1350,
seiset 1424 signet 1424, 1454 advocat. 1350,
eccl. convent. dominic 1238, civitat. 1335, 1438.
Gdanisko 1400: seiset. Torunia 1232 seiset
1232, 14. nowego miasta 1264. - Xizjat:
mestwin 1266 Przemyslaw 1295, Sambor
1260, Switonet k 1220 i 1248.

Volsberg F. A. Geschichte der preufri-
schen Muntzen und Siegel von fruehster Zeit
bis zum Ende der Herrschaft des deutschen
Ordens. Berlin 1843. 4te ft. 216 z 20 tabl.
i drzeworytami w textie.

rytu pieczęci: Allenstein Baldenburg, Birge-
low, Bischoffstein, Braunberg (2) Strassburg
(Dordonia) Culm (Chetmna) (4) Culmb (Chetmna)
Conitz (Chojnie) Christburg (Kishnorg) ~~Alta~~
~~Alta~~ Schlochau (Zuchow) Trifchen (Fryzew)
mewe (Gniew) Graudentz (2) Guttad, Hlanesthein
Hheilberg, Hhela, Kneiphof, Sobau (Lubawa)
Marienburg (malborg) melsak raumarck
(nowe miasto) Wormdit (Orneta) Putzig (Zuelko)
Rössel, Stargard, Stuhm, Tolkemitt, Zucholke

Warmijskij kapituly, Warthenburg.
Kodex diplomaticzny Wielkiej Polski wydany przez
Edw. Kurupki księgo. Poznani 1840. 4° (jeft 20 pieczęci
głiptychn.)

Von denen Siegeln des deutschen Or-
dens (= Erläutertes Preußen 1725. 50:
mus II. Stück XIII pag. 1-40)

Krzyżacy mieli następnę pieczęci: 1) Ma-
ta, seiset na na mej krzyż z drugim nar-
nym bal kowatym a w środku tanna i
na niej onet jednogłowy napis: + sec.
fris. herici. tusmer. mgnri. gräl. =
(z r. 1344) 2) Wielka: 2. maia siedząca
na tronie na lewej rękę ~~trzymająca~~
dziecie Jezus; w prawej rękę berto; napis:
+ s. mgnri. general. hospital. s. marie.
theut. ierlmtnri. (z r. 1246) 3) Pieczęć
Landmęstrow cnyti zastępcio krzyżacy
wzywana w XIII w. 2. maia trzymająca
dziecie Jezus; sady na orle Kłobego S. Jozef
z łaską prowadzi (wieczka do Egiptu); napis
+ s. p. p. ceptoris. dom. s. s. marie. ~~theut.~~
~~theut.~~ ^(z r. 1286) Pruzia. (= 4)
Pieczęć szpitalnika wielkiej talara:
zebrak siedzący na stołku i trzymający no-
ż na wannie, koto niego głowiek stojący,
wobto kach krzyż; napis: + s. hospita:
larij domynor. t. heutonycorum (z r. 1484)
Luzpingsal - z r. 1484) 5) pieczęć komtu:
row ta miata rozne herby n. p. het m:
i napis + s. commendatoris. de Balga.
6) Pieczęć konwentów: pies lecający między
kzakami napis + sigillum. convent. de
natangen. (z r. 1497) =
Wosku wzywano najprzód zółtego potem
czarnego, w końcu czerwonego
sznurki jedwabne r. 1286 czerwone z żółtem.

Kazmierz Jagiellończyk pozwoleł Gdanskowi
w r. 1457 a Władysław IV r. 1637 obrun-
bergowi używać czerwonego wosku

Pieczęć duża Gdanską: Okrągła do Kóta
napis: sigillum burgensium in Dantzig
Pieczęć mniejsza miasta okrągła i napis:
Secretum civitatis Dantzigk

Wdzięka: Alexandra Gwagnina: Kronika
Sarmatyj Europejskiej przez Marcina Łasz-
kowskiego pneloży. Kraków w druk. Miłko.
Tęta doba 1611 fol. 89 następną pieczęcią
w Drewnytsch:

Księga I ff. 74. Pieczęć majestatycka Wła-
dysława Łokietka: Król siedzi na tronie
mającym kształt kopca, w koronie
z piątym Krol: na lewym ramieniu spe-
tym, w prawej ma ~~jabłko~~ berło liliowe w
lewej; abstrakcyjne, w tyle z anioł.
Kółki przytrzymuje oporn. U podnóżka
Kóta: + Władysław dei gratia rex Polo-
niae nec non Ferrarum Craconiae
Sandomniae, Siemie = den civitatis Lu-
doviciae.

Księga I ff. 77 Pieczęć majestatycka
Kazimierza Wielkiego

Księga I ff. 82 Pieczęć majesta-
tycka Ludwika Kóla

Księga II ff. 50. Pieczęć majestatycka
Kazimierza Jagiellończyka (na przykładzie)

Flandromięz) 8 Łożni - Dokoła podwojny napis:
* Kazimirus de g. rex. pol. nec. non. ter. crac. san.
syr. lan. cuia. magnus. dux. litvaniae. Russ =
* Prussiaeq. nec. non. colmen. elbinen. et. Lo-
me. do. et. haeres.

jak nie ma) Król siedzi w koronie z jabłkiem
i berłem na tronie gotyckim wieżyorki i bokiu: nad
głową: w tle pleciony Kobanec krzyżasty; pobożach
u woskach gotyckich 2 figurę stoją (napis) Do Kóta
3 kółki: 1. Oczko wosku 2. Głowa zubra 3. Oczko w naszynek
2. Potłwa i potłwa (Siemie) 4. Kółki (Ruff) 5. Głowa w koronie
(Łożni) 6. Oczko wosku 7. Mieczem 8. Oczko wosku 9. Głowa zuby F

Łaniszczyna była już w Łolse w XII wieku. Wiczyzta stary r. 1145 robiąc zapis z pewnych woi klasztorowi cystejskiemu w Łodzie powiada iż mieszkanicy tychże woi powinni co roku 3 dni pracować z całą familią koto roli (vegetes purgare), idzień mlec' (triturare) oraz na S. Michał dawać bo ^{żyta} sianow pszenicy, korzec (modius) owsa, awiarc (mensuram) ~~owoc~~ ^{żyta} pszenicy (tritici), 3 miarki (urnas) jęczmienia (brasii), 3 kity lnu, 5 kops (capicia) zboża (annone) 339c, 3 wozy siana żwień, oraz 3 wozy drew i 2 kłody sosien sioć i żwień. Są tam wspomniane woi Thur, Sobotka. Radagoste wieś 1242 (w Turzek.)

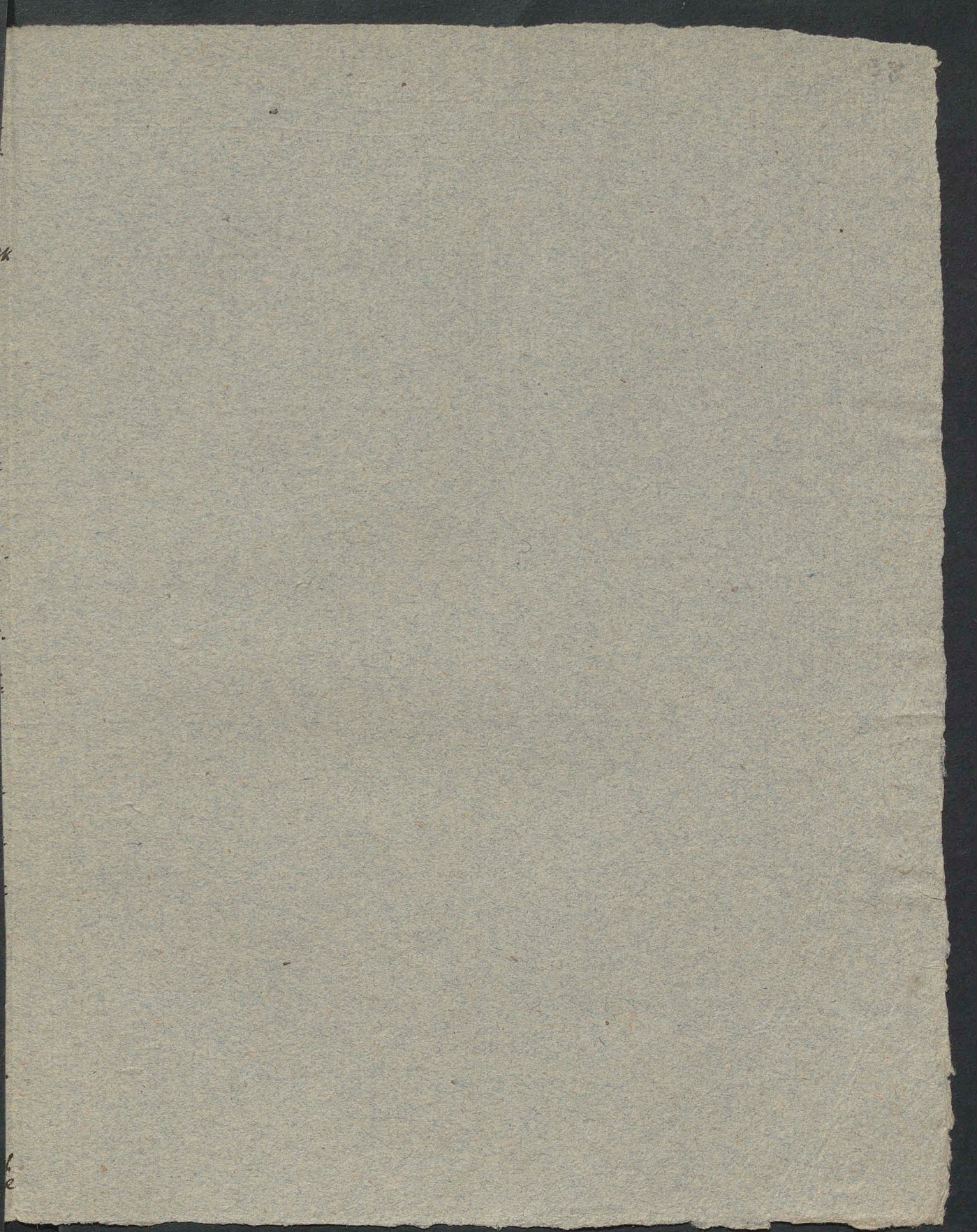
Dziesięcina duchowna już r. 1155 wspomniana jest w przywileju papieża Adriana IV danym klasztorowi Augustianów w Łęzin.

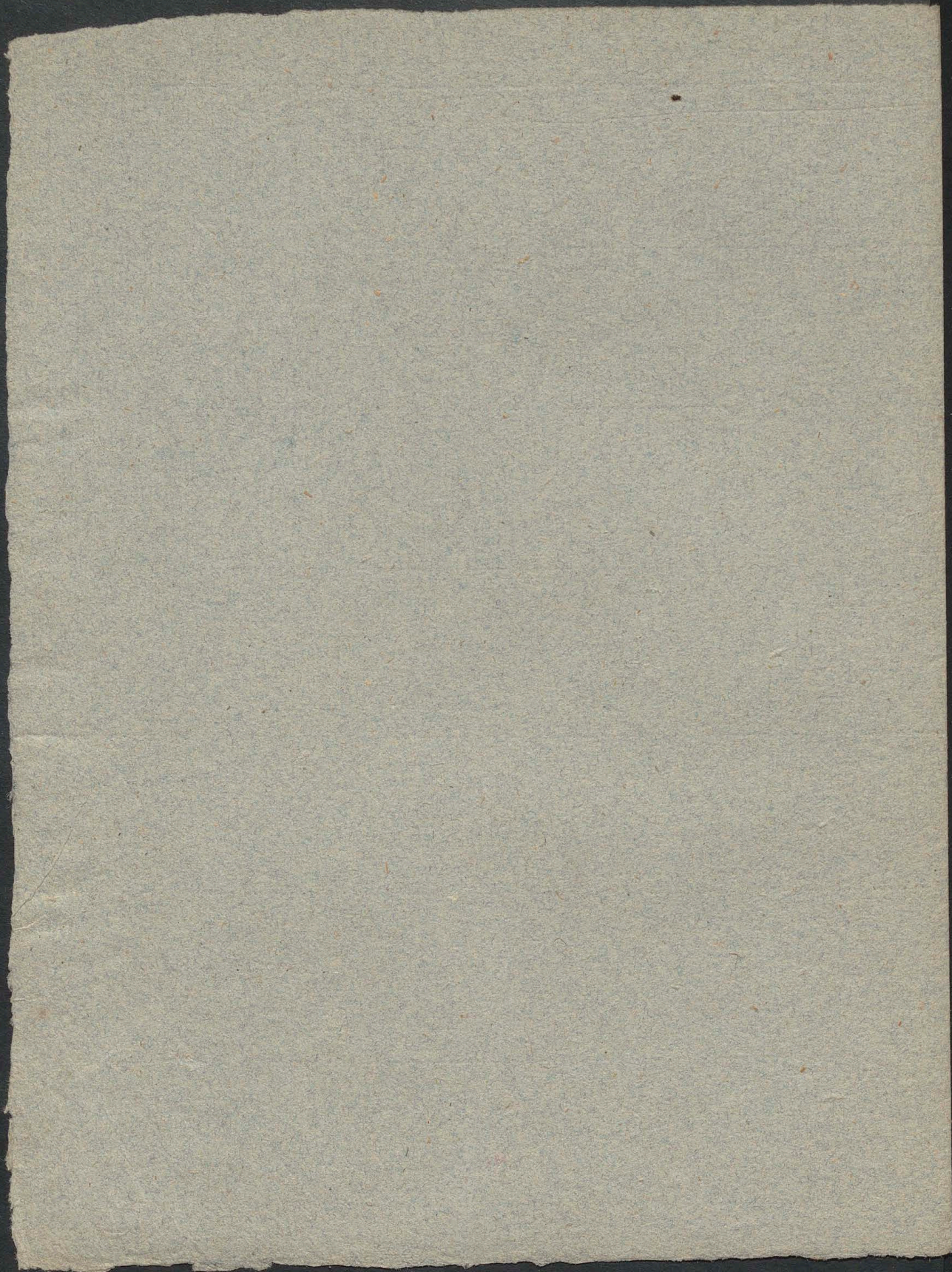
Sol warzona była z Rusi prowadzona, Sol kopana pochodziła z Krakowa (wieliczki). (Enquils Kajmierz sprawiedliwego dla klasztoru Cyściegów w Sulejowie 1176) gdzie wspomina iż rocznie w daninie brani od króla 9 bobrow (castores) - Łapanie bobrow w reze Nas wspomniane w przywileju 1237 -

Łięzce z wołku jest na ^{wyższej} pergaminowej wstążce przy przywileju Dzierżka dla klasztoru w Buisku 1190 Łęz nie wyraźna. Łięzce Fulco na bisk. Krak. 1207 na centym sznurku z białych nici kręco nym owalna przedstawia biskupa jędrzecego w infule z pastora. Łięzce leżka białego 1212 na sznurku pergamin. Łięzce przedstawia rycerza zbrojnego w prawej włóczni w lewej tańcz trzy broń stojący jedwab mającego - Łięzce stawoży 1212 dla klasztoru w Buisku była już na sznurku jedwabnym rozarym i leżka białego także r. 1221 - Łięzce konrada xix mazowieckiego z zielonego wołku na czernym jedwabnym sznurku z r. 1221 przedstawia jeźdźca zbrojnego w helmie szpurnym i z włóczni w prawicy w plaszczu na koniu, adnuga tegoż konrada z r. 1222 z białego wołku na czernym jedwabnym sznurku przedstawia jeźdźca

sznurku jedwabn. przedstawia stojącego
zbrojnego w prawej miecz dobyty, w le-
wej tarczę długą i chorągiew. - Dwie
kapitule Krak. z wosku biały na sznurku
jedwab. czerw. przedstawia księcia z wieżą
1228 - ~~Demamit 1231~~ Dwie
bisk. wosk. 1232 z zielonego wosku na
czernym sznurku przedstawia biskupa
siedzącego - Dwie dolestwa dla Ma:
zowiek 1246 na zielonym sznurku -

Dwie miasta nowego sądu z r. 1323.
na której s. Matgorzata - z białego
wyciążonego wosku na sznurku
czarnym jedwabnym.

Wosk czerwony do pieczęci najpóźniej r. 1277 na pieczęci
Bonacursus arabiszkiego tyryjskiego dla zakonu
niemieckiego jest z wosku i czerwonej tyni
(wosk SnO2)

damaurites Galathea Ringels
falystus (Katakane)
Seloncensis (Nunizallnu) Semigallensis

Bulle papieskie mają sznurki konopny = jeżeli był
Guarimbrius - jedwabny

Pieczęć z r. 1327 Vladimira per. 3° post Remisore
(10 marca) dla Wernera von Urseln wielkiego mistrza:
na tronie siedzi król z berłem w prawicy: S' domini
Georgi. regis. rusie + = Pieczęć na odwrocie:
jeździec na koniu w hełmie przystym, w prawi-
cy ma chorągiew w lewicy tarcza trójkatna na
której lew + S' domini. Georgi. ducis. Ladimerie.
wosk żółty na tafmiej pergam. (Kapiński Index
I p. 83 nr 316 w Krolewie) (Kasimierz II nota 204, 268, 276)

1329 Pieczęć zielona w puzycie białej przedstawia zwoje
dziki otwierające papużkę na 2 psy..... ducis.
Semoviti. Mazovi... (I p. 83 nr 318)

1329 pieczęć żółta okrągła na niej tarcza trójkatna
a w niej smok + S' troydini. ducis. mazovie. et.
cirrens. (I p. 84)

1499 Witauć książę łucki i grodzieński - Swan książę
Kolszanski syn Alchimunda.

1402 jezdziec z podniesionym mieczem: S. boleslavi.
dovis. litواني (Svidnygieta - wosk zielony) I p. 138

Staryniejsze monety ruskie sa nasladowane z byzantynskich
z jednej strony przedstawiały Khrisa siedzacego na stole
a od XV wieku korno, z napisem: „R. na stole” a na
odwrotie: „A se jeho srebro.”

Sbornik snimkov s drewnych pečatej, prytożennych k gramotam i drugim jurydyczeskim aktam, chraniasz: czym sia w Moskowskom Archiwje Ministerstwa Justicii, sostawlennij dyrektorom Archiwa L. I. Iwanowym.

Moskwa 1858. 40 str. III. 43 i 20 tabl. litograf.

Jest tu 550 wzierunkow pieczy; pomiędzy nimi z XIV wieku 5; z XV wieku 53, z XVI wieku 162; z XVII wieku 320; z XVIII wieku 10. Z pieczy tych pokazuje, że nie było rodzimych herbów; tylko napisy okazują czyja pieczęć a nie wzierunek. Na pieczyach z końca XVI wieku są wzierunki wzięte z rzymskich gemm; na dawniejszych napisy kopiowane z starych monet tatarskich i perskich. Tak na pieczy ^{z r. 1365} bojaryna Nikity Romano-wicza jest wybita kopia monety kana z tutej Ordy Dżami-Bege II z r. 1365

Cezarze bizantyjscy od IX wieku używali pieczy otowianych (sigillion) potem z zielonogowosku

W Rosji używano w XVII wieku jeszcze zamiast herbów i zamiast podpisów wstęgowych znaków czyli monogramów, które i w lasach wycinano znacząc granice (Grunmorken). Takie znaki przychodzą też w Moskiewskim Archiwie w tak zwanych Liscowych kni-gach n.p. , , , , X, , i t.p.

oraz zwiersta n.p. orzeł, ciętno, jelen. (Obacz: Oznakach zamienawszych podpisy w drewniej Rosii L. I. Iwanowa; w Izwestija imperatorskago archeologiczeskago obczestwa. S. Peterburg 1861 tom wtorej Wyputk II p. 102 - III.

Russkaja heraldyka. Sozrynenie Aleksandra Lakiiera
 (Русская геральдика. Сочинение Александра Лакьера)

Sankt-peterburg, w tyragrafii II-go Otdielenija Sobstwen-
 noj Je. S. W. Kancelarii, 1855. 8° maj. Kniga I (czesc

1. Historia herbów zachodniej Europy. - 2. Historia pieczęci w
 Roscii. - 3. O cesarskim i miejskich herbach) kart miel. 2, str.
 1-304. k. n. 2 (rejestr) Tablic litograf. I-XVIII. (Tablice 1-3
 do ogólnej obcej heraldyki, Tabl. 4-7 Pieczęcie najdawniejsz e Kija-
 iat ruskich, Tabl. 8-10 pieczęcie i herby duchownych i patryarchow
 ruskich. Tabl. 11 pieczęcie z XVI, XV wieku wyobrazajace naslado-
 wanie gemm starorusskich. - Tabl. 12 Pieczęcie Nowogordda -
 Tabl. 13 pieczęcie stare duchownych ruskich. - Tabl. 14 Pieczęcie
 prowincyj ruskich. - Tabl. 15-18 Pieczęcie Cesarstwa rossijsk. -

Kniga II (czesc 4 Historia szlacheckich herbów) k. n. 2, str.
 305-632, k. n. 2 (rejestr i poprawki) Tablic litogr. XIX-
 XXV (na tych 7 tablicach są same 170 herby polskie) i Tabl. dzieja
 litogr. (Rodosłownaja tablica kniazeskich i dworanskich
 familij ot Ruryka i Gedymina proiszedznych.)

(I p. 410-472 spis
 herbów polskich i fami-
 lij ruskich ktore takowe
 używaja. Tych herbów
 używanych polskich jest
 271.)

*) przerobiona z tablicy
 znajdującej się w Tomie
 II Herbownika 1798.

Najdawniejsza pieczęć ruska z XII wieku (1125-1132) Książcia Mściwota =
 wa Włodzimierowicza dla monastera Sw. Jerzego w Nowogorodzie
 (Ob: Karamzyn Tom II Rozdz. 8) jest ona srebrna postaciana
 (nakładłt plomby) z jednej strony przedstawia Chrystusa na tronie
 z napisem IC XC, a z drugiej S. Michala zabijającego smoka, bez
 napisu. (Lakier I tabl. IV n° 1) - dla przywileju Wielkiego Książcia
 Michala Jarostawicza dla Nowogorodzan z r. 1295 jest tażże
 pieczęć srebrna postaciana mająca z jednej strony S. Michala a z
 drugiej S. Mikołaja (Lakier I, tabl. IV n° 3) - tegoż Książcia z r. 1305
 podobna ale z odwrotno po obu stronach ma św. tegoż Michala
 i Chrystusa (Lakier I tabl. IV n° 4), (pag. 107. 108. 109)
 Pieczęć Smolenskiego Książcia Iwana Alexandrowicza z r. 1228
 (dla Rygi) jest srebrna wisząca na ~~sznurku~~ różnym jedwabnym
 sznurku okrągła ma z jednej strony lwa idącego bez napisu z
 drugiej strony napis: "Wielikoho kniazia Fedora perzat" Teodor
 było drugie imię tegoż Książcia (Lakier I pag. 109 tabl. IV n° 6
 są podobne pieczęcie srebrne postaciane książat morskiewskich z r. 1353, 1356 (wisyffkie male
 okrągłe)

Wielki Dzię Moskiewski Wasyli Wasylewicz r. 1428 wzywał
 za pieczęć gemmy (głowy imperatora) z napisem ruskim do Kosa.
 Pierwszy Jan III Wielki Dzię ^{moskiewski} (na wzór cesarzy rzymskich
 i greckich (byzantyjskich) zabrał wzywać w herbie orta
 dwugłowego czarnego. Dzię jego okrągła ma z jed-
 nej strony S. Jerzego na koniu przebijającego smoka,
 a z drugiej strony orta dwugłowego tego w
 środku mającego na każdej głowie koronę. (La Kier
 I p. 224 Tabl. VI No 4). Tego dwugłowego orta w
 herbie państwa wzywał Car Iwan Wasylewicz Groźny
 pierwszy mającego w środku orta tarczę z S. Jerzym, al-
 bowiem dawniejszy herb Dzię był S. Jerzy na
 koniu.

Herby pojedynczych prowincji i miast w Rosji usta-
 nowione Ukazem Senatu rządzącego z d. 8 Marca 1730.
 Herby te rysował i układał heroldmajster hrabia
 de Santi z Piemontu

Rodostawne księgi w Rosji zaprowadzone za cara
 Teodora Alexiewicza porządnie przepisane z genealogij-
 nych rejestrów robionych za czasów Iwana Wielkiego
 i powtórnie za cara Iwana IV. Z powodu oprawy w axamit
 zwana ta księga Barchatnaja kniga; oryginał jej zachowuje
 się w Senacie rządzącym w departamencie heroldyi. W Księdze
 tej w 44 rozdziałach są wywody genealogiczne 289 familii
 (pomiedzy innymi Rozdz. II familii 20 Dzięsta Czartoryjow - Rozdz.
 IV familii 24 Dzięsta Janguozki). Wydana została przez Mi-
 kołaja Iwanowicza Nowikowa: Rodostawnaja kniga i z-
 wjestrnaja pod nazwaniem Barchatnoj. Moskwa 1787. 2 tomy
 (z dopełnieniami genealogicznymi) - Try spiska rodostawnych
 knig (w X tomie Wromennik Moskowskiego obczestwa
 Istorii i DREWNOSTEJ Rossijskich)

Herbownik dworjanskich rodow Carstwa Polskiego, Wyo-
crajze utwierdzenyj w 1853 g. Warszawa

8° 2 Tomy (wydat Muchanow)

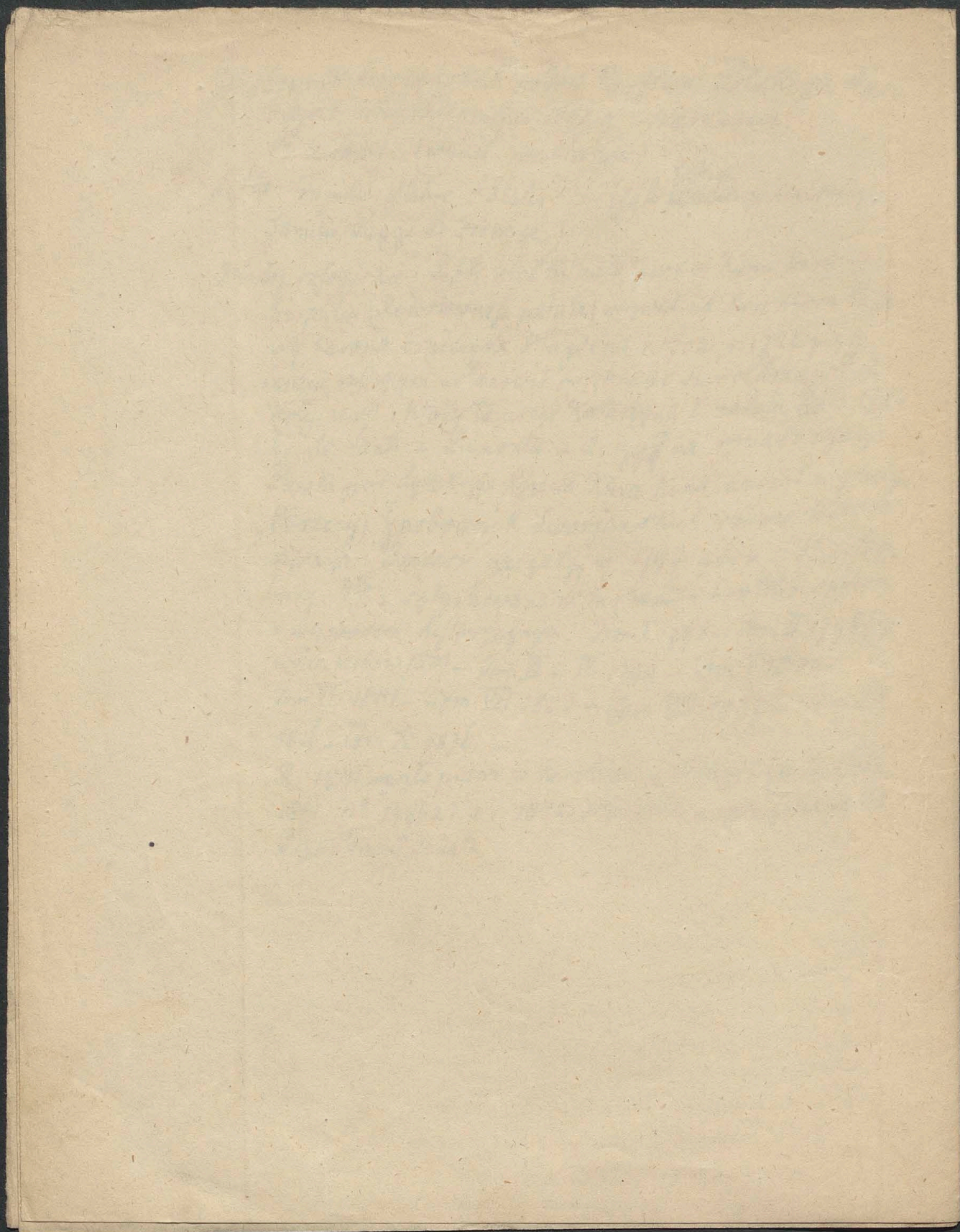
Litta: Famille celebre d'Italie (z 9^u ^{tablicz} ~~tablicz~~ ^{rodzina} genealogiczne
familiu Lazzi di Firenze.)

Wesny rosojskie: Piotr Wielki zatorzyszy Kancelaryjs
heroldyi (Dostojnaja palata) wezwal na dyrektora tako-
wej barona Fryderyka Hlujzena r. 1702; r. 1722 przy
Senacie radzonym ustanowit oddzielnego Heroldmajstra
Kotlyczewa, ktory to urzad Katarzyna I nadala ~~on~~ r. 1724
hr. de Sarti z Piemontu - R. 1798 na rozkaz cesarza
Lawta pod dyrekcija Ksiazki Kurakina zacza wychodzi:

"Obszcznyj Gerbownik dworjanskich rodow Weros-
sijkija Imperii naczatyj w 1797 godu. St. Peter-
burg 4to z sztychowaniem herbami i krotkim opisem
i wywodem historycznym. Tom I 1798 - Tom II 1798 (za-
wierza herbow 150) - Tom III i IV 1799 - Tom V 1800 -
Tom VI 1801 - Tom VII 1803 - Tom VIII 1807 - Tom IX
1816 - Tom X 1836. -

R. 1841 wyzto prawo o heroldyi w Rosyji. (6 Sentyabr.
1841 n° 14862), a r. 1842 Heroldia przyjaczona ja ko
Departament Senata.

Beiträge zur mittelalterlichen Siegelkunde Ungarns (von Arnold v. Jpolzi - Hummer) p. 245 - 250 u Mittheilungen der k. k. Central-Kommission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale. Wien 1859. 4° Heft September (4 Jahrgang)
 Cero-graphia seu notitia de insignibus et sigillis regni Hungariae. Tyrnaviae 1734. (autor zepita Szegedy lub Koller) - Pray: Syntagma histor. de sigillis regum et reginarum Hungariae pluribusque aliis. Budae 1805 - Palma: Heraldica regni Hungariae. Vindobonae 1766 - Schwartzner: Introductio in rem diplom. Hungariae. Budae 1802. 2ª edit. - Berger: Brevezetés a diplomatikába. Pest 1821 - Nagy: Magyarorszag csaladai. Pest. 4 tom. Kovary: Erdely nevezetesebb csaladai. Kolozsvar 1854. - Wagner: Collectanea geneal. hist. Hungar. familiar. Pest. 1802. Decades 10.

Loratki piécczi znanstwa (sfragistyki) piécczy Mabillon rzuic po nim Heineccius, ney te do dobrej gatezi przywióó rozwineli daley: Leyser, jako tej Foustain i Fafsin: (Nouveau Traité de diplomatie) Gerken i. t. p. Sfragistyka uwarano jako poboczna gatez dyplomatyki pod wzglédem genealogicznym, heraldycznym i jurysdykcyjnym dopiero nowszemi czasy Kugler, Lepsius, Melly, Sava zausli pod wzglédem historyj sztuk piécknych i archeologii piécczy rozpatrywac.

Przeccie kapitul, konwentow miaty: patronow, Chrystusa, Bogarodzic, Aniotow, Apostotow, Swistych
 Przeccie ~~all~~ kapitul: 1) Sigillum majus, authenticum, pr. orlegiale (do przywilejow) 2) Sigillum minus, memoriale, secretum, contra sigillum przy diplomatach mncej waznych, pwiadectwach (litterae communes, memoriales, simplices, patentes, clausae) Ktoóre tylko czafowaz miaty moc prawna.

Do wieszania używano najprzód pergaminu ^(pergola pergaminea, perfula) potem
sznurów z nici lub jedwabiu różnej barwy (najczęściej
czerwonej, niebieskiej, białej lub zielonej) na co w Polsce nie
było stałej zasady jak we Francji lub Anglii.

Wosk naturalny: biały, żółty, czarny, ciemnobrunatny. Sto-
sownie do czasu i rozkładu chemicznego. Od Łokietka
czerwony. Konwenty w Polsce używały białego lub zielonego
wosku.

Co do formy: najstarsze: okrągłe ^(obicularia) później: szpiczaste
owalne ^(oblonga perfula) X wiek nie używali owalnej
lecz okrągłej do pięćdziesiąt podobnej (wyjętek stanowi pie-
częć mezbowa sekretna żyłackiego mezbystwa).

(ob: Seyser: De contrasigillis)

Co do wieku pieczęci najdawniejsze z XII wieku.

W XV i XVI ^{i później} wieku dla lepszej trwałości pokrywano pieczęć
nakładką papierową co zwano custodia (za Jana III na
opłatku)

Heineccius (Syntagma historicum de veteribus Germanorum
 aliarumque nationum sigillis. Francofurti 1719. 2ª edit.) był
 pierwszym, który sfajstycie narzucił miejsce pomiędzy pomocni-
 czemi naukami historycznymi i uwagę na wartość pierwszą w
 badaniach historycznych wzrost. Do nim użeni benedyktyni fran-
 cuscy (Nouv. Traite de Diplom. t. IV) nauce tej również prace
 swe poświęcili. Nowopem dopiero czasy przy powstającym zamilo-
 waniu do średniowiecznej archeologii, pierwszocześnie naukowcy zaczęli
 większą dostrężyć wartość odhad się przekonano, iż pierwsze
 są najdawniejszemi zabytkami sztuk plastycznych, iż w nich
 w porządku chronologicznem możemy przejrzeć rozwój wzrost
 i upadek gliktyki, i że w takich bogaty nader zasób do
 dziejów sztuki i badań archeologicznych leży. Kugler
 (Kunstgeschichte) deponius (Sphaerische Aphorismen) Köhne,
 Edw. Melly (Beiträge zur Siegelkunde des Mittelalters. Wien
 1847) Vossberg (Geschichte des preussischen Münzen und Siegel
 unter der Herrschaft des deutschen Ordens - Siegel des Mittel-
 alters von Polen, Lithauen, Schlesien) Römer-Brückner (Die
 Siegel der deutschen Kaiser - Siegel der Stadt Frankfurt
 am Main) Masch (Siegel des Mittelalters aus den Archi-
 ven der Stadt Lübeck) Karl von Sava (Die mittelalterlichen
 Siegel der Abteien und Regularstifte im Erzherzogthume
 Oesterreich - w Jahrbuch der k. k. Central-Comission zur Erfor-
 schung und Erhaltung der Baudenkmale III Band. Wien 1859
 40. ff. 195 - 248) Büsching, Quantin (Artzykut. Sceaux w. Diction-
 naire raisonne de diplomatie chretienne publie par l'abbé
 Migne. Paris 1846 ff. 696 - 778) Köhne, uprawiali nowszemi czasy
 pod tym względem to nader w materialy bogate pole sfajstyki.

Gerken: Anmerkun-
 gen über die Siegel
 zum Nutzen der Diplo-
 matik. Stendal 1786.
 Manni: Osservazioni
 istoriche sopra i si-
 gilli antichi de' secoli
 bassi.
 Hergott: De sigillis.
 Karl von Sava: Bemer-
 kungen über Waffen, Rei-
 fung und Kleidung im
 Mittelalter, mit Rück-
 sicht auf die österreichi-
 schen Fürstensiegel (w
 rjme: Quellen und
 Forschungen zur
 Vaterländischen Ge-
 schichte, Literatur
 und Kunst. Wien
 bey W. Braumüller
 1849. 4te ff. 313 22 Tab.
 licami wzorów herbów i
 tarcz)

Pieczęcie konne uftają
 w XII wieku, na ich miejsce
 tronowe
 Pieczęcie pierze wrost-
 niej uftają.
 Pieczęć tronowa
 Pieczęć podwójna
 (Munizyjnale)

Pieczęcie od XII wieku rozleglejsze przybrały znaczenie. Zaisto roz-
 różnic: pieczęć wielką (Sigillum commune vel majus) pieczęć
 średnią (Signetum - Contrasigillum) i pieczęć małą (Secretum)
 Pieczęć średnią czyli odwrotną (Contrasigillum) przybijano zwykle
 na ważniejszych dokumentach dla lepszej wiarygodności, albo
 wiem pieczęć wielką zwykle znajdowała się w rękach kandy-
 data. Z porzątku sami królowie używali pieczęci średniej później
 biskupi i miasta. Wogóle dopiero w XII wieku zaisto więcej uży-
 wac pieczęci dawniej używano (monogramów czyli podpisów
 signetum i bull metalowych) Pieczęć służąca za świadka (Septe
 sigillo, - Illarum quibus est sigillum appensum testimonio
 litterarum)

Forma pieczęci w najdawniejszych czasach była okrągła - w XIII
 wieku stan duchowny zaczął używać pieczęci podłużnych które mi-
 przygotowały opactwa, klasztory, zakony. Królowie nie używali
 pieczęci podłużnych. (Cylindryczne, białe)

Kształt pieczęci. Najdawniejsze pieczęcie były małe. Od nastę-
 pnia pieczęci odwrotnych coraz większe pieczęcie bywały.
 Materiał pieczęci. Papierze używali otowiu do pieczęci (bulla)
 cesare i króle złota (które to wogóle przyjeżdż z Grecji)
 same matryce robiono najczystszej z srebra, zelaza (robili je złot-
 niccy) czasami używano nawet starych kameów (n.p. w Tedystaw
 zięcie Opolski). - Do pieczęci woskowych dodawano wapnia lub gipsu
 dla białości i lepszego stoczenia - aż do czasów Kazimierza
 Wielkiego. Taki wosk zaprawiany jest kruchym. Dopiero w XVII wieku za-
 często wyiskac na papierze przyklepionym do wosku.

Kolor pieczęci. Wosk czerwony (najprzód w Hiszpanii używany)
 robiony był z smoly, kredy, ~~szkła~~ i cynobru nastat dopiero w
 XVII wieku (Lire d'Espagne) z czasów Ludwika XIII. - Najdawniej-
 sze pieczęcie są koloru białego powłachne (defekciarny pierofy
 ma cały wosk lekko różowo zabarwiony) Wosku żółtego zaisto
 używać dopiero w XV wieku, ten z czasem brudniejszy. - Wosk czerwony
 najprzód białym (na defekta czarnego pieczęci) był zaprawiany wegeta-
 liznem i farbami; od czasów Kazimierza Wielkiego farbiono cy-
 nobrem. W Niemczech pierofy Fryderyk Barbarossa na wojny cesarstwa
 Konstantynopolitańskich zaczął używać wosku czerwonego; w
 Anglii Wilhelm czerwony. Najprzód sami królowie używali czerwonych
 pieczęci później biskupi, klasztory, duchowni; senatorowie. Miasta
 potrzebowały pozwoleń królewskich do użycia wosku czerwonego.

od kilku cali do 10 linii
 i mniej wprężin

w XII i XIII wieku wosk
 niezaprawiany nieco
 brudniejszy najczystszy. Od
 XII w. zakony używają
 w czarnym pokładzie w
 piśmie z wosku używają
 w XVII wieku Anglii
 używają wosku czerwonego

Pierśc wielka była z wosku czerwonego Contrafigillam najprzniej
zbiatego. - Wosku zielonego w Niemczech raris to urywai w wieku
XIV najprzód urywaly go miastem i rakony, ^{oraz} potem szlachty.
Wosk czarny urywany w XV wieku od szlachty. Wosku niebieskiego
wnas nie urywano.

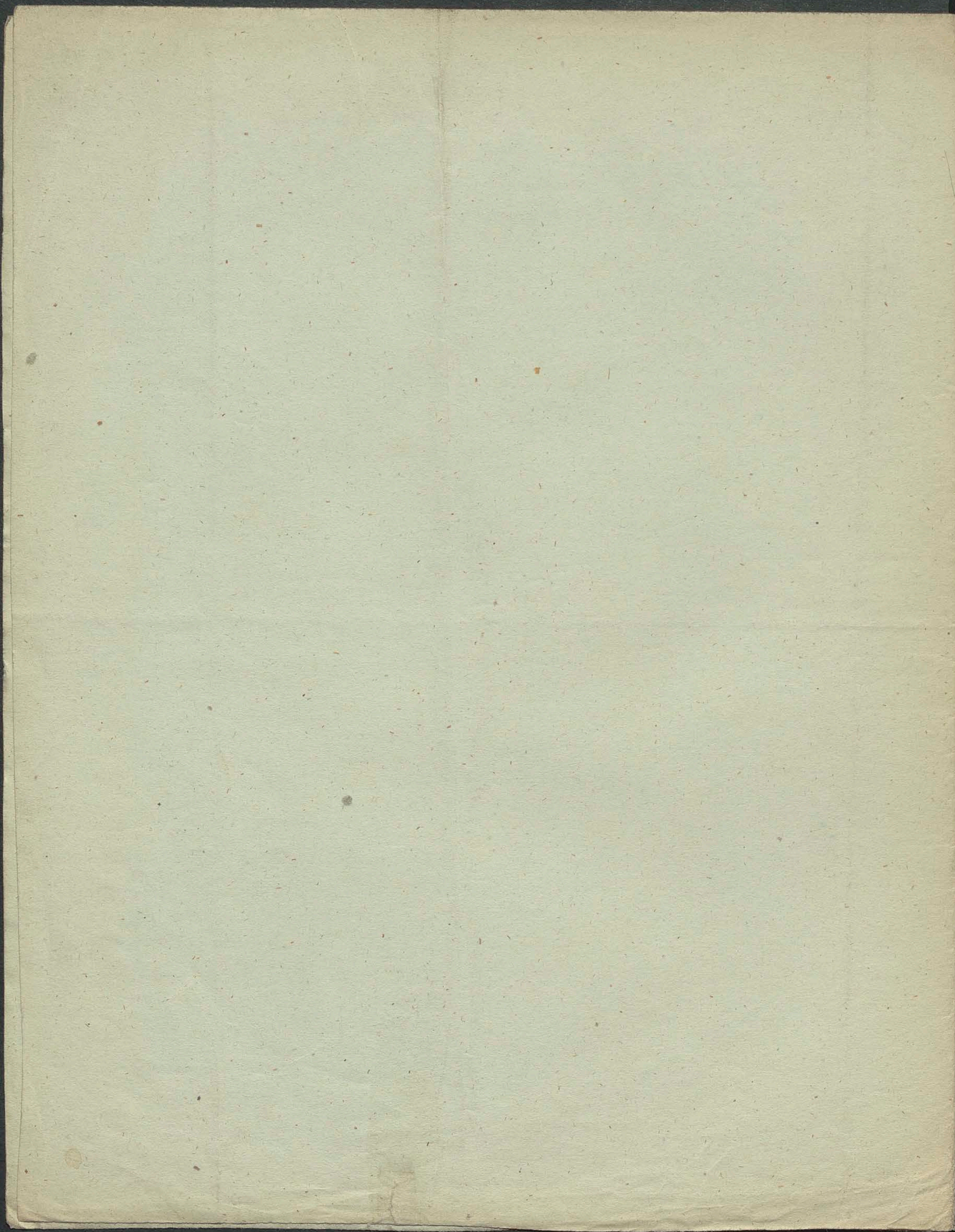
Pierśc wieszce (Sigilla pensilia) już od VIII wieku były w użyciu. W XVI wieku raris to urywai pufek (Kopfsut) i
lubo niektórzy dyplomatyj chcieli dowodzie że były pewne reguly urywai pufek (Kopfsut) i
i przepisy do użycia kolom lub jedwabiu: jednak widziemy iż bez dworkianych porzecz, elafianych
sufitej zasady urywano do przypięcia pierścii pergaminiowych
wstąż (Lemnisques) jedwabiu, nici, strom, sznurków kręconych.
Za Alexandra III papieża raris to najprzód urywai różno
kolorowego jedwabiu (mi-pastie) kolory jedwabiu były czer-
wony, niebieski, żółty, biały. W XVII wieku urywano sznurków
kręconych pnetykanym złotem (roboty pasamonniczej)
w XVIII wieku ras pasamonow i wstążek. Wstążka perglaminowa
zwata si cauda. - Pierściewoskowe przyklepane (agglutinata

figilla (seaux plaques) (epigrafika)
Zapisy na pierścicach. (Az do XIII wieku kapitalikami az do
XIV wieku uncyelne a odtąd do XVI w. gotyckie litery. Napis
porównatvis od kryzja, gwiazdy i S. lub sigillum. Napisy łacińskie
najprzniej dokota napis od XV wieku na wstędze; pojedyncze
słowa przedelare były punktami, gwiazdami, lilijami.
Ozdoby, znaki, herby (Łowatek herbis Marken) kon oznanat
dygnitaza. Głoby siedzącej na tronie raris to urywai najprzód
we Francuj Henryk I w Anglij Edward powiednik w Niemczech
Henryk II w Delfie Łokietek. Korona, Orsto. - Kon uwariany
był za godło panowania (?). Wadaw urywai strom i jako contra:

Sfragistyka specjalna: Pierście księzt, królów, szlachty, ko-
biat - sędow - miast, Głob duchownych i biskupów, Kapit ut,
Kosciotow, Książ, opatow, klasztorow, Kosciotow,
Originalnych stępli porostato bardzo malo: z mofiadzu, zelaza, siebra
Dozkonie kazdego króla tamano pierście.
W XVI wieku robota wiszej ptaska i ptytka.
W XVII wieku pierścii okręgle pozniej, duchowni urywajs spicrafto owalne
(mystiford opiumi)

Napis oddzielony jest od samego pola; na równoleżnikach linijami prostymi
początek ramienia owych słogów umieszcza się dookoła wstęgi z napisem
napis porówna się krzyżem. Skrócenia: Sic, sci, sce (landus) eue
(eulefiak) g(us). Interpunkcyjne są punkta, kwiaty, gwiazdy lub
rozety — Litna na najdawniejszych lapidarnie cyfry gotyckie
mająskute; w XVw. gotyckie minuskute

pancerze, tarcze: podobnie jak i ^{bron} ~~czepne~~ =
czepne: kopije, miecze, sztylety - oraz ozdoby
jakoto: klejnoty hełmowe, czapki, pro-
porce, kierzna (ruknie wojenne noszone na
zbroi) pasy - oznaki godności: korony, ber-
ta, trony ^{karne} (zrezyta uzbrojenie koni dokladne
daja w pierścicach wyobrazenie swego cesarza.

Helmy na pierścicach najdawniejszych XII wie-
 ku mają kształt koniorny, lejkowaty. Były
 one otwarte (bacinetum - bacinet - Bichel-
 haube - Sturmhaube). Helm taki pokrywał
 tylko wierzch głowy jako najwzłachetniejszą
 część ciała; kark i szyja zakryte były kap-
 turem misurkowatym (kolierzym) - ~~to~~ twarz
 zaś była niepokryta. ~~Do czasu~~
~~średniowiecza~~. Taki helm widzieć na pieczę-
 ci pierwszej księżki białego z r. 1212 w kapitule kra-
 kowskiej; taki widzieć też my na Wystawie etneo-
 logicznej Krakowskiej (wykopany w Gdyczynie). -
 Później nieco zaprowadzono ulepszenie, dodano
 nosal czyli szynę przyczynioną na nos od helmu
 zabezpieczającą od uderzenia. (Nasal - Nasenspange)
 Widzimy ją po raz pierwszy na pieczęci Konie-
 konda Księcia mazowieckiego z r. 1238. Około
 r. 1230 nastaje helm więcej zaokrąglony, roz-
 dobami szynowatemi u dołu i w poprzek głoco-
 nemi (Pieczęć Bolesława wstydlivego pierwsza z r.
 1255). Później jeszcze dodano nosal szerszy
 pokrywający pół twarzy z wykrojonymi
 otworami noszcy. aż do początku XIV wieku
 niewidzimy ozdób na wierzchu helmu. Z koni-
 postac faszkowatą z otworem horyzontalnie
 wysiętym do patrzenia. Helm taki zamknię-
 ty (Falsk helm, Kübel helm) pokrywał twarz
 całą; a na pokrywie twarzowej miał otwory
 wycięte dziurkowate nakształt kraty dla
 łatwiejszego dostępu świeżego powietrza.

Przybicia, szysak, hetm miał polczyki
(Nifinn)

Z końcem XIII wieku pojawiają się na hetmach oz-
doby jako to pawie pióra, skrzydła orle. Ozdo-
by te zwano klejnotem (zimier). Na piórcy
Dnemystawa księcia opolskiego z r. 1284 widzi-
my na hetmie podwojny szereg piór pawich i
pokrycie twarzy (Viries) kratkowane a na
piórcy Elżbiety księżny pomorskiej z r. 1244
orle skrzydło. Równocześnie pojawia się na
hetmie na początku XII wieku pokrowiec z ma-
teryi aly hetm od zniszczenia defuzowego i
doby zabezpieczyć (Helmdecke). Pokrowiec ten
bywał ~~z~~ jasno barwisty w środku XII wie-
ku i na początku XV wyszywany długimi splotkami
a należało do zaszczytu jeździć w bogu rózgi w
szpiki prousty i porzarpany. Takie to porzar-
pane pokrowce daty początek arabskim oz-
dobom herbów (czyli tak zwanym warom) w XII wie-
ku w heraldyce używanym. Takie bogaty splotka-
ją pokrowiec hetmowy widzimy na piórcy
Konnej Władysława księcia opolskiego z
r. 1378. — W XIV wieku doznaje hetm tej zmiany
i pokrycie twarzy dla większej wygody nosa by-
wa kanciaste w środku. Helmy te różniły się
do podbrodka: zwykłą ich ozdobą były pawie
pióra. Dopiero w XV wieku pokrycie twarzy
bywa ruchome do spuszczenia i otwierania
z wyinanemi otworami. Helmy takie spusz-
czane (Bourquinots - Turnierhelm) służy-
ły do turniejów. — Pod hetmem noszono czepiec
z płótna watowany i szponowany (Hersensitz-
Bundhaube) sięgający na uszy, aby żelazo nie
gnietło: na ten czepiec wkładano hetm który
przywiązywano pod brodą za pomocą rzemieni
idących od skobli na ten cel u dotu hetmu umieszc-
zonych. — W końcu XIV wieku kształt ozdób
hetmowych bywa rozmaity czepiec kroczyżkowy,
dęgi, dzwonki, trąby, całe zwierzęta, ptaki
postacie napotykanym na hetmach, które po-
tem weszły do heraldyki jako główna część

Tar-
niesz
spusz-
aż do
tego z
trau
XIV wie-
większe
ze te
mieni
1284
twierd
i oku
(Kłora
niko
no, b
mate
wy re
(Kłora
taru
powo
gina
i ro
lub g
tryb
(Zar
Zbro
gnie
kroc
niesz
rogu
kara
posta
perso
swy
zbroj
wigo
Zbroj
niesz
kole

ryki rury (Knie)

Tarcze najdawniejsze mają postać trójgra-
 niastą: (D) wierzch jest u góry okrągławy u dołu
 spłaszczony. Tarcza ta wygięta od ramion
 aż do kolan. Taką widzimy na pieczyu Leżyka bia-
 tego z r. 1220. Około r. 1250 tarcza trójgraniasta
 traci u góry swe zaokrąglenie D. Na początku
 XIV wieku tarcze bywają ^{kręte} do formy
 więcej zbliżone, płaskie nie mające wygięcia. Tar-
 cze te na początku XIII wieku wieszane były na re-
 mieniu idącym przez ramię i zawieszane na
 ręku za pomocą 2 rurów z tyłu w poprzek pny-
 towanych. Tarcze bywały z drewna obite skórą
 i okute blachą krępcową. Malowane je rewan-
 (kolor to robota w Krakowie osobny cech ta kiel-
 ników się trudnił - Schildmaler) czerwono, żół-
 to, białe, dawano na nich herby lub obijano
 materia bogatą wyrywaną. Bolesław wstąpił:
 wyzwał wrywać na tarczy orła polskiego
 (Książęta austriaccy odr. 1170-1230 podobnie na
 tarczach wrywali orła, później baliki ozdobionej
 powojem, w polu krakowianem). W XIV wieku
 gładkie tarcze drewniane nastają pęklerze żelazne
 i rondelle wybijane koźłownicę pokryte rezbą
 lub gurem (Zuriffen, Rundell). Rezbą bywała
 trybowana lub wykładana złotem lub srebrem
 (Zuriffenarbeit - Niello)
 Zbroja w najdawniejszych czasach był to rodzaj
 grubego kaftana sięgającego po kolana z kilką -
 kroc złożonego i przeszyciego, płotna na którym
 nasywane były tufki z skóry wazonej w oleju lub
 rogu albo metalle (Brigantine - Corazzo -
 Karacena - Kiras). Tufki te nasywane miały
 postać dachówek lub gątown. Później tego nasywano
 pierścieniami z początku jeden kółko drugiego (Stingfnum)
 swyras ta smami skórzanymi pokrywano. Taką
 zbroję widac na obrazach Die Bilder der Hed-
 wigslegende Tab. XIX (Zuriffen, Stingfnum, Stingfnum)
 Zbroję tę zwano po łacinie brucia (Zuriffen, Sting-
 fnum) miała ona kłytat tuniki. Później nastaje
 koleza zbroja (Cotte de mailles, Peruznufnum)

najdawniejsze były okrągłe pęklerze (minu-
 ryl) podługowate zwano pawsze
 (plawise) więcej usterogramate i kręte
 a jeszcze tarcza

robiona z kotek w ten sposób iż w każdej pojedynczej kotko cyteny inne wychodziły. Zbroja taka miała kształt koryzuli, dozwalała ruchu swobodniejszego wżela koi, była koryzowa (bo robienie drutu dopiero na początku XII wieku weszło w użycie) Dla tego też tylko kfiżysta w nich widzimy. Zbroja ta kolera miała z przodu rozproś (dla wstawiania lepszego); pod nią noszono przezywany kaftan watowany lub skór zamy (Smudunum). Do tej zbroi należał kolecy kaptur pokrójający tył głowy rzygi i woy; rzkawice (maniculae) i podnie kolcy. Dopiero w drugiej połowie XV wieku nastaje zbroja płytowa składająca się z tych części: Płaszcz na pierś (Zinnshumme) Płaszcz w tył (Stückblech) Bratamnica (Zinnshumme) Karwasze, rzkawice (z palcami lub na piórze) nabiodrki (Zinnshumme) nagolenniki. Tych części płytowych uzbrojenia coraz więcej przybierało tak iż w XV wieku było już całe uzbrojenie płytowe (pancerz i półpancerzyk) (Plattenschumme). Na najdawniejszych pieczęciach koryzula kolecy sięgająca do kolan; części jej spodnią zwano Szorcel (Schurz) Kierżno noszono po wierzchu zbroi dla zabezpieczenia takowej od wilgoci. Były to tuniki bez rzkawów sięgające rękami do karku i mające z przodu i z tyłu po pas rozprośki dla łatwiejszego siadania na koniu. Ta suknia (Schaffnerock) bywała z axamitu, jedwabiu, kaftu wana złotem lub srebrzem w desby u dołu miewała

Fingli Brustblech

Kotniery, najczystszy

Długo noszenia proporca należało do godności wyso. frędzle lub bromowanie. Kuch zrazu, Proporcę oznaczał panowanie a miecz sędzenia prawo. Dla panujący miał ziem tyle miał proporcow. Przys tego był proporcę główny Król, a który która zwano goniera chorągiew na niej był, a który z kruzje złote w polu leżącym (Gwazdin polski I p. 168)

frędzle lub bromowanie. Obowiążności najprzód rogawie kolecy aż do koni. ca XII wieku było spłaszcz. Oftręgi do XV wieku były koryzate koryzkie, z koncem XII w. nastają długie z kotkami. Długość kopia (Szann) miała w górze grót i słony oprawny na osiurejstku czyli drewnu oraz proporcę który najprzód koni sięgł się w 3 fte rpk; miewał krzyż a potem osta. - tylko kfiżysta panujący które; tyma unydnik (taka widzimy konna pieczęć na której; tyma rycz; proporcę; Sigillum Ade filii Leonardi - cas. Tellani z r. 1253) mógł używać na pieczęci propora lub kopii; ryzta ryzany używała mieczy dobytego (n.p. na karku szarowa pieczęć z XV wieku)

381
Kop
Konna
pny
na
Dnie
pop
prebr
na
w
nego
Zag
niejs
lilij
Orna
w
(Tun
my)
mie
sz
pod
Kany
Bron
tum
Ludw
z
scian
Kam
wiesz
por
Kon
czyli
która
proff
Drou
Kry
nast
(ch
le
któ
z
P

Miecz na pierzyciach bywają proste z jęlcem prostym
 z kocy i konicy się w gusz okrągły. - Koncory (zofr.
 sponnit) nie przychodzi na pierzyciach. - Dwa pierzycia
 konnej władystawa sibiś opolskiego widyminy miecz
 przyniety na tancużyku do zbroi (z r. 1398) podobnie
 na tancużyku puzinat. (z tyłec albo Sulich) (zofr.)
 zowiego wisiaty na pasie ze skóry spiatem na spnazyko
 pozniej wybi; anym puklami i rozetami złotemi lub
 srebrnemi

Na kocy głowy: Mitra kfiā isca (tylko na głazkach
 pierzyciach) - korona z konicora w zszby lub
 w liście konicyrowale (druubnoun) kabtaku got:
 nego wykle niema dopiero po znie; za Kazmierza
 Jagiellończyka się pojawia. - Berto najdaw:
 niejsze koncoryto się w rzke wstawia; potem w
 lilijs a w koncu w pocyek kariatowy mie;
 Ornat królewski: Stafus, tunika polkolana za
 władystawa Jagietty ma kfiat opisty (rupan)
 (Tunica - Soppa, Soppula). Stafus (Lallium chla:
 mys) bramowany na pierzyciach Łokietka i Kaz:
 miera wielkiego jest szioty na prawem ramieniu
 szynka, za Ludwika już związany bogate wstęgi
 pod szyją. Stafus ten był jedwabny złotem pnety:

Kany lub futrem drogim obryty
 Trony najprościej tawry w Dobami w kfiatcie
 tumbly z arkadami u dołu. Za Kazmierza w. także
 Ludwik ma tron szafasty z poręczami bogami i tyłami
 z woskami po boku. Później tron ten tworzy bogate
 sciany rzeźbione w tuki gotyckie i mekowiecami i wal:
 kami, wieżyczkami. W XV wieku widyminy wspaniale
 wieży z kowale baldachiny świadczyć o bogatej kom:
 porucyji stylu gotyckiego
 Kon z porątku bez ozdób; później taki: rawodnik
 czyli bieżun miewał ródelną zbroję zelayną
 która okrywata kark, głowę i pierś. Uzdżenica
 prosta z naszyjnikiem (nabielnikiem) i wzdżitemm
 (Dorunguzynne). Krzyżowe uzdy (z wrot Gabis) czyli
 Krzyż, Kagniec (Morulkorb) Murfztuk późnie;
 nastaty. Kon ma nabrodki leż nie na nabielniku
 (nabielniku) (Nerfnuminum) Od uździennicy idą
 leuze niesienne. Z porątku siodła niskie pod
 którym woztek szioty popręgiem. Później siodło
 z wysokim tyłym i przednim ozdobnym dękiem
 (Nabielboym). Kon był na kuty długi deką (rapra:

Siodło rumelskie w jafuzus opuszone w XVII w.

kciem, dywodykiem, crotarem, bogato haftowa-
nym w herbę i ptywajacym aż po kolana ko-
niowi. Strzemięna były trójgraniaste wsiaty na
muszkiach. Siódła wybijane były żurą i ksem:
tem i jeżeli miały wyfokię tki. blachę srebrną
Łyotdany bogate nastają w końcu XIV wieku
(Couverture fitoß tuch, Stratum) się geję e
po ra ogon koniowi. Strzemię głowy konskiej
w piosa strzemię lub inna ozdoby za granicą wiesz-
nie, używane dopiero z końcem XV wieku do nas
zawitało.

Dzieńcei Klastytorne bywają okrągłe a od XIII wieku aż po XVI wzniesła
owalne (szelako są wyjątki n.p. Karmelitów Krakowskich). - Do XIV wieku wofk
biały, odgo zielony na postadzie który spocyna w białej purpce czpki
napawy: Gotyckie najczystszy; w XV w. nie mackie mianuškuty w XVI wieku
nowe lapidarne piśmo

na pięćciach patronowie, lub sceny z życia P. Maryi: P. Maria z dziećciem
Zwraſtowanie, Śmierć Maryi, Koronacja Maryi, Naurodzenie
P. Maria z dziećciem stojąca a najczystszy siedząca na tronie; dziećci ma
na prawym lub lewym ręku lub siedząca na tronie, czpki dziećci stojące
przy niej: ~~na~~ na tronie tużce się do niej. - Głowa w koronie z zaſtoną
włosy w lokach pływają. - Złoty koronacja - stojąca w koronie za kſia
życiu. - Wogole suknie ma długą sięgającą po nogi, rzkawcy fionnie lub wſpnie
wedle mody, pasek; na sukni pſakra. - Dziećci Jezus zawsze bez korony
włosy krótkie w tuncie na pſpach otwarte - nigdy nago: dopiero w XVI wieku nago
Nimbus z krzyżem był tylko oznaką 3 ofob Trójcy
Wiaſtowanie: Anioł z lilią: ~~czpki~~ P. Maria i wrodku wazonik z kwiatem
Śmierć Maryi: Apoſtłowie i P. Jezus, Aniołowie, P. Maria leżąca na tronie
(ce główny wzor: Jacobusa Voragine: legenda aurea)

S. Trojca: Drog ojciec stanąć trzyma syna na krzyżu lub leżącego na tronie
nad głową Kłosego. Dzień Su.

Drog ojciec na trony z każdej strony uſt micy jako symbol wſpnie
iprawiedliwosci.

S. Michał związała satana 2gotą głową, włosy lokowane
Apoſtłowie: S. Paweł ma długie włosy; broda, S. Piotr broda krótką włosy krótkie
z krzyżem; Kłosem, S. Jędrzej broda bryna ma pasek z krzyżem, S. Jan młody
Ewangelista od światła w pſtawie 4 wieńca (Apokalips. 11.6.7)

S. Dorota na kopykach z różami i jabłkami

S. Jęrry ma kłosek a na nim pancerny pierś lub konno w tyle klary dze.

Wica Kłosem z byleny

S. Gregorz ma tygrys i krzyż podwojny

Duchowni lub biskupi kłosem przed P. Marią lub na dole w pięćciach
owalnych

Korony: są liliowe; krzyż z 3 kłosem i łacińskimi

Faldystonum w kłostadzie X kłosem, Trony

Kopuły (kapituł) był symbolenności

Kopuła na kopułę (oznaczał wotanie do pokuty (math. cap. 26. V. 74)

Rzka błogostawie

Trzymają każdą
Kłosek i atrybut

^{Trinuum}
Zegnanie u Katolikow: (Trinuum) Wschodniemu zrybnictwu (ma to oz
nacrac' s. Trojcy) i w ubrymym zrybnictwu (ma to oznaczac' boska i
ludzka natura Chrystusa).

Zegnanie u Grekow: zrybnictwu zrybnictwu Wschodniemu
zrybnictwu (IC - Jezu) Trinuum i w zrybnictwu zrybnictwu
klnictwu zrybnictwu (s. ten Trinuum Chrysti zrybnictwu)

~~Wschodniemu~~ Durandus: Rationale divinorum officium.

Leysius: Sprachistische Aphorismen. Halle 1842. I Hft. (o ubione
biskupow)

Molanus: De historia sacrorum imaginum

Tesaurus hymnologus von Dr. Herman Daniel. Halle 1848. 2 Hft.

Menzel: Christliche Symbolik.

Münter: Sinnbilder und Kunstvorstellungen der alten Christen
Altona 1825. I-II Hft.

Biskup siedzi na stolu bez porokow tylnych ktorego nogi kryje:
w (Faldistorium) ma Dalmatyke pod noga na Dalmatyce
zar planeta (ornat) i pallium

malowane
najdawniejsze malowania okien byly en grisaille t. j. fryzby
zielone w defenstowianym oprawieniu w mozaikach.
Ista odmiana bogatych ornamentow, bogata kompozycja, splosy ozdoby.

Starzy Stowianie juz w najdawniejszych czasach
uzywali helmow z zelaza lub spiza jak nas o tem
pominiki znajdywane w mogiłach przekonują; helmy
te w kształcie niedużym z wygiętym brzegiem były uszta-
kowane (Ob. Starozytne galicyjskie). Kształtem wrym
zblizają się wiele do etruskich czyli raczej rzymskich.
W XII wieku sturzyta czapka okrągła lub spizasta (do
frygijjskiej podobna) z rozlicznej stowionie doftanu
materiji, za helm, dodawano tylko do niej obręcz zelazną
rozmaitej szerokości dla zabezpieczenia głowy od ucia-
obrzezta czyli okowa miata nieraz w kształcie żyrzka
przedtuszenie na nos. (Taki helm spizasty z pnatowaniem
nosowem widzimy na pieczęci Konrada Kfiscia mazowiec-
kiego z r. 1238 i na pieczęci Kazimierza Kfiscia pomorskie-
go z r. 1170). Później robiono cały helm z zelaza z obręczą
czyli żyrzka skroniową (Himmelfirn) i z przedtuszeniem
na nos (Nasace) kark i szyję chroniono miotłą: L nasacice
ktą z drutu (Haloobrinne) którą za pomocą żatygi
do helmu przyczepiano. Aby twarz całą ochronić dodawano
nieraz na helmie płata z zelaza z wygiętemi na oczu dziura-
mi; płata owa na zawiasach data się na wierzch helmu
otworzyć, lub też podobną płata na twarz robiono z dru-
cianej miotłki (Vifir). Z koncem XIII wieku płatnerze za-
miał kształtów zakrzywionych i nitowanych kształtach. W
sztywniejsze trybowane helmy w rżnych kształtach. W
Angli używano w XII wieku skurzanym lub wiatowanym
helmów z skóry prasowanej na całą głowę w kształcie czapki
z obręczą zelazną skroniową. Przedtuszenie zelazne nosowe (nosat)
znika już w pierwszej połowie XIII wieku miejsce jego zajmuje
naocznik (Vifir) z zelaza lub drutu. Głównem źródłem do opisu
helmów z tego okresu są pieczęcie i monety.

II

W XII wieku nitką drucianą miotłki czyli naszyjnik, miejsce ich Helm, przysbica, Kapalin, fuzgak, nagłowek
zapłnuje helm spadający na szyję (Hirzhelm) z wygiętemi
otworami w kształcie pasów na oczy. Helmy te przycinano za pomocą
tarcyfjano do blach pancernych tak iż rupa cała była okryta. Z początku
helmy takie kładli na pokrycie druciane, dla tego też ich wielki rozmiar.

Szybylak: (*Pileum ferreum*) ¹³⁹⁸ Hlaube, Yserhut 1410)
(ros. Szelom)

Helmy takie z otworami na oczy, turniejowe zaczęły się wka-
zować już w XIII wieku. Helmy te zdobiono różnemi ozdobami
(Helmzchmuck) z pior, materij wyszywanych lub ozdób z skóry
prafowanej albo metalu ^{owocobłaski} kształtów najżywawszych
kształtów (Helmzierde = Helmzimmer) które później daly
początek heraldycznemu ozdoba. (Dla niezgodań Znamyństwa
Księcia kujawskiego widzimy pojedynczy taki helm turnie-
jowy okrągławy z wystłym prostym otworem na oczy -
na pierści tegoż z r. 1305 taki helm ozdobiony jest z pierwi-
mi piorami - na pierści Władysława Łokietka z r. 1315
helm taki turniejowy ma na wierzchu skrzydło z dużemi
piorami - Dodane skrzydło z piorami na helmie tur-
niejowym okazuje pierścio Elżbiety żony Bogusława I
Księcia pomorskiego z r. 1343. - Dla pierści Kazimierza I
Księcia pomorskiego z r. 1373 widzimy taki helm turnie-
jowy z materialnem przykryciem na którym korona a
w środku wysoka piramida zakończona głową psa. -
Na pierści Bogusława VIII Księcia pomorskiego z r. 1403 taki
helm turniejowy z otworem na oczy i wkładany na
piersi, ma bogate przykrycie materialne a na helmie
między zakończona w duży pioromus - Dla pierści Władys-
ława księcia polskiego z r. 1378 helm turniejowy z otwo-
rem na oczy ma duży przykrycie materialny a na helmie
połkolisty bariastry klejnot z wyszywaniem ortami polskie-
mi i powtykanymi wien piorami - jest to najży-
dziejowy wzór takiego helmu turniejowego) Ozdoby
helmowe w XVI-XVII wieku do wielkiej popularności wykwi-
nosc jak świadczą opisy turniejow i masy keton.
Helmy turniejowe miały na twarz grzebień ostrej wystający
i boki twarzowe spadziste, aby wrocznia tataro się za-
śliznąć mogła (Stechhelm, Turnierhelm). Do boju używa-
no moźnego okrągławego helmu (Kaschhelm) ^{z wykładkami} dobrze
wywątowanego, oraz żelaznych naszyjników i podobrod-
(Borstjurn) przystubowanych do naszyjka pierwiowego

III przybicia

Helmy w XVI-XVII wieku mają rękoma zasłony żelazna na twarz
(Visier) ^{z wykładkami} ^{z wykładkami} ponieważ je najżydziej w burgen-
wojnie (1525) używano się na przemykach w ketnach zobiono je w
najżydziejszych kształtach i w postawach żelaznych byli oddziel-
ni fabrykana (Glenkheimin) z tyłu u grzebni helmu była rękota
do zetkania ozdoby rękota helmu (pod zasłony była
nie rękota, twarz zakrywająca twarz od uscia. W XVI wieku zaczęto
zodoby fantazyjne a przypinano tylko strusie piora, Głównie
i rękoty (Kotomkourie) nosili prosty okrągły kapalin (Kaschmüt)
w XVII wieku używano potężnych ketonów bez zasłony a w XVIII w.
milkły helmy miejsce ich zajęły czapki lub obce kapeluszki. Helmy
były rytowaniem ozdobione (nielko - na sposob hiszpański)
czyli czowane

lub pior z czapki
później grzebień (franc. nozion) na sposob florencki
lub guzik

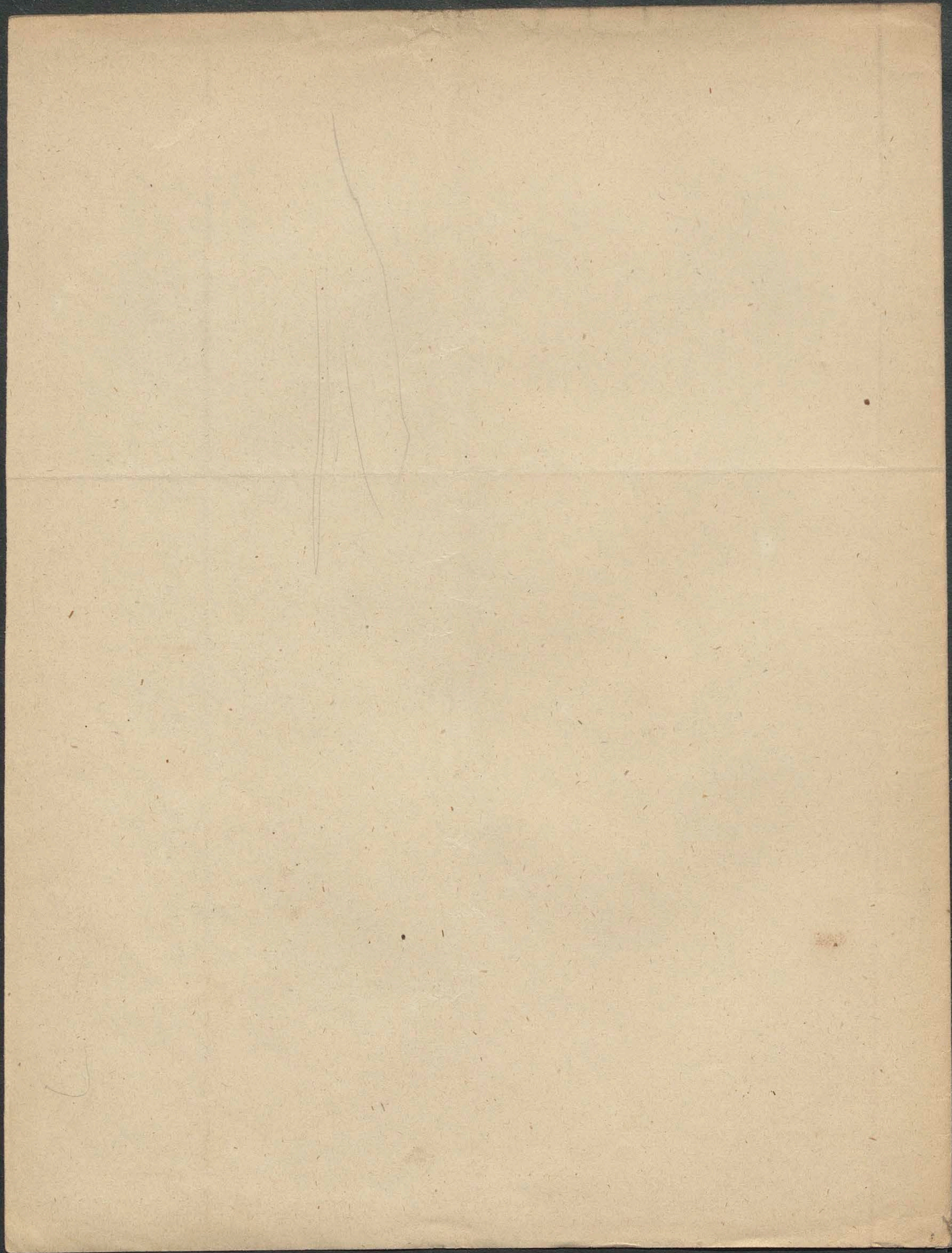
szczyłek szturmowy

55
Ordalia byty w Polsce już r. 1222 w przy-
wileju Konrada zięcia Mazowieck: "exa-
men ferri et aque et duellum antiquitas
collatum suscipientes."

Monety najdawniejsze polskie opisali Czacki,
Debel, Brandtke, Stronczyński, J. J.
Reuhl. (Die Reichliche Münzsammlung in
St. Petersburg) Köhne. (Mittheilungen der nu-
mismatischen Gesellschaft in Berlin 1846. Me-
moires de la société d'archéologie et de nu-
mismatique de St. Petersburg 1849) prof. dr.
F. A. Vossberg Geschichte der preussischen
Münzen und Siegel bis zur Ende der Herrschaft
des deutschen Ordens. Berlin 1842. 40 8 Fh. -
Münzen und Siegel der preussischen Städte
Danzig, Elbing, Thorn so wie der Herzöge
von Pommern im Mittelalter. Berlin 1841
40 1/2 Fh. Wegierskie: Schönwiesner i Rupp;
Ruskie: Bar. Izodiar (Obozrenie russkych
deneg i inostrannykh monet upotreblausykh
sia w Rossii s drevnykh wremen. Petersburg. 1837.
2 Tomy 11 d. 43 kop.) Czertkow (Opisanie drev-
nykh russkikh monet. Moskwa 1834. 3 d. 70 kop.);
Czeskie Voigt (1771-1787) Mader (1797) H. Th.
Cappé (Die ältesten Münzen Böhmens. Berlin
1846) Wl. Ilanka (1855) - najstarsze najsie-
nety byty bite podług wzorów ławarskich sa-
skich i angielskich. Monety czeskie w kfiatwie
denarow pouznaja się z kfiżciem Wratystawem
r. 912-925 na nich napisy: Wratislav dux, ci-
vitas Praga, Curim nazwy mianem Tatua, Miz-
leta, Nilad dalej Onoma Theoy lub Eclesia
na monetach Wratystawa r. 925-936: r. 936: r. 936
na monetach sw. Wacława 925-936: r. 936: r. 936

(dextera domini) krzyż S. Andrzeja, popiers
z koroną - na monetach Bolesława I (936-967)
miecz, ptak, kofioł lub reka - na monetach
Bolesława II (967-999) krzyż z 4 kółkami,
kofioł. - moneta Władysława księcia Czech
syna Mieszysława polskiego i Dobrowity ma
napis: Vladivoj dux - mizleta - Praga
(t.j. mincaż)

Poron pierwiastkowa: topór kamienny, drewniana na-
ruga, włocznia, miecz krótki obosieczny i ostry
w końcu. Poron ta i uzbrojenie u Przymian i Cel-
tów bywały epizowe dopiero po Chrystusie nastaly
ze stali.

Wieża w X i XI wieku miał zieleże i głownie bar-
dzo szeroka do 3 cali długa rozciągająca się ku końcu,
rykojeń krótką bezbronna. W XIII wieku głownia
bywa coraz węższa do 4 stopi długa; rykojeń
na na końcu jelce (garde - Paris strange) z kula
lub gusem sfałszowanym na końcu półokrągto
wyciętą końcami ku głowni. Łochwa axamitem
powleczona była w obu końcach srebrnem lub zło-
tem misternie okuta. Wieża taki nosił przed
rycerzem górnym armijem dopiero do boju go
przykasywano. Pas rycerski (Cingulum)
bogaty, na szerokim rzemieniu axamitem obity
złotem i drogiemi kamieniami nasadzany lub
guzami i blachami. Urządzenie rycerstwa w stan
oddzielny mający swe prawa i obyczaje biorące
porządek z ustanowieniem zakonów rycerskich
miało wpływ i na uzbrojenie. Wieża, koncerz,
topór (hache d'armes) burdygan poźniej godności
wojskowa oznaczający lub butawa (Streitkolber-
nasse d'armes - Szeptoperac) oszczep czyli dzinyt
(zarabok. Dżeryd) włocznia, kopia, tuki, strzaty, kłosa, betty, cepy żelazne
stanowiły bron. Łucznicy (archers) kufzownicy (arba-
letiers) stanowili rotę wojenne uzbrojone krótkiemi
mieczami i tarczami.

Za czasów Bolesława Chrobrego pierzy rycerz
(podług Dytmana) wiele znaczył, później rycerz, to walący
konno (Ritter - Chevalier).

Uzbroje od IX do XII wieku: Kolyuga (jaque de mailles
Panzerhemd) z porzątku do kolan, poźniej na całe ciało

igłową, lub pancierz skórzany blachami nalicjaną. Du
szyszak czyli helm w XI w. wazki ostrokręgowy 2 m
ledwo pokrywał wierzch głowy, z przodu opatrzoney wie
nosacem nasal; - z koncem XII wieku helm sta- (nie
lowy zamknięty ciszki (heaume - Helm) (ob. Dzieje 14
z r. 1178) - w XIII w. szyszak lżejszy z otworem na (L
twarz (niezyc z r. 1231). - Do wierzchu zbroi rohozono fl
lekka zwierzchnia sukna (kierzno - saum - Ku
Waffenrock - cotte d'armes - rajan) z porzatką ja
do potłoleni i do stop fatdowana bez rękawów sm
na obu rogach z przodu rozciąta dla jazdy konno, Sze
haftowana w herbę bogato. - Tarcze (targes) ka
z herbami używano już w XIII w. (z porzatką było li
malo herbów: Długie, w których klenodia ledwo ich Ca
setki wyliczyć później się namnożyło) z porzatką not
wielka trójkątna w XIII w. wypukła później 20- Ho
krągłona. - W XIV w. już całkowicie zbroje stalo- Ba
we, buty żelazne z długimi nosami (en poulaine) km
ostrog, miecze długie obojeczne, czasem w żebry dlu
użytkowato nowocześnie (Flamberge - miecz pło-
mienisty, którym Amos strzegł raju w biblij) mie-
cze z owych czasów są nawet do 100 7 stop długie
ciężto niemi oburazcy, rękocięci ozdobne. W XV wieku
staone były miecze z fabryk w Toledo. W XVI wieku
weszły w użycie miecze trwałe i lepsze do cieżcia
o jednym ostrzu z zachodu, a z krzywione z
wschodu (kord, szabla, parafy) u rękocięci garda
czyli krata, z 2 Hiszpanii szpady (rapade)
które u nas zastępowano długim koncerzem w XVI wieku.
Szpada weszła do Polki za Henryka Walej. zaprowa-
dzone zas w wojsku za Augusta II. - Oznaczeni z rzezi
używać Francuzi r. 1692. Szable w Polsce staone
były Demezyki (z Damafyku i Dazy) karabelle
używane w lekkiej jazdzie. Szyletow w Polsce nie
używano.
Straty najdawniejsze były z koci lub ze spisu
później z żelaznym ptekurym (ostrzem ptałkim)
długie 1 1/2 łokcia. Łuki bywały z rogu tatarskie. Kot-
wan czyli sakajdak na straty był skórzany (Köcher)
kuzke (arcubalista - arbalète) - Atmbuff) w XIII wieku
stuzity do rzucania kul kamiennych, później do cwi-
czek kulkowych w towarzysztwach strzeleckich, do betów.

Długie kufse nauigano kewarem (Złoty) ft. relano
 z nich bęty kryli szypu. Poron palna już w XIV wieku
 wzywana, od niej r. 1337 zginął Gedymin. Ruznice
 (ruides - Hradbriehje) już w XV wieku były. R.
 1458 miejka w Krakowie Niclos Bochenmeister
 (Lufkary) - w XVI wieku są już działa spiżowe
 gololongi (falz, flurung) wężownic (serpenty ny,
 kolubryny) kartany, półkastranie, bazyliżki,
 falkonety, tarawie długie, hakowice, babki,
 smigowice
 Szable miecze w XVI wieku robiono w Sewilli,
 Kordobie, Toledo - w Niemczech w Sollingen (z figurą
 lisa) w Dolce za Zygmunta III Jan Hieronim
 Caccia z Bergamo Bernard Jervalli, Piotr Gia:
 notki, Jan Gibboni stworzyli sławne kuznice
 stali pod Krakami. Szable polskie zwano:
 Betorowka, Zygmuntołka, Augustowka (od cyfry
 króla) miecz (długi obójczy) koncerz (szabla krótka
 długa) Kord (natafz ielazny) czezug (szabla
 krótka tatarska) Karabella, serpenty na

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

4.

buzdycan, butawa (clava dolbna)
 lićkan, kilof (malkus, furu ffrimn)
 Kiscien (caestus Dornitkolbnn)
 Wiekiera (flanzfr Dornitfrimn, 3, 2 newa)
 nakolanki = crunigal
 obojczyk = collibar
 plecyk na poci (thorax, pectorale)
 narannica (brachiale)
 nabiodrki (oreae Dornitfrimn)
 przystbica, szyfak, helm (galea)
 polczyk u szyfaca (buccula Dornitfrimn)
 Okawice zelazne (manicae)
 kieszka (calytra Dornitfrimn) rodzaj fartucha
 na zbroi 2)

nauka za (pawis)

Kozula dmianna z kotek nie nitowanych (zwala sie
 w kotkach = Szajdana)

Księżta mieli trzewki na 2' flugie panowie 1'
 kotek zakazywał ich użyć Karol IV. 1367.
 we Francji

Kolyuga (Kozula dmianna) porzątku wschodniego
 miały czasem kotka lutowane, a czasem nitowane (bechter
 roff. bechtere, bechtere lub kotontar albo kadantar)
 które były droższe. W muzeum wileńskim jest kolyuga zięcia
 Kłeba Dorosławicza który zginął w bitwie pod Orszką ta ołobno
 na każdym kotku ma wybity napis stanowiący razem z
 napisem szyfaka i kotki mały zwany miśwarka okrągły
 z napisem Kłobow.

I Okres?

57

Najdawniejsze uzbrojenie jest u nas podobnie
 jak w całej Europie sprzętem cywilizacji dawnych
 Drymian. Inetój widzimy na najdawniejszych pieczę-
 ciach u nas za Lejka białego r. 1220 pancierz tusk-
 waty (karacens) składający się z kaftana (katkana)
 z grubej skóry lub kilkakrotnie przeżytego płotna
 na którym nicmi z jelit bydłych kręconemi
 przyszyte były metalowe tuszki (brigantine -
 Schuppenpanzer) kaftan podobny często do kolan-
 dochodzący, czasem tylko do pasa przyciem po-
 dobny fartuch opierany; pod takim uzbrojeniem
 noszono długą suknie (Kierzo Wappenrock) dę-
 a i nogi były nieuzbrojone. Ta długą suknie bęgli
 kierzo zwano: broigne, potac. brunxia, Dornitfrimn
 Wappenrock, a pancierz: lorica squammata, Kijuz:
 znużony. Helm był okrągły w kształcie
 miednicy mający kółko czoła obgity breg. czyli
 kanie, mały, konczył się u wierzchu szpicem
 w kolec lub guzik, tarcza była mata podług-
 wata u góru szpicem i wierzchu wyszta, równa,
 wyszta, bruzdana w lewej ręce (oczyt) miecz krot-
 ki równy, kopie bez chorągiewki: która się na niej
 dopiero w XII wieku pojawia, ostrogi kolczaste
 bez kotek.

W XIII wieku za Bolesława wstydliwego widzimy
 znaczną odmianę w uzbrojeniu.

II Okres

Przez krucjaty przybyły do Europy znaczne
 odmiany w uzbrojeniu a nawet przepych i ozdoby
 z wschodu. Uzbrojenie składało się z żupetnego ubio-
 ru skózanego lub płocennego grubego na kło-
 rym przyszyty był pancierz z kotek dęgli z dnem
 wzywano kaftan podobny z rękawami opisty,
 podobnie podobne z trzewkami opiste, kaptur
 (camail) (Hurlobny) okrywający głowę, kark
 i szyję. Na takie zbroje która wyrabiali iglarze
 (Kornwinen - rymmachery) składano zwierozhais
 suknie materiałna po kolana bez rękawów (Kierzo
 saqum) w takiej zwierozhais sukni widzimy na
 pieczęciach Bolesława wstydliwego: Przemysław
 II. Helm na kształt koniżny od niego wisi góru
 relacyjny język (nasal) zakrywający nos jak na pieczęci
 Konrada mazowieckiego 1247 i Liemwita mazowieck r. 1262.

wiadomości o uzbrojeniu i dzieje takowego tworzą
 takie części historii wewnętrznej i oświaty (Sitten-
 und Kulturgeschichte) i malują doskonałe charak-
 ter pojedynczych narodów i plemion. Sposób wo-
 jowania albowiem i boje w dziejach ludzkości
 jako główny odczynnik i działacz życia w dziejach
 ludzkości, przeważnie odgrywają rolę; w stosunku do
 nie wraży z sobą i walkę ciągłą stanem normal-
 nym ludzkości nazwać można, a spotyka tylko
 periodem osłabienia i zapadłości. - Działają tylko
 obawę jak trafnie malują bron drewniana i
 kamienna narody dzikie stojące na pierwotnym
 dopiero stopniu kulturalnym - lekkie tarcze i da-
 lekolotne strzały mieczkanci wschodu - krótki
 i w bliskim pojedynku pojedynku przyde-
 rż mogący miecz, lekkie puklerz, spiriowy hełm
 i tuskowaty pancierz greka i Rzymian -
 ciężkie żelazne zbroje średnich wieków - aż do
 nowoczesnych dała i strzelb prochowych now-
 szych czasów. Chcąc dokładnie mieć wobraze-
 nie o wojnach i bitwach dawnych czasów kło-
 re nam historycy opisują, trzeba też obeznać
 się z dziejami uzbrojenia, jak ważne podobne
 studium jest nie tylko dla historyka ale i dla
 artysty dowiedzi tego badaje dziejów ubro-
 jenia jakimi są Alton, Meyrick, Gille,
 Hefner, Leber i t.p. Pösching, H. Palaye

Mrazach gdy męstwo pojedynczych osób wstę-
 wa dowodów było nieraz stanowcze przeto też
 dokładano wszelkich starań aby się zabezpieczyć
 od szkody nieprzyjacielskiej broni; przeto też od
 najdawniejszych czasów używano broni która
 na bron zaczepną czyli orszę i bron odporną
 czyli uzbrojenie podzielić można. Gdy orszę
 zmianom mniej podlegały, zastanowimy się tu przetoż
 tylko nad dziejami uzbrojenia a nie.

ostrej (ma początek od oś) ostre miecza (mu-
 ro)
 Topór początek ~~perro~~ peto (Penna, vel securus)
 had nazwa hystorac w budowanie)
 nastroj (instrumentum) albo ustrój ^{szkła}
 dtuto (celtis) kopia (hasta) ^{nowe}
 oficsep (framea) raryzuse (hastile)
 jelle (capulus) ofyga (lanca)
 głownica vagina (nożyki)
 klejnot (conus) strzelizuse (missile)
 grót (ludca)
 poszwa (porheu) ~~Wero~~ kalofa)
 oficsep (framea) talich (rugio)
 gryzona (torques ornamentum colli)
 rudlice (guisus tzytymy)
 sruyt (clipeus) jelle (capulus)
 puklerz (scutum)
 tarcza (parma)
 pawsza (cingulum) ^{szkła} scutum)
 Jawa: ^{szkła} ^{szkła} ubi dicitur in: Quinelm
 und Fortführung für vaterländische Geschichte
 Wien 1848

Hefner: Die Truften der kaiserlichen Metallarbeiten.

J. Gille: Le musée de Trarshoe. Sello

Leber: Die kaiserliche Truften

Sacken Ed. In h. d. Oubruytr formulierung. Wien
1855. I Bd.

Alton: Etudes sur les casques (in memoires de la
societe des antiquaires de la France nov. serie v. IV)

Hełm po rusku szetom.

mierz długie i szerokie proste do 3' ~~duży~~ długie i wierzchu ma kształt
 krzyża zakończony guzami używanymi często do przesyłania jak na pie.
 usa Mieczystawa gornofląskiego r. 1179) także i do przysięgi
 ramiast krzyża. Na kopij wazka chorągiewka. Tarcze trojgra-
 niaste duże nieraz cała postać pokrywające noszone na paska
 przez ramie zawieszonym. Czasem ramiast panacea, noszona
 na watawym kaftanie sama kofzulą drucianą która przyszyta
 ze wschodu (używana dotąd w Gerkiepow) i prostej mifur kg
 zwana (od Misr- Egipt) kofzula taka była ~~droga~~ droga, bo
 drut i kotka robiono z wolnej ręki; dopiero w XIV wieku wypra-
 leżono sposób ciągnięcia drutu w Europie. Aby tak kofzlow.
 ne uzbrojenie z kotek od prochu: radnożwierzenia zabegnę.
 rycie wdziewano na wierzch lekką suknie (Kierzo-Waffen-
 rock) z bogatej materji. Pod taką suknie noszono też czasem
 bogatą karuena tuskowata. Hełm ma kształt koniowy.
 Ostrągi długie z kotkami. Na tarczach w XIII wieku kerby się pojawiają.

Okres III

w XV wieku nastaje uzbrojenie z płaat żelazny. Z początku
 tylko panacea z płaat dopiero w drugiej połowie XV wieku cała
 zbroja z płaat. Częściami jej hełm ^{z wyżej} z wyższym przyszytym
 na twarz, na nim ozdoba z piero lub innych rzeczy (limier-
 klejnot) czasem hełm ten dla kofztowności krył się
 tarcia (Zelentzker) płaaty sztywne (Guldring) płaaty pokry-
 wające ręk (naramienniki) rękawice tuskowate; panacea
 kofztownie wygrabiany nieraz od płaatnerzy zwykłe na wrodku
 grzebiet dla ogłiznienia aże na nim haki dla złożenia
 wrogi: lub przywieżzenia tarcyfłków na którym wisiał
 kotki fitylet (Misericorde) dla dobijania nieprzyjaciela
 (konarz) takti widzimy na grobie Łokietka: kamienne
 Mielkiego, faszuch z płaat (Lindbrunn) koczarski (Lindbrunn)
 do tego przystawione karwafce dalej nagolenniki
 wreszcie tarczewiki tuskowe przyszyte które w XV wieku
 dopiero kształt okrągły przybrały. To uzbrojenie
 było smelcowane blachmalem, stocone, wykładane
 (Lameschino, alla gemina, Taufschierarbeit) - miecz biał
 długie 5-6 stop, walczono nim obracając rękami, krotk.
 zwad się kordelas (gardelas, cortelas, coltellaccio) sta-
 kord; szable krzywe używane za Stefana Batorskiego
 przy nichowię przyszyte ze wschodu. Buzdygan przyszyty od
 Węgier (Buzogany) u siebie szesto perca rodzaj Armbühln

grot
 płaatner (Brennarius)
 Karwafce (maniac) blachy pierśiowe
 (pectorale) (został użyty zbroi) naga:
 lenie (Zinnwurtt) opaska (szorzet)
 harnaśh (cały rękostunek) nara-
 mienniki (skorki) brawica (prybycia)
 najstawniejsze wygrabiają w Chorofen w Leszn

W korymbendze r. 1306

Wygrabiono sławne zbroje z płaatkozyskami
 lub emalią (niello) w Florencji - niebiesko
 smelcowane (szarzone) nabijane: wykładane
 złotem. Pod panacem noszono kaftan
 topiowy lub panacea watawana płaat, exa-
 mitem

na głowkach były muffle (Armbühln)
 (Armbühln)

Cała zbroja wazęta często do 80 funtow
 Panacea (panacium pectorale) kofztowa r. 1410
 dwie kopy groszy. Panacea (lonica - Harriſch)
 składa się z 2 płaat czyli blach (plechi) z których
 przednia (Thorax) i tylna była. Dwa obojętne pociski
 (glownia) obojętne (collibar) okrywały wierzchy ra-
 miow; naramienniki - rękawice czyli
 narszaki i rękawice. Noszły blachowice czyli
 nabiodraki; nakolanki (crurial) były czyli nogi
 opowiatku przyszyte później rękawice.
 Zbroje na konia miały blachy pierśiowe i zadnie
 nabijane na gnyos, nagłowki na łeb, siódła z
 blachami na iskach.

Kapalin

Borowisko, Dnawce (hastile duff am. szefelin (hofflin) duff zins int lruym dinnu byty 1626 (Zodra hupkiyaprak - pars - Inker) nieaz z lebam (rodło ma wygo. mlynie sady ze to byty taraze decenyja wy. stawy starozijn. w Warszawie 1856. Kronika 1857 nr. 19)

Cepy z dzarakiem: bijakiem (flagellum)

Wprowadzenie strzelby ogniastej wywo. Tato znaczne odmiany w uzbrojeniu a mianowicie zaniechanie stalowej zbroi.

bandy 3 (lunata securis - fulbunum) Halabard (Bipennis)

brzechwa (strzata bez zelezca tyle co wesezka z przytamany m ptozuzykem)

brzezezo (glownia palafza niepraw. na) obojryk (collare dollm)

Kaplerz (obojryk) naramiennik

Karwalz (krotka szabla i rz kawie)

karuzszye (gdzie sie strzata na ktada) oklza (siekiera)

szelom (kotrak)

Karaceny nakrywane bywaly na to scio. wej skozie

temblak

helm (galea)

pancerz (lonca)

Maty (Thorax)

szlap (capris)

klobuzek (calitra)

klejnot (crista)

prybycia (rodzabel fidia)

tubie (puzdo na kufie - Conythus)

czamka, czamka, drzazek u mudyftu. ka ktory sie skladat z czanek, wedy: dta i podbrodka) sekiel, bachmat, badawia, swierzopa, parepa, marcha, hester, inochodnik iekun, barzy (nazwy koni)

Halabarda czyli partyzana (ronsard) koni mat takie ptaty: na czolo z wyistemi dzynami na ozy i nozdrze, na szys oraz na boki. Na to kladziona bogaty pokrowiec (capasation - nieaz z lebam (rodło ma wygo. nie gnebiecie z prudu: i tyta (nieaz figurkami n.p. na niegzi w tady stawa Opolezka, od piekciem, ozdobiene)

Okres II

Zbroje znikaja, b z nastaniem prochu, tylko panerz na pieksi, helm: karwalze zostaja; wshelako: dlugo je proze panowie jako znak ryzetwa kaja sie malowac na por. fretach w zbroi i na nagrobkach takze wygrabiac

Reima bron palna razeta r. 1336 byci w uzywaniu w niem. zech z pocztku luntem podpalana; r. 1517 wynaleziono w honyberdze zamek (stordz floss - a rouet) czyli krzofk. z kuzkiem, muzykiet wszed w uzywanie 1554 w Francyj

pistolety wynaleziono 1364 w Perugia kloze w Pistoja poprawiono stad nazwa a moze od pisuzata

drzewy zbroi: siedma zbroja (septenaria arma ad propotio nem corporis) 1535 = Zbroja wsgieszka w pasy = Zbroja zwana qgwki 1606 = Zbroja w 4 pasy usaska z fruzykem 1608 - czarne szarzone miejscami zebrowane zbroje 1648 - kirys 1628

Zbroje tuskowate (puzatku faraanskiego - dostaly sie z Knyzja: kami) jako wygodniejsze byly w XVIII w. w uzywaniu. Karaena (franc. i wotok. corazin. roszej. kuzak oraz juzzman czyli jumzjan jezeli miata tuski i kotka) - karaena Jana III w Dreznie. Potpanierz (bytal tylko przednia blacha)

Ladownia (anelija) Pawozia (pawiesi) (cutum manuale 1532 malowane) pliaz (ma lowany) Szarze (Sarge) (szarze) cyworobozne z blachy krowanej

Luklerz (Boucler) bywat okragly (cutum) Rondel (Rondache) szarza okragla

Dzedy na konia skladat sie w... a) z sciodta klo're malo przed czyli tek przedni daci wysoki kulq za honerony tytnispy, fiedzenie szerokie, stebinki czyli klapy bozne cyworobozne, szremiona. Siodlo bylo wybite examitem i blachq zlota lub srebrna na tekach b) Dyudyk c) Lodogo: nie d) napierznik e) Uda z muzyftukiem nachrapnickiem i quba z pior

strogzi czyli buzdygan majce slub z kuzeli lub pior stalowych

Boutau

niegusie biskupie najis biskupa riedraego lub stojiego
mieszke tylko herb (secreta)

Kofuolow

opatow: klasztorow (episcopatum)

Kanoniakon Kapitul Kofuot

Kozny Kradz Kleruq

Contrasigilla (secreta) w XIV wieku dla falszowan

piec na mezu

mejskie jablonow - copulum

cahon

flachty

reby mehszan

Szumki w papieszy koronie (humilitas pontificis feruus feruam

dei - ex membrans (lora membrarica) rapzgod

szumki jedwabne rapzgod jednostrajne potem dwai-
truykolosowe

"Primo igitur ea veluti propria sigillis laus est quod
medice aetatis res, ubi nimis quodammodo desti-
tuimus, quam maxime illustrent

Joh. Michael. Hainecius De veteribus
Germanorum sigillis diffie 1719.

sigilla sunt nimis elegantiore

litery Taurin'ku - gotkie

dla genealogii, szuki wazne

mufirska (tunica) ferrea) - obracek

maty z tufek, platy

Kozno b's r'kewin (amifia)

casij galea (helm) na nim zimno (ambrium)

epafstre - pedestre

leby w kiedy? korona - mita - tazy

ubior koni, zbroja (thorax ferreus)

lorica ferrea (mufirska)

dypus - calas - gledus - vexillum

lorica

Scamvata albo Squam.

(amerrim)

(ambrium)

Lejcie były w poszanowaniu. litat. minime spondelunt nisi eorum
 annulo o piątą historią Ładnickiego - ukradzenie
 podrabianym karano śmiercią - powieszono je tylko wyjątkim
 wyjątkom, z śmiercią tamano pięćdziesiąt
 Signetum sigillum parvum ^{sigillum majus et minus}
 Bulla - secretum (contra sigillum) mniejsze
 Bulla aurea u. Dypterygijskie cesarzy najprzód
 (używane również od cesarza Karola IV)
 najprzód od cesarzy potem od książąt raskaldowane -
 u nich nie przeszedł (od Węgrii, Rusji, Bułgarii, Szwecji)
 Papież przejmowali stowien ^{in najwęższych i nieszczęśliwych}

Kolor pieczęci wosku: biały (najdawniejszy) czyli biały którego używali Książki
 i biskupi czarny (z wyjątkiem i Dypterygijskie używany tylko
 od panujących do XVI w. niebieski nie używany przed XIV wiekiem
 (z wyjątkiem) niebieski (wzrost barwienia) wosku powstał z Grecji)
czarny w XV wieku tylko, niebieski t.j. puszka i wosku innego
 a pieczęć innego powstała dopiero w XIV w.
 z końcem XV w. używano pieczęci wosku czarnym woskiem
 najdawniejsze okrągłe w kształcie gruszki, później owalne
 następnie mniejsze potem coraz mniejsze.
 (z Karola Wielkiego) pieczęć książęca do antyków podobne
 było w kształcie lili. gęsta forma tasi
 między innymi znak panowania później i mini. niż Książki i tasi
 używano
 equestria na najdawniejszych koin. miała ozdoby (później n.p. w tasi).
 Tęcza Opalskiego w kształcie piekna jodła
 takim jako ozdoba (Zimmeria in Galis. znak)
 jedziec oznaczat summam dignitatem (nadszerego)
 do szeregowiska oznaczata pieknotnie scutum później je jns terri.
 toriale - szeregowiska w tasi; je ki kształt - szeregowiska miasta
 między prawo niemickie rozwinęły na nich ratronowice (Beffroy)
 miasta miały radzieckie, ławnicze; sekretnie pieczęć
 każde miasto miało tyle pieczęci de Weibbildow (n.p. Kłepas Kazmier)

Hauptiegel (Sigillum uniuersitatis) ^{Burgensium} consulum - sigillum majus
 sigillum capitale) - (na otwartych literae patentes)
 Geheimiegel (Secretum ^{panum - minus}) (na listach zapieczlowanych, testa-
 mentach)

Signete - Kleine (Contraiegel) (Signetum - najzwyczaj-
 szaj napisu - powszechnie sadzono ze cesarz Zygmunt
 je na pocztku XV wieku wprowadzil - co mylnie

Gerichtsigel (Sigillum ad causas - Sigillum iuratorum
 (Scheppensiegel))

Grundiegel

Siegelstempel (Typarium) z frebra lub z spizgu japego
 noszono na Tancuszkim frebrnym
 zamyskano je (of ukradk zlodziej Ladmeasnam)

Taxa (Gosfellen) od pieczętowania

Odnawianie pieczęci przegum pofuto dawny stempel

Opfult: rund, kinnidig, kinnidig, oval

Opfult: rund, kinnidig, kinnidig

biaty, istty.

Material: 1) wofk nie zabarwiony: jednottajny lub w pufce
 usto brnatny

2) wofk uonnogielony od XV wieku mafta Konwenta
 maja pufke biaty

3) wofk Gersony - na Rusi i Litwie smota - Lak - Optatek
 w XVI wieku pufki drewniane - potem mofe zne
 w XVI wieku papierowe pieczęcie

Zupfult, Kipfult, wuf, Linin, Aufangst, kinnidig, kinnidig
 Gwiardy - Abbreviatoren

Bräli, wuf, Kipfult, wuf, Linin, Aufangst, kinnidig, kinnidig

a) Lapidar wie gotfult Majufultfult fproutku uenkie
 potem grubfze

b) gotfult Majufultfult w XVI wieku w kinnidig

c) uufum Lapidar fult z kinnidig XVI wieku

Kipfult, wuf - Gwiardy - Kipfult - Ornamente

Der
Malrische Länder
und
Völkerkunde,

deren Anzeige ich Ihnen hierbei zu überreichen die Ehre habe, will das Interessanteste, und **nur dieses**, aus dem gesammten Gebiet der Länder- und Völkerkunde in ein malerisches Gesamtbild zusammenfassen. Die Naturmerkwürdigkeiten und Natureigenthümlichkeiten der einzelnen Erdtheile, Zonen und Länder, das Merkwürdigste aus der Thier- und Pflanzenwelt der verschiedenen Gegenden, die Schilderung der Bewohner nach ihren Race- und Sprachverwandtschaften, Sitten, Religionsansichten und Gebräuchen, ferner die Geschichte der Entdeckung und Erforschung der verschiedenen Länder, vor allem die noch so wenig und ungründlich bekannnten Resultate der neueren und neuesten Reisen — alles dieses wird das Werk enthalten, aber alles nur in so weit, als es für die grosse Masse der Gebildeten von Interesse.

Das Buch ist daher weit entfernt, ein Lehrbuch der Geographie zu sein oder sein zu wollen, sondern es will **stets** unterhalten, wo es befehrt — eine Eigenschaft, die zwar alle populären Werke prärendiren, aber in Wirklichkeit nur unendlich wenige besitzen.

Der mittfolgende Probe-Abdruck einzelner Seiten aus dem Buche selbst wird Ihnen den besten und unmittelbarsten Maassstab dafür abgeben, ob ihm die Vorzüge eigenthümlich, die ich von ihm rühme.

Ich meinerseits schmeichle mir, dass Sie diese Probe nicht lesen werden, ohne Selbst Interesse für den Gegenstand zu gewinnen und wenn ich mich hierin nicht täusche, so betrachte ich im Voraus die Bitte um Ihre freundliche Verwendung als erfüllt, die hier um so erfolgreicher sein wird, da der Inhalt für den Hochgebildeten dasselbe Interesse hat, wie für die grosse Masse.

Ich hoffe darum auch, dass das Werk für Sie ein Gegenstand recht lohnender Verwendung sein wird.

Mit Hochachtung und Ergebenheit

Auf je 6 Expl. fest das siebente frei!

Von GUSTAV HEMPEL in Berlin verlanget:
a Cond.

Zimmermann. Malerische Länder- und
Völkerkunde. 1. Lieferung.

Anzeigen zur unentgeltlichen Verbreitung.
Subscriptionslisten.

GUSTAV HEMPEL.

Pray: Sintagma historicum de sigillis regum et reginarum Hungariorum
Prague 1705.

Gerken Anmerkungen über die Siegel 1787. I. Bd.

Kamee stare

Beiträge zur Siegelkunde des Mittelalters von D. Eduard
Melly I. Theil Wien 1846 Friedrich Volke's Buch-
handlung. 4° K. 3. ff. 269. i 12 tablic. 20 Newington 3rd Ed.
p. 152 mess^o + S. Advocati et civium in novo landes

Heinecius: De veteribus Germanorum charumque nationum
sigillis Francof. 1709. fol. zwoit waga waer:
Łosc pod względem historyi, epigrafiki, sztuki
i archeologii: postawit ich w jednej randze z numizma-
tyką.

Code sztuki: Kugler, Köhne, Ledebur, Lepsius
Karon Stillfried, Vossberg

"Für Wägen, Buch und Archiv nicht gemacht, zu den
Hauptbüchern Pandorabüchern, und zum Urkunden im Gan-
zen nicht, hat sich nur im letzten vierten Archive
nach London nicht verfahren, und diese selten
als für spanische, im ersten der vier Beförderung
verwahrt werden dürfen, als im unmittelbaren zwischen
wissenschaftlichen Objekten und wissenschaftlichen Beförderung
insgesamt zu sein. Im zweiten zwischen Spiel der Urkunden.
Es sind jedoch sorgfältigen Archivs aber kein Unterschied und
für alle Übergänge der Geschichte, in Ordnung werden, in
Bücher nicht nach unserer ^{historischen} Beförderung des neuen Archiven
welche ihre Urkunden in Einzelnheit in Verfallung gehen
sollt haben, wie dieser Libanellen Messungskleinere
Sparten zu gemindert, wohl aber die Geschichte der wichtigsten
Hauptbuch Ergebnisst werden ist" (p. 2)

Diegi: raprebia: + S. comoni. de. monte. craci.
(widok zamku na górze) pag. 175.

+ s' swenzone palatini
 gdanensis
 1308 (Fain'fx.)

s' petri de
 neunburg
 1308 Fain.

+ s' lawrencii filii
 swenzone
 r. 1308

2+ 2+ 2+ 2+
1008

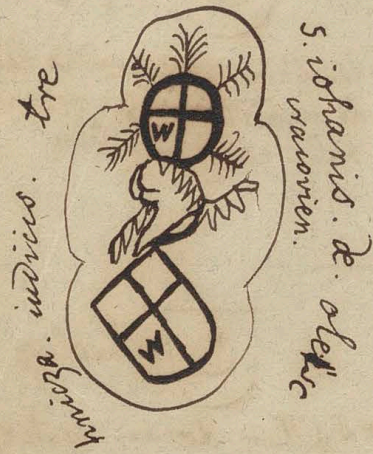
2+ 2+ 2+ 2+
1008

2+ 2+ 2+ 2+
1008

Minister. Befehl für Kultur u. Unterrichts. 5 März 1869 J.
8946 Dienstverfallung im vltm. Dienst
k. k. Posthalterei-Befehl n. 15 März 1869 J. 12062
Abtreibung im Busse Jerusalem und Philothesum

(Ostja)

in dorfo: pro domo ca:
nonicali
pro domo penes Colle:
quim juristarum nunc
est induta cum alijs
in unum Collegium.

Dobeslaus
de Coschicize
subjudex terrae
cracov. 1406

1406 (wojsk bialy)

Barthossius de Gori
iudex terrae crac. 1443
wojsk zielony (1437)

Johannes Bohun de
Dymosty
iudex terrae
crac. 1468

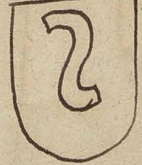

Johannes de
Byelgizimo
iudex subjudex
terrae crac. 1468
Irelemauta
(wojsk bialy)
~~litery niecypelne~~
(1403)

Johannes Rokos de
Coschicize iudex
terrae cracov.
1456 (wojsk
ciemnozielony)

(odrozi)

Nicolaus Strasz
de Byalanzow iudex
terrae crac. 1480
(wojsk bialy.)

Martinus
de Cowari
subjudex terrae
crac. 1480
(wojsk bialy)

S. Barthossij
de Gori iudex
(terrae crac.)
1443 (wojsk
bialy)

S. Petri de
Prukonice
subjudex
(terrae crac.)
1443 (wojsk
ciemnozielony)
(1437)

(Gryf)

Gregorius de Bonicze
Succamerarius Sophiae Reginae
Polon. 1439 (wosk ciemno
zielony)

(Potkocz)

Michael (de Bogumilo-
wice)
iudex terrae
Cracov. genens.
1403 (wosk
biały - herb Potkocz)
(napis Scholast. majuskuł.)
1415.

(Gryf)

Cristinus Mischka
de Nepresna
subiudex terrae Cracov.
general. 1415

(Stremie)

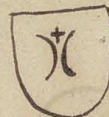

S. Nicolai Tasciwski
(de Luuzlawice) iudicis
tere Cracovi. (1535)
(napis italiq)
(wosk biały)

(Wieniana)

Joh. Slabosz
de Puthno (wice)
subiud. ter. crac.
(1535)
(napis italiq)
(wosk biały)

(Ostoj)

Matthias Woyewodka haeres
de Szodrkowice 1442 wosk
biały - napis niemytelny

(Lelisa)

+ sigillum domini. spitekonis.
heredis. de. molten.
^{na tafni pergami}
Wosk biały, napis gotycki mały
Inyter palatinus et capit. crac.
r. 1394

adam
de
Band
Now

S. nicolai. officii -
alis. cracovien.

Wosk czerwony, napis gotycki
minusz. na nicuń jedwabnych
rozowych zielonych. (R. 1402
herb Geralt Mikolaja z Gorzkowa
Dziękuję S. Stot. Kanonika i officiali Krak.
Decret. Dr. Rektora Uniw. Krak.

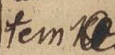

S. Nicolai de Borzinow
decret. doct. archidiacon. crac.
Wosk czerwony, napis gotycki na
wstędze na tafni perg. R. 1446
S. Apollonia z klefuzami
Wyma tanz z herbem Sonecy
canon. crac.

S. ade arpbrii. sce.
maie. canonici. et. offi.
cial. crac.
Wosk zielony, napis gotycki
minusz. (r. 1413 - herb
Prus 2° czuły Wiliza Kory
Adam archiepiscopus S. marie. Canon.
et officialis Crac. Vicarius in spiritualibus

Pieczęci familijne Szafrańców na przywileju z r.
1402 dla Akademii Krak. obejmującej darowiznę wsi
Trątnowic. 1) Pieczęć ~~z~~ wosku wycieczajnego szarego
Łotra Szafrańca subdapiferiaca, ma w tarczy konia

nad tarczą hełm (kunkopf) zakończony w górze klejno-
tem z koroną i wstęgami u wierzchu
napis wielkimi scholastyicznymi: S PETRI. ^{czarna}
SAFRANE CZ. 2) Pieczęć druga mata okrągła (ma
tarczę Starykon i napis gotycki do kota * S * iohis *...
jest to pieczęć Jana Szafrańca kustosza i kanonika
Krak 3) Pieczęć trzecia ujemnozielona ma tarczę
Starykon i napis gotycki * S. iohis. ple. de. modln...
jest to pieczęć Jana plebana w Modlnicy

Pieczęć Pawła z Bogumitowic sędzię ziemsk Krak.
biata okrągła ma tarczę z herbem Łotkożic, a
pieczęć Krystyna Dyzyski z Nieprzesny podszeka
Krak ma tarczę z herbem Gryf - bez nagłówek.
z r. 1415.

Pieczęć urzędu wojtowskiego Kleparstkiego zielona
okrągła ma relikwiarz ręk S. Floriana z napisem
 scholastycznym majuskułami S. Scabino:
rum de Sancto Floriano. z r. 1442.

Pieczęć zotta Jana Bohun de Dinosy sędzię ziemsk Krak.
ma tarczę z Srenianą bez Krzyża - a pieczęć Jana z Biel:
grzymowic podszeka Krak. ma herb Prus 1° - z roku 1468

Pieczęć klasztoru Klarysek S. Józefa w Krakowie
ciemnocielona eliptyczna przedstawia w polu gwiazd
dziesięć kłęczącą zakonnicę z aureolą kółko głowy: napis
gotycki: Sigillum abbat. ... andree de crac. (2 r.
1473) (Xenia była Elżbieta Ziemianka)
(formae oblongae)

Pieczęć Opata tynieckiego Jana Sutowskiego okrągła
czerwona piśkna przedstawia siedzącego biskupa w mitrze
z pastorałem i bógostawieckiego; z prawego boku tarczy
z herbem klasztoru tynieckiego; u spodu tarczy z herbem
; do kółka na wstęgach napisy gotyckie 1497

Pieczęć konwentu tynieckiego okrągła zielona przed:
stawia w polu gwiazd z rękami stojącego S. Piotra i Pawła
Napis do kółka scholastyczn. majuskuł: ... minor convent...

2 r. 1497

Pieczęć mata czerwona Jana Rzeszowskiego biskupa
Krak. ma tarczę z herbem Łotkowiec nad nią infuła
i pastorał wystają. Napis do kółka na wstęgu gotycki.
- 2 r. 1481.

Pieczęć czerwona średnia okrągła na niej tarcza z her:
bem Wieniawa, do kółka napis gotycki matem: . S * mgr
iacobi de Schad' - na odwrocie w wosku białym takż sama
mata przeciętka formy - 2 roku 1483 Jacobus de Scha:
dek Decret. D. Canon. Crac. Vicarius in Spiritualibus Cracov.
generalij + 1489 legował 500 dukat wsg. na założenie ołtarza
S. Joannis ante Portam latinam w katedrze Krak. potężonego
z profesurą Quarti Decretalium prawa Kanon. w uniwers. Krak.

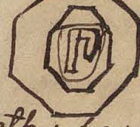
Pieczęć z zielonego wosku okrągła: Matka boska trzyma
dzieciątka Jezus, pod nią tarcza herbowa (Dolina?)

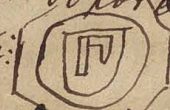
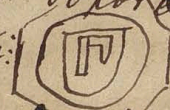

napis gotyck. matemi: S. raphael - de sca:
an crs. (Rafata z skawiny Kanonika
i officyanta Krak. z r. 1444.)

Pieczęć z zielonego wosku okrągła Matka boska trzyma
dzieciątka Jezus; pod nią tarcza herbowa pot pola
warcabniay (Zabawa?) - napis scholastyeyno gotycki

majjuskulami: S. Stanislaw de Swiradzier... - Sznu:
rek zielony jedwabny - (Stanisława Swiradzkiego Kanoni:
ka probosyza Kieleckiego i wikariusza generaln. Krak. z
r. 1492. - Tak pieczęć zielona z r. 1480 wisi na taśmie
pergamin.)

Pieczęć zielona na taśmie ^{perg} (z herbem topor na
tarczy szesciokątnej napis gotycki: S + math + he + in + d +
iudicis kalis. Mathias de Hansosse iudex kalisiensis. (1403)

Pieczęć zielona ^{okrągła} na taśmie z herbem ^{na tarczy} Topor w ob:
wodce szesciokątnej; napis gotycki: s. alberti h.
de ws. (Albertus five Woytko de Wszegradowo castel.
Kaminien.) (1403)

Pieczęć zielona okrągła na taśmie pergam. tarcza z
herbem Halscy i napis gotyck: + 5 stancewo d. d.
ravpli - (Sandvoquus de Ostrorog vexillifer poznan.) (1403)

Pieczęć z czarnego wosku na taśmie pergam.
Orzeł w koronie stojący na rogu myśliwskim
z skrzydłami rozpiętymi do lotu. r. 1449
Napis majjuskulami scholastyeynymi: + 5: in. polancz
ivitat. (: consules, advocatus et scabini)

Polancz miasto

okrągła,

Licze (z czerwonego wosku na taśmie pergam. z r. 1450. Stephanus de Przelang Advocatus juris supremi theutonici Maydeburgenfis castri Cracov. provincialis una cum septem juratis iudicii ejusdem - Dobrze wypukła litera majuskuły sokołostyżne.

(Venditio praedii in Lobzow per Joan. Tescher consulem crac. m^{ro} Paulo Lyskowski de Lyskowie Prof. s. theol.)

Licze okrągła rajców krakow. z stojącym s. Wacławem w zbroi z włócznią i tarczą, po prawej orzeł polski, polewiej korona, z napisem majuscul. sokołost. s. minus. civitas - tis. cracovie = * s. wencezlavs * - r. 1364 była białego wosku na taśmie pergam. = Taz sama licze z r. 1474 z czerwonego wosku na sypusku z dartej jedwabiu ciemnoczerwonego i czarnego. (fila sericea rubei et nigri coloris)

Licze okrągła Tawnikow Krak. z s. Stanisławem do pociąta z białego wosku na taśmie pergam. r. 1461. (pressula pergaminea)

Licze czerwona woskowa w tarczy orzeł polski (miasta Piotrkowa z r. 1447) bez korony w prawo zwrócony

Sakar licze mniejsza z r. 1392: Aniołek tury. ma tarczę 4 polow z herbami (1/2) (3/4) Szapiego. tycki maty: * wladislaus: dei: gra: rex: polonie: litwanieg: pnceps: dominus: et: her. russ: (Sznurek czerwony) - Taz sama z r. 1393 (Sznurek zielony i różowy)

Licze czerwona mniejsza korona z r. 1416 Tarcza o 4

polach na ktorej herby ziem i nadnia mala z podwojnym krzyzem familijnym jagiellońskim: (herby: 1) Orzeł polski 2) Dłgoni litewska 3) szlota zebra na szachownicy kaliska 4) potorta i potłoa pod koroną kujawska. napis minuskułami gotyck: s. wladislai. dei. gra. reg. polonie. litwanie. q. pnce. supmi.

hes. russie. - Tuzi białe, rozowe modre. (Władysław Jagiello) Taz sama czerwona na niuach jedwabnych białych, różowych i czarnych z r. 1418 (Taz sama) Sakar sama licze tylko niedźwiz rżniasta z r. 1440 z herbami 4 rami w tarczy i mala tarcza z podwojnym krzyzem, napis do kola minuskułami gotyck. s. wladislai. tr. dei. gra. reg. polo. litwan. pnceps. supmi. et hes. russie. etc. - Wosk czerwony, nie jedwabne białe, rozowe, czarne. (Władysław III Warneńczyk)

Pieczęć mniejsza Koronna z r. 1486 ma ~~po~~ tarzysz cyteropolo-
 wą na której orły i pogonie napis miruszkutami gotycki: Kazi-
 mirus dei gratia rex Polonie magnus dux lithuanie et
 heres russie et cetera. a sznurek jedwabny ~~z~~ różowy =
 tarz sama pieczęć z r. 1485 na tafnie pergam. = Tarz sama
 z r. 1468 sznurek biały różowy niebieski.

Pieczęć mała sygnetowa Jana Alberta rodem polskim bez
 napisu na różowym sznurku z r. 1496.

Pieczęć mniejsza Koronna króla Alexandra z r. 1502

Piotr Wysz z Radoli
ny bisk. Krak.

Pieczęć Piotra Wysz z Radoli biskupa Krak. z r. 1406 woskowa
biata dwia formy elliptycznej; pod baldachimem ^{rodnowym} stoi biskup z pastorałem błogosławie (S. Stanisław); pod nim biskup
klegzący; pod baldachimami gotyckimi bocznymi na konsolach które
stanowi orzeł z tarcze herbowe z herbem Łęczyz cypli Borog
M. Do kota napis gotycki minusk: S. pet' iur' utriusq' doctor.
epi. cracouien. sed' aplice. prothonotari. (podobna pieczęć czerwona
na tarczy z prymem z r. 1404)
na odwrocie mate Contrafigillum okrągłe z tarczą w którym
herb Borog; napis gotycki: sigillum petri. epi. cracouien. p
sznurtek z nici jedwabnych czarnych i różowych.
Opis stary napisu baldachim ten gotycki: figura admodum
Subaricie (Liborium) habens a lateribus 2 furres!

Zbigniew Olesnicki Pieczęć Zbigniewa Olesnickiego bisk. Krak. z r. 1425 okrągła biata
bisk. fbra Kowski woskowa; pod baldachimem stoi biskup, po bokach z jednej strony
7 pieczęcie aniotek trzyma herb Dembno, po drugiej drugi aniotek herb Kapituły
Krak. z Korony. Do kota napis gotycki: S. Zbignei. dei. gra -

4) Pieczęć mniejsza czerwona: na niciach jedwabnych różowych i czarnych (jako probatura S. Floriana i ka nonika Krak. z r. 1422) Sznurtek z nici jedwabnych różowych.

2) Pieczęć tegoż z r. 1452 dwia czerwona pistka formy elipsyjnej, na 3 oddziaty pod baldachimami gotyckimi: w środkowym siedzi biskup z pastorałem fwrsty, z prawej strony w oddziale święta Dziewica trzyma palmę, z lewej strony święta fwrsta trzyma proporzyc i jętkor kryjem. Pod spodem bogatych konsolow, klery pod baldachimem biskup ze złożonemi rękami, po bokach z tarcze z herbem Dembno na kryte kapoduszami kardynałskimi. napis gotycki minusk: d. Zbignei. t. t. scc. priscel. pbi - cardinalis. et. epi. cracouien.

3) Pieczęć dwia czerwona pistka tegoż okrągła na niciach różowych i czarnych w środku siedzi fwrsta biskup (Stanisław) w lewej ma pastorał prawo bto: gostawi, pod nogami jego tarcza z herbem Dembno z prawej strony stoi S. Florian (cyren) z tarczą (na niej kryje); z lewej stoi fwrsta trzymająca proporzec i tarcze z orłem tur. Kota niego klery biskup ze złożonemi rękami. Napis gotycki minusk: m. Zbignei. dei. et. apostolice. sedis. graua. epi. cracouen. sis +

podobnej pieczęci widać walc Jan z Olesnicy 18. 2. 14. 1406.

Pięczę z zielonego wosku, tarczy z herbem Roza
do kota na wstędze napis gotycki minuskultami: s.
nicolai de mihalovo castellani crac. - na tafmie
perg. - 2 r. 1434 - okrągła

Pięczę zółta woskowa na tafmie perg. na tarczy herb
Odrawęz; napis do kota majuskultami schola styczniemi
cygli romanfkiami + s. merlai. subirdicus. crac. -
2 r. 1481.

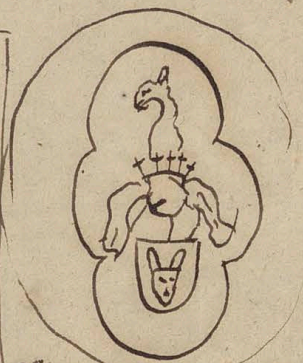

Wosk zielony
napis gotycki
minusk. +
andree anhi.
diac. cracovien.
(Andrzej Myszkowski
z Nieprzełom herbu
Gryf. oficyant Krak.)

podtuzia - 2 r. 1424.

mata okrągła, wosk
zwycajny, napis do
kota gotycki minusk.
na wstędze: s. creflai
... krasław de kuro
zwanki castel. lublin et
temitar. in Piotrkow
2 r. 1448 - na odwo.
cie mate contrafigillum
z pojedynczą tarczą her.
bowy bez napisu

Okrągła mata, wosk
zielony, na tarczy herb
Potkoczic, nad nim hełm
z koroną i klejnotem
nakładającym grzy konia
napis do kota nieczytelny
gotycki. maty. Johannes
de Czychow cast. et capit
cracov. 1449 - ~~cracovien~~
mate ~~contrafigillum~~

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

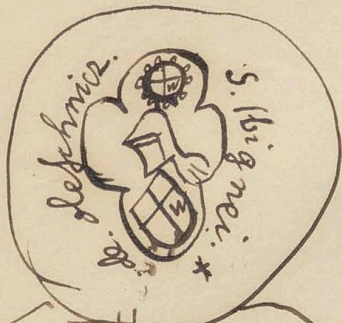

Faint, illegible text in the middle section of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

czernona na niciach jedwabn. rozgowych i czarnych

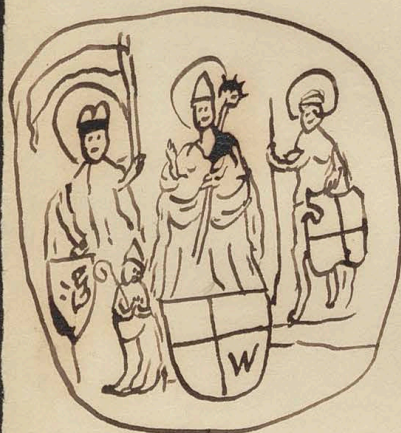
Pieczęć Zbigniewa Olesnickiego Protonotar. Apoft. canonic.
gneznen. cracov. sandomir. Praepositus S. Floriani
z r. 1422 d. 5 Mai (gotyckie male)

Pieczęć Wojciecha Jastrzebskiego
bisk. Krak. z r. 1422 d. 18
Oktobr. na wosku czernonym
wisi na niciach rozgowych jed-
wabnych.

Pieczęć biata na niciach jedwabnych
rozgowych Zbigniewa Olesnickiego
bisk. Krak. 1425 d. 3 Febr.

Pieczęć czernona duża piaskna na niciach roz-
gowych i czarnych jedwabnych. Biskupstwo fawory
w środku pedy: biskupstwo z boku S. Florian
i S. Wawrzona oraz biskupstwo Kłęczycy - na dole herb
leśny. napis gotycki mały: Wsi gily v m. sbigniewi
dei. et. apostolice. sedis. gracia. epi. cracovien. sig + W
Cracoviae 1427.

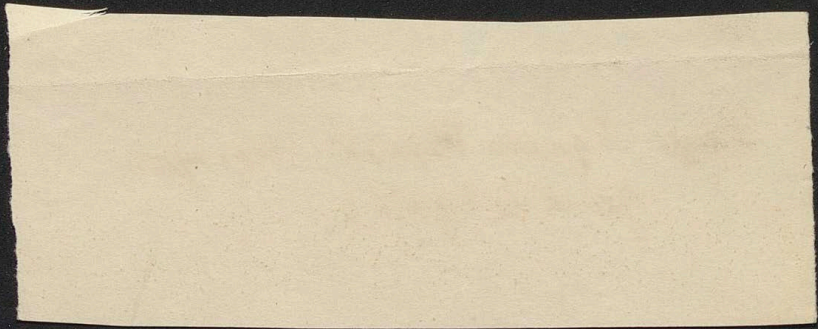
No. ....

Hohe k. k. Statthalterei!

69

Pierre Vigniera Oefnick. Monogram
Jana de Elgoth 2.

1425 d. 12 Maji Cracovia - *Stigneus* episcopus crac. significat quod
 Nicolaus Lenigzek propositus eufes. cathedr. Crac. 3 laneos agri
 in Marzewice a nob. *Spytkone Polukonek* emerit ex quibus censum
 annum 13 1/2 marc. Vicarius eufes. Crac. ^{pro missis} (et scholaribus ut cantent
 Salve regina quotidie
 praesent. canonicis Paulo de Wygna scholast. *Dzimisio*
 praepos. *Kasimir*. *Nemerza* de Chyzelow custode. *Florian*
Jaroslaw de Sluszw canon. crac.

1425 die dominico Invoavit Cracovia - *Wladislaus* rex Custodiam eufesie
 S. *Floriani* donat Professoribus S. Theologicae Univ. crac.
 2 duza majestatyngna biata pieczyca na niciach rozowych i ziolo:
 mych jedwabnych (odlewana jak widac w formie wafly drewnianej)
 (napis w zyciu: „Czytat Michal Wiszniewski w roku 1842”)

pieczyca z bialego wosku na tafnie pergam. napis gotycki maty
 herb niewyraźny
 1420 ipso die S. *Dorotheae* Cracoviae. - *Nas Petrus* Lunak
 de Wysonicze, *Petrus* de Cirow, *Bylka* relicta *Przibionis* de
Damianice, *Marcellinus* et *Przibislaus* fratres uterini de
Poramba, *Martinus* de *Langanow* et *Petrus* de *Damia*:
 nicze haeredes patroni eufesie parochialis in *Koniuscha*
 suppressunt duos rectores parochialis eufesiae in *Koniuscha* et
 constituunt unum tantummodo rectorem atque praebendarium
 cui decimas in *Porikow*, *Liss* *Konicze* et *Polukarozycze* assi:
 gnant. Praesent: *Andrea* archidiacon. et offic. *Nicolaus* de *Lapanow*
Jaschone *Prudonis* de *Czechel*, *Martino* *Beosera* *lysky* cano:
 nicus crac. (2 7 pieczyki zostata tylko trzecia)
 (Erectio praebendae in locum alterius rectoris)

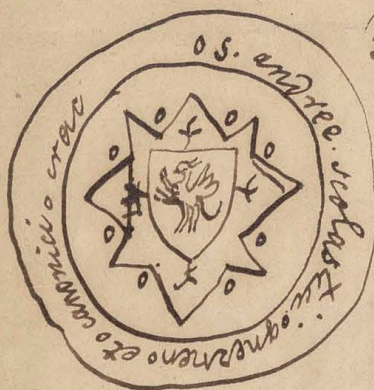
na c. B.

Uniwersytecie Jagiellońskim
w Krakowie

odbywać się mających

w potrzebną ilość

po dniu szesnastego 1870.

Pieczęć z zielonego wosku na tasmie pergam.
napis gotycki maty - herb Gryf

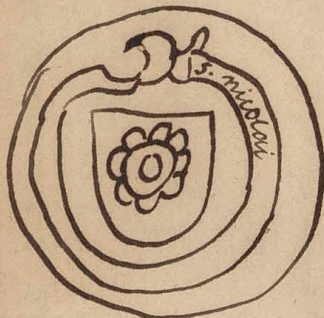
Andreas Mischka (de Brieprefna) Scholast
gnesn. canon. et official. crac.

Cracovia d. 8 Julii 1427 (Inventura Jacobi de Liqz ad
altare S. Bartholomei)

N° 9228 (w zjeściu; Czyniałem Michał Wisznieowski
1842.)

Pieczęć z czerwonego wosku na tasmie pergam.
mata In Florentia alias Clepars fer. 4a in Crastino
divisionis Apostolor. 1427 (nr 756)

Pieczęć z zielonego wosku - herb Koza - napis
na wstędze dokota maty gotycki: S. nicolai
de michalovo castellani crac. - na tasmie
pergam. 1434 d. 14 Maji

Pieczęć mata z zielonego wosku - herb Grabie
napis gotycki maty: S. iohannis de cocina - na
tasmie pergam.

1436 d. 19 febr. Johannes Kozjinskiy iudex Judaeo-
rum Crac.

Pieczęć mata z zielonego, żarzonego wosku - herb Gryf -
napis gotycki maty nie czytelny - na tasmie pergam.
1439 d. 9 febr. Gregorius de Branie Iucamerarius
Sophie regisae Poloniae

IV

Urbanus V papa Universitatem Studii generalis
per Casimirus Regem Poloniae Cracoviae erectam
confirmat.

Avinionis, Anno 1364, die 13 mensis Septembris.

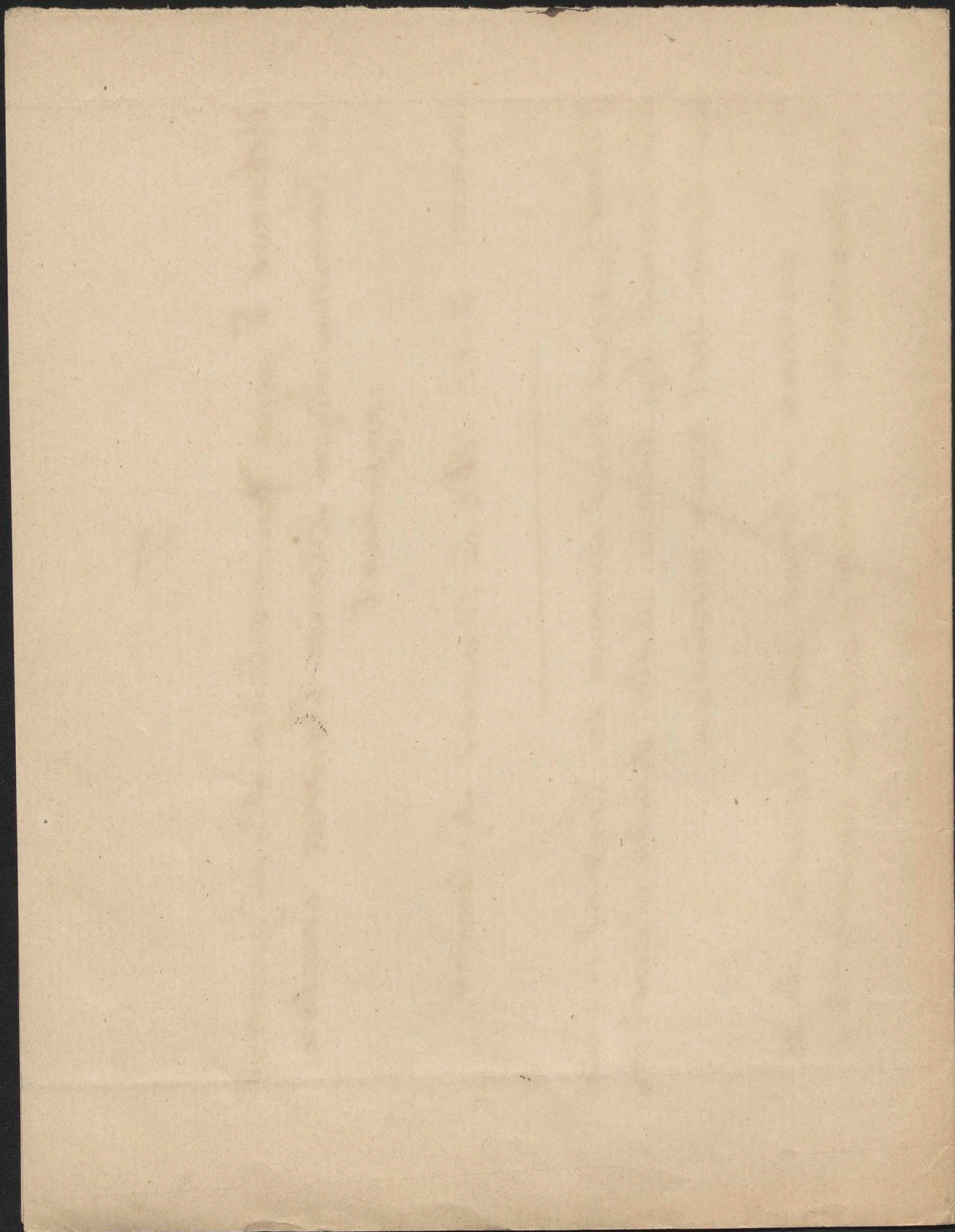
Urbanus Episcopus servus servorum Dei. Carissimis in Christo
filio Maximis Regi Poloniae illustri salutem et apostolicam
benedictionem. Decet regiam solitudinem

[i. t.] druckweise in Corpus juris scholastic; st. 15
in Druckweise: "Wladomski" o calozemni Univerzitytu.]

Signaturae ad latus et in dorso: ^{Weneni} Jo. de Anguita. — Pro Jo.
Merterij. — P. Vicaris. — Mentius de Ribbenite procurat.

(Presquidant)

(Ex archetypo membranaceo. sigillum auctorem appensum erat
filiis seruis coloris flavi et rosacei. — An. Arch. 12, 493.)

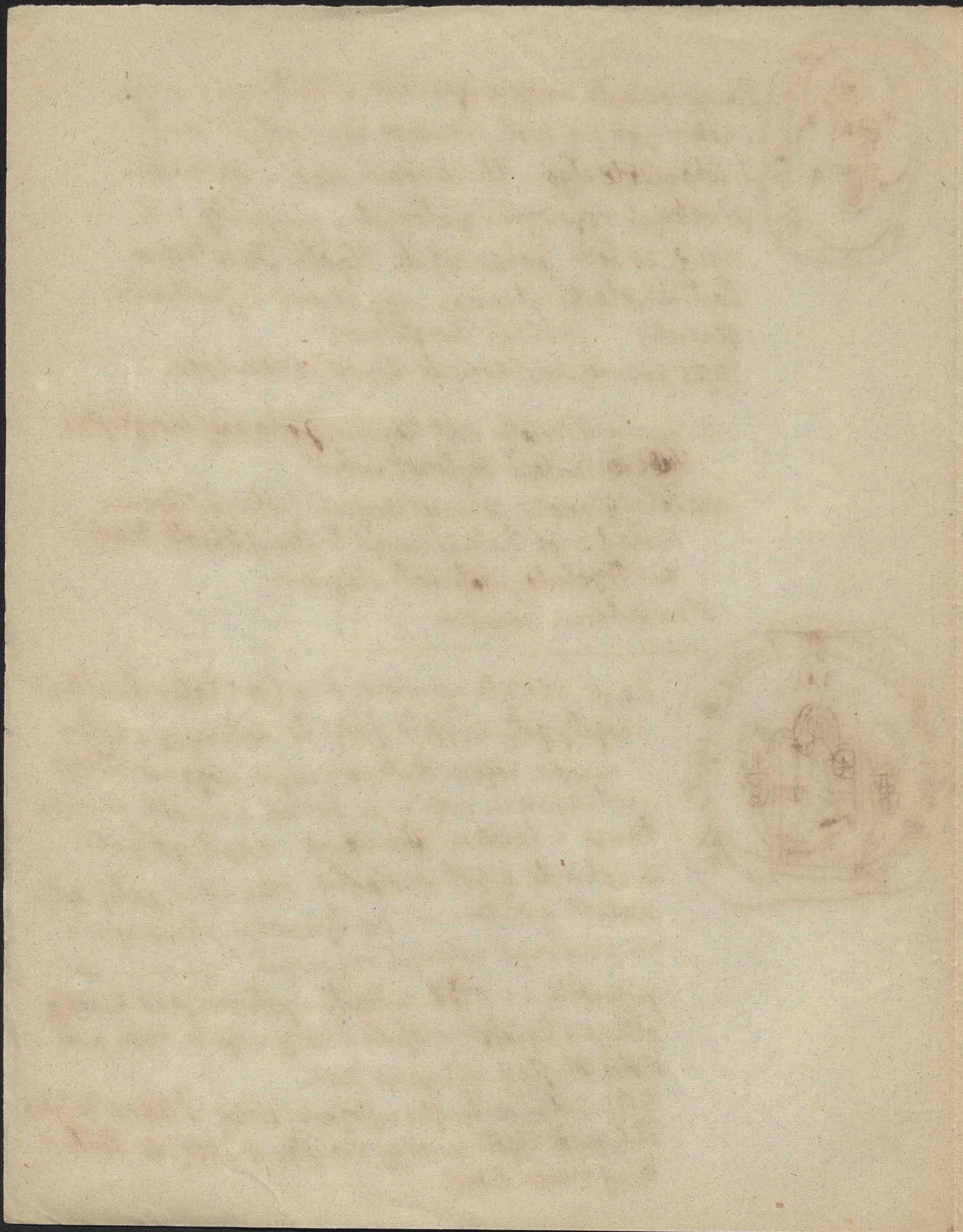

Pieczęć okrągła mniejsza czerwona: S. Katarzyna z mieczem
 i kotem pod nią herb: Wieniawa napis gotycki mały:
 S. iohannis de elgo = th. canonici. crac. - na niciach
 jedwabnych różowych i zielonych - przywilej z r.
 1441 d. 25 Febr. Johannes de Elgoth Decretorum.
 Doct. Scholasticus et canon crac. Vicarius in spiritualibus
 generalis (Wielkopi dwustotowni)
 (testis Joannes Scarbkonis de Lyncow canon. crac.)

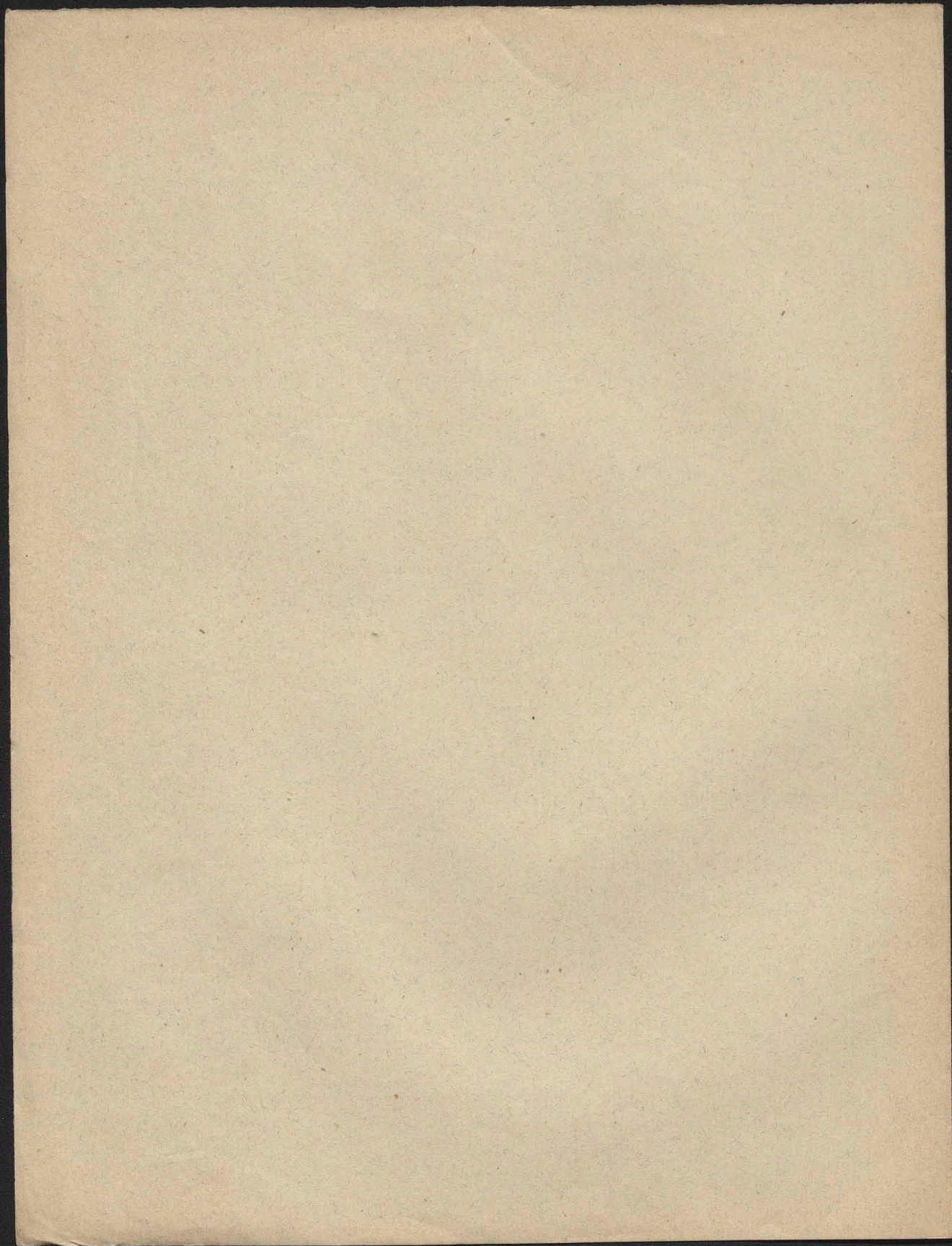
1431 Jacobus Advocatus civit. Kazimis, Johannes Morgenstern
 Michael Feylmet Scabini
 1440 Petrus Advocatus, Johannes Brigant, Johannes Roemer,
 Nicolaus Friof, Mathias Bargel, Cristinus Schroll, Marti-
 nus Doyalucha jurati civit. Kazimis.
 Hora Tertiarum, nonarum

Pieczęć okrągła czerwona duża (jak talar dubeltowny)
 W bogatej gotyckiej krawce siedzi Sw. Katarzyna z kotem
 i mieczem, nogami depta po lewym poganie którego
 wstąpiła na nogi - po bokach 2 aniołki na opasce
 także z herbami Wieniawa, napis gotycki
 S. iohannis de elgot. scolastic. crac. = sac. palij. aplice.
 auditor. - Na sznurku plecionym z
 nici jedwabnych zielonych różowych i czerwonych -
 przywilej z r. 1443 d. 12 Martii - potwierdzenie fundacji
 ołtarza S. Cecylii w kościele S. Marii w rynku Krak. przy
 Piotra Hirsberg miecznika na Krak.
 testes: Nicolaus de Pyestne custos eulef. colleg. S. Mariae Keliensis
 Philippus de Elgoth canonicus Wratislavi. Andreas de Lothok
 laicus Cracov. diocesis.

ϕ+PRIBONIS+
de Damiance+

Srednica
pięści
okrągłej.

Pieczęć z białego wosku
na karcie pergam. trzecia
z porządku -
wzrostkiś było siedm.
Z roku 1420 nr. 6268.

Petrus Lunak
de Wypryce

Testes:

Andreas archidiacon. et officialis
crac.

Nicolaus de Lapanow }
Jarcho Budonis de Lychel } canon.
Martinus Besserabny } crac.

Johannes de Zarnow
palat. Crac.

Sigisunus Bant castel.
Wpizent.

Cracovis 1420 ipso die
S. Dorotheae
na prebende S. Petri
i Pawla w Koninie

• 247101012 •
• 247101012 •

Vertical text or markings, possibly a date or reference number, located to the left of the circular diagram.

2700 1750 822 808
A block of faint text at the bottom right, possibly a date or a list of numbers.

Multiple lines of faint, illegible text or markings, possibly bleed-through from the reverse side of the paper.

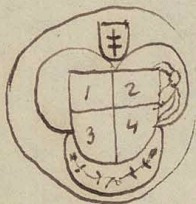
Pieczęć z białego wosku zarysujnego na łamie pergam. (Sigillum majus Spitkonis palatini et capitanei cracovien. Anno 1494 fer. 4a post diem Olanitorum. Cracovis.

Pieczęć duża majestatyczna Władysława Jagiełły z r. 1400 z białego wosku, na odwrocie mniejsze pierze koronna w czerwonym wosku na niciach jedwabnych różowych i zielonych (Ere Kępa uniwersytetu Krak. - Pieczęć majestatyczna przedstawia króla z wężami bez głowy jedzącego na tronie z berstem i jabłkiem pod rękoma. Baldachimem gotyckim; dookoła w gzymsach pod nogami taraga z dwiema ziemi lwowskiej; po bokach w 6 podstawkach aniorki trzymają herby 1. Orzeł polski 2. Głowa zubra z pierścieniem w rozmiarze 3. Głowa smoka 4. Rycerz konny czyli Ładon litewski de pusa smoka 5. Cytryna belki i sześć szeregów gwiazd, ziemi sandomierskiej, Głowa starca w koronie ziemi kujawskiej. Dookoła napis gotycki: Wladislaus dei gra. rex poloni. nro. traru. cracovie. sardombr. syfradi. (... ie. cugawie. litwanie). princeps. supm. romo ranie. russieq. dns. (t. her. etc.) - Pieczęć małe (Contrafigillum) czerwona na odwrocie przedstawia aniorka trzymającego taraga 04 polach: Orzeł, Ładon, Głowa zubra i Łodlwa i pod orła. Napis (jak wprzód opisaną gotycki) *

ta sama duża (bez contrafigillum) na niciach jedwabnych różowych i zielonych z r. 1401 - ta sama (bez contrafigillum) na niciach jedwabnych: ceglanych (czerwonych), wierzonych, niebieskich i czarnych i jasnoniebieskich z r. 1403. - ta sama (bez contrafigillum) na niciach jedwabnych białych, jasno różowych i jasnozielonych z r. 1409. - taka sama (bez contrafigillum) biała na sznurku plecionym z nici jedwabnych różowych i czarnych i białych z r. 1415 - taka sama (bez contrafigillum) biała na niciach jedwabnych różowych i zielonych z r. 1425

frakto: baldachimem gotyckim; dookoła w gzymsach pod nogami taraga z dwiema ziemi lwowskiej; po bokach w 6 podstawkach aniorki trzymają herby 1. Orzeł polski 2. Głowa zubra z pierścieniem w rozmiarze 3. Głowa smoka 4. Rycerz konny czyli Ładon litewski de pusa smoka 5. Cytryna belki i sześć szeregów gwiazd, ziemi sandomierskiej, Głowa starca w koronie ziemi kujawskiej. Dookoła napis gotycki: Wladislaus dei gra. rex poloni. nro. traru. cracovie. sardombr. syfradi. (... ie. cugawie. litwanie). princeps. supm. romo ranie. russieq. dns. (t. her. etc.) - Pieczęć małe (Contrafigillum) czerwona na odwrocie przedstawia aniorka trzymającego taraga 04 polach: Orzeł, Ładon, Głowa zubra i Łodlwa i pod orła. Napis (jak wprzód opisaną gotycki) *

Tęż sama z r. 1486 na
skutku czerwonym jed-
wabnym

Liście czerwona na niciach jedwabnych ponfowych, zielonych
czarnych, z r. 1448. Tarcza czteropolewa: 1. Orzeł. 2. Pogon.

3. Głowa zubra w szachownicy 4. Pot lwa i pot orła pod koroną
Tarczę trzymają po bokach dwie matki na pół wychylone.
Łód tarczy z jaszczurki. Tarcza otoczona 3 potkolami, w górze

matka tarczy z krzyżem podwojnym. Napis gotycki maty: *S* Ka-
zimirus * dei gracia * rex * polonie * magnus dux * lithwa-
nie * et * heres * russie * et cetera * (Wielkosi: talara

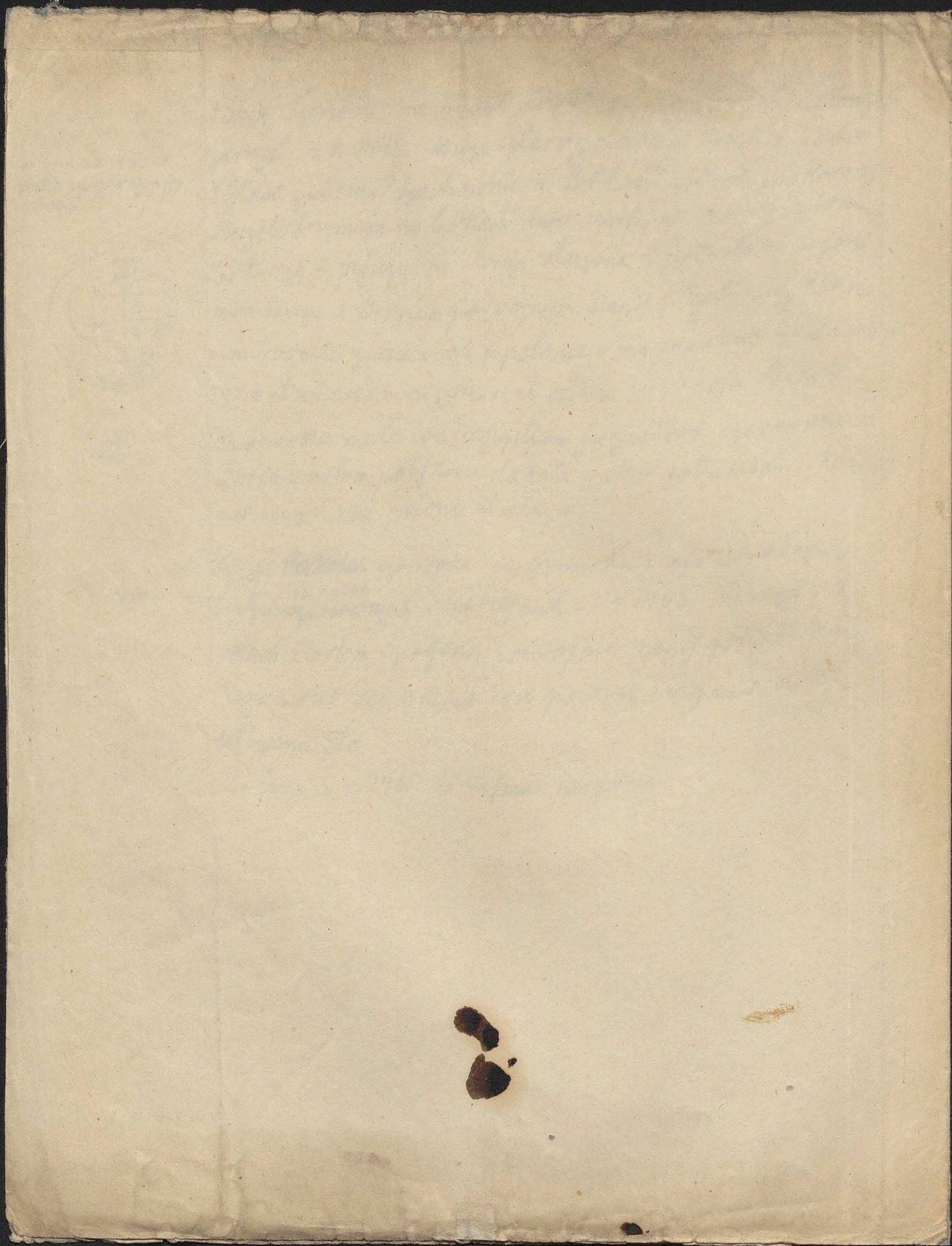
da odwrócić matę contrafigillum sygnetowe czerwone.
Tarcza z orłem polskim, do kota matemi gotyckimi: Kazimi-
rus dei gra rex polonie et cetera *

Liście ~~czarna~~ czerwona na fymurku z nici jedwabnych
białych ^{rozno wym} czerwonych i niebieskich z r. 1468. Tarcza o 4
pólach z orłem i pogonią podwojnie napis gotycki maty:
Kazimirus dei gracia rex polonie magnus dux
lithwanie etc.

Tęż sama z r. 1485 na tafmie pergamin.

natałmie
 Liczy okrągła zielona ^{perg.}
 1440 d. 16 November

Canon. & sac. et officialij

Michuiny Jan

Fegota Pauli

my Jan; Sobrot.

nr 473. Dzieje Myśli z meczem Andrzeja
zielona matka Orpka trzyma P. Jezusa
podnieś herb Gryf. obecnista po krajach

napis w otoku

"Czytat w r. 1842 Michal Wyszniowski"

Sententia definitiva super Larwa Czaple
1424 d. 15 Junii

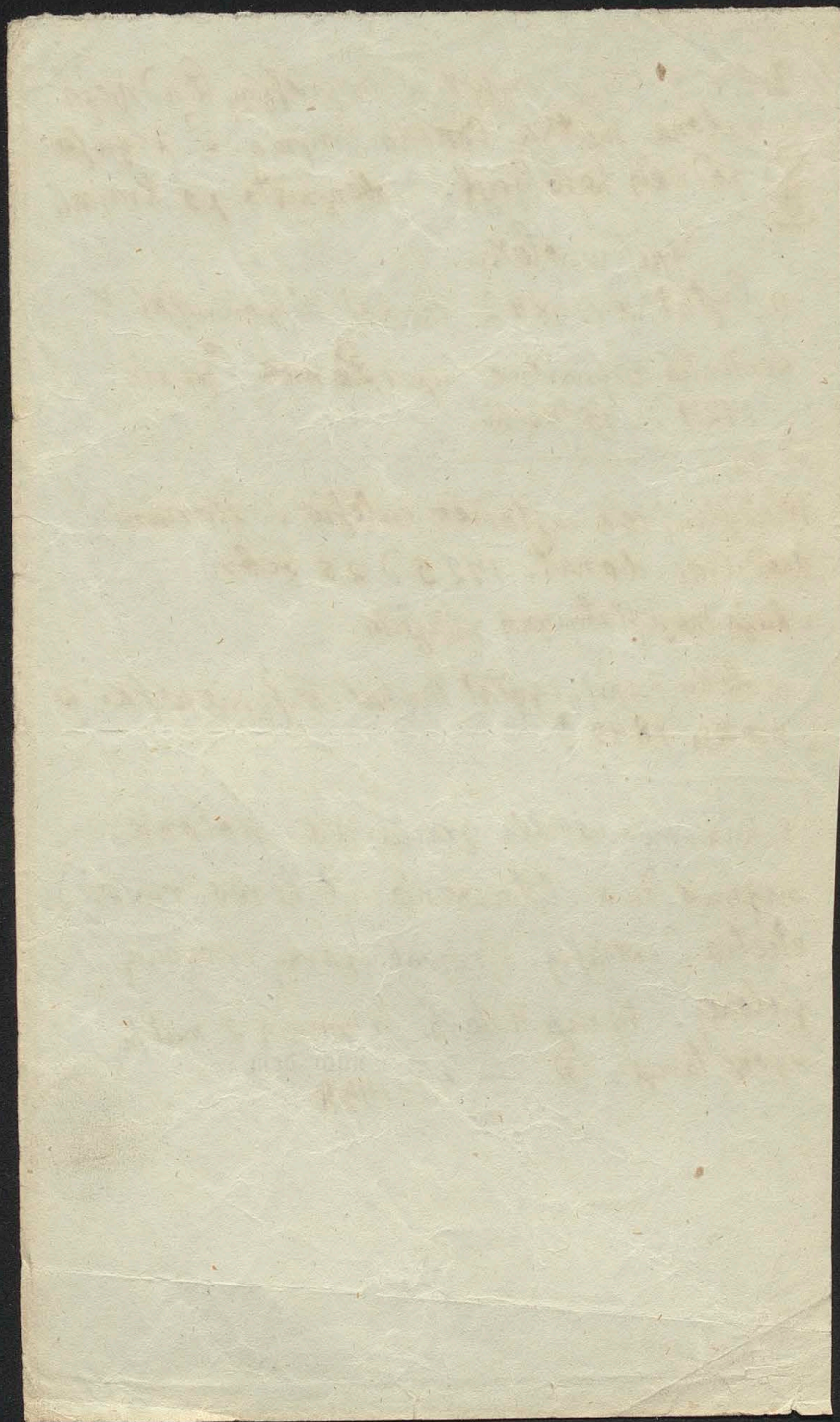
nr 9916

Wladyslaw rex custodiam eulefio J. Floram
Acad. Crac. donat. 1425 d. 25 Febr.

z duża majestatyczna pieczęcią

w otoku napis "czytat Michal Wyszniowski" w
"roku 1842."

S. Kazimirus. dei gracia. rex. polonie.
magnus dux. lithuanie. et. heres. russie.
etcetra (Contrafig.) jedwab. czarny rozowy
zielony - tarcza 4 herb trzymaja 2 matki
w gorse tarcza z - 2 r. ^{nach dem} 1448

1456 d. 14 Maji. in Monast Thymienfi: Mariej
Skawinka opat tymiecki z całym Konwentem
nadają Uniwersyt. Krak. probostwo S. Mikotaja
(którego probostwem w tedy był Raphael de
Skawina) N. 11358.

iuspatronatum presentandi: doctorem aut Magistrum
+ S. conventus. m... terii thymienensis
(S. Piotr i Paweł) scholast. zielony
obskup ~~to~~ na nim taryja z Kluzie: mias, naris
niecnytelny gotycki: czerwonny

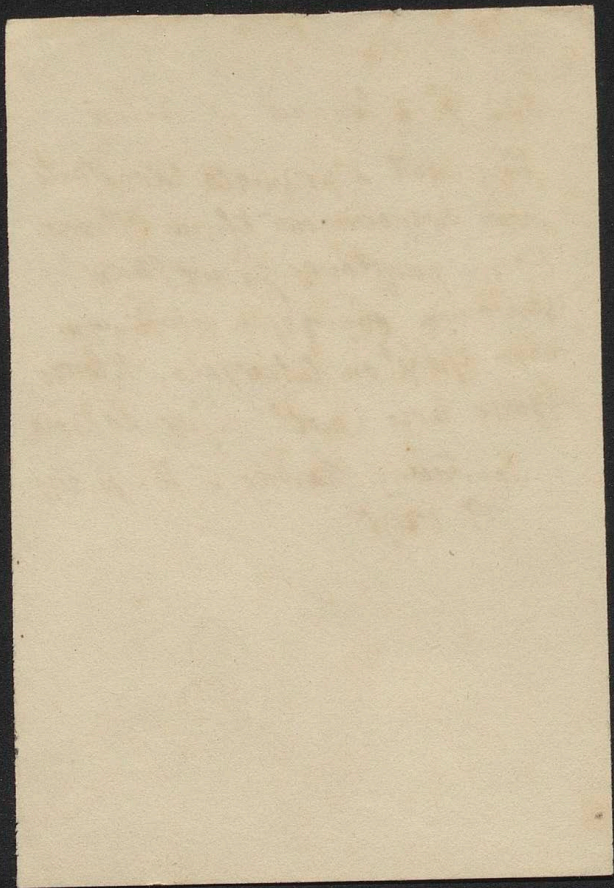

1522 d. 17 sierpnia w Welnie

Zygmunt I pozwala Konstanty-
nowi Swanowiczowi księciu Ostrogo-
skiemu przystawać się wofskiem
czemonym obyczajem wofskiem
innym książętom litewskim, którego
używać może nawet pójść do króla.

Dawitowicz: Skarbiec T. II. p. 295.

n? 2290

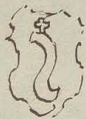

S. C. C. E. IOIIS. CMITE. D' WISNICZE.

Jana Kmity starosty krakowskiego, na
wosku pierwotnym, wisi na paszce pergaminu,
u dokumencie z r. 1376. w archiw. X. X. Cy-
stersiów w Mogile.

PETRYŚ. KMITA. IN WISNICZE. CASTEL.
SANDO. R. P. MARSCHALC. CRACO. SCEPVSI.
PREMIS. CAPIT.

Piotra Kmity z Wisnicza, kasztelana
Sandomierskiego, marszałka W. Koron.
Jenezała Krakow. Starosty spiskiiego
Wosk pierwotny, wisi na paszce pergaminu.
u dokum. z r. 1535 w arch. Akademickim.

LETTER FROM B. WILKINSON

My dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the above named matter. I have conferred with the proper authorities and find that the same can be done as requested.

Yours very truly,
JAMES M. WILKINSON

Received of the Hon. Secy. of the Treasury
the sum of \$100.00 on the 10th day of
April 1855 for the purchase of
land in the State of Ohio.

Pieczęć Thornia: Na tronie pod baldachimem gockim,
 pomiędzy dwoma wrezami siedzi H. L. maia trzymająca
 P. Jezusa dyjeana napis do Kota + sigillum. burgenfium
 in Thorun.
 Wernicke I. (Czyta jak spodek od filizanki)

Wieża drewniana w niej gwiazda po bokach dwie tarczy
 z krzyżami Di kota napis ^{fac.} + sigillum

nove civitatis thorun

Wielk. talaru podwojnego

Święty Jan stoi ^{skoro odziany} pomiędzy 2 drewnami napis fac:
 + secretum. burgenfium in thorun.

wielk 2 talar.

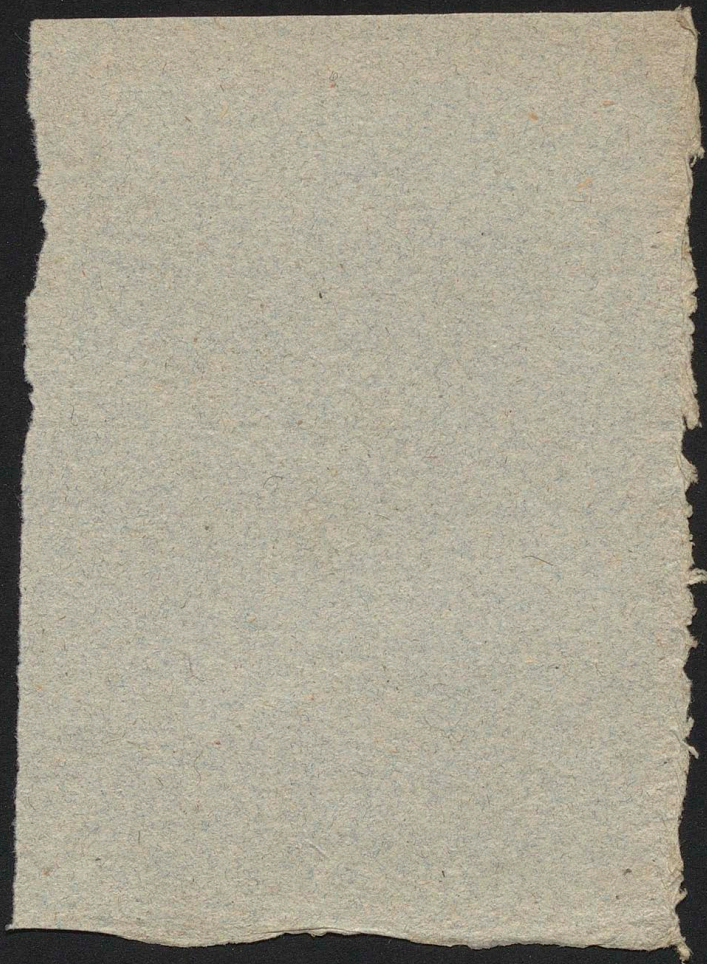
5.

De l'Egypte
Le 17 Mars
1848

J. Boleslawi di gra
katedis regni Polo
nie dancz Hefo
Dni et alshnizen
ij. 1213.

(Leubus)

W mit ze Hozguy

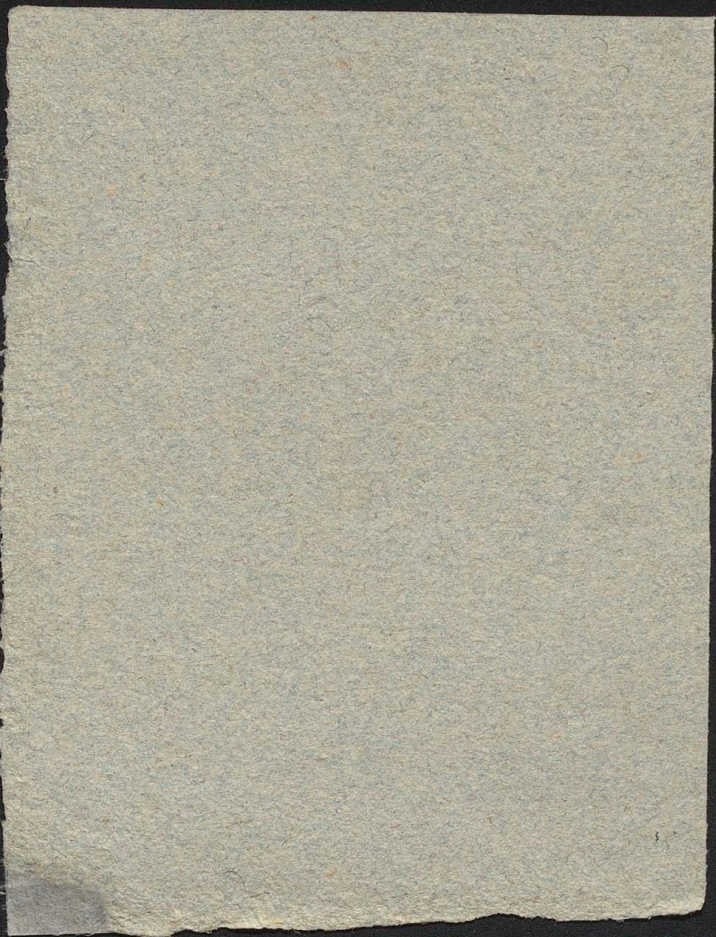

85
1273 Ležka přejez jako xieua fceřadz w lelewela
neuki dajge poznac Tab. II

1286 Přejez mnějza rever Ležka uamego : pot orta pot
Lwa žnuřek želono - uerony - Welka pře-
uac žtařta.

1307 Henryk I
zyc. Glogowski
w mitze Jedykcy

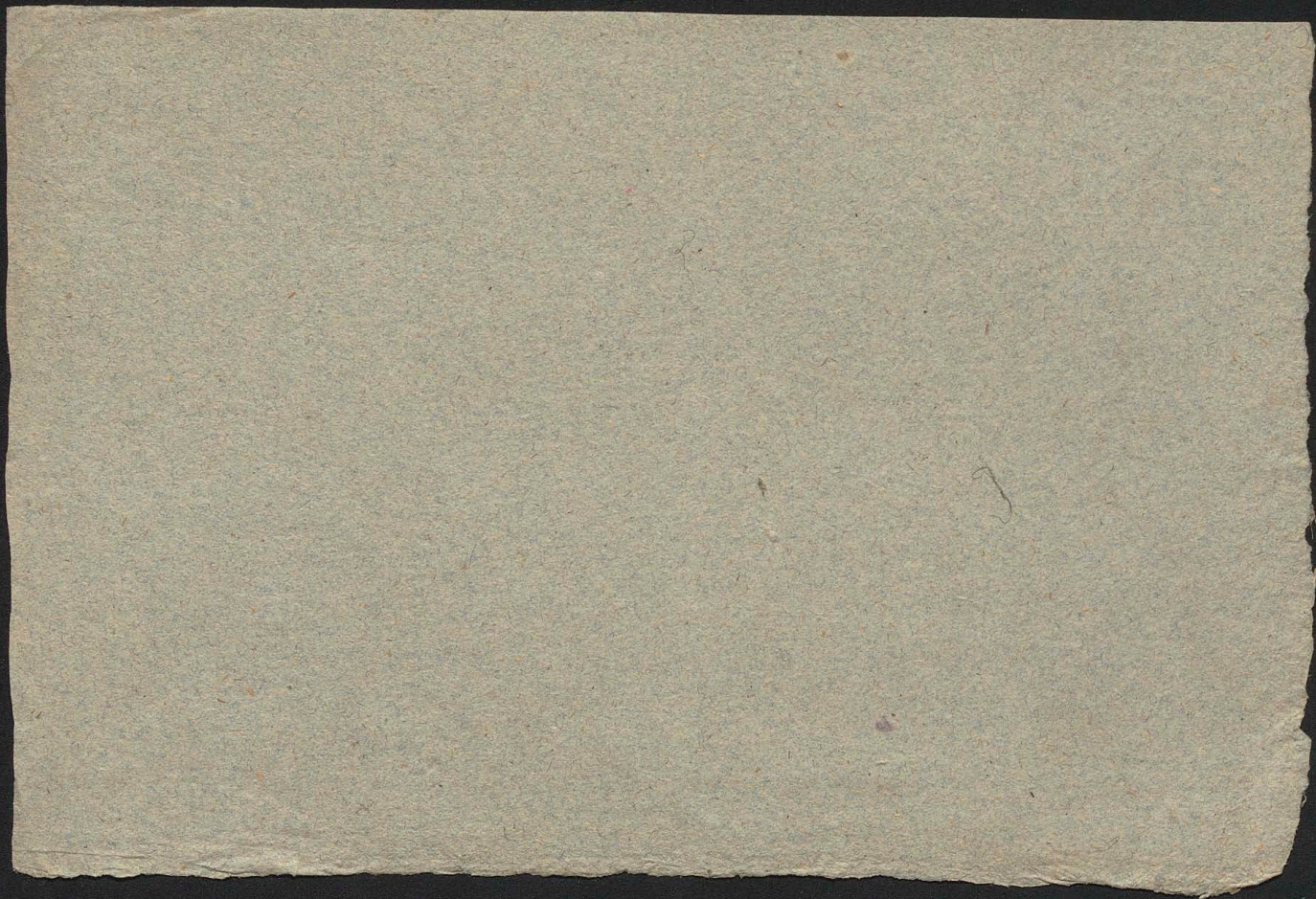

wiek. 2 taler.
r. 1315 wachm. nadow

Na pieszce
Wtad. Łokietka
w polu Krotkow ftoi
i ptafnem w Kozne
w m. re. Bryna (on fenu)
chorogow z ostem
leś piastowski
i leś pod lwa pod
gryfem z drugu strony
+ J. Władisław Dęci
gra dux cracovie
i andornit. fied. len. cwie.

87

Wartan
Ludszey
i nadmugny
1872

Jan I senior

Opis ~~z~~ zbioru stojący z trójcem spuszczonym w prawej
i takim samym w lewej (1376-1388. 1400)
Sigillum Joannis

Tarcza w niej na krzyż 2 orły i 2 gryfy (1410)

całptra Kłobuck (Kłm) 1400

Krakowskiego iz woźny urzędowy
Pnońskiemu z Gnojnika starości
Dowie Piotra Frykarsa o niezaptacenie
in czynszu widerKaufowego z wsi
(po Faini.)

most festum S. Dorotheae 1567.

niezaptka przylepiona)

1211 w. 1400

Właści" OO. Dominikanów (Krakow.)

Bolesław IV

Pod gotycką wystawą rycerz w otulinie płażona
 w hełmie z mieczem w prawej i chorągwią w lewej
 pro bokach 2 tarcze na jednej orzeł wielki na
 drugiej zoty i 2 gryfy na krzyż. napis: Boles-
 laus Dei gratia dux Masovie et Rusie
 terrarum dominus et hares 1450-1451

Tarcza na 4 pola podzielona w których na krzyż
 orzeł z gryfem napis: S. Boleslai Dei gratia
 dux Masovie.

Władysław + 1455

Orzeł polski wielki: S. Vladislai Dei gratia
 dux Masovie et domini pomeranii (1421)

Zygmunt August Król pol
na Niziołka a starszy
moją którego ostatnim
brackiej w Krakowie,
przez Grzegorza Przyby

Cracoviae feria

+1345
 Ziemowit II. ^{złoty} P. (Wkryzowany koto krysja flaj's
 2 osoby jedna wyzuga rca a druga flaj
 z kadzielnic. (Vofberg)

Rycerz w zbroi tufkowatej w hetmie spuzastym
 z tarczami mieczem w lewej z chorągiewką
 w prawej S. Semoviti Dei gratia ducis
 Masovia domini vyznensis. (Vofberg)

Lemigdy

Ziemowit III

^{złoty Kwadrant}
 Lutgroszel (Srebrny - z jednej stronie
 w 4 pookolach litera S. i do koto napis
 Moneta Semoviti - z drugiej Orzet
 bez korony : napis : Ducis Masovia
 (bity okoto 1370 ¹³⁸¹ w Ltocku)

Ziemowit IV

Denar potrojny - z jednej strony orzet bez korony
 i napis moneta ploc - z drugiej S i napis
 Semoviti ducis (1381-1426)
 Denar pojedynczy : Orzetukoronowany - koto Semovitu = z drug

Mikołaj z Szydłowca kasztelan
i Piotr z Łowczy sędzia ziemski
ciszowski zaciągnęli obywateli
Myszkowskiego

W Oświęcimiu, w pierwszą

(Na pergaminie - z pięciu
pergaminów. - druga

gdy strony krzyż a nad nim korona napis Dux Lloc.
(r. 1383) ob. Białostkie

Ziemowit III xiąże wielki + 1345

Był w hetmie przysięgł w Kosszuli z miarą
w prawej ma chorągiewkę a w lewej tarczę :

Sigillum Lemortii Dei gratia ducis Masoviae
et ducis ^{omni} Wyszynensis 1343. 1335

Mikołaj z Szydłowca kasztelan
burgrabia krakowski stara
swiadczy iż Piotr Rybit
i 75 złotych od Marcina z

W Zatorze, w poniedziałek

(Na pergaminie - 2 2
taśmach pergaminie)

Śrojdlen

Orzeł złoty na koniu w hetmie w prawej w tynie
w lewej tarcze: Sigillum Frojdeni Dei gratia
duci Var. Schovien. rif. 1335
(Vosberg)

Zemowit ~~II~~ III * ~~XIV~~

Orzeł w hetmie piersiastym trzyma w lewej tarczy
w prawej miecz ramienny na łwa w pnie tego
z pasem otwartym: S. Zemoviti Dei gratia
duci Mazovie domini Wigneris et Cierensis
1343 (Vosberg.)

Orzeł polski: S. Zemoviti dei gratia duci Mazo-
vie et domini Cierensis 1355

Manuskrypt księgi oświeca
Anny z Preciszowa mat
rii od braci swych Jana a J
szowa posag macierzysty
W Zatorze, w poniedziale

(Oryginał na
wizycę na ta

(nr klasy

LXXI.

1422 d. 18 Octobr.

Albertus Jastrzębiec confirmat

czerwona na niciach różowych
z aureoląŚwięty biskup (do połciała stoi; prawą błogostawi w lewej
trzymać pastorał, pod nim tarcza z herbem Jastrzębiec
napis matemi gotyckimi S. alb. ... arpi crac.

I

Casimirus dictus Magnus
ritatem studii generalis in qua
tate, Cracoviae erigit.

Cracoviae, Anno 1364, d

In nomine Domini. Ea quae ea r

f. i. t. d. drakowane w Corpus
i w Snuzkowski: wiadomości o

Krakowskiego:

terae Cracoviae ecclesiam parochiam
cath. in Cracovia.

1439 sabbato ante f. J.
Jacobi Apoff.

napit p[re]sca Wig[or] Helfn.

2 2 furitemi: kleynum
biskupem.

D.

Magdeburg Krakow
Ange

107

also

409

~~28~~

2/1/18

1445

sigillum de cera rubea intra capsam de cera alba
cum cauda pergameni duplici impendente

1445 cordula sericea rubei viridei et albi coloris

95

1775
The number of the
of the
of the

q̄ = quod
 q̄ = que
 S̄m̄ja = sententia
 xp̄ = xis

1483.

biskup do pot ciata z pastorem
 btogostawi u nog tarcza
 napis gotycki maty: S. p. . . . lao-
 diciensis ep̄v. tajemka rozowa
 jedwabna N° 8982.

Lada 20

indulgentiae in cul. S. Qd. singulis
 fest: ditatibus per 40 dies concessae

CB

Swig - 90

Swig - 90

Swig - 90

Swig - 90

[Faint, illegible handwriting]

97.
Sigmund Cwirtek
Cracovie Metro
polif. Regni Po-
lonie

3 wjeze orol w
bramie

Kryz 3 medale
Jezuita
jedem miastu
Krakow

3 ryby
 Itano Mich. Seg.
 nitz. Eq. avt. cons.
 crac. S. R. M. Sei.

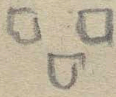
1 roder

strat.

reka zbor
 truma
 buzdycen

potosta

3 ryby

Zeit. Sebde. Kest. al.

masupkuly
 anty kva

masupkuly go:
 tyfikie

moji zna polreb rane
 spod mykity.

98

Dzuentowfai Medahel
Prijjeie Collegium mirand

S. - Peterburg,
typo-litografia B. M.
Wolfa,

1893.

Forma

Krakow S. Wladaw S. Municipality 99
Cracov + S. Wladaw I no 2 p 6

Klepa S. Capit. eule. sa Floriani (S. Florian)
I no 18 p 31

Klepa S. Scabiorum. de Sante Florian (19 Ka)
I no 27 p 49

Kapitula S. mainj Capital. cracovij (3 Korony)
I no 33 p 59

S. mainj Capitali eule. cracovij (3 Korony)
I no 37 p 70

S. capit. eule. sa Floriani (S. Florian)
I no 81 p 158

Sigillum Universitatis. Studii Cracoviensis
generali S. Stefani Wladlawi r. p
I no 84 p 164
II no 111 p 17.

S. Scabiorum Kazimire civitatis
I no 99 p 187

Im Verlage von Ambr. Abel in Leipzig sind erschienen:

Medicinische Compendien.

Zum Gebrauche für Studirende und Aerzte.

Compendium der Physiologie des Menschen.

Von Prof. Dr. Julius Budge. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage mit in den Text gedruckten Holzschnitten. kl. 8. brosch. n. 6 Mk.

Compendium der Geburtshilfe.

Von Dr. med. J. H. Haake. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Kinderkrankheiten.

Von Dr. med. Ernst Kormann. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Augenheilkunde.

Von Dr. med. F. M. H. Klaunig. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Arzneimittellehre

mit 223 in den Text gedruckten Receptformularen (in Grammen-gewicht). Von Dr. med. Th. Schmidt. 5. verbesserte und vermehrte Auflage. kl. 8. brosch. n. 2 Mk.

Compendium der Orthopädie.

Von Dr. med. Ernst Kormann. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

Compendium der Anatomie.

Von Dr. med. Th. Schmidt. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

Compendium der Electrotherapie.

Von Dr. med. R. H. Pierson. 2. umgearbeitete Auflage. Mit 13 Holzschnitten. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Balneotherapie.

Von Dr. med. Arthur Zinkeisen. kl. 8. brosch. n. 6 Mk.

Compendium sämtlicher Medicamente

sowie der technisch wichtigsten Gifte, Chemikalien, Drogen und Mineralien nach ihrer Abstammung, Zusammensetzung, Darstellung und Verwendung. Nebst einer Tabelle der wichtigsten Gifte und ihrer Gegenmittel. Herausgegeben von Benno Kohlmann und A. v. Lösecke, Apotheker. kl. 8. brosch. n. 7 Mk.

Compend. der Krankheiten des Nervensystems.

Von Dr. med. R. H. Pierson. kl. 8. brosch. n. 4 Mk. 75 Pf.

Compendium der Chirurgie.

Von Dr. med. Th. Schmidt. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

S. Scabinorum de Sancto Floriano (stępe egipsk. - ręk.)
 n° 110 p. 15.

S. Kazimirus. dei gratia. rex. polonie. magnus dux. russie
 lithuanie. et heres. russie. et cetera (tarcza z 4 herbami
 w górze krzyż podwojny Polski i Litwy Księstwa
 ian)
 II n° 135 p. 73.
 II n° 185 p. 180.

S. Juris. theotonicis. in castro. cracov. (głowa)
 II n° 162 p. 122.

S. Scabinor. Praevie civitatis (Sw. Biskup)
 II n° 167 p. 132.

S. florea minus (S. Florian) rąbca Kłapanza
 II n° 170 p. 138.

❖ Kazimirus dei gratia rex polonie magnus dux
 lithuanie etc. (tarcza z 4 herbami: Polski i Litwy)
 II n° 177 p. 162
 + S. conventus: monasterii: tyencienjsis (S. Piotr i Paweł)
 II n° 183 p. 187.

S. Stanislai Daring de C. (herb)
 II n° 198 p. 210.

S. D. ... Stanislai dari... (monogram)
 II n° 204 p. 225.

S. Stanislai de Swiradzycze (P. Maria)
 II n° 210 p. 237.

Sigillum
 S. Scabinorum in prandio (głowa)
 II n° 217 p. 252.

Im Verlage von **Ambr. Abel** in Leipzig sind erschienen:

Medicinische Compendien.

Zum Gebrauche für Studierende und Aerzte.

Compendium der Physiologie des Menschen.

Von Prof. Dr. Julius Budge. Dritte vermehrte und verbesserte Auflage mit in den Text gedruckten Holzschnitten. kl. 8. brosch. n. 6 Mk.

Compendium der Geburtshilfe.

Von Dr. med. J. H. Haake. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Kinderkrankheiten.

Von Dr. med. Ernst Kormann. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Augenheilkunde.

Von Dr. med. F. M. H. Klaunig. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Arzneimittellehre

mit 223 in den Text gedruckten Receiptformularen (in Grammgewicht). Von Dr. med. Th. Schmidt. 5. verbesserte und vermehrte Auflage. kl. 8. brosch. n. 2 Mk.

Compendium der Orthopädie.

Von Dr. med. Ernst Kormann. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

Compendium der Anatomie.

Von Dr. med. Th. Schmidt. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

Compendium der Electrotherapie.

Von Dr. med. R. H. Pierson. 2. umgearbeitete Auflage. Mit 13 Holzschnitten. kl. 8. brosch. n. 4 Mk.

Compendium der Balneotherapie.

Von Dr. med. Arthur Zinkeisen. kl. 8. brosch. n. 6 Mk.

Compendium sämtlicher Medicamente

sowie der technisch wichtigsten Gifte, Chemikalien, Drogen und Mineralien nach ihrer Abstammung, Zusammensetzung, Darstellung und Verwendung. Nebst einer Tabelle der wichtigsten Gifte und ihrer Gegenmittel. Herausgegeben von Benno Kohlmann und A. v. Lösecke, Apotheker. kl. 8. brosch. n. 7 Mk.

Compend. der Krankheiten des Nervensystems.

Von Dr. med. R. H. Pierson. kl. 8. brosch. n. 4 Mk. 75 Pf.

Compendium der Chirurgie.

Von Dr. med. Th. Schmidt. kl. 8. brosch. n. 3 Mk.

2 marmure.

101

aryb. w infule w prawej trona krzyz dluzi

aryb. w lewej Kfiazk - w kapie bogatej

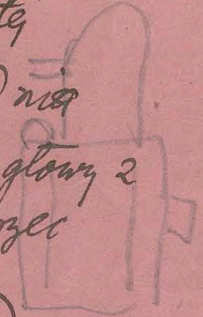
ny Kforej Lallufz w Dalmatyce pod nica

albie. Wyle z obu stron glowy 2

amotki rozposueraja kobierzec

nad glowa tukowanie

w nem gatsze z pteffkami

de bynney 1 (toro)

44

3) U^{al} ^{sancto cruce} familia sato cruce (grzyf)
ria dambro ulgo nunyqata quarto
13) rmas februanas mortuo mccccxxxx

goff

3)

raman
wan

U^{ij} 1) Shigreas de Olostnaga archiepa
primati (topor)

U^{ij} 2) gazon. sumo consilio et
animi magnitudine presentanti
die (tatori. ~~et~~ et parenti
fca

Herin

2)

J. E. Friedlein

Jar dowanie Kapu wyprymia Kerotaf

Anverlangt Nichts!

and Klemm's Separat-Conto *in Wien*

verlange:

Auf je 12 Gremplare 1 frei.

220/200 baar mit Firma und $33\frac{1}{3}\%$.

Oesterreich, Volkskalender mit 100 Illustrationen
für 1866 à 60 fr. öfter. Währung ord.

(Verlag von Leopold Sommer in Wien.)

Firma:

Separat-Conto *in Wien*

fest mit 25% und 12—1, 24—2 re.

25% und ohne Frei-Gremplare.

Volkskalender mit 100 Illustrationen

à 60 fr. öfter. Währung ord.

Verlag von Leopold Sommer in Wien.)

ern mit Firma:

mit Firma:

Firma:

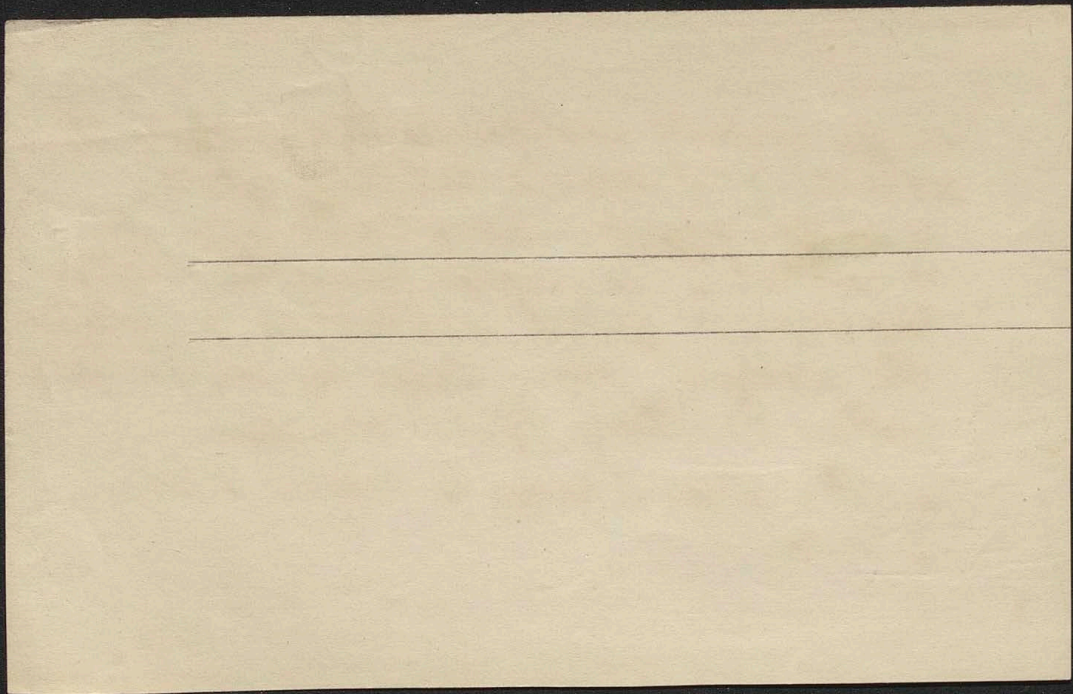
Pieczęć Stefana Batoryego wielkiego
 małego Salerza przedstawia w środku
 siedzącego Króla z berłem i Koroną
 pod listkami tronuemi do Kóła
 12 herbów prowincyj. i napis

Pieczęć mniejsza (Contrafigillum) ma w środku
 Orta pol. a po bokach 11 herbów z napisem
 takimże.

Petrovis in Comitibus ipso die Conuersionis S. Pauli d. 25 Januar.
1540 (Lycm. Aug. pamistajgc na prosby swej zony
s. p. Barbary Radziwiltowny ^{na stronat} probostwa
S. Florianana neudaje Uniwersytetowi Krakow.

Stanisl. de Tarnow castel. zarichost. Chesau:
rar. regni capit firad. oftrezhorien.
Christoph. Myszkowski castel. ofricium
Joannes Cueski Cancellarius R. L. Capit Crauwo
Ofricium Zator. Sandec. Olstin.

Liczyci przy braku pomników plastycznych od XI do
 XIV wieku u nas ważne są do historii sztuki
 na nich odbył się z wiskra trojklifowa, nie
 na monetach - na pieczęciach konwentów i kopis;
 Tow wieszanki wiszących, architektura, epigrafika
 dla paleografii ważne. Liczyci są waznem bardzo
 zrotem do historii sztuki i obyczajow
 S. Wit z palnag S. Jerzy S. Marcin S. Jan,
 S. Wawrow

Dzieje iekawe pod wrgledem historyi, dyplomatyki
 genealogii, sa pomnikami sztuki - z nich Tatuoj
 poznae rozwój chronologiczny sztuki a nizeli
 z innych zabytkow. Sa pierzeie Liczet wiskfze
 i mniejsze, biskupow, opatow, Kapitul, Kosciolow
 szlachte iuh zow, miast a nawet mieszczan
 i Kongregacji pojedynczych

Ob: Dr. Nelly: Zmitwigen zur Singelkennntn des Mittel:
 alters. Wien 1846.

Romanische und gothische Stilproben
 aus Breslau und Trebnitz. Eine kurze
 Abhandlung zur Kenntniss der bildenden
 Künste des Mittelalters, zunächst
 Schlesiens von Dr. Hermann Luchts.
 Breslau (Edv. Frewendt) 1853. 4.
 K. 3. Nr. 42. K. i. i 3 tabl. lit.

dobra charakterystyka stylu gotyckiego
 i romanickiego, malarstwa, rzeźby
 na tytuł dnewoyt: stritarpnygnal
 od 1387 - 1408 Ize Jan opawski i rauboski
 konno brnkt mit plattnermigung
 nungewöhnlicher Linderung (karynen, Driffen-
 work) kein korefulu, bynyfufu, yztuzig
 Plüßfolen mit Anstiftungszu, flattnerm tylen
 Dmker oben 2 Züßfolen (alt Comul, Cleno
 duim) Kfild mit yfknstern. Adler w prawej
 wymiſionej na miecz dobyty dlugi proſty
 Knyzowy od ktorego rekojſki id nie tanca
 ftek przyſpiony do panczerze w lewej trzyma
 usze. Kon (dextrarius) jednohodnik okry-
 ty deka (talera) z wyhaftowanemi orzetkami
 Ogon yfleciony i zwiſzany, orpach bedzo
 maty. Pale (campus) zafiane orzetkami matemi
 i otogone i tukami drobnermi. Kfnyft i ru in
 if non 2 mit nungewöhnlicher Olu gotyſchen
 Künſten nungewöhnlicher Olu gotyſchen
 nu i mitfalt yfknſten nungewöhnlicher. S. iohannis
 dei. gracia. oppawie et. rathiworie. ducis.
 wielkofi maty filizantki.

niezgi owalna wielkosi mala felijanki
Kofuot ^{romanski} z 2 wieziami naucz; presbiterium
wskni zrobiony z boku przed nim stoi
biskup w inkale z past oradem bto gos
Tawicy napis + Sigill. Sai. Barthol.
mei conventus in Trebnicia.

pole kratkowane w kratkach krzyzki

~~z r. 1219~~ z r. 1234

Fig. 16 Zndwigt ^z Busen ^z gelblufst ^z Zlniglerst
zylifowane relikwy z lwy nagrobne
(jest to lesto familii Undeck)
in Zndwigt ^z Busen ^z w innej
frobnej oprawie

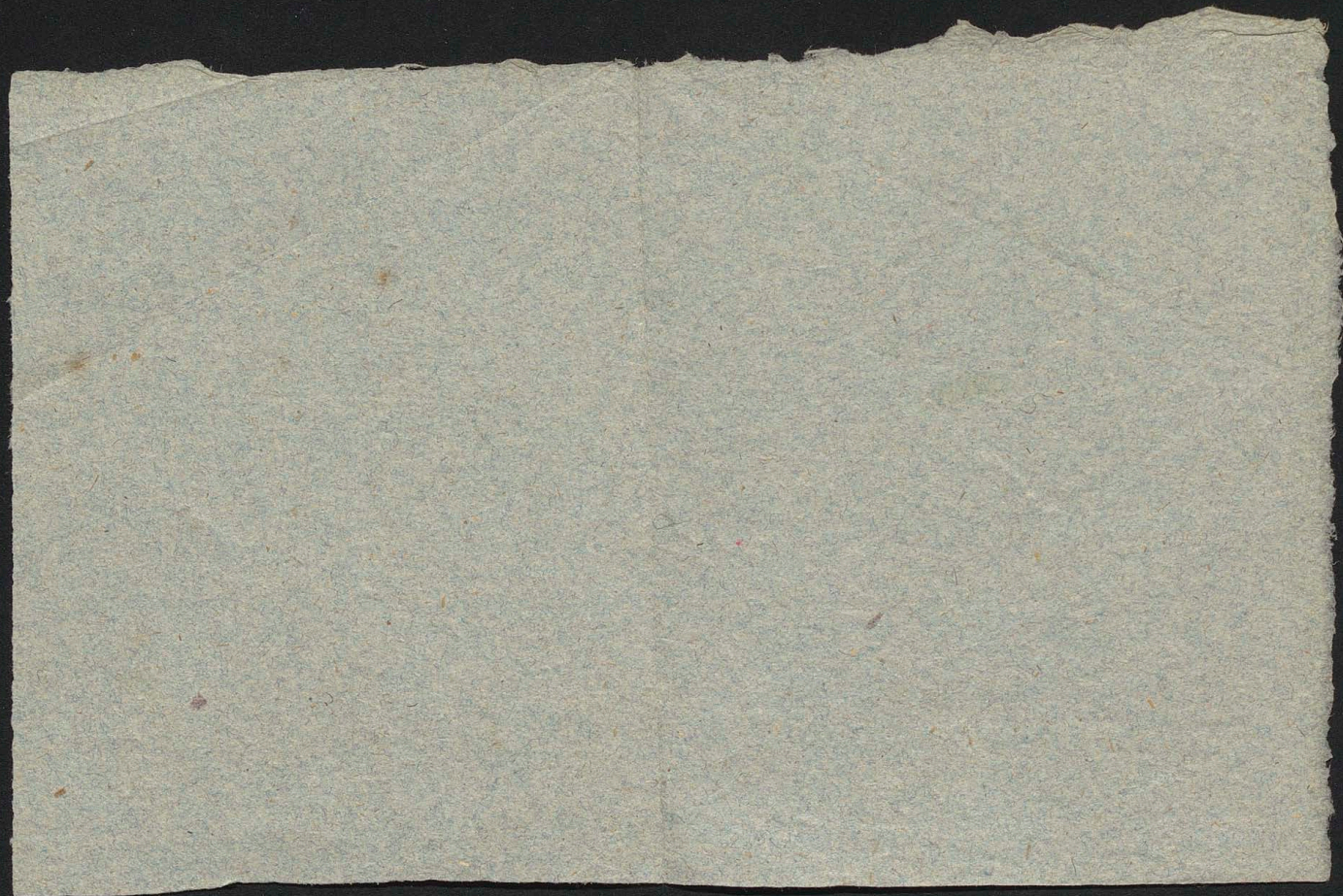
Casper J. L.

Beiträge zur medicinischen

Berlin. 1825. in-8. rel. (p. 41.)

reiner

Dictionnaire de géographie pratique,
contenant toutes les
notions propres à faciliter
l'étude et l'interprétation des sce-
aux du moyen-âge.
par Alph. Chapsant et
P. J. Delbarre. Paris
Dumoulin 1860. I vol.
120

Kuppitorch
nr. 5.

Melby D. E.

Beiträge zur
Siegelkunde
des Mittelal-

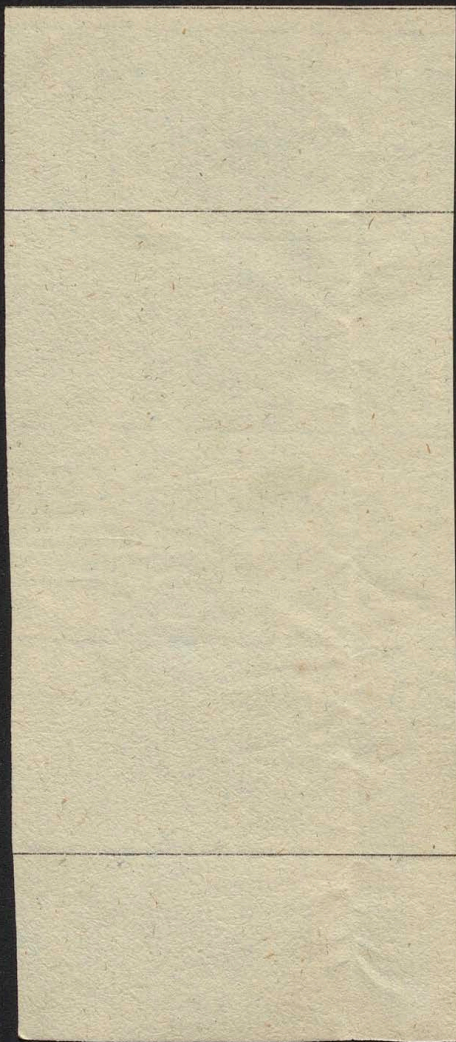
ters Wien

1846. 40 I

Heft mit 12

Russlandtafeln
Museumband
Guldfund

3/4

Mittelalterliche Siegel gegenwärtig
 noch blühendes Geschlecht,

des deutschen hohen Adels von

F. H. H. Fürst zu Hohen-
 lohe-Waldenburg. Frankfurt

a. W. (H. Keller) 1866

40 Blätter

Exemplar 1 für Orchester.

Sturm-Marsch der
das National-Lied für P
Wach auf mein V
Kriegslied für 1 Stimme

III. **Schleswig-Holstein**
Dem Muthigen
4stimmigen Männerchor,
allein 10 Sgr.

IV. **Trauer-Marsch,** c
Idstedt gefallenen Schles

Derselbe für gross

Eine Composition, welche mit
Aufführungen von grösster

Bei festen Bestellungen
1 Exemplar für Orchester.

Pfotenbauer: Die Schlefischen Siegel.¹⁰⁹
von 1250-1300. Orest. 1879
16 Mk

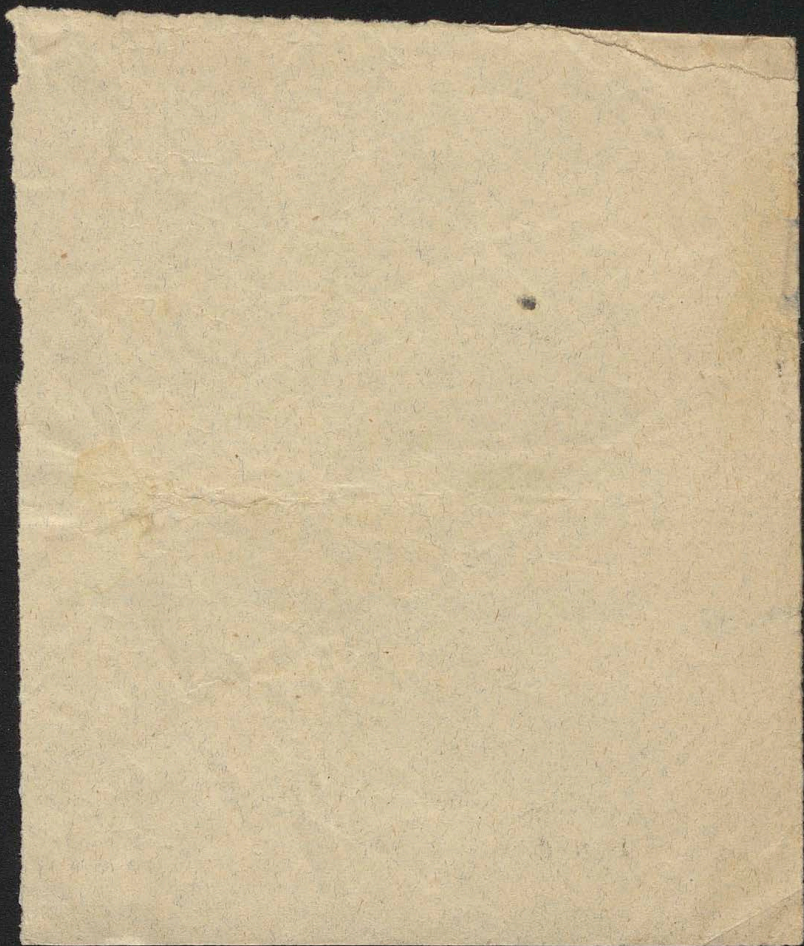
Schultz: Die Schlefischen Siegel
bis 1250. Orest. 1891.
9 Mk

67

Sylabie paxca Drefher
Kloze, Prüfning, Müns
berg, Vossberg, Luch
Saurma

In Sylabifpau Trauzal
bis zum J. 1250

Verein für Geschichte und
Alterthum Schlesiens

Dokładny Opis pieczy i Inflantzkich
Wielkich miistrzow, Komturów, Biskupow,
miast. i t. d. oraz opis piemiędzy Sietysk
u Inflantach - Spis miast: zamkow
z datą założenia

w dziele: (Grubers Livländische Chronik cypli)

Arndt Johann Gottfried: Der Lief:
ländischen Chronik Anderer Theil.

Halle 1753. fol. (xxxv. 4)
Hft pol. 4031

Opis pieczy i dokładne wiadomości
o biskupstwach inflantzkich

Index Corporis historico-diplomatici
Livoniae, Esthoniae, Curoniae oder
Kurzer Auszug aus derjenigen
Urkundensammlung (von C. E.
Knaperski) Riga und Dorpat 1835.
fol. II. Theil.

Jagielski Adam Stephanus Phil. D. professor
cursus philos. Vladislaviani, Collega Major, S. Annae Scho.
Lafficus, S. R. M. Secret. Mathematicus privit. Geometra
jurat.

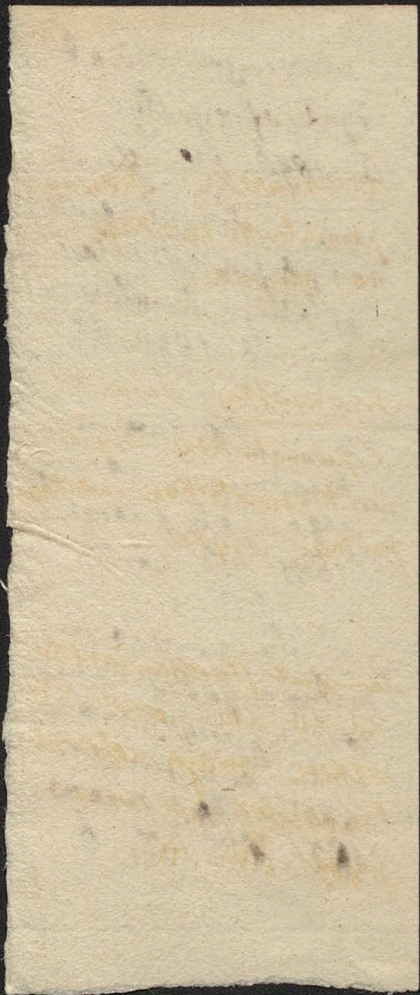
1) Ratio boni communis in omni honoris gradu
habenda circa primas in Ab. L. D. et Phil. Laureat. 5 ejus:
dem Laureat. Candidatis collatas R. 1769 d. 21 Octobr.

¹¹²
Lickosinski: Odrak
ryaty ofragistyorne
I. 1890. 12^e str. 31.

|| Powet najstarszy
szyn piroszi szlachty
polskiej z tematow ruc
nicznych. 1890. 8°
str. 24.

|| Oderwa w
przedmowie zamienzo
nego dzieła o heraldyce
1894. 4to kart 3.

|| Sprawozdanie
archiwaryusza z czynn:
nosci uporzadkowania
archiwum m. Krakowa.
1888-1889. Krakow
1891. 8° str. 6.

Herrgott (M.). Sigilla vetera et insignia cum antiqua, tum recentiora varii generis complect. quibus usi sunt marchiones, duces, archiducesque Austriae. (Monumenta Domus Austriacae. Tomus I.) Cum 25 tabb. aen. fol. maj. Viennae Austr. 1750. Ldbd. 6 fl.

113

(Mit 531 Münzabbildungen.) Folio. Frkft 1615. Pbd. 3 fl.

Tacitus, Germanien, übers. mit Anmerk. v. Sprengel. 8. Halle 1819. br. 40 kr.

Tasso, das befreite Jerusalem. Uebersetzt von J. Gries. 2 Bde. 12. Stuttg. 1822. 45 kr.

Taussig (G.). Venedig von Seite seiner klimatischen Verhältnisse. 8. Venedig 1847. br. 30 kr.

en daselbst brauchbare Bücher gekauft und umg

(Druckerei der kaiserl. Wiener Zeitung.)

Sfragistyka. - Wtasiwym ojcem nauki sfragis: Sfragistykę uważano
 tyznej (Siegelkunde - Pieczęcioznawstwo) jest Hei: pierwotnie jako pobor-
 necius, który jednakże nie zwrócił w niej uwagi na na gataz dyplomatyki,
 jej wartość pod względem historii sztuki i archeo: ze względu na genealogicz-
 logii, jak to nowsi badacze Kugler, Lepsius, Mally, i juredycznego nego, heraldycznego
 Sava uznali. - Przed Heinecciuszem zaczął już
 Mabillon zwracać uwagę na pieczęcie; po Heinecciu:
 szu oddawali się temu zawodowi Leyser, Foustain
 i Fassin (autorowie dzieła Nouveau Traité de diplo-
 matique) Gerken i inni. - W Węgrzech pierwsze
 dzieło o pieczęciach: Perographia Hungariae seu
 notitia de insignibus et sigillis regni. Tyrnaviae
 1734 wydat podług jednego bezimiennie jezuita Szegedy
 a podług innych Koller lub Peterfi. Później Pray:
 Syntagma hist. de sigillis regum et reginarum Hun-
 gariae pluribusque aliis. Budae 1805. - Palma: Heral-
 dica regni Hungariae. Vindobonae 1766. - Wagner:
 Collectanea geneal. hist. Hung. Familiar. Decades X.
 Pestini 1802. - Manzini: Compend. polit. literat. notit.
 Lofon. et Casov. 1777-1779. I. II (dyplomatyka) - Schwart:
 ner: Introd. in rem diplom. Hungar. Budae 1802
 Edit. 2^a - Berger: Bevezetés a diplomatikaiba. Pest
 1821 - Gerney: Magyar történelmi tár. II magyaroszá-
 gi kaptalanok és konventek. Pest 1856 (Rozprawa o pie-
 czeniach kapitul i klasztorów) - Nagy: Magyarországi Fi Arnold v. Spoly-Hun-
 családai. Pest 1859. II Fony (herbarz) - Kovary: Erdely mer
 névezetesebb családai. Kolozsvár 1854 (herbarz red-
 miogrodzki.) - Pieczęcie pruskie i polskie opisał Vossberg:

Siegel des Mittelalters von Polen, Lithauen, Schlesien
Berlin 1854 - Żebrański - Rysunki wydał Kielisnicki,
Dziatynski.

Przy pieczęciach należy wiać pod uwagę: Epigrafikę,
pieczęci, Ikonografię, Kształt, Architektura, Ornamentykę
i sposób pieczętowania, Kształt, materiał.

Zwykle używano: Sigillum majus, authenticum, privi-
legiale - i Sigillum minus, memoriale - Secretum -
Contrasigillum (przy mniej ważnych aktach sądowych) -
Sigillum citationis (Annulus)

Zawieszano pieczęcie na sznurkach z nici, jedwabiu różno-
kolorowego (czerwonego czyli purpurowego, zielonego, niebies-
kiego, białego) lub na taśmach pergaminowych - Używa-
nie farb narodowych do sznurków w Francji i Anglii dopiero
w XIV wieku weszło w modę - w Polsce ich nie znano podobno.
Najprzód używano wosku białego (blichowanego) żółtego,
szarego, ciemnobrunatnego; a w XIV wieku czerwonego
od królów, biskupów, senatorów.

Pieczęcie najdawniejsze są okrągłe (orbicularia) - Korporacje
i osoby duchowne w XIII wieku zaczęły używać formy owal-
nej (oblonga) przypominającej mistyczne jajo wielkanoc-
ne (mandorla)

Najdawniejsze napisy w ~~tytuł~~ lapidarnym piśmie
Kapituła strygońska (gran) ma w pieczęci mniejszej popiersi
S. Adalbertus w infule, palliufzu z pastorałem z XII wieku

Herb Andegawenski węgierski: Szczyt podzielony w pra-
wie połowie osiem belek czyli rzek (trabes) węgierskich, ~~z~~
srebrnych i czerwonych - w lewej połowie złote lilie (leus
węgierski i polski, przychodzą:
Orzeł polski, Herby węgierski, Cętki, Cętki z podkową
i na helmie głowa strusia
z podkową.

Wenki: z korony wystają 2 pióra strusie w pobliżu kłónych
głowa strusia trzymająca podkowę (qui mange le fer); co pod-
tug Chron Thurocz 2. I cap. 99 słowo pozostało i Karol Robert chował
na dowód swym strusia ulubienia, kłórego sam karmił.

Sfragistyka. Zwyczaj przywieszania pieczęci do dy-
 plomatów powstał w XI wieku. - Najdawniejszą pieczęcią w Polsce
 jest owa Krolowej Ryzy. Pieczęć zastępowała podpis i da-
 wała świadectwo wiarygodności. Dyplomata bez pieczęci lub sla-
 dów takowej, może być uważany jako nieurzędowy. Dla zapo-
 bieżenia fałszerstwom stempel pieczęci (typare - typarium)
 koronnej był u Karla w woschowaniu, lub dawniej u pi-
 sarzy. Do śmierci panującego kruszono pieczęć; dla tego też
 się nie przechowały; lubo są wypadki iż następca tronu (n. p.
 Władysław Wameryzyk) używał pieczęci swego poprzednika
 zmieniwszy tylko imię. - Jeżeli pieczęć zginęła to ją wywołty-
 wano (n. p. Proszowic z r. 139. *) - Na fałszerzy były ostre kary.
 Do pieczęci używano kruszcu lub wosku. Otowiu używali cesarze
 bizantyński, papieże od VIII wieku cesarze niemiecy również
 srebra, złota lub blaszek złotych w środku wypełnionych ży-
 wicą. Kruszcowe pieczęcie zwane bullae nie były w Polsce w uży-
 waniu. Wosku używano dla miękkości i dla taniości. Z przęt-
 ku używano wosku naturalnego lub blechowanego albo
 pomieszanego z żywicą lub kredą. Wosk taki ma barwę szarą
 i twardo się blaszkowato. W Niemczech Fryderyk rudobrody
 pierofy razą używał wosku czerwonego; w Polsce Kaz-
 mierz wielki (?) i to w puszcze z wosku białego. Wosku zielo-
 nego używały klasztory (n. p. Karmelitan w Krakowie) ciemno
 zabarwionego miasta prywatne (n. p. Tarnow) i szlachta, mierzanie.
 W XV w. zaczęli biskupi u nas używać czerwonego wosku. W XV
 wieku Krolowie nadawali miastom i pojedynczym rodzinom
 dla odznaczenia się prawo używania wosku czerwonego. Miasta
 z czerwona pieczęcią mogły porzywać o soby nie należące do ich
 jurysdykcji (Tschorpe u. Henzel p. 246). - W najdawniejszych
 czasach wytłaczono pieczęci na dyplomach pergaminowym, dopiero
 od czasu Fryderyka rudobrodzkiego zawieszano ta kową w ten sposób

*) Ob. Górnicki co mówi
 o fałszerzostwach pieczęci
 kancelaryjnej

iz ruginano spodni brzeg i przez niego przewlekaną z porątku sznurka z nici konopnych lub tafmę pergaminową (podobnie pieczętowano listy tafmą pergaminową, papierową lub nicią szp. Rotuli). Do sznurków używano jedwabiu najczystej, jednobarwnego, później rozbarwionego; lecz barwa nie miała tu znaczenia jak w innych krajach. - W XVI wieku znoski jedwabne przewlecano niciami złotymi lub srebrnymi

Podział pieczęci 1) Pieczęć główna (Sigillum authenticum) miała w napisie imię i tytuł panującego z dodaniem: Sigillum lub S. - zwano je Sigillum majestatis lub majus (Kazimierz wielki i Władysław Łokietek zmieniali takową) 2) Pieczęć sekretowa (Secretum) do mniejszych używano wzdłużnych miała napis: Secretum 3) Pieczęć podręczna (Signetum) lub pierścieniowa (annulus) używana do małych używano miała napisu tylko herb często z literami początkowymi imienia. 4) Pieczęć urzędowa (n. p. Sądów) 5) Pieczęć odwrotna (Contrafigillum) używana od królów, biskupów, Kapituł, miała dla lepszej wiarygodności - często brano do tego Signetum. - używane już w XIII w. w Polsce wprowadził je Władysław czeski. Który większych rozmiarów używał pieczęci obustronnych (Minuzpinzel) - napisy (epigrapha) są w otoku do środka XV wieku prostokątną linią od herbu oddzielone. W XV wieku zaczęto dawać napisy na wstęgach. Pojedyncze słowa przedzielane są punktami, gwiazdami, lub różyczkami. Najdawniejsze napisy są gotyckimi majuskulami (mieszana liter rzymskich prostych - litterae quadratae - z uncyjarami) są one napisane pomnikowymi owyższymi używane litery E, M, N, A są zaokrąglone - litery tuste z porątku później chudsze. Z koncem XIV wieku używano gotyckich (niemieckich) Minuskul - a w XVI w. przechodowych lapidarnych liter łacińskich. Napisy są łacińskie; zamiast ae używano e zamiast t często c; zamiast ii często ij; zamiast u często v - używano i skrócen n. p. S. lub D. G. lub ZC (etc)

[Sigillum minus

146

Co do przedmiotu dzieła napiszcie na 1) Jeździeckie (S. eques-
tria) 2) Tronowe (maještacyjne) 3) Herbowe - albo też
1) Portretowe (wizerunkowe) z wizerunkiem stojąco, konno
lub na tronie ważne do historii strojów. Licząca sylwetę wyob-
razeni niekiedy z chorągwią lub mieczem pod bramą miejską
z boku trąbią stróż z wież, lub giermek podaje zbroję
albo hełm książcu. - Książęta pomorscy, kujawscy, polscy
wyobrażeni w walce z niedźwiedziem, dzikiem, grysem, smokiem
lub lwem. - Na pieczęci jeździeckich książęta mają włoź-
nię z chorągiewką lub miecz. Króle wyobrażeni tylko na ma-
ještacie. W XIV wieku dawano tło wzorzyste, kratkowane -
Tarcze herbowe ostre trzymane przez aniołów w tunikach
i szutach. Architektoniczne ozdoby tronów z kobierzcami coraz
bogatsze

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to its orientation and fading. It appears to be a list or a series of entries, possibly related to a collection or inventory.

Stożownie do wezwania Szanownego Oddziału Archeol. i sztuki
 historycznej w Towarzystwie naukowym Krak. pod d. 17 Marca 1862
 - mam zaszczyt niniejszem od powiadzić, iż przystana ~~Wzgłoda~~ Liege
 miasta Rymanowa, ze względu sfragistycznego za takową poręczona
 być nie może. Jest ona utworem nowofym już po rozbiore Polski
 wykonanym, jak świadczy napis na krawędzi odwrotnej strony:

Sta(wetny?) Michał Jakiewicz Woyt Fundiator D. 14 Marca 1780
 R. 1780. Wyobrażenia w środku pięści rozdzielone krzyżem (na 4 pola
 nierozrabnie wyte, przedstawiają 2 razy ~~Wzłoda~~ Kłęcząca przed drugą ~~Wzłoda~~
 stojącą, która szablę trzyma (Suzca S. Jana?) i 2 razy ~~Wzłoda~~ w ska:
 rząca nad którą kwiatek. Co by ~~Wzłoda~~ oznaczały te godła które
 zostały na 3im i 4tym polu wbrew przyjętemu zwyczajowi heral-
 dycznemu do góry nogami są ustawione, trudno odgadnąć, rów-
 nie jak i ^{sam} napis do kota ~~Wzłoda~~ W O B T W N D L P W S M N W D N C N L L L K
 W K L W S L W M D. - Jeżeli by to reinkwisic pięści miasta Ryma-

nowa być miała, ja nie cechu lub korporacji jakowej, co tak być może
 wotafija iż r. 1780 ^{prawienie} pięści najskiej ~~Wzłoda~~ ^{duroshkiego}
 jako w mieście ^{nie krakowskim} ^{nie krakowskim} należało do Urzędu Dominikałnego
 czyli tak zwanego ~~Wzłoda~~ Justiciariatu lub Mandatarjatu, a nie do
 wojta reżiato: ~~Wzłoda~~ przypuszc by ^{nie należało} iż Krzyż jest relikwją dawnej
 wstafioej pięści: Dębno (tw) a napis nieodgadniony lubo wyrażny
 zawierałby pomytkowe litery imion i przerywk cyfonków ^{paragrafu} gmin-
 nego lub korporacji, albo li tei zle odrytany i nowemi literami prze-
 napisany jaki napis ^{starożytny} ^{starożytny}. Toż samo można by powiadzić i o nierozrabnym
 napisie na rączce: ↓ SIOICNM (Sigillum?) SDIIBPIS CIIOSLO ↓

~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~ ~~Wzłoda~~
 Rymanowa uważalby ^{herb Dębno} ^{herb Dębno} (Krzyż ^{czarny} ^{czarny}) w niebieskiem ^{niebieskiem}
 polu z znakiem ^{czarnym} ^{czarnym} W w kwartem przedzielenu) założyciela miasta
 #106. Długosł. Hist. Lib. XI annus 1910
 Tom II pag. 242)

Heraldyka

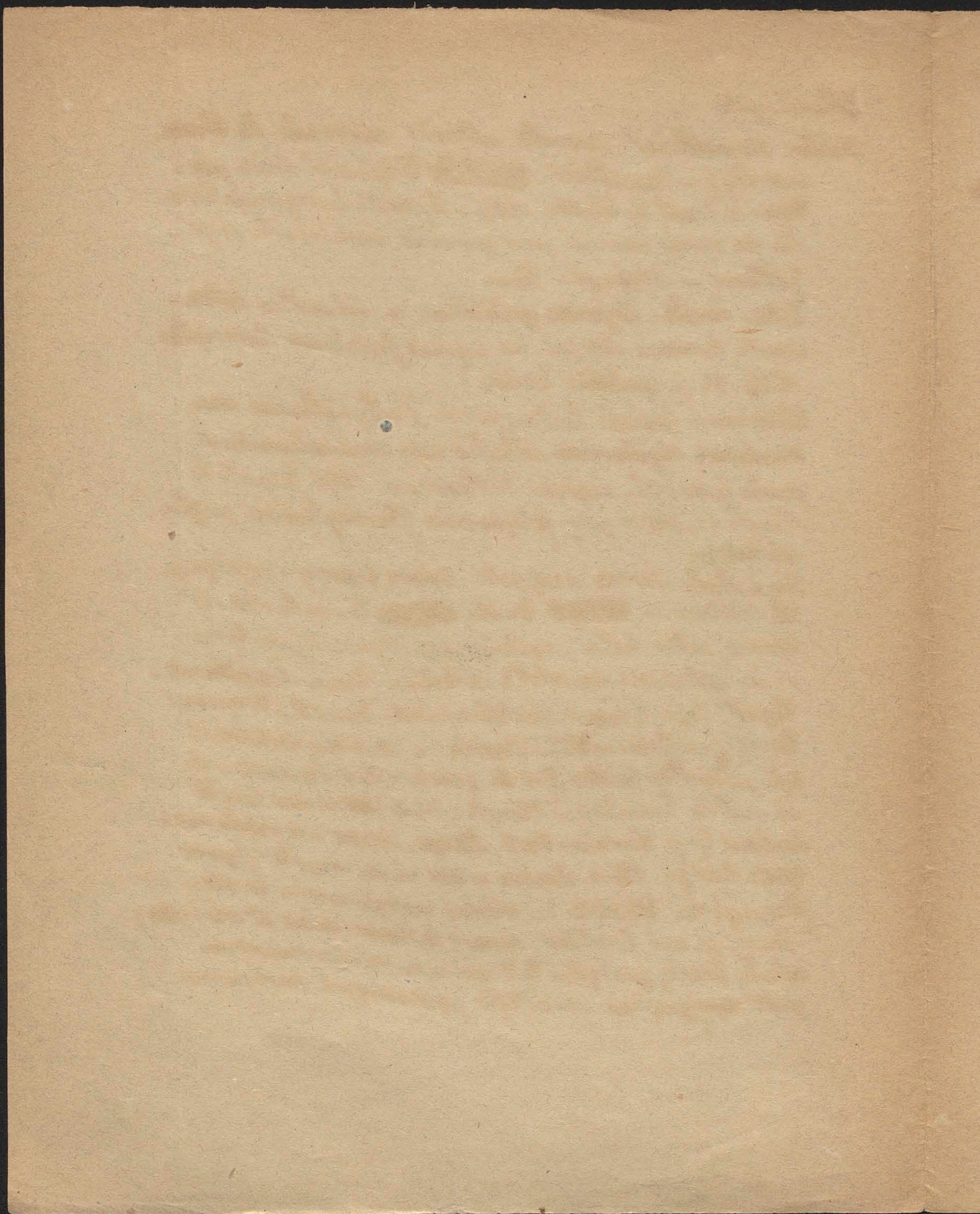
Dieta: Menestries: Nouvelle methode raisonnee du blason.

Lion 1677. - Menestries: ~~Origine~~ Origine et vraie pratique de l'art du blason 1659. - Spenet: Insignium theoria seu operis heraldici pars generalis. Francofurti 1690. - Gatterer. - Hefner - Mien

Petra - Sancta: Tesserae gentilitiae a Silvestro Petra-Santa Romano Soc. Jes. ex legibus fecialium descriptae. 1637. 4° (o symbolice herbów)

Abrahami Gorlaei Antverpiani Dactylithecae seu annulorum sigillarum collectio cum explicationibus Jacobi Gronovii. Lugduni Batavorum 1695. (Dieta to Tuziyo Szponowi przy fatyzowaniu starozytosci przy- wickich)

Dry herbark: Tarcza w niej pole, kolory, figury - pojedyncza lub skladana. - ~~Wzrost~~ Ordby ~~herbowe~~ tarczy herbowej: Korona, mitra, helm z kratowaniem (Vifier - Rzeszetyra), wieniec nadhelmowy (Bourelet), nadhelmic (Cimier - Nasztemnik - Klejnot), labry helmowe (les labrequins - Dramet), trzymacze tarczy (Przytoderzateci) - Dewiza: u narodow zachodnich byla pierwotnie haslem (Cri de querte - Cri d'armes - le cri suit la banniere - Okrzyk - KLIK), u nas haslo herbowe (n.p. Warnia - Rak, Starza - Topor nie miało znaczenia dewizy, które dopiero w XVI wieku zaczęto wzywac (Przorybski, Okolski) - w Polsce nie było urzędu heraldyki oddzielnego ani heroldów, sprawy herbowe (miles et wloidyka) sądzily Urzędy grodzkie tak zwanym sądem rugowym przez zaprzysiężenie świadków pokrownych herbowych.

Rossijskaja rodostownaja kniga, izdawajemaja
Petrom Doltgorukowym. S. Peterburg, 1855-

Czast I. S. Peterburg, pechatano w tipografii Karla Wingebe-
ra 1854. 8° str. 350 (Spis imienny szlachty rossyjsk. Gene-
alogie koczizit pochodzących od Ruryka i od ~~Włod~~ Gedymina
- między tymi Masalocy, Czetywertynocy, Mirscy, Drucy,
Sokolnicy, Lubecy - Woroniecocy, Czartoryscy, Kurcewicy,
Sanquoski.)

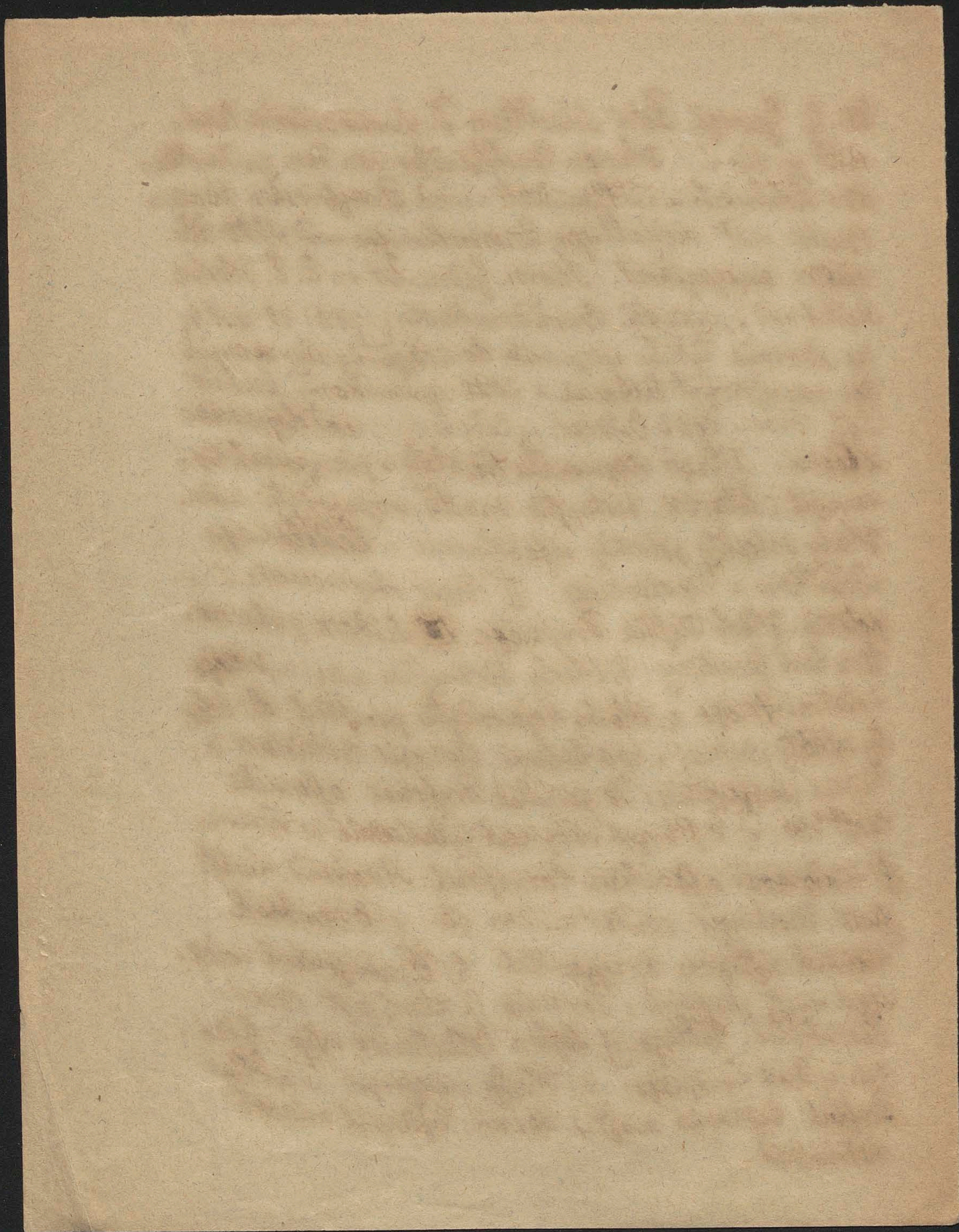
Czast II. S. Peterburg, pechatano w tipografii Wejmara
1855. str. 327 (Genealogie koczizit nie pochodzących od Ruryka
ani od Gedymina - Hrabion i Baronow rossyjsk.)

Czast III. Sanktpeterburg, pechatano w tipografii Eduarda
Wejmara, 1856. str. 523. (Genealogie obuych familij
osiadłych w Rossyi: Koczizta, Markizy, Hrabionie, Ba-
rony, Szlachta - jest tu wiele polskich)
Kniazie gruzyjscy i imiretyjicy (Dagratjony) Mingrelj (Djadiany)
Abchazy (Zerwafydzje), Swanetyj (Dadyz Kiliany), Guryj (Guriele),
potomki carow Sybirskich (Sybirscy), Kalmuccy (Dondukow - Kotsjakow)
Kniazie Gruzyci (Abameliki, Orbeliany, Certelewy, Prawczawadzje,
Czerkiewow, Eryftow) Litwy Kniazie (Mielwicy, Giedroje, Rady-
witly, Sapiehy, Radziwy) Kniazie Mefuzerocy tatarscy (Mefuzerocy)
Kniazie Kabardy (Czerkaskij), Kniazie Nogajscy tatarscy
Urusow, Juzupow) - Kniazow rangy w Rossyi miano-
wac od 1708, Grafow od 1706, Baronow od 1727. - Koczizta
Dolocy (Lubonirski, Jabtonowski), Hrabionie Dolcy (Pieliniski, Oranicy
Walewski, Grabowski, Gutakowski, Jeziejski, Zamojski, Oza = [Krasiniski]
rowski, Ojodliniski, Skarbek, Sobolewski) Hrabionie Austryj-
Potocki, Ankiewicz, Jabtonowski, Zlenski, Mostowski, Kniszech,
Stadnicki, Wodzicki, Leduchowski, Fedro) Hrabionie Prus
Guronowski, Wotowicz, Lubieniski, Raryniski, Kurisecki, Plater)
Hrabionie Francyj, Szwecyj, Sazonii (Rostizy), Węgier (Esterhazy)
Finlandyj (Morenheim) - Szlachta rossyjska pochodząca od Ruryka
(Buzynski, Szynirski), Szlachta wpisana w księge barchatną - Famile
szlacheckie rossyjskie przed r. 1600 - Baronowie (Rappaniski, Koriniski)

Cz. IV. Sanktpeterburg, w typografii III Oddziału Sob. Je. I. W. Kan-
celarii, 1857. str. 482 (Rodziny szlacheckie: pochodzące
od Rusyka - między temi Oginiacy, Luzyny - i zapisane do
barchatnej księgi; Familię szlacheckie ruskie przed r. 1600
- Dodatki: Szlaciowie Alexandrowicz, Bobrowski, Przesław-
ski; Zboincki, Kicincki, Krukowicki, Los, Lubieniecki,
Matachowski, Nikolski, Poletyło, Rzewuski, Stargielski,
Suchodolski, Sierakowski)

(Cz. V. obejmująca familię wygasłe, dotąd nie wyzsta)

Mr. G. Georgii Petri Schultzen D. Summarische Nach-
 richt an die S. J. Herren Buchhändler von dem zu drucken =
 den Lohndruck = litthauisch = und Preussischen Wapen =
 Buche mit vielfältigen Anmerkungen und 2000 Ab-
 rissen ausgezieret. Thorn, Gedruckt in E. E. Hochw.
 Rath und Gymnasii Buchdruckerey (1743) 4° Kart 4.
 na odwołanie tytulu wezwania do księgarzy aby zakupi-
 ten manuskrypt herbarza z 2000 rysunkami herbów.
 Dat. Thorn, 1743 October. - Casy herbarz miał obejmowac
 z listami. I) Czci' obejmowata traktaty o pierzeiach Ko-
 ronnych i litewsk., biskupstwa, opactw, wojewodztw, ziem.
 Herby szlachty polskiej alfabetycznie z ^{okolo} ~~Cesarskiego~~
 z dodatkami z Miesieckiego. II) Czci' obejmowata Druzy
 polskie. Herb Księstwa Pruskiego, Scibora gubernator
 tora herb familijny. b) Herby biskupstwa warmijskiego
 i chełmińskiego c) Herby wojewodztwa pruskiego; d) Her-
 by szlachty pruskiej z 400 herbami, Rękopis Biblioteki Za-
 ruskiej warszawskiej: De familiis Prusicis, o familii
 Kostkow; e) o starych rodzinach szlacheckich w Toruniu
 f) Wiadomości o familiach torunskich: Stroband, Licht-
 fuos, Brochinger, vander Linden etc. g) O herbach
 wielkich mistrzów krzyżackich h) O pierzeiach wiosk-
 zych miast pruskich: Torunia (o której jest Boehnii
 Disputatio), Elblaga (cf Saylori Collectanea msp.), Gdań-
 ska (cf Opis Lipińskiego) i) Herby mniejszych miast w
 Pruszech, biskupich miast w Warmii, biskupich miast
 chełmińskich.

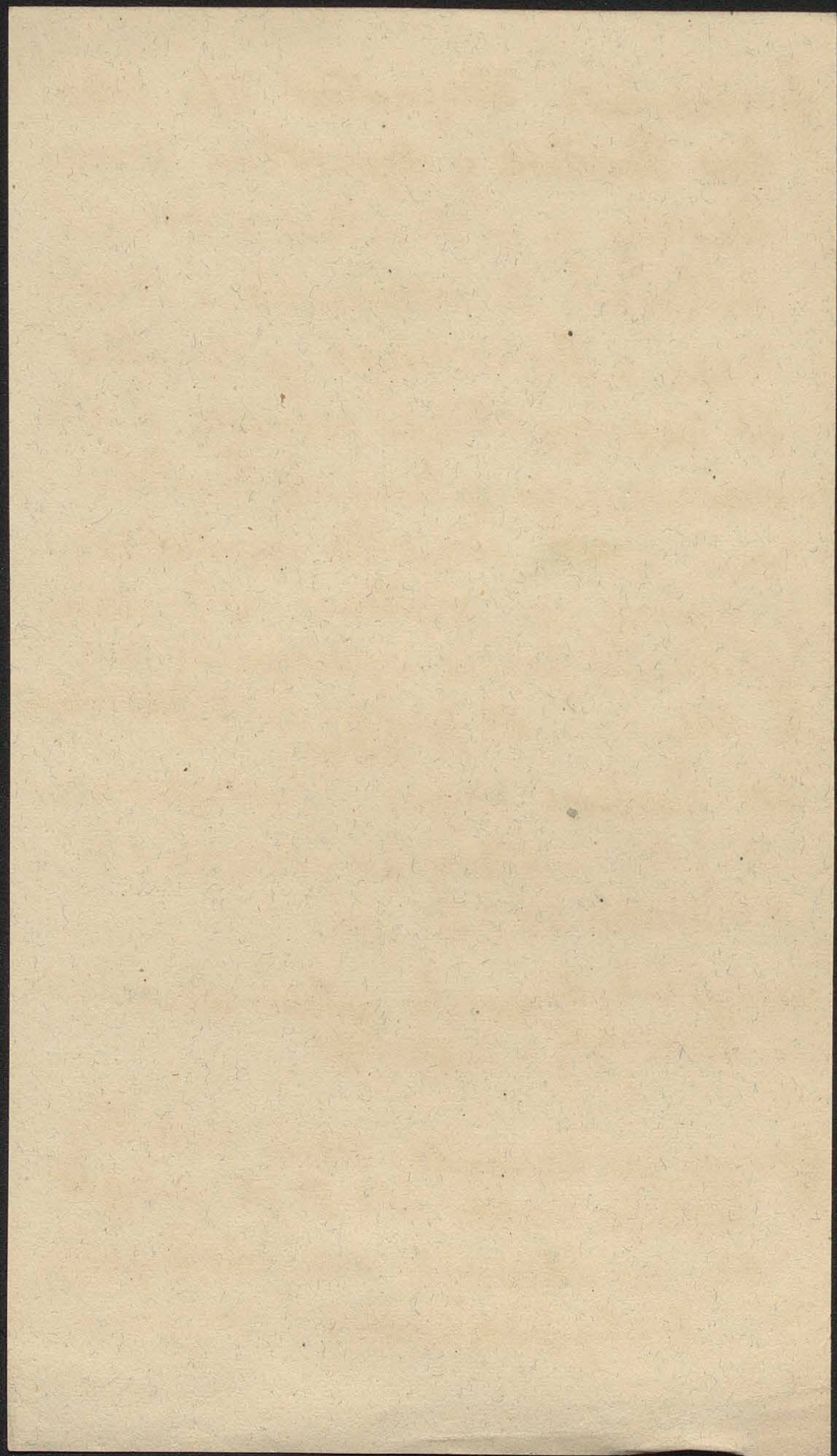

Summariusz Kleynotow, Abo Her:
bow Państwa y Rycerstwa Korony
Polskiej y W. X. Litew. z roznych
Authorow: A mianowicie, z Biels:
kiego, z Paprockiego, y Scriptow
S.S. Zagodyńskiego zebrawy. A dla
sładniejszego nalezienia Czytelni:
kowi, wedle obiecada sporządzony
y wydany. w Krakowie w drukarni
u Dzedziów Jakuba Sybeneychera Roku
P. 1621. 84 str. 3° (tytuł i dedyk)
kart 40

zed. Pawłowi Wayne Dworzannowi
K. J. M. . . . Stanisław Germaniński
w Krakowie 26 Julii 1621.

naprzód herby Wojewodztw potem abecadłowo
dreworyty z Bielskiego.

Gorczyń Jan Alexander: Herby Królestwa
Polskiego. Kraków 1653. 84 str. prefłto
94 ma dreworyty inne roboty grubszij
text przedrukowany i rozszerzony.

(Laprocki Lukasz: Origo Stemmatij Grymata w jego
 dziele: Łapki cudowne przykofnie Le Siepskim. War-
 szawa 1652. 4to)

Nad ~~herbem~~ herbem Hietm albo Fryszak na to się kładzie, iż herb
 jest za rycerskie postęski nadany od Króla, dla tego też nad herbami
 Koronę malują.

Tytuły Książst podług Konstytucyi 1641, Litewskie niżej nie de-
 rogują, lecz pro uno equettri ordine być mają.

Nazwę Szlachty wprowadza Lukasz Laprocki od słowa Die
 Polyshe Schlacht t. j. od bitwy pod Sannenbergem r. 1410.
 Herby polskie mają pole czerwone albo białe - rzadko
 żółte.

Szlachta pięcystopowa się woskiem czerwonym albo czarnym -
 niebezpiecznie rat zielonym.

Herby Kobiet mają być malowane bez Fryzaka.

Herby 4 do wyvodu: 1) z ojca który spodził. 2) z matki która
 zrodziła. 3) z Babki po ojcu czyli tej która ojca zrodziła.

4) z Babki po matce czyli tej która matkę zrodziła.

Te 4 herbami wywodzą się Kanonicy Katedralni: jako tych
 przodków których ludzie świadkowie znali. y przyjęto podług
 Długosza herb w porrodku jest w Litwie ten którego ~~niepewna jest~~
 Uzna, że herb piewoty jest ten który był dawny przed Królem
 n. p. Chodkiewicz mają Gryfa z miezem rwanego, Sapichowie
 rzekę z strażą

Często Król kładł 5 herbów bez fundamentu (zadzi przygrypy
 między Łuk. Laprocki).

1870.

Klejnoty domo
 we familijy
 starożytnych
 pruskich z reges-
 trem porządzone
 a. D. 1871 przez
 Hansyana von
 Ranowskiego z
 Poczdamu
 fot. II 521.

Anna z hr. Zamojs
Kuch

Anna z hr. Mycielskich
hr. Zamojska
żona hr. Jana
Zamojskiego
+ 15 gr. 1859 w
Paryżu

(córka Franciszka
hr. Mycielskiego
z Kunegundy Bi-
iewskiej ar 20

Arma Regni Poloniae. (dreworyt)

Sigismund Aug. D. G. Rex Polon.

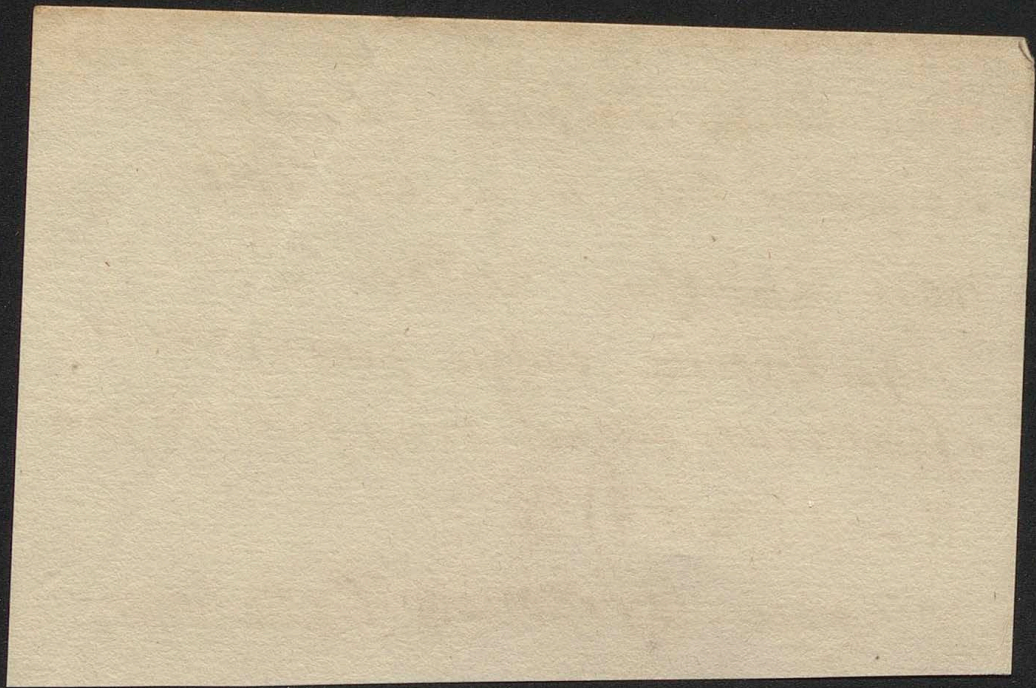
Marc Ambrosius Lectori J.

" regni Poloniae, eiusque praecipuarum

" familiarum aliquot arma five Insignia

a - 3 (Kart 4) K

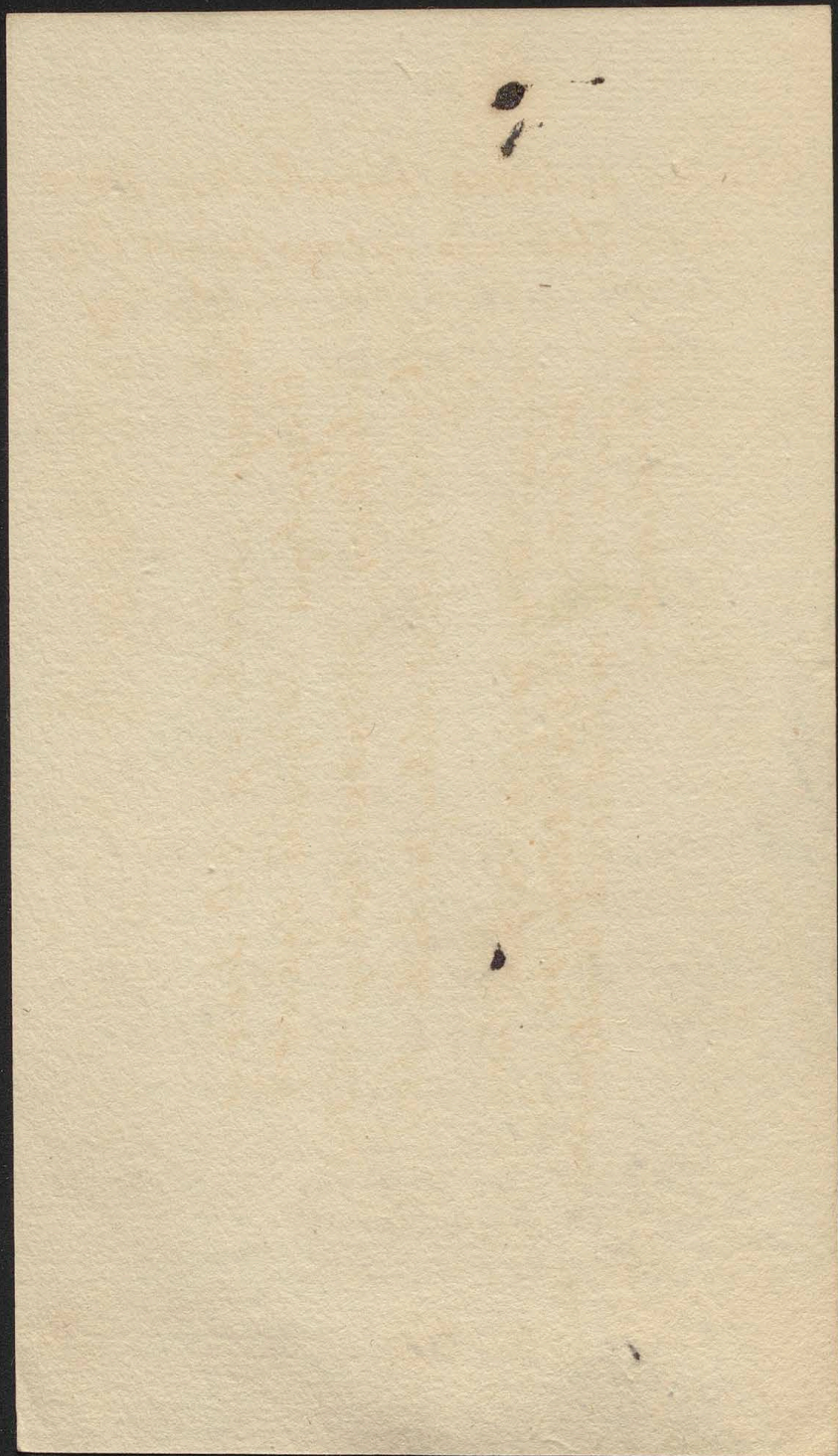
na koncu Armorem Catalogus.

Jabtonowski Józef Alexander: *Heralдика*
 to jest osada Klejnotów rycerskich i wie:
 domosi znaków herbownych dotąd w.
 Łobozore nieobjawiona, ustanami
 nauki powszechnie przyjętej okryzona,
 Lwów w druk. Collegii Soc. Jes. 1742.
 4to kart nieliczb. 81 (Sign R-U) tablic
 sztych in 4to 13, i i tablica in fol. sztych.
 (Zachownica) 15f.

— — Powtornie przedrukowana, popra:
 wiona i przyrzyniona. Lwów, w druk
 Coll. Soc. Jesu 1752. 4to
 kart nieliczb. 5, ~~kart~~ liczb. 1-203 i 3 strony
 nieliczb. tabl. sztych in 4to 13, tablica i
 sztych in 4to (z herbami Jabtonowskich) na po:
 czątku — i i tablica in fol. sztych. (Zachownica)
 i i tabl. drukow in fol. *Ererogatoryny* Lwów do str. 198.
caepit, *podcaepit*, *puerna*, *subpuerna*
stolnix, *podstoli*; *capitel*, *subcapitel*
kraycy, *inifol*
podkomorny, *fucaemerius* etc.

Zwiesiecki Kupiec

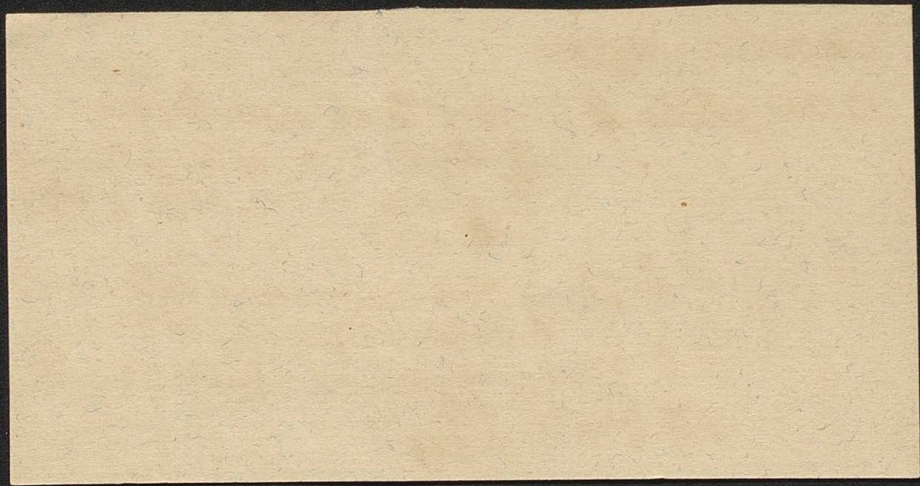
126

Korona polska (T. I) w druk. Colleg. dworskiego
1728 fol. K. 3 (ded. Maryi Ławnie)
Przeobraż. ff. 284. 404. K. i (Przeobraż.
czyli wata)

T. II 1738. K. 3 (ded. Mariannie z Doto Kuch
Jartowej) str. 759. K. i (Przeobraż. czyli wata)

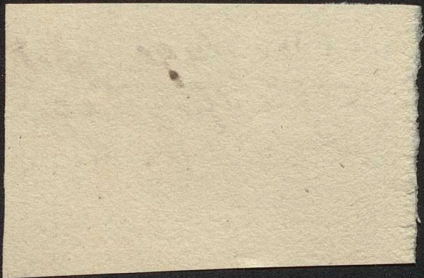
T. III 1740. K. 4 (ded. Franciszce Wszech Rędziewiczowej)
str. 937.

T. IV 1743. K. i ff. 820.

Teodor Waga dopet.
mät Niefieckiego
podobnie jak Krafiki.

127

128

Niefrickiego Herbarz
z dopiskami Krasickiego

Dzielo 1804 po Krasickim
Kupit w Berlinie - w Wrotawie
gdz zban krotowat Kupit Jerry
Sam. Bendtkie 1812.

w 8 czesciach.

104

P. J.
Japan
L. J. Minniford

Herbarz polski Kaspra Miejsca:
Kielce s. z. wydany przez Jana
Kęps. Dobrowiżę. Lijyk 1842.
Tom IX str. 432.

"Wosinski w Krakowfkim Woje.
wodztwie. Katarzynę Wosinckę
z domu Gedziickę, nagrobek w
działem w Krakowfkim Koszale J.
Franciszka."

Spis Szlachty Królestwa Polkie.
go. Warszawa 1851. 12°

(Numer pod którym w Księdze Szlacheckiej
wstępującej litery jest zapisanym)
str. 280.

Wosinski h. Prodzii
Józef Mateusz syn Wojciecha
(d. w. nr. 205)

Leipzig,
Verlag von Otto Franke,

1853.

Forma

Histor.

zu Schwerzenberg. Ein bis
Denkmal, von Adolph Franz

Tabulae Jablonovianae ex arboribus genealogicis familiarum Slavicarum regni Poloniae nec non ex transcarum ab iis prognatarum collectae opera et studio auctoris perfectius ac uberius elaboratae. Editio prima atque novissima. Amstelodami Anno 1743 fol. m. (Jablonowski przed wydaniem rozstrzytal tablice pojedynczym znacznikiem różniom dla prostota:)

(autor Józef Alexander z Prus Jablonowski starosta buski, korsuniski)

K. 7 tytuł, dedykacja Stanisławowi Leszczyńskiemu Królowi pol. Aprobata Trybunatu lubelsk. (za prezydencji dwu Morawskiego, Przemowy, Listy Józefa Zaluskiego ref. kor. Janusza x. Wławniewickiego Kasytel. Krak. i Jana Parły wojewody sandomir, wiersze na pochwałę autora)

K. 4 Indexa

Tablic 1-80 in fol. genealogicznych

Portret autora rycin: Ph. Endlich Amsterdami zyk.

- Spis tablic: 1) Lecha i potomstwo jego stawiańskie, 2) Lecha i pochodząca od niego rodzina czeskie, 3) Lechazow greckich, Paleo- logow, Serbow, i. p. 4) Działkow, 5) Xigizt z mudykich Radziwiltow Ostykow, Galytostow, 6) Jagellonow i od nich Hbl: szarskich, Gieronimow, Narbutow, Swirskich, Bohowity: now, Stuzkow. 7) Sapiehow i xigizt Linskich. 8) Chodkiewiczow 9) Potubinskich. 10) Jagellonow i moniwidow, Chlebowiczow, Zabrzezinskich, xigizt Stukich, Wławniewickich, Koneckich, Sanguszkow, Czartoryskich, Zapławszkich, Rożynskich. 11) Wławniewickich, Trubelskich, Bielskich. 12) Zbarażskich, Doruchowskich, Woroniewickich. 13) Sanguszkow. 14) Xigizt rufskich, 15) Janina: Sobieskich, Chotelskich. 16) Wieniawa: Sefirguszkich, Pooniszow, Lubienkich. 17) Opalinskich, Gorkow, Mofuzis: Kich. 18) Xigizt Pomorskich. 19) Jaxa: Mieleckich, Poranickich

nr (1) (2) : t. 2.
wydrukowane na tabl.

Tab. XVII 21

(16) Radziwiltow

Tab. XVII 22 Holszańscy

Quiki, Sudymon: łowicze

Tab. XVII 23

(19, ma mylny N 42)

Latorzynskich 20) Czarnkowskich, Gorkow. 21) Ostrow:
 gow. Szamotulskich. 22) Kietlerow kurlandskich, 23) Topoy
 Terynskich, Zbylutow, Gotanycaszkich, Morawickich, Stajow
 Lauzynskich, Roznow, Zawiszow, Farusejow. 24) Tartow,
 Zaklikow, Korycin'skich, Lyyzow'skich, Pileckich. 25) Ofso,
 lin'skich, Balickich, Plintow. 26) Wielopolskich, Myfickow'skich.
 27) Leliga: Farnow'skich, Granow'skich, Pileckich.
 28) Siemian'skich. 29) Lotycz, Moskrow'skich, Kamieniec:
 kich, Golskich. 30) Prus: Jablonow'skich, min'skich,
 31) Koniecpolskich, Rozyczkich, Zagow'skich. 32) Jastrze:
 bec: Zborow'skich, Oyturianskich. 33) Kostkow, Mlodzia:
 now'skich, Wejerow. 34) Mladank: Markow, Warszyckich
 35) Ireniawa: Lubomir'skich, Hadnickich, Xmitow. 36)
 Odrowaz: Szydlowiecki, Siednicki, Lemigzkow, Konieckich
 37) Rawicz: Dębinskich, Ozarow'skich. 38) Dębno: Olefni:
 kich, Sieminskich 39) Ogonyzyk: Kojieleckich, Działyńskich.
 40) Lutkozyk: Ligzow, Wolfich, Prognzow, Wydzgow.
 41) Radwan: Zebzydow'skich, Likow'skich, Uhan'skich,
 Prupkorow'skich. 42) Kozlerogi: Zamojskich, Mokofskich,
 Lazin'skich, Seugniew'skich, Cetnerow. 43) Doraj: Kurozyc:
 kich, Brzen'skich, Ofrokonskich, Zawiszow. 44) Korozak:
 Goraj'skich, Chodorow'skich, Czurytow, Barzycz, Boratyn'skich
 Komorow'skich, Strusow. 45) Slepuzon: Krafinskich, Gypiew:
 skich 46) Rogala: Krafickich. 47) Lewart: Firlejow.
 48) Zadora: Lankoton'skich, Wojenskich, Rusofskich, Kali:
 nowa: Kalinow'skich. 49) Kali:
 50) Lotkiew'skich (Lafuzow), 51) Wiejidow:
 52) Donhofow, 53) Przerob'skich
 54) Trzyem'skich, Rozrazew'skich, Chetm'skich. 55) Obejckich,
 Kornjakow. 56) Labadz: Duninow. 57) Mlebustow. 58)
 Fredrow. 59) Pacow, Kiszkow, Iwanow'skich 60) Lyszkie:
 wiczow, Chaleckich 61) Wotlawiczow 62) Namuszewiczow, Kopciow.

E (N 32)
 F (ta tablica ma N 36)
 E (N 37)
 E N 38

- [63] Ziencowiczow, Czotharskich, Bzdrowskich, Humnickich (50)
 [64] Fryznów, Chreptowiczow. 65) Xmitow, Niemierucow, Kiezzgajtow
 Poiejow, Woroniczow, Olizarow, Sottanow, 66) Stanislaw. ^{wojenny, Filipowiczow} Kiezzgajtow
 skich, ^{nemirou} Kachanowskich, Ihlzenow. 67) Latafskich, ^{Wojenny} Kiezzgajtow
 Kowalskich, Chlebowiczow, Sierakowskich 68) Zaluskich ^{Wojenny} Kiezzgajtow
 Kotow, Karakowskich, Krosnowskich. 69) Dybelskich, ^(ta sama LVIII w innej ed.)
 Skorutow, Prochnickich, Nowodworskich, Leszczynow (70)
 Ozewuskich, Wolfkich 71) Sienintow, ^{Leszczynow} Leszczynskich, Jar.
 molinskich, Czotharskich, Jelicow. 72) Kharbkw, Te.
 lefusow, Wyzyskich 73) Rejow, Bidzinskich, Borkow.
 skich. 74) Rydzyskich, Lawtowskich - Werbna, ^{Gardzińskich,} ^{Chelmskich,}
 Myielskich, Kotwiczow, Dufskich 75) Orzechowkich, ^{Leszczynow} Leszczynow,
 Butlerow. 76) Raszkow, ^{Leszczynow} Leszczynow, Zapraczkich, Wolfkich.
 77) Piotrkow, ^{Leszczynow} Leszczynow, Dziewickich, Zelechowskich
 Boniatowskich, Brajnowskich. 78) Bonarow, ^{Gordawa: Westlow} Westlow,
 Jezieskich, Orzechowskich 79) Rogala: ^{Westlow} Westlow, ^{Rozyni} Rozyni:
 skich, Urowieckich, Swiszkich, Kurapatnickich. 80) - Skot.
 nickich, ^{Stycki} Stajezow, ^{Stycki} Stajezow, ^{Stycki} Stajezow 80) Colligationes
 variarum familiarum in 1722 ramis

= między zrodami cytuje autor: Ankiwum kor. metryki kor. i
 lit. wolyn. Statuta, Archiwa prywatne, Przywileje, Diplomata
 akta miejskie, napisy, nagrobki, metryki krzeštne, slubne
 pogrebowe, Testamenta, Interцыгы, Dziaty, Donacye
 Genealogie przeszło 500 produkowane w Fryburale,
 Dedykacye, Przedmowe, Panegyryki, Kazania - Akta
 wojewodzkie i ziemskie (z tych najstarsze Irenskiew woj.
 wodztwie plockim bo od r. 1300 i dotych ziem reufaryni:
 skiej, plockiej, mtaufskiej)

Dzieta: Heraldica Longini primi scriptoris XIV saeculi
 - Skolfski Simon: Fragmenta M.S. - niepiecki Casp. Quintus
 Tomus in M.S. Coronatorum Regni Poloniae et M.S. Historiae
 Poloniae non finitum - Herbart Felix: Libellus Historiae Poloniae

= Manuscripta: Osafio (in Polonia et Vratisslavia apud S. Eliza:
betham) - Alberti Strzempa de familijs - Teofili Rutka:
Kleynot - Baranowski - ms. Familiarum Prussiae Prant.
neri in libl. Jos. Zalufki - Alberti Laprocki S. J. - Alb.
Wink Kozatowidz - Wozna: Familiae Lithaenicae -
Joannis Jablonowski palat. rus. de familijs - Tomiciara
- ms. Anonymum de Odrowazijs Szydłowicis

Dyeta Regis Auctora:

Maximae et sententiae contra corruptionem cordis humani
(poloniae) Leopoli 1741. 12º

Imperium Sarmaticum (gallicae) Hallae 1742. auctum
1748 4º (L'Empire des Sarmates)

Heraldica (poloniae) Leopoli 1743 et 1748 auctum 4º

Historia antiqua Rollini (poloniae) Lublini 1744. 4º

Opus genealogicum

Trigonometriam (poloniae) unnotis in Astronomiam

Dodecas ducum Poloniae exercitus

Aliae lucubrations, Dissertationes, Orationes poli:
ticae

Tabulae Jablonovianae editae Norimbergae 1748
ded. Augusto III

sq: Tab I-IV. 5-9. X. 11-13. XIV. 15-19. XX. 21-23. XXIV.

24. 25. 26. XXVII - LXVI. LXIII (mylnie za LXVII). LXX. LXXI.

LXXII. LXXIV - LXXVI. LXXVIII. LXXIX. LXXX.

(brat tablic 68, 69, 73, 77.)

- Herbu Topor. Tabl. XXIII Szaryński, Uglutów, Golanowski
 Rak Rabstyski, Mosawicki, Ptajów, Laryński, Roj-
 now, Zawiszów, Zarusejów
- " " XXIV Fartow, Zaklikow, Koryciński,
 Szubingiski, Czynowski, Pilecki
- brak " " XXV Ofoliński, Balicki, Hynków,
 " " XXVI Melopolński, Zaprzecow, Legotów,
 Myjski.
- Pl. Lelwa Tab. XXVII Farnowski, Plecki

Tabulae Jablonovianae ex arboribus genealogiis
 familiarum Slavicarum regni Poloniae nec non
 Extranearum ab ijs progenerarum collectae opera et
 studio auctoris perfectius ac uberius elaboratae. Editio
 prima atque novissima. Amstelodami Anno 1743 for.

- K. i tytuł.
- 2 Dedykacja Stanisławowi Leszczyńskiemu królowi
  - 3 Portret Josepha Alexandri de Prusji Jablonowski... Th. Endlich Am-
 stelodamenfij Licenti discipulus (z herbem kpiątką; planem nadole wawelski)
  - 4 Approbatio tribunalis regni lublin (sew Morawski prezydent)
  - 5 Praefatio
  - 6 Użyj operis - monitum ad lectorem - Opera auctoris alia
  7. litera Josepha Laduski referendarii - Janusowi duijs de Wpniowoci cast. tres 1738 -
 Joannis Karlo palat. Jan. 1743.
  - 8 (Wiesz) Josepha Jablonowski: Stanislaw Konarski, Albertus de Ostrowiec Jakubowski,
 Romualdus mustel, Scops Anglus.
  9. Tab I. Elenchus I (z tytuł) - Sched. afme auctorum

karta 10: Elenchus II indicans Genealogias, origines domuum et cognationes per faemellas
(opis alfabetyczny)

Fedor Jankowski

Andrzej Herosta
włodzim. marzalek
wólcz. zowa Anna
Defnotowna z Leszcu

Suzegotowe wykazę księży
c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie. Krakow 1864
42 str. 157

Dymitr Jarostaw Roman
+ zabity zabity woj. brat
zowa Elżbieta
wólczowa

50.
Lineae reقاتrices.

origines domuum et cognationes per faemellas, literae, familias
(numerus tabularum opis alfabetyczny)

karta 10 Elenchus II indicans Genealogias, numerus tabularum opis alfabetyczny

11 Elenchus III propter originem (et distinctionem armorum) opis tabularum

12 Elenchus IV Collectio successorum et colligationum opis alfabetyczny

Tablice genealogiczne

30 (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55) (56) (57) (58) (59) (60) (61) (62) (63) (64) (65) (66) (67) (68) (69) (70) (71) (72) (73) (74) (75) (76) (77) (78) (79) (80) (81) (82) (83) (84) (85) (86) (87) (88) (89) (90) (91) (92) (93) (94) (95) (96) (97) (98) (99) (100)

79. (Colligationes)

39. Kostków Dziatyni

16. (Wieniawa Leszczyński
Poroniszów, Lubieński)

XVI. no 1 (Radziwiłłowski
odmienna)

17. (Opalin'ski, Gorków
Mofyński)

XVI no 2 (Holszany
Ofiki Judy:
montowice
(odmienna))

XVII. (Janów
odmienna)

XX (Czarnkowskie Gorków)

XX. (Sobieski
odmienna)

21 (Ostrogów, Szamotulski)

XXI (Ostrogów
Szamotulski od
mienna)

XXIV (Wielopolski
majkowski)

24 (Sartów)

26 (Wielopolski)

XXIV (Wielopolski)

XXXI Koniępski

XXXI (Zarnowski
odmienna
w obwodzie)

XXXII Zborowski

XXXII (Siemowski
w obwodzie)

XXXII (mylnie za miast
XXXIV Skarbków
Wartyski)

nie ma

XX XVI (Szydłowickich Siemigz
Kow

XX XVI (Potockich
w obwodkach.

XX XVII (Rauow, Dębickich
Dziarowickich

XX XVII (Lobacz
Koncypickich
w obwodzie.

XX XVIII (Dębno Kefnickich)

XX XVIII (Zastrebici
Zborowickich w
obwodzie

XX XIX (Kopieleckich
Dziadynickich

XX XIX (Kostkow
w obwodzie)

XLII Zamostickich

XLII (Zastrebici w obwodzie)

L (Zotkiewickich Lapszow)

L (Zonowicz
Stulzka, Jermolink
w obwodzie.

LVIII (Fredrow)

LVIII (Bozhelsky, Prod.
nicy Skoutowie
w obwodk.)

LXV (Kmitow, Pucjow Sotta
now

LXV (Ostoj, Saboro
wie, Chetnysy, Pry
jemysy (w obwodzie)

LXVII (ma mylag lichy LXIII
Latalickich Siestakowsy)

brak

LXVIII brak

LXVIII (Krafički
Rogala w obwodzie)

LXIX brak.

brak 134

~~LXX~~

LXXI (Siennutow Cyselow

LXXI Latal.
Skib Sierra.
Kowpkih w
obwoide.

Tabulae Jablonovianae . . . .
progratarum tum cum iis cog.
natarum collectae opera et
studio authoris ^{et} perfectius ac
uberius elaboratae - Opus no.
visimum. Editio prima
Norimbergae Typis Joannis
Henrici Godefriedi Bidelinigi
1748.

typus

ded. Augusto III author

Weis. Kostien Kwade

vom 14 Jahrb. bis auf die

Gegenwart. Stuttgart

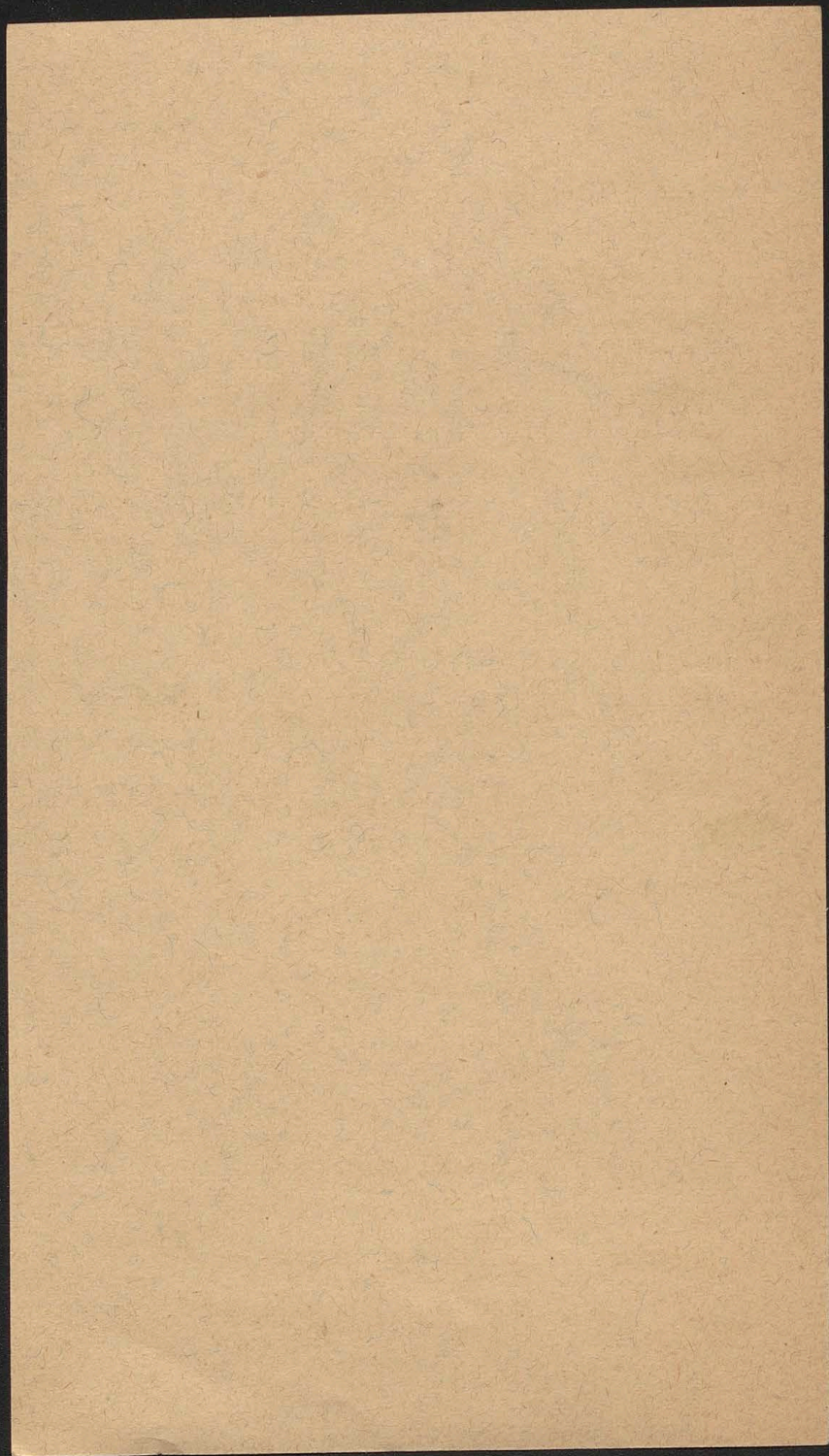
1872. I Abth. II Abth.

Kermes du Nord ou la Cochenille
de Lologne 1774.

1773.

- Borowski h. Sulima
 Kręnowski ⊕ nad kotnem lew z mieczy
 Sokolowski h. Pomian.
 Barowski ⊕ w kermie kark z podkolan
 Wędziński ⊕ z podkolan
 Łazowski de Łazowski et Kiepielany ⊕
 Duniewicz ⊕ w kermie 3 pióra
 Kielarowski (herb Gopdana?) lilia
 Ptarkowski ⊕ w kermie 2 rze Gopdana?
 Siwert *

1666 Lochman Joannes został Dr. Fil w herbie
 ptający ryba z mieczem podniesionym
 Kaczorowski (Anethides) Franciszek Dr. Fil
 Bardziński Albertus h. Abzank

podskiego danego wykazyzonym ditwinom prapupuzajgi
in de planhetura in Hrodlo d. 2 Octob. 1413 (w zbroie
xiqyit kadpuzatony)

- Lelywa . . . . . (Monywid) palatini wilnensis
- Zadora . . . . . Jawni pal. troezenis
- Rawa . . . . . minigal
- Lysowce . . . . . Szungal
- Jastrambry seu Szanky alias Osiolesty Nagora vocati . . . . .
Jastrambry Szanky Osiolesty nagora
- Tramby . . . . . Mostykone
- Khopori . . . . . Butrymo
- Labanog alias Skrynsocz . . . . . Golegunt
- Porage . . . . . nicol. Bylyngyn
- Dambro . . . . . Albracht Korewa de Sragodsko
- Odrowansz . . . . . Wysszegerd
- Wadwyc . . . . . Let. Mondigerd
- Diya . . . . . nicol. Sawtgerd
- Hlawdanecz . . . . . Johan Gaffoldi
- Polukofza . . . . . Wolynkone Tulwa
- Griffones . . . . . Butowdo
- Szrenyawa . . . . . Jodath
- Lobodze . . . . . Kalone
- Grzymala . . . . . Johanne Cymowydowicz
- Zaramba . . . . . Gyneth Konzewicz
- Liszchala . . . . . Dawkstra
- Lyszchala . . . . . Dawxa

commune incliti
Polonice Regni
Privilegium constitu-
tionum et indultuum

per Joannem de
Lasko Reg. Pol.
cancellarium
Praevia in aedibus
Johannis Haller
impressum R. D.
1506 1506
27 Januarii
fol. 125.

Nowyna	niel. Boynar
~~nowyna~~	
Dzaloscha	Wolynone ~~Al~~ Kuthowicz Docuthowicz
Kopacz	Gethowath
~~Kopacz~~	Gedowath
Dola	Dangel Danyel
Srokomla	Jacob. Nymigel Nymigel
~~Srokomla~~	
Cattusmarinus	Woyonar Wylkolewicz Woyonar Wylkolewicz
Powala	Georgio Sangabo Sangaw
Lomyan	Saka
Dolywa	Naczkone
~~Szarza~~	Fuerbyd
Szarza	Swerbuth
Dolanga	Monstwyld monstwyld
Boquorya	Stanisl. Wosygyr
~~Boqoria~~	W. Wozgin
Zanyrna	Woyssym Danykowicz Woyssym Danyzycowicz
~~Zanyrna~~	Manstold
Boyhawa	Andrea Dow Knothowicz Dewknehowicz
Swynky	Nymimund Sosnykowicz
~~Swynka~~	Sesnikowicz
Kolda	Rodywil
Sulyma	Rodywil
Dalanez	Kozan
Lodza	Kozan Myczusoch
Belythowie	Gerdud
~~Gelythowe~~	
Koriza Kowie	cum Czupam
~~Korizakowe~~	Czupam

Oforia
~~maze Hanga~~

Byzala cum Woydylore Borszulowicz
 Wanszick ... Woydylore Cwiszolarwicz
 Wanszick ... Kozzano Succowicz
 Czołex ... Czołzanum Suchoyicz
 Czołex ... Johanne Ewid
 Godzamba ... Stanislaw Buthowthowicz
 Godzamba ... Buthowthowicz
 Osmorog alias Geralth ... Surguthe de Rosthum
 Osmorog alias Geralth ... Surgutes de Ryeslynn

19) Lan Koszyn lancienfi
 Crafkuienfi
 Lubnyza
 Gamrath polanecenfi
 Myedzyrzeczenfi
 Brzesze
 Schaffranicz
 Wroczimowo
 Strelize
 Ludbrancz
 Wydawa
 Suchidol

Davosha

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

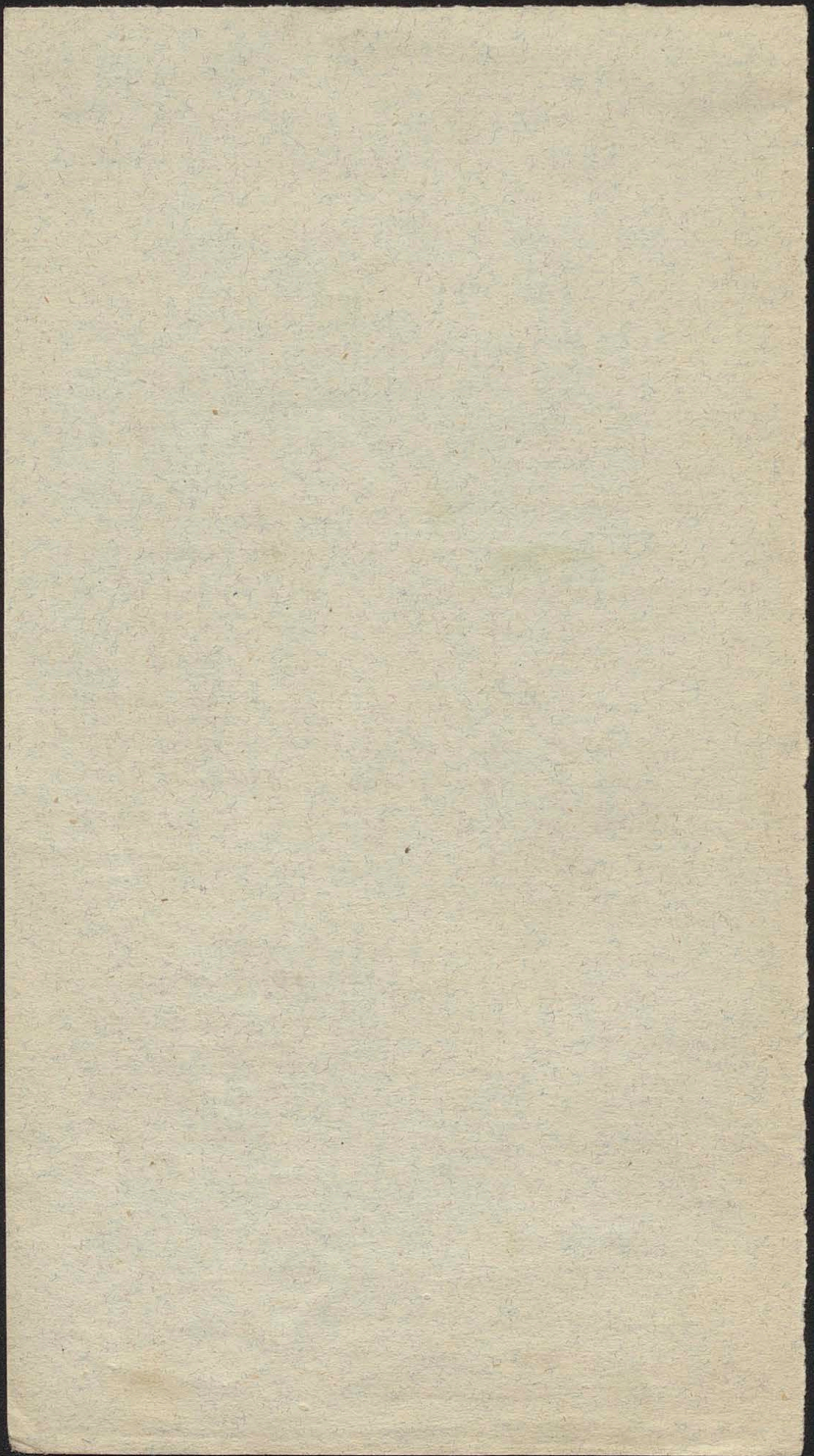
Tom trzeci tego dzieła najrzadszy ma tytuł:

„Summariusz imion Klejnotem urodzenia
 „szlacheckiego zaprzeczonych, a tych między
 „innoze mi, tak dawnych ze już ich wiele
 „zeszło, tak w Koronie, jako i w Wiel. Kie. Litt.
 „Sudziez i tych których w przeciwgu panowa-
 „nia swego, nam dzisiaj rozkazujący Najjas-
 „niejszy Monarcha Stanisław August II Król
 „polski, aż do ostatniego Sejmu przypadłego na
 „rok 1782 tegoż Klejnotu uroczyście lub pry-
 „watnie domiescił w Tomie tym trzecim przez
 „Wacława Warszyckiego do druku podanym
 „Roku 1783 zebранy.” 8° Kart 16 nieliczb.

zawiera najprzód Przedmowę (k. 3½) w której autor
 ostro na samowolne udzielanie Nobilitacji przez
 Króla powstaje — Spis imion szlachty opuszczonych w
 Tomie I (k. 4½) — Spis osób które nobilitowane zostaty
 lub indygenat od Stanisława Augusta otrzymaty.

Exemplarz wszystkich 3 tomów (w którym tylko tytułu
 do Egz. II tu znajdujacego się - brakuje) posiada
 Biblioteka Uniwersytecka Krak.

Na odwrocie ~~tytułu~~ tytułu Tomu I jest: „Autorowie z
 „których to zebране dzieło.” i t. d.

139

Prezydent departamentu Warszawskiego.

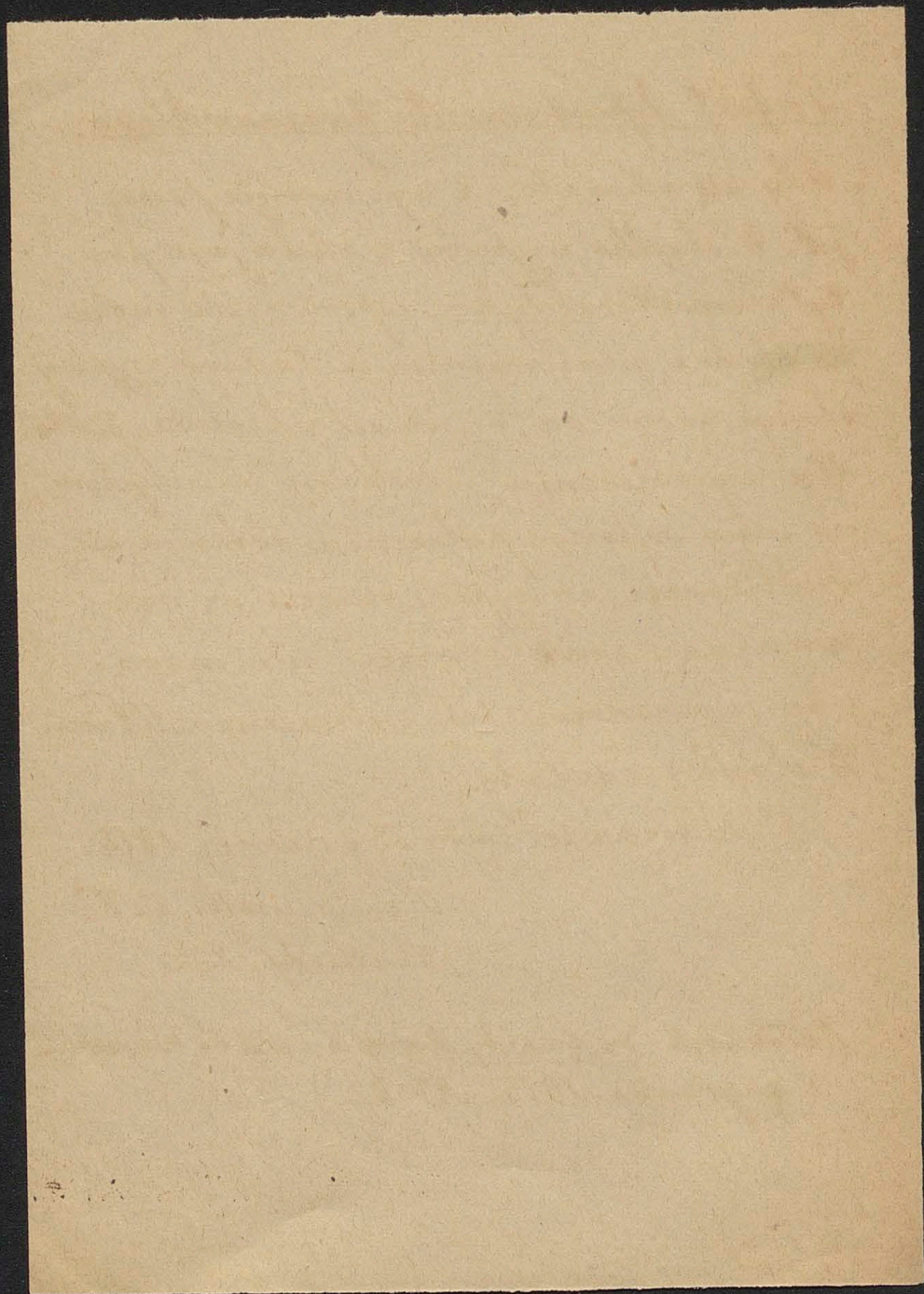
„ Gdy się okazało, iż wydawanie przez
J. Wielądko wypisów z dzieła jego pod
tytułem Heraldyka, wprowadzić może
w błędne mniemanie, iż takowe wypisy
służyc mogą za dowód szlacheckwa, przeto
dla zapobieżenia wszelkim nadużyciom,
na mocy wyższego polecenia ostrzega się
Publiczności, że wypisy tezone są nie
mierzające, nie dowodzić nie mogą,
i że wydawanie ich zastrzeżeniem J. Wielądko
ostatek.

W Warszawie dnia 23 września 1815.

Rościszewski, Z. P.

Rabbiety, Leks.

(Dodatek do Gazety korespondenta Warszaw.
i zagranic. 1815. N. 82.)

Jurełowicz M. Oproischożdenii
szlachetzkich rodow Jużo-zapadnoj
Rossii. Kijew 1867. 8. - br. 3932.
Hift

Iwanowski Hellenicz: Wpommieni narow.
dow. Paryż 1861. Hift 294.

" " Kulka ryfow i parniatok.
Loynan 1860. Hift. 292

" " Rozmowy o polskiej Koronie
Krakow 1873. 2 T. Hift. 293.

" " Wpommienia lat minionych
Kraak. 1876. 2 T. Hift. 2859.

Karatajew . . . Lit. 64
namietki lit. 571

Karafzewicz : Oczek i stor. Cerkwi na Wołyn
Hift. 432

Format	A u t o r		T y godło, edycja, miejsce druk miejsce składu, ilość tomów, rycin, mapp, tablic, Stan egzempla	
fol.	(Redaktor)			
<p>Humiecki Stefan z Rycht</p>			<p><u>Lit.</u></p> <p>~~Relacja Komisyy ca evacuationem nej, jako i inny niona przez Ste Sokolcu Humie podolskiego na grodziskim in (b. m.)~~</p>	
Tłumacz (przerabiacz) (wydawca)				
			<p>(Edycja a</p>	
Dział	Umiejętność	Przedmiot		
<p>Scyphit et delinea Maximij Wostryanka 1678 ryan 18. tytul.</p>				

Neues Wappenbuch des blühenden Adels
 im Königreiche Galizien, herausgegeben
 und mit historisch-genealogischen Er-
 läuterungen sowie mit vollständiger
 Blaufonirung versehen von Otto
 Titan von Hefner. München 1863
 Heraldisches Institut. Leipzig E. F.
 Steinacker. 4to kart. 3. Jhr. ~~38~~
 i Tabl. 36 litogr. ~~ka~~ (na Kardej tablicy
 12 herbów od A - Z) (rarem 432 herbów)
 Opis herbów familii od A - Z 3 Abthlr.

- Hefner O. T. Handbuch der theoretischen und
 praktischen Heraldik. München 1861. 4°
 2 Bde mit 66 Tafeln u. 286 pag. 10 Abthlr.
 " " Heraldische Bilderbogen fol. 72 Blat (à Johany
 2 Jgr. color. 3/2 Jgr.
 " " Originalmusterbuch für Wappemaler, Archi-
 tekten, Künstler 48 Jaf in 4° farbdruck 8 Abthlr.

Podzet szlachty galicyjskiej i bukowinjskiej
Lwów 1857.

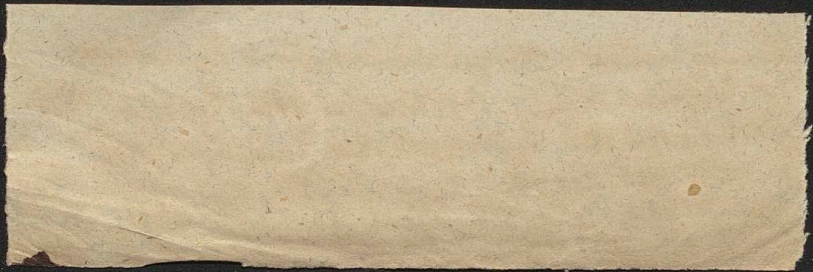
(galicyjskie herby rebrane przez kapitana
Friederyka Heyera)

Neues Wappenbuch des blühenden Adels
 im Königreiche Galizien, herausgegeben von
 Otto Titan von Hefner. München 1863
 (Heraldisches Institut. - Leipzig E. F. Steinacker.
 4te Kart 2 str. 38 i Tabl. lit. 36 (na Kardejno 12 her;
 Bów litograf. rarem 432 herbów) Stanowi oddział dyeta
 Neues allgemeines Wappenbuch ... Lieferung.

Hefner wydat; Handbuch der Heraldik 2 Theile
Hefner (35 ark. 2 66 tabl.) 6 Fhvr.
Originalmusterbuch 2 48 chromolit. tabl. (9 2eh)
Wappen der Städte und Märkte Bayerns u
4 tabl. nipel. form. chromolit.
Heraldische Bilderbogen 60 tabl.
I Bnd. 48 Blätter à 1 Bogen 1 1/2 Lgr. Kolor. 9 5gr.

143

Familie hrabiow o ktorych wiadomosci w Taschenbuch
Der Graeflichen Haueser. Borowski (1871) Czernski (1865)
Drohojowski (1866) Dzieduszycki (1866) Grudziński (1865)
Gurowski (1865) Los (1871), Lubienki (1865) Ruzyczynski (1865)
Mycielski (1865) Plater (1868), Potocki (1862) Stadnicki (1865) Stangeni-
ski (1866) Szwerg (1865) Szemberk (1865), Jzoldzinski (1865) Tuzenhausen (1866)
Tyszkiewicz (1866)

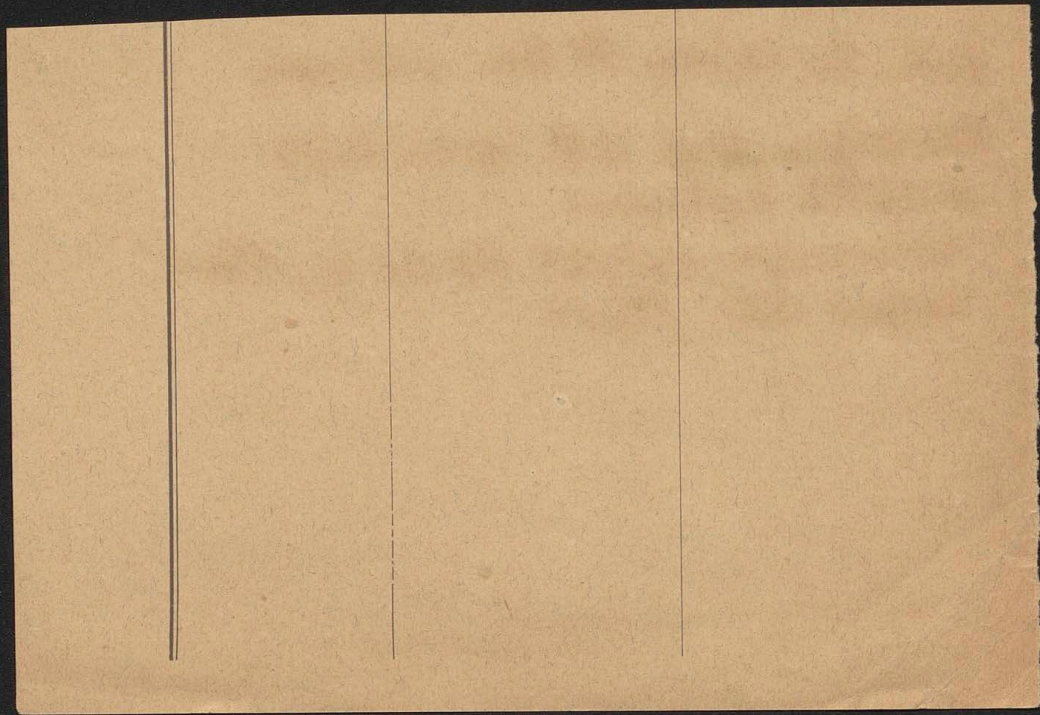

Artur br. Reisky Dr. Praw w Dreźnie

144

Heraldyka pana A. A. Kosińskiego
w świetle krytycznym

Nadzwyczajny dodatek do Nr. 9 „Stowa.”
Warszawa 1886 styczeń

Dorff J. G. Leonard Schlesische
Wappenbuch. Görlitz 1845. (G. Hleinze)

I Band (Heft 1-7) 84 Tafeln 261 Wappn.

II H

85-156 " 262-523 "

III "

137-180 " 524-607 "

Blatt. 7320.

M

~~Kloak~~ =

~~Kornitz~~

~~Seyditz~~

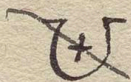
3 ryby

~~Trichamer~~

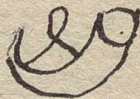
~~roz~~ ~~Rozala~~

~~Thojielyni~~

~~Zastrebica~~

~~Gelhorn~~

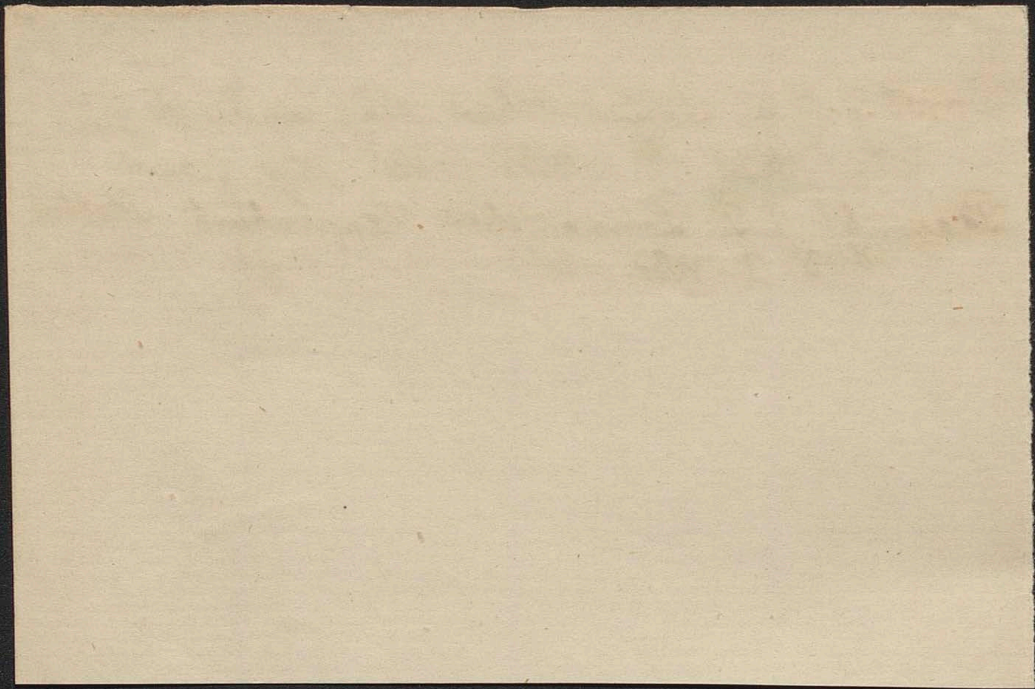
~~Renard~~ --

~~Główna turecka w zawoju~~

146

Dorst J. G. d. Schlesisches Wappenbuch. Görlitz 1845. 4 $\frac{1}{2}$ 1-III Bd. (1 Vol.) Hift. 2320.

Pragmuhl J. T.: Pommersches Wappenbuch. Stettin 1843. I-V Bd. (2 Vol.) Hift -

Dr. Freiherr v.
Rothschütz
Archiv des genealogi-
schen Vereins in
Pörfeld

30 wiersz I

tytuł K. 1

dedyk. K. 3.

Praefatio K. 6 a-c.

Text str 1-806

Index. Kart 21.

1° 2a ⁿ Haffem Perkau
2° 2a Wajelbruden

Polanowski

1635 d.

3 maj

O původu a proměnách jmen rodních
od Jana M. Hlulákovského. (Časop.
Musea česk. XXXIV Rok. 1860
Svar. II pag. 146-161. — Sv. III p. 297-
312 (o porážku herbů) — Sv. IV p. 420-433
(o názvech Žydů)

Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side.

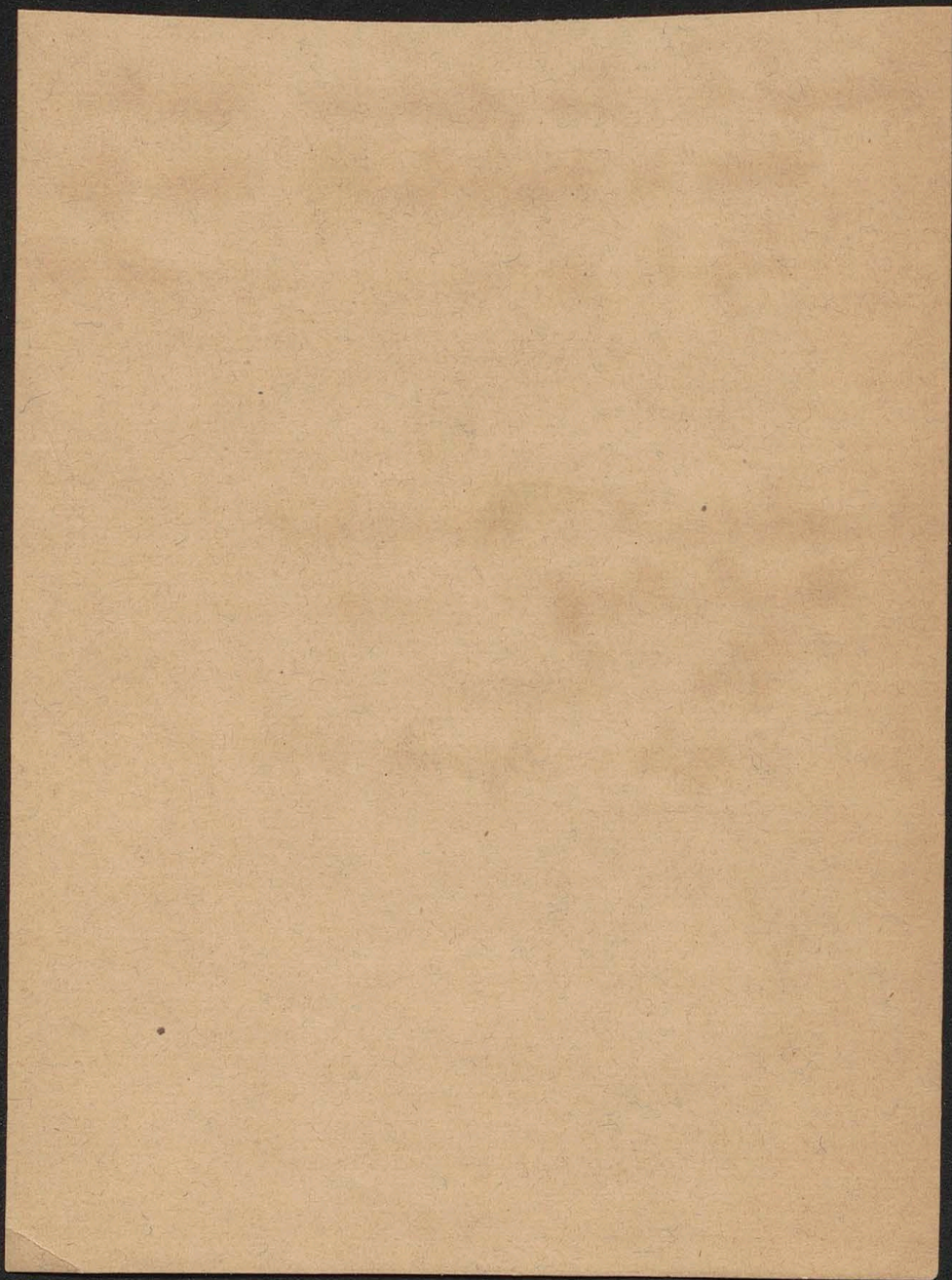

Bronis P. : Die Slawischen Familien ¹⁴⁹
namen in Niederlausitz. Bautzen
1867. 8° Jhr. 31. Gram. pol. 682.

Bezrěbrennik = bezmerdnik
nepřystřastnyj k' denham.

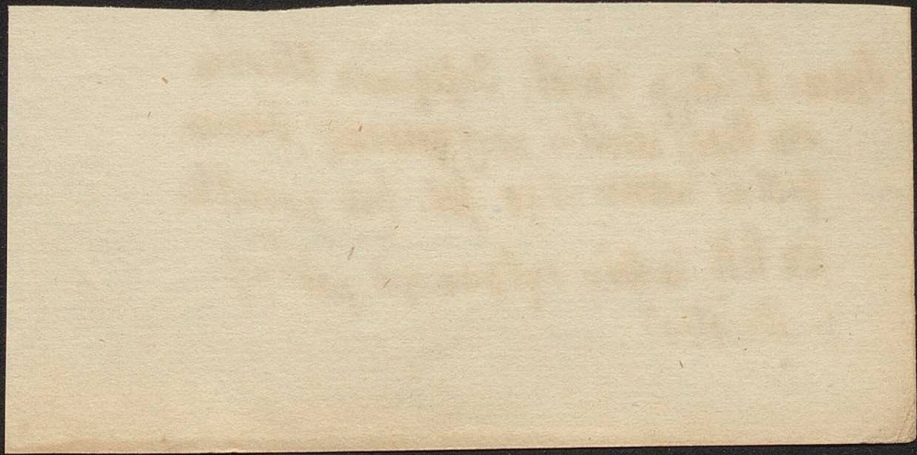
Kofna i Damian.

mzda = nagrada, ptaca.

Spener Philipp Jacob: Insignium theoria
reu Operis heraldici pars generalis Franco:
furti ad Moenum 1690 fol. (na początku
20 tabl. herbów rytowanych podług
przedmiotów)

150

Zedlitz-Neukirch L. Neues preussisches
Adellexicon. Leipzig 1842. 8vo 5 Bde.

Megerle v. Mühlfeld J. G. Oesterreichisches
Adellexikon. Wien ~~1820~~ 1824. 8vo 2 Bde.

Kneschke E. H. Neues allgemeines Deutsches
Adelslexicon. Leipzig 1863. 8vo

ia 1879 stanniem
Kratowa.

im W. Amryca
G. w 8^u Nr. 13.

Rodzaj

w roku 1879

oprawy

kupnem od

obowiązkowo

zmianą z

darem

Wartość
egzemplarza

za

Cena księgarska
dzieła

zł.

ct.

zł.

ct.

zł.

ct.

152

Zedlitz - Neukirch L. v. Neues
Preussisches Adels-Lexicon.
Leipzig 1842. IIe Aufl. 8vo 5 Bdn.
Hft. nem. 5,150.

Knechtke

~~Lewis & Clark~~

~~Open to press~~

Das Buch der Ritterorden und Ehrenzeichen. 153

Brüssel u. Leipzig (Carl Neumann*) 1848. 8.
(298 tabl. unim.) Hift. obi. 5524.

Die Orden, Wappen und Flaggen aller Regenten
und Staaten. Leipzig (Moritz Ruhl) 1883. 8.

(2te Auflage) (238 tabl. chromat.) Hift. obi. 8079.

Lit.

Wladyslaw dasz

Dziyos naroda

mek historyca

Warszawa 179

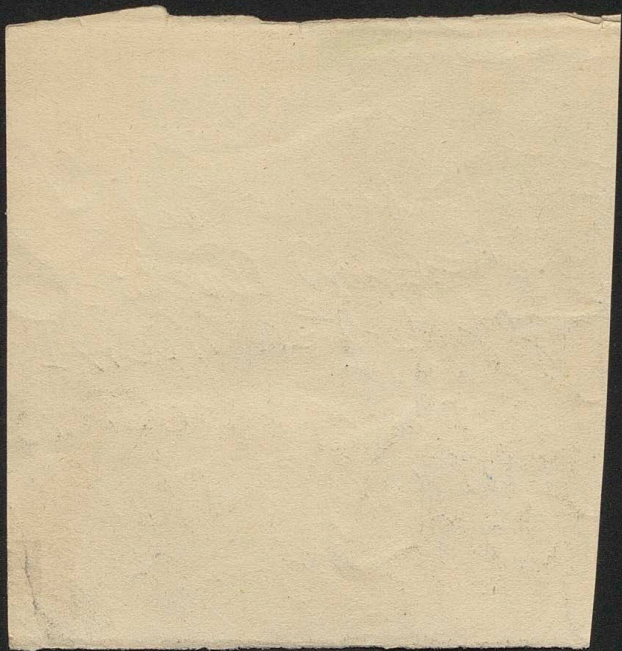
Am 27

154

Redaction und Genalog.
Tafelbuches des

Ritter- und Adels-
Geschlechtes. Wien I
Grünangergasse Nr. 8.

I Jahrgang Buchhak
und Fortgang in Ordnung

Archiv für Kunde österreichischer Geschichtsquellen.
Wien 1848-1857. 8° 18 Bdn

Baltische Studien herausgeg. von der Gesellschaft für
pommersche Geschichte und Alterthumskunde. Stet.
fin 1832 - 1847. 8° 13 Bdn.

Biedermann: Geschlechtsregister der fürstlichen, gräflichen
und ritterschaftlichen Familien des fränkischen
Kreises und des Nürnbergschen Patriciats. Nürn-
berg 1745 - 1771. fol. 10 Bdn.

Gothaischer genealogischer Hofkalender. Taschenbuch
der gräflichen Häuser 1825 - 1858 - Historisch-
heraldisches Handbuch dazu 1855. 16° - Taschen-
buch der freyherrlichen Häuser 1848 -

Hugol. L. Sacri et canonici ordinis Praemonstraten-
sis annales. Nancei 1734 - 1736. fol. 2 Bdn.

Hyll J. A. F. Die fürstlichen, gräflichen und freyherr-
lichen Familien des österreichischen Kaiserstaats
Wien 1851 - 1852. 8° 2 Bdn.

Kirchenlexikon herausgeg. von J. H. Wetzer und B. Welte
Freiburg 1847 - 1855. 8° Bd 1 - II und Suplem.

(Kneschke E.): Die deutschen Grafenhäuser der Gegenwart
Leipzig 1852 - 1854. 8° 3 Bdn.

Ledebur L. v. Allgemeines Archiv für die Geschichtskunde
des preussischen Staates. Berlin 1830 - 1835. 8° 17 Bdn. -
Neues Archiv 1836. 8° 2 Bdn.

(Ranfft M.) Genealogischer Archivarius. Leipzig 1731-
1738. 8° 8 Zin = Genealogisch historische Nachrich-
ten 1739-1749. 8° 12 Zin = Neue genealogisch his-
torische Nachrichten 1750-1762. 8° 13 Zin = Fortge-
setzte neue hist. gen. Nachrichten 1762-1778. 8°
14 Zin

156

Recueil d'armories des maisons nobles de
France par M. Gourdon de Genouillart
Paris (Dentu) 1860. 80

(miedy nowemi listy)

Dział

Umiejscowienie

Przedmiot

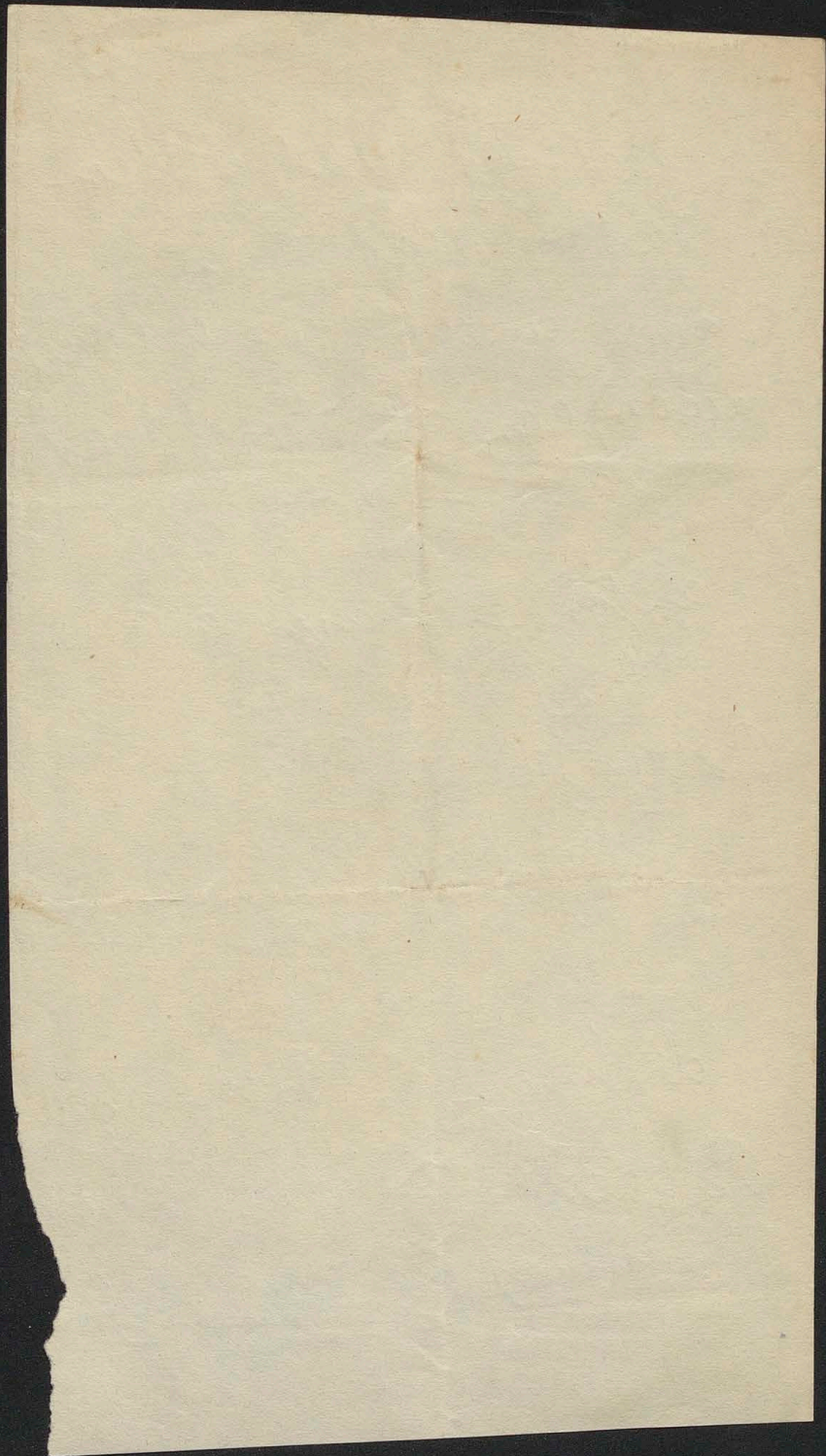
Le Mercier des Man-
tes - Loges

^{4/2}
D'azur au chevron d'argent
accompagné de trois bou-
ses d'or - Normandie

Lançon - D'azur à 3
bourses d'or. - Normandie

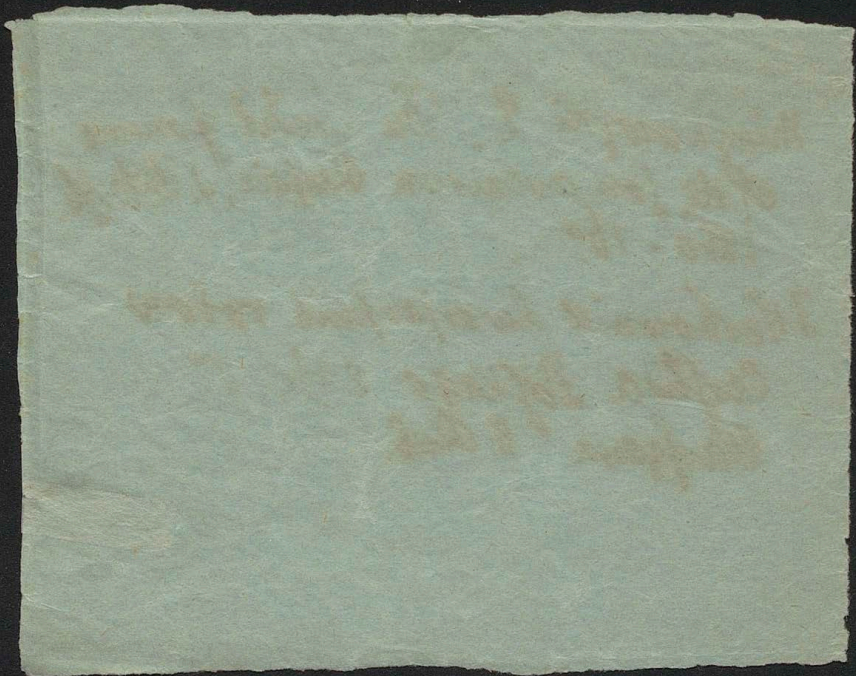
Boursault D'azur
à trois bourses d'or
au chef du même char-
gé d'une étoile
de finople - Bourgogne
pole yellow

Boursiel - D'or, à trois
bourses de quenelles
azulufue

~~Miafkowfki E. Du credit foncier
et de son avenir en Russie, S. Peterfb.
1860. 10-~~

Herbownik dworjanski rodow
Carstwa Roskago 2 Vol. 8.
Warszawa 8 Rub.

Russkaja heraldyka Lektiera 5 Rubl

159

für Bau-Beamte, Architekten, Privat-Baumeister,
Maurer- und Zimmermeister, Bau-Eleven &c. &c.

Rossijskaja rodost. Kniga Dotgonik

4 tomny Iptb 1855 - 1857 - 12 Rubl.

Im Verlage von Carl Flemming in Glogau sind erschienen und in allen Buchhand-

Vorlegeblätter für Ziegel- und Steinarbeiten.

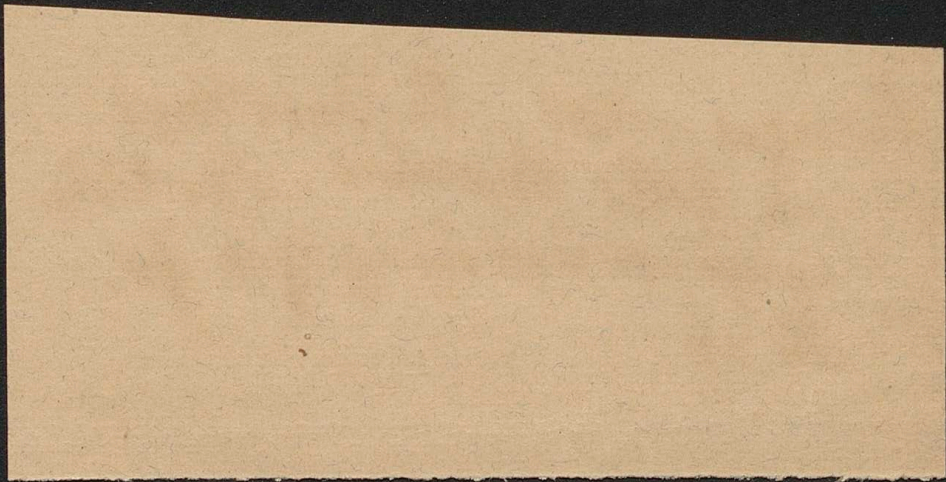
Entworfen und gezeichnet von

G. G. Ungewitter,

Architekt.

Diese Vorlegeblätter für Ziegel- und Steinarbeiten umfassen 48 Tafeln, 1 Titeltupfer und 6 Druckbogen Text und erscheinen in 6 Lieferungen zu 8 Blättern nebst zugehörigem Text in
schöner Ausstattung.

160
Sveriges rikets Ridderstaps
och Adels Wapenbok - Stockholm
upplegd hos Lars Salvius 1746 fol.
nr. 26

Kövári László:

161

Erdély nevezetesebb
~~csalá~~ családai.

Kolozsvartt 1855

Vergl. 80 # 161-279. 8.
41 70/1854

Verbanbung und Einführung
familien Mit 2 Bänden
in Journalog. Verfaß

II Zft. m-w. # 161-279

Klausenburg (Verlag von
Stein)

Abonnements

Zeitschrift

Ein Monatsblatt zur Förderung jüdischer
in Haus, Gemeinde

herausgegeben

S a m s o n N a p h

Rabbiner der Israelitischen Gemeinde

Diese Zeitschrift, welche während der kurzen
samkeit aller Freunde jüdisch-religiöser Interessen
„Förderung des jüdischen Geistes und jüdi

Diesem ihrem Ziele gemäß sucht sie den geistlichen
und deren Beziehungen zu der Aufgabe einer jeden
Originalcorrespondenzen die faktischen religiös-sittlichen
schaulichen, und durch Würdigung dieser Zustände und
sowie der dadurch bedingten Mittel einer Bessergestaltung
in den Verhältnissen des Hauses, der Gemeinde und

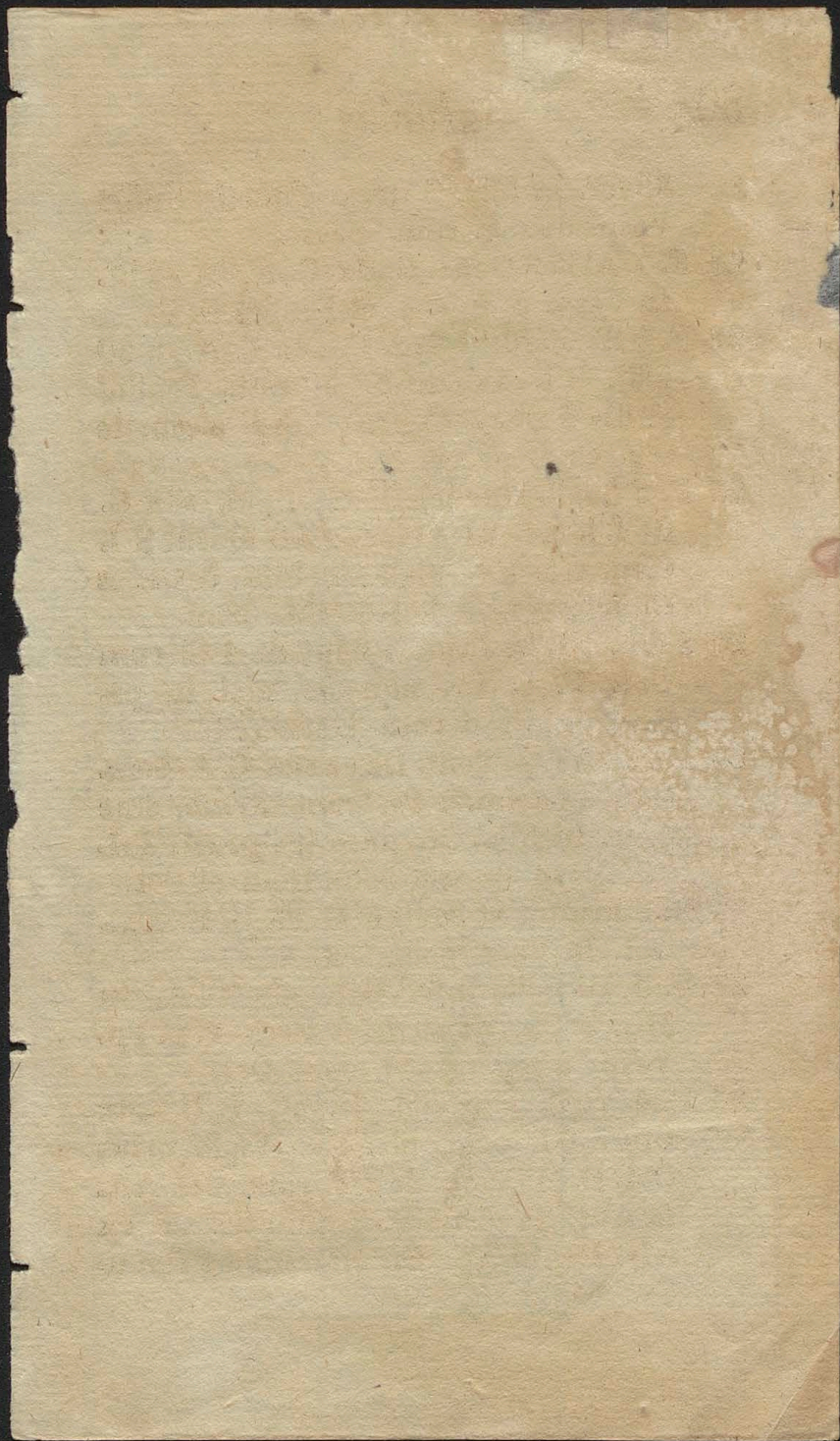
Moriconi. Frediano moriconi
 prybyl za Jana Keymiéra i otřymat
 slyšestvo

Orsetti di Lucca.

Crollalanza G. B. di: Dizionario
 storico-blasonico delle famiglie
 nobili e notabili italiane estinte
 e fiorenti compilato dal Commen-
 datore G. B. di Crollalanza.

Pisa (presso la Direzione del Giou-
 nale araldico) 1886. 1888. 1890.

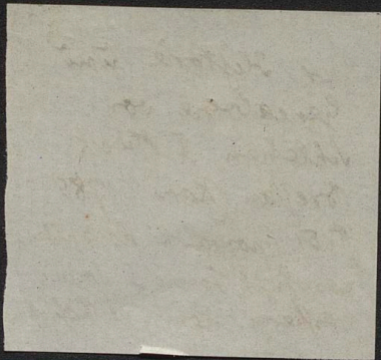
~~Dei~~ Volume I	30 lire	A-K.
II	30 lire	L-S.
4 III	30 lire	T-Z. Suppl.

163
zur Historie und
Genealogie von
Schlesien I Stück.

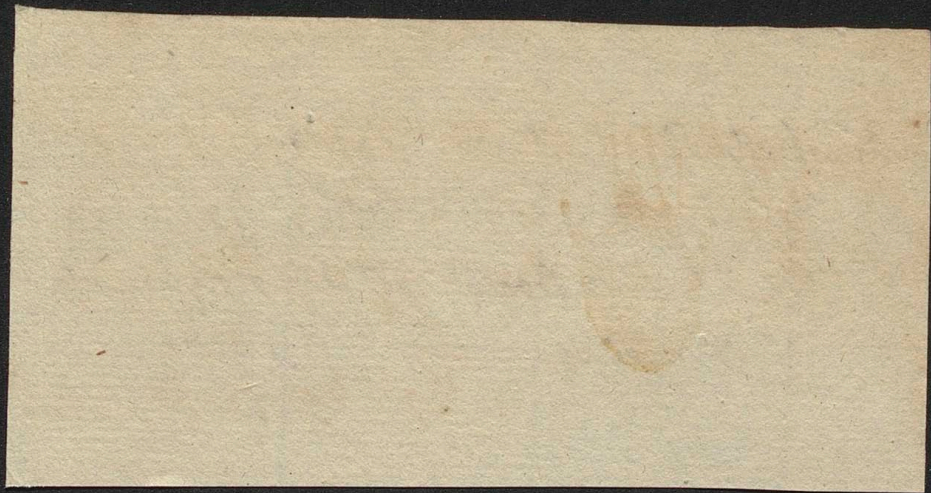
Breslau (Korn) 1785.

St. 51 (poprawki do 3 piśm
potrzebnych Tomu I Tom:
mesberga. Koniec na Rozdziale)

164

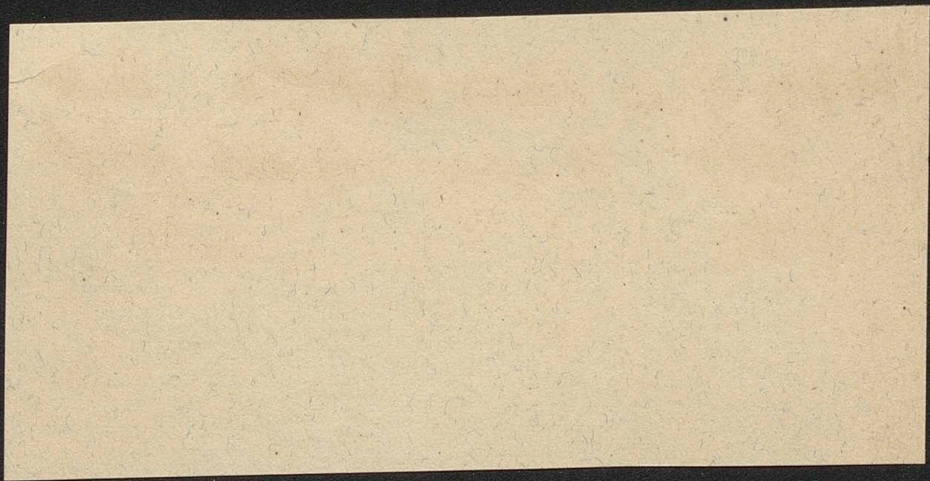
Quersurth Dr. Kurt von: Wörterbuch der
heraldischen Terminologie. Nördlingen
(Beck) 12 1/2 Bogen mit 322 Holzschnitten.
9 Jhhr. 10 Sgr.

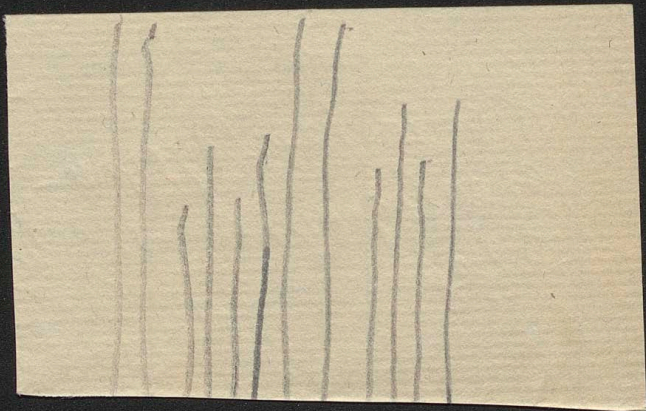
Magny de : La science du blason. Paris
1860. 40 zesnonoprawn. w histo.
ryi.

165

166

Akademia Heraldyczna-
genealogiczna w
Piza.

J. I. Case I & II 1792

II 1794

III

IV

Podług p. Piekosińskiego znamiona herbowe
 polskie pochodzą z run skandynawskich
 przyniesione przed Latów nadelbian'skich z
 sąsiedniej Danii w międzyrzecze Odry i Warty
 Podług niego runa $\text{tyr} \uparrow$ znak wojakowy
 rodu seniota, podobna do straty
 lecz większa xxi run starszego putorka powstała
 z grecko-italoskiego alfabetu i tak runa
 $\text{tyr} \uparrow$ powstała z litery T; a w herbach poja-
 wiają się godła rycerskie miecze, straty,
 podkowy, strumiona, trąby, koni
 Runa $\text{g} = \text{x}$ ma być znak wojakowy rodów
 młodszych

"znaki runiczne przedziergaty się z wolna
 w herbę" (2)

Geralt, Jasienicyk, Stojce Mazzkowskich poka-
 za z runy madr (2)

Owada i Kofy Aleksandrowicza pochodzą z
 runy yr (3)

Z niecierpliwie wybranych dorywizo run madr
 i yr sposobniejszych do rozmaitych meta-
 morfoz posypały się jak z roga obfitości
 rycerskich znaków i polskich herbów na 20 ta-
 blicach pomieczonych

Ob. Reanzyja ^{mej} Petruszewicza p. No.
wyj. Hłoty czynn. Lwow 1889
nr 21. 22. 23.

K.K.

Franz-Josefs Universität in Czernow.
witz eröffnet am 4 October 1875
do Ktorej wielono griechisch-orientalisch-
theologische Fakultät, gestiftet
4 Juli 1875

Fischer Adolf Dr. Hundert Jahre 1775 -
1875 (Separatabdruck aus der Statistisch-
monatsschrift) Wien 1875

Mikulitsch Andreas: Culturzustände im
Herzogthum Bukowina 1775 - 1875
Czernowitz Handelskammer 1875.

Proklamacje pochodzą z XIII wieku
Herby w Polsce powstały w XIII w.
i na początku XIV, za wpływem
Wartanów zepsuł - frezi
brano z proklamacją 169
Jeszcze herbowe na piśmie
w XIII w.

Herb na szlaku 1274 w.
Polsce 1276 i 1305
rodowym znakom

Klepot wstawił ozdoby
hermone i inne, strasze
Knydla orla, rogi zwierząt
chrząstki w XV wieku zostały

na 167 herbach polskich jest
46 znaków - mytek
herbów wzięte za Wartanów

Herbiki gmerki mefuzarskie
(oznaki) podług Leksykonu z Nie
mei

Pochodzenie Szlachty z
niezwiązanych ludów

Kawalerowie Złotej ostrogi (Equites calcanei aurei, vel auratae militiae) powołani przez papieży i panujących przy wstąpieniu na tron, wolno im było nosić złoty Tarcuch i złote ostrogi. Zwyczaj ten wprowadził cesarz Konstantyn wielki. Papież kreował przy tego Comites Aulae lateranensis et Palatii Apostolici.

Ordo Draconis institutus a Sigismundo imperatore a. 1385 in nuptijs cum regina Maria.

rozwojem samowładny szlachty

Nadanie szlachectwa przysługują królom. Dopiero
za Stefana ostatnia ustawa sejmowa z r. 1578 aby
"plebei nie byli kreowani na szlachectwo jeno na sejmie
za wiadomością pp. Rad, albo w wojscze dla
"znacznego w męstwie swego porzucania."

Utrudżono więc ludziom zgminu przystęp do szlachectwa.

1601 (Vol. leg) "szlachectwo ma być udzielano
za zaliczeniem fenatu i posłów ziemskich a wojsk
nowych od hetmana.

R. 1633 (Vol. leg) izby szlachcie nie wazysł się
zgodzilem do hebu przysięg i za nim świadczyć
pod utraceniem własnego szlachectwa. - Nowokreo.

Ważniejszej szlachcie uszło prerogatywy, jakoto
przystęp do urzędów i prowadzenie poselstw aż do
390 pokolenia.

R. 1641 i 1676 zażądano jednomyślności
w przyszłych stanach przy udzielaniu szlachectwa
i instancji już na sejmikach przedsejmowych.

R. 1775 musiał się nowy szlachcie wykazai
że jest dońne ofiedlonym i przynajmniej za 50000
zł. doń posiada, gdyż inaczej tracił swą dostojność.

Beifolgend erlaube ich mir Ihnen

1 Verzeichniss meines **philologischen Verlages**, enthaltend Werke aus der **englischen, französischen, italienischen, spanischen**, sowie **lateinischen und griechischen Sprache**,

zu übersenden, indem ich Sie ersuche, mir gefälligst anzugeben wieviel Exemplare Sie zur Vertheilung an dortige Schulvorstände, Directoren und Lehrer gebrauchen würden. Da meine Lehrbücher an vielen Orten eingeführt sind, so wird die Vertheilung dieser Verzeichnisse für Sie gewiss Bestellungen zur Folge haben und die kleine Mühe lohnen.

LEIPZIG, August 1862.

Hochachtungsvoll

Wilhelm Violet.

Von Herrn **W. Violet** in **Leipzig** verlange:

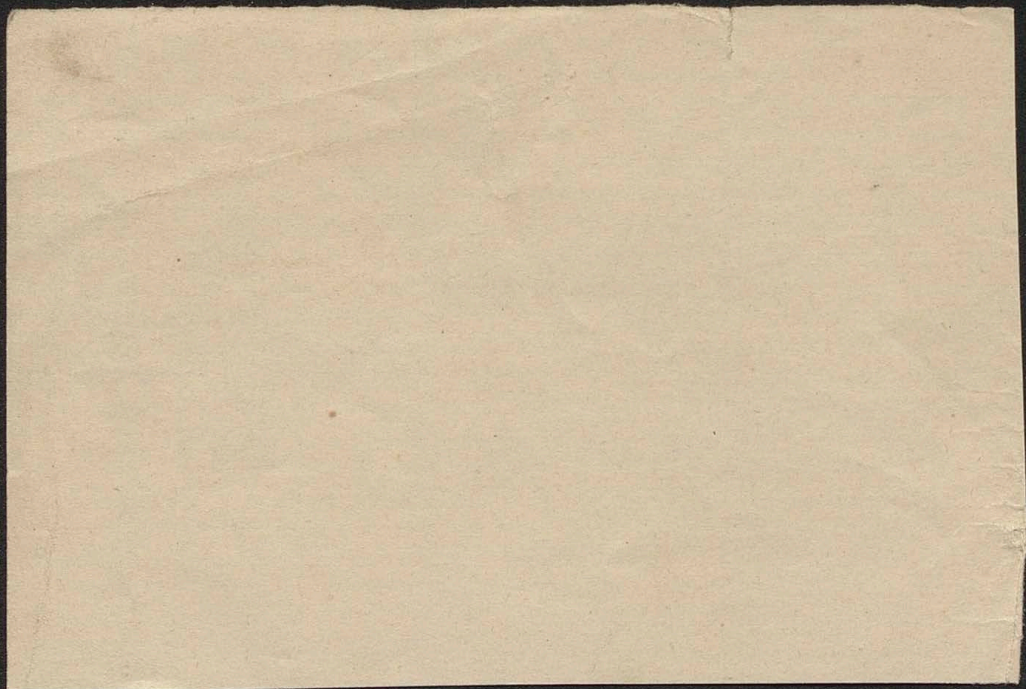
Verzeichnisse von Lehrbüchern, zur Vertheilung.

Ort und Datum:

Firma:

Szlachectwo nabyciwa jest a) przez urodze-
nie b) przez adopcję (przyjęcie do bractwa)
co Konstytucją 1633 zniesiono. c)

przez nobilitację do r. 1578 wyrażoną
przez króla, a od tego czasu tylko przez
dyplom przez króla — lubo statut liflandzki
1588 nadał prawo nobilitacji przez
szlachectwo

Patrycyat

173

W Polsce nie było Patry-
cyatu (szlachectwa Kupiec-
kiego lub ziemianego) bo
nie było handlu - i reszta
szlachta z trudnością przy-
puszczata mieszczan do
szlachectwa.

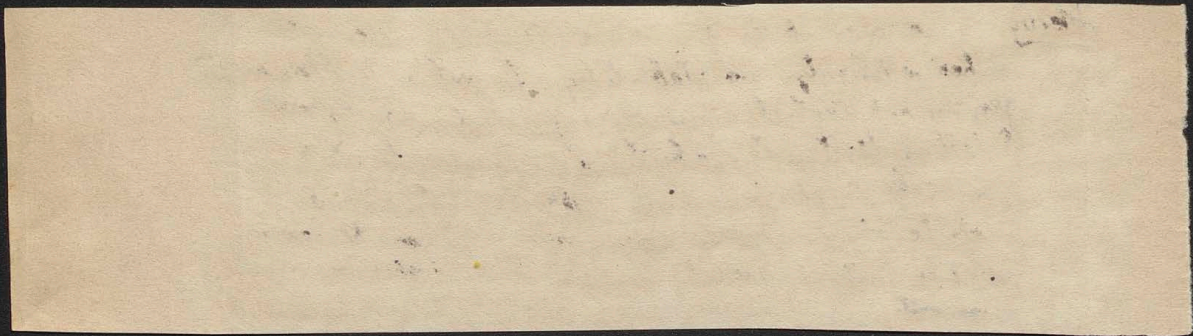
- Szlachta rodowa (Dynasten - Adel)
- " dworska (Dienst - Mini-
sterialadel - bojary na służbie)
- " wojskowa (Kriegeradel)
- " kościelna (Kirchenadel)
- " patrycjuszowa (Rathsherrnadel)
- " naukowa (Gehelmsadel)
od Zygmunta I.

prawo wileże (formsternost)
nie było w Polsce.

prawo lenne - prowadzilo
poddaństwo Geringbruit

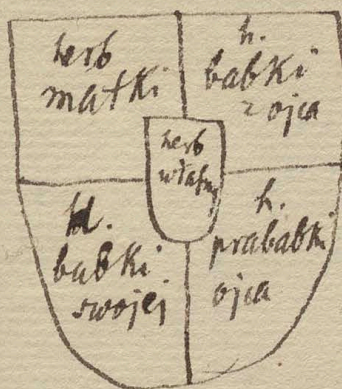
Merby. - Piekany zbiór gmerkow (Marken - Steinmetz:
zeichen) w Karyntyi na 4 tabl. litograf. jest. w Mittheilun-
gen der k. k. Central - Commission für Erforschung und
Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. XX^{er}
Band, 2tes Heft. Neue Folge 1894. Wien 4te str. 98. —
Znaki te sturyc, mogą do porównania z znakami herbowni
polskimi, które umiesił Piekosiński. w Wiadomościach
muzealnych - yerno - archeologicznych 1893 Nr. 4, str. iii. (Tom II Nr. 18).

174

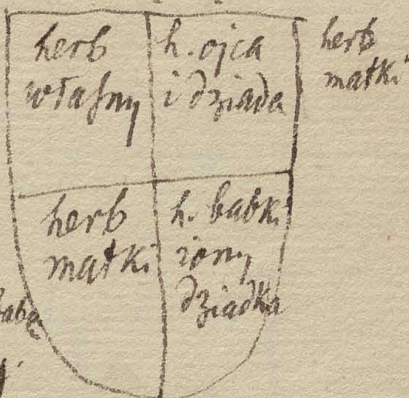

Saraza, jej křtalt, uszi - jej pole - figura

herb matki zięcy
2 2 2

h. babki zięcy

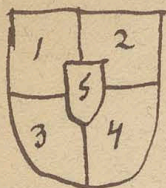

Testament Kattgatazi

Aptrea Tom I str. 141

daruje Jęz bickiemu i Telatykiemu,
daruje Alexandrowi Linowkiemu

111

5 Herb własny familijny 176

1. herb matki

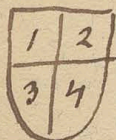
3 " Babcia macierzystej

2. " Babcia ojca (kto rodzi ojca)

4 " Prababcia ojca (kto rodzi dziada)

---

u Kanonikow

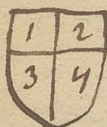

1 Ojciec

2 matka

3. Babka z ojca

4. Babka z matki

1 Herb własny

2 " matki

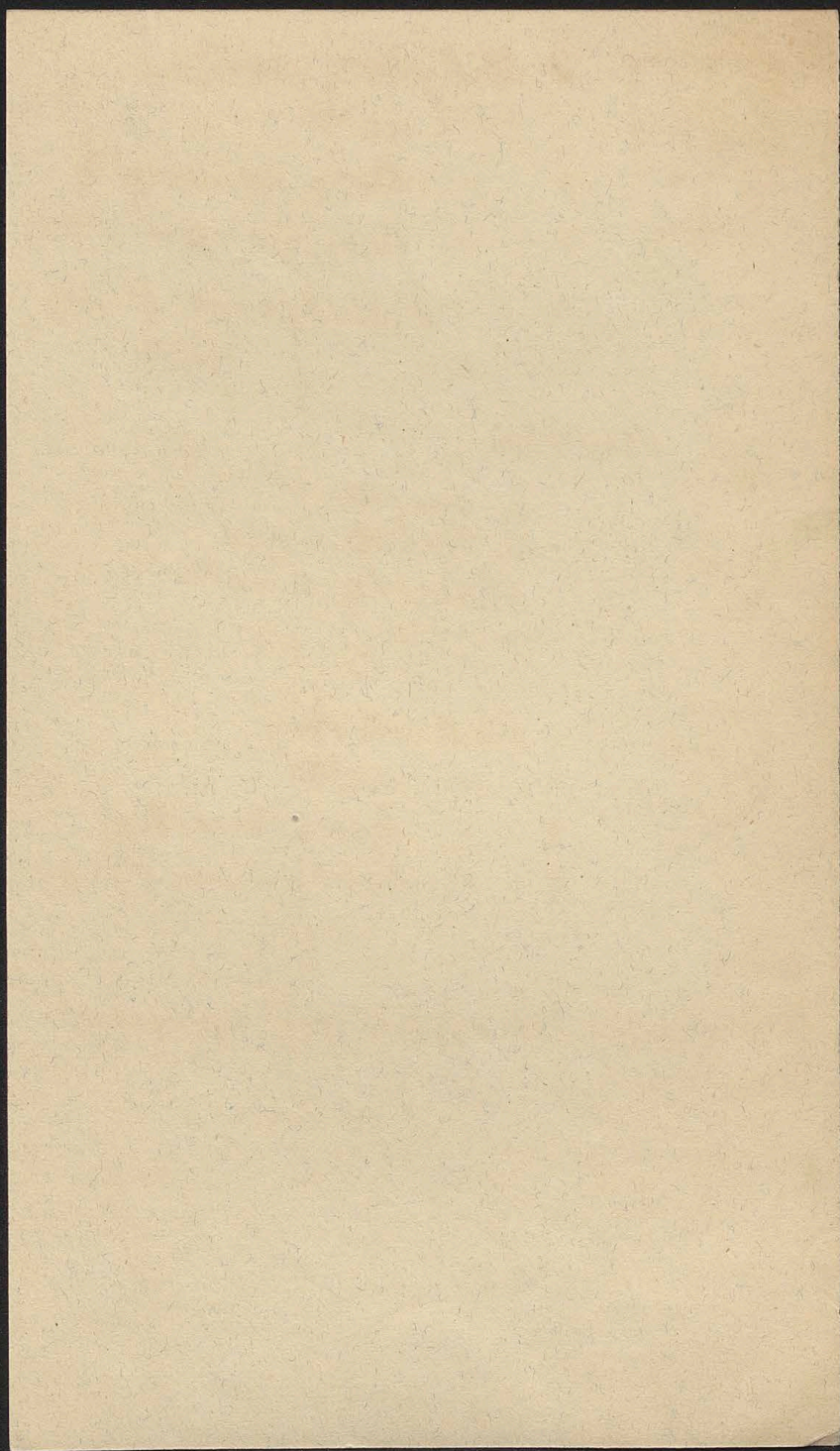
3 " Dziada (tenco i Ojca)

4 " Babki (zomuz Dziada)

Labry

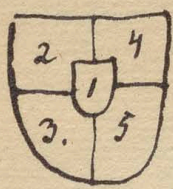
Kompartyment (bok w futyku różne wyrzynane)

Armatury

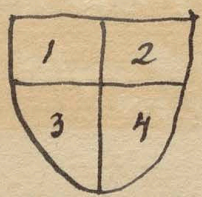

Każdy szlachcic wrodzony rozpozna 4 herbami

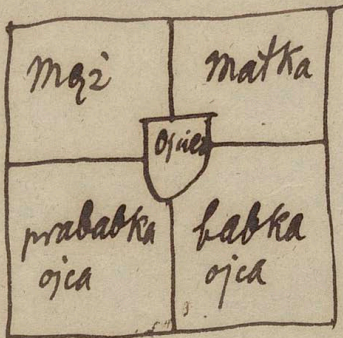

- 1. Herb własny
- 2 " matki
- 3 " babi matki
- 4 " babi z ojca (kto rodzi ojca)
- 5 " matki z ojca (kto rodzi matki)

- 1. Herb ojca
- 2 " matki
- 3 " babki z ojca
- 4 " babki z matki

178

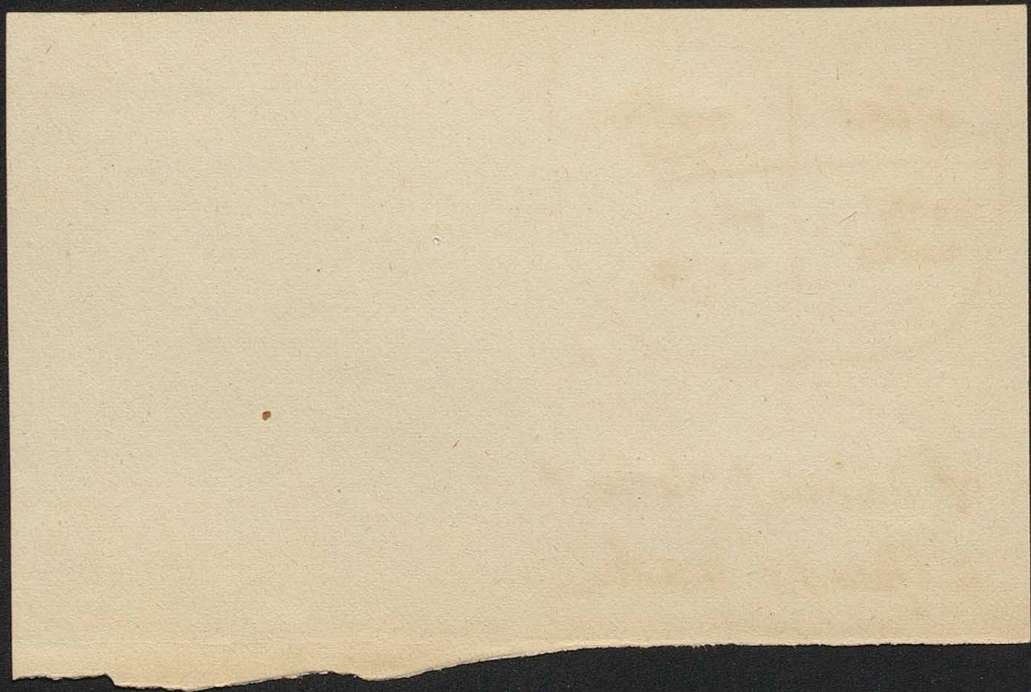
Herb zony

ojciec	matki ojciec
matki matka	ojca matka

z herbem 179
 Izabelki Zapol
 Nowianynie
 100my biblii

Wdawin Valent.
 Lufrentis Martinus

ojciec

matka z domu

180

matka ojca

matka matki

dziad ojca

dziad matki

babka ojca

babka matki

Paneg. Sacr. Tom. 9. ^{Racynski}

Sapecki ^{senior} ~~senior~~ ^{odrodzony} ~~odrodzony~~ J. Norbert 1715. stv

~~Auedyk~~ ~~Joan~~ ~~Repom~~: ~~J. Stanistaw~~ 1715.

Praparcki Anton. Repom. 1747.

Chajnecki Joseph. 1729

Gofzkowski Math. Cant. 1742

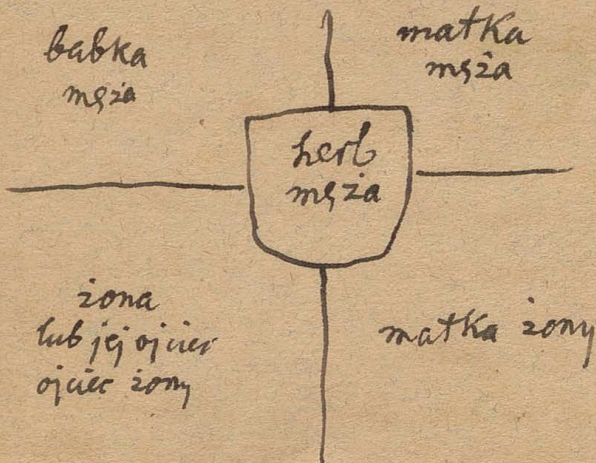
Krzakowski Ant. Nicol. 1728

Nikodelfski Joannes Josephus

Latelski Stanist. Mich.

187

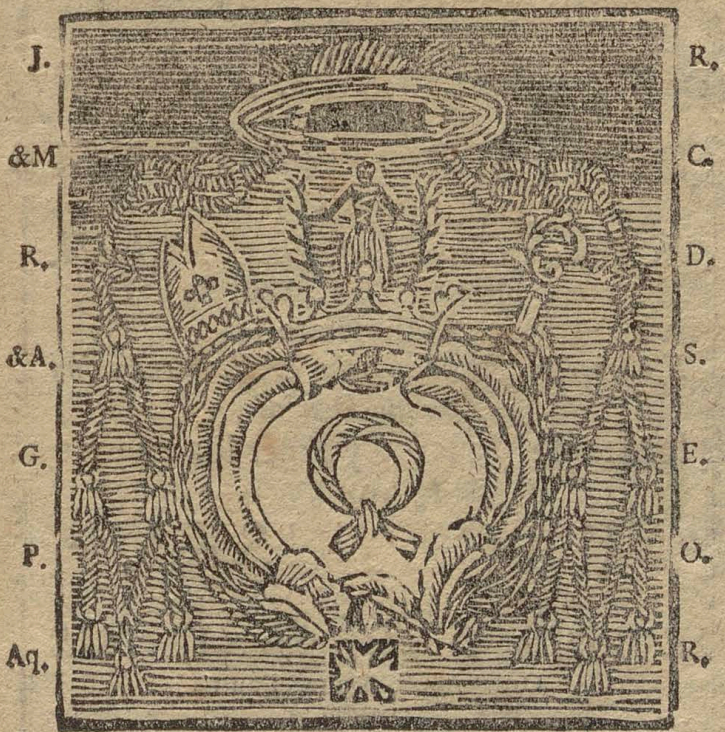

- glossary). Stuttgart 1861. 12°
 — (toz samo) Leipzig 1863. 12mo
 — The poetical Works of complete in one
 volume. Paris 1827. 8vo
 — (toz samo). Brunswick 1827. 8vo
 — St. Ronans Well. Paris 1824. 8vo 3 Volum.
 — Woodstock, of the cavalier, a tale. Paris
 1826. 12mo 3 Vol.
 — Tales of my Landlord (Count Robert of Pa-
 ris - Castle Dangerous) Paris 1832. 8vo
 3 Vol.

(no francusku
 Waltere Scott: Le Monastere, roman historique. Paris
 1821. 8vo 4 Vol.

AVITUM STEMMA
ILLUSTRISSIMI, EXCELSISSIMI
ET
REVERENDISSIMI
DOMINI DOMINI

De

Eq.

DIRECTORIUM
DIVINIOFFICII

AC
MISSARUM,

JUXTA
RUBRICAS GENERALES BREVI-
ARIUM & MISSALIS ROMANI

nec non
DECRETA SACR. R. C.

PRO
DIÆCESI POSNANIENSI
ACCOMMODATUM

In Annum Domini M. DCC. XCVIII.
POST BISSEXTILEM, SECUNDUM

Authoritate

Illustrissimi, Excellentissimi & Reverendissimi
Domini Domini

Ignatii de Małoszyno et Raczyno
Comitis

RACZYNSKI,

Dei et Apost. Sedis Gratia
EPISCOPI POSNANIENSIS

Ord. Aquil. Rubr. Equitis
EDITUM

Per Joannem Woyciechowski,
Vice-Dec. Cath. Posn. Coll. S. Nicol. Præpt.

POSNANIAE,
Typis in Typographia Presseriana.

